

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

221

2004

ԿԱՆՍՏԱՆԻ Մ. ՏԱՏԵՐԵԱՆ

ՄԻԻԼԱՀԱԶԱԹ Ը ԱԽԼԱԳԻՅԷ

ԳԸՍՄԸ ՍԱՆԻ

معارف نظارت جلیله سنک ومطبوعات داخلیه مدیریت بهیه سنک
۲۴۶ نومرولی رخصتنامه سیله طبع اولمشدر .

ԻՍԹԱՆՊՈԼ

ՄԱԹՊՍՂԱԻ ՍԱՐԸԵԱՆ ՎԷ ՇԻՐԻԷՔԵԱՍԸ
Makyp-Bih husskuh, 'no. 38

1902

Մ ՈՒ Գ Ա Տ Տ Է Մ Է

Էսեր ի անիգանեմին իշպու իքինճիսինն տախի հեման քապընա միւսսերիյէրիմտեն տօլայը ճենապը Հագգա համտ եքմերիէ պերապեր, գըսմը ուլասընըն հիւսն ի գապուլըլլա նեշը ու քեամմիւմիւ պապընտա անիգ երինի քեշվիգ պուլուրան գեվաքը մեարիճփերվերանա տախի, քեշքքիւրաքը սամիմիյէ վէ մեմնուցիյէր ի գալպիյէմի հե՞ եօլտա պեյան հտեճեյիմտեն անիգ իմ:

Քիբապըմըն գըսմը ուլասընը ապօնէ սուրեքիյէ Ֆօրմա պէ Ֆօրմա քեվգի եքտիյիմ սըրատա պագըլար քարաճընտան անըն միւսքեվիյաքը հագգընտա իլերի կերի սերտ հտիյէն նեվանեվ իճատաք վէ մուսխազաք շու պիր գաջ շեյերի սեօյեմեյէ պենի մեճպուր եքտի:

Տօղը տըր քի, ինսանլար՝ եճքեարը միւքեյեվիլաեա վէ լեգաիգի կեօնա կեօնա մալիք տիրիյէր, շեօյէ քի պիրինին մանգուգ վէ միւքեյեգգիգ օլտըղը շեյտեն պիր տիկերի օլմազ. պու. Ֆարգը ագիմ իսէ, գաննը անիգանեմ կեօրէ, ատեմլերին քալիմ ու քերպիյէ ի Ֆիքրիյէլերինն սուրեք ի վազիյէրինէ, վէ հեմ եքրաճ ու եքնաճտան ալտըզլարը քեհիւրաքա վէ քաշըյապիլտիքիլերի հիսսիյաք վէ մեյլիյաքա միւնաքըճ տըր:

Վէ լաքին. հեր քեօին քամմ մեզա ք վէ միգանընա խըզմէք եքմէք միւմքի՞ն մի տիր, տահա տօղըրը ճախ՞գ մի տիր: Կենճերին քապեն՝ գեվգ ու սեճա վէ հլլենճէլերէ հարիս իտիքիլերին պիլիրիմ, լաքին գեվգ ու սիւրուրը հագիգինին, շեվգ ու հուպուրը պարընինին եանի, Ֆիքրէ շաշաա վէ քեվնագ, գալպէ շատի վէ շեքարեք, րուհա կերմի վէ կերմիյէք պախշ հտեն մեվատտըն հե-

լերտե՞ն իսպարեք օլորդընը քե՞ծրիզ վե քեշխիս ետեմմե-
լերինե քեհսխիս Էտերիմ . պիլմեմ քի կենճէր նի՛ջիւն
եզվագ ը հիսսիյե վե Ֆիքրիյե ի մուվագգաթատան միւ-
քեյեզզիզ օլորյար տա Էնեմմ օլան եզվագ ը վիճտանիյե ի
տայիմիյեիքինի քերք Էտերիեր : Տահասը վար : Պագը
կենճէրին մուխիլի Էտեպ վե մուղայի ի ախագ րօման
վե հիքեայէր օգումագ պապընտարի իշքիյագարը նե-
տե՞ն իճապ Էտիյօր . վե հաքրա պու նեվ Էտերիեր Էագ-
մամըզ իջիւն պիզե քերիճաթտա պուլունմագ կիպի ճե-
սարեքիերի նետե՞ն նեշեք Էտիյօր . Պու քարզ իճատար վե
քերիճաթա հեվայե ի սեմ ի իքիպար Էրմէյերեք պիզ պաշ-
լատըղըմըզ քարիգտեն Էիւրիւմէյե տեվամ Էրտիք : Տիկեր
քարաճտան իքիւրաճա մեճպուրըմ քի , քեճրիպեքար ,
միւսրագիւմ իւյարվար վե ասհապ ը Ֆեզաիլ ու քեմալաթ-
տան օլանյար , քիքապըմըզըն իշպու ախագի մեպիքինի
փեսեմտ Էրմէյերիյե մահն , այնի մեպտե վե քարիգտե
տեվամ Էրմէյիքիմիզի , քեշվիզաք նեվիւնտեն , սուրեք ի
խալիսանետե իխրար վե քավսիյե Էրտիյեր :

Հեր քեսին պիր նեվ տիւսթուր իւյ ամէլի Էօ՞գ մու Էա .
Էլիմիգտեն կէտիյի տերեճետե մագսեդ ու միքսեդ ի ա-
ճիգանեմիզ՝ ախագ ու ատապըն քեհզիպ ու քերսիյեիքինե
խատիմ օլան մեվատտեն պահա Էրմեք , վե քեմվիր ի եզ-
հան ու Էքթեարա պախ օլան վե վիճտանեն գալայիերին
իհեա վե իրշատընա մետար պուլունման վեաիք իրաե
Էրմեք , Էլ հասըլ եզվագ վե հիսսիյաք ը վիճտանիյեին
քեամմիւմիւ Էօլունա մին դայր ի հատտիլն անսամիմ իւյ
գալպ սայ Էյիւմեք տիր :

Ինսան՝ լաեհմուք պիր րուհա մալիք օլորդընտան ա-
նըն պիլ ճիւմի Էնգար ը տըզգաթը վե միւլահագաթը
տահա զիյատե հայար ը րուհանիյե վե Էպետիքսի Էքրա-
ճընտա տեվերան Էրմէլի տիր : Պիւնաեն ալէյն , իշպու
իքիւնճի Էտերիմ իյե , սիզե մանգա քեքիճաթ ը աճիգա-

նեմտեն իսպարեք օլան վե քիւլլիեն նագարիյաք ը ախա-
գիյե վե տիւնիյեի հավի պուլունման մատտէյեր քագտիմինե
միւսարեաք պիրյե Էինե քեշվիզաթը ինսանիյեիքիերա-
նեմիզե նաիլիյեիքիմի գաւիլեն մեմույ Էտերիմ :

Իւմիտ Էրտիյիմ քեշվիզաք վե մուսվենեք ի ինսանի-
յեքթեարանէյերի քեքրար պիտիլիդ պուլուրըլտըղը քագ-
տիլրտե , Ինշա Ալլան պու քերրե պենտե սիզե (պա-
զըլարընըն քերիճի իւզերինե) դայեք խօշ վե ճալիպ ի
մերագ ախագի հիքեայէրտեն միւքերճեմ վե միւքեճեմ-
մի՝ պիր Էտեր տահա քետարիքինի քեանիւտ Էտերեք սու-
րեք ի մանրեմանե վե սամիմանետե տեսք ի փեյվեսքիւնզի
սըզըպ Էլվետա Էտերիմ :

ԿՂԵՄԷՍ Մ. ՏԱՏԸՐԵԱՆ

1902 Փետր. 28

Իսթանպուլ

3/897-64

(45088-64)

ԳՐԱՍՏԵՏԵՆ ՀԻՍՍԵ

ԳՐԱՍՏԸ ՍԱՆԻ

ՄԷՍՈՒԼԻՅԵԹ Ի ՇԱԽՍԻՅԷ

Պէնիմ պանա երտիլիմ.

« Ամա հեր քես քենի ամէլիցի միւլա-
զէնէ էքսից, վէ օ զէման զայրիսիլէ սէլիլ,
եալրնրզ քենիսիլէ իծօրիսար օլանազ : »

Հէր ատէմ պիզզաթ քէնտի էլիլէ քէնտիսի եա
պէտպախթ վէ եա պախթիյար էլէմէքտէ տիր : Յիւ-
հագիգա, հէր քէսին քէնտի խարապիլէթ եա սաատէթ
ի հալի քէնտի եէտ ի իրատէթինտէ տէլիլ մի տիր : Հազ-
րէթ ի Հաւվա վալիտէմիզ քէնտի էլիլէ ուզանըպ ալ-
տըզը մէլվէ սէպէպինտէն թէճրիպէյի քէնտինտէ տաւէթ
էլէտիյի կիպի, չիմտիտէ հէր քէս քէնտի իրատէթիլէ
թէճրիպէյէ դարչը չըզմագտա օլտուզը հէր կիւնքի
ամալ ու աթվարըմըզլա մուսատտագ պիր հագիգաթ
տըր : Հէր ֆէրտ նէվանէվ արզուլարընտան ճէլպ օլու-
նարագ, պիզզաթ քէնտիսի թէճրիպէլէրէ թալիպ վէ
հասրէթքէչ պուլունըյօր : Պիր տէֆա քէնտի ամէլիմիզի
տիզգաթլա միւվազէնէ էթսէք, էն պէօյիւք տիւլմէ-
նիմիզ մահգա քէնտիմիզ իտիլինի կէօրէճէյիզ . զիրա
պաչգալարընըն պիզէ էտէմէտիքլէրի հէր հանկի նէվ
պիր սէֆահէթի պիզ քէնտի քէնտիմիզէ էտէպիլիյօրուզ :

Սայքի հէր ատէմտէ քէնտինի գօլայլըզլա զապթ էթ-
միշ օլան ֆէնա պիր թապիւթ եա պիր թէճրիպէ պու-
լունըր քի, պաշգալարը վասըթասըյա կէլմիշ օլմայըպ,
սալթ քէնտինտէն օլտըղը մուհագգադ իսէ տէ, ատէմին
քէնտի կիւնահընը կիզլէմէք թարաֆընը թութմասը
թապիւթ տիր: Հէր ֆէրտտէ տէնիլէմէզ վէ պլիլնէմէզ
օլան պազը մախֆի թագսիրաթլար վար տըր քի, անը
սալթ Ալլահ իլէ: քէնտիսի պիլիւր: Վիւճուտըն խարի-
ճինտէ օլան էմրազտան զիյատէ տախիլինտէ օլան իլ-
լէթ միւհլիք օլտըղը կիպի, սաիրլէր վասըթասըյա
կէլէն թէճրիպէյէ նիսպէթէն պիզտէ վազը օլան թէճ-
րիպէ զայէթ չօգ վէ զայէթ միւհլիք տիր: վէ հաթթա
ինսանըն տէրուինտէքի պազը իլլէթլէրին նէ օլտուղը
կէօրիւլիւ պլիլնէմէտիյի միսիլլիւ, պիզտէ հիւքմֆէր-
մա օլան թէճրիպէ վէ կիւնահլարըն տէրէճէ վէ քէսրէ-
թի պլիլնէմէզ, պաշգասընտան պիզէ կէլէն թէճրիպէ-
լէր կէօրիւնիւր օլտուղընտան, անլէրին նէ կիպի շէյլէր
վէ նէ գայտար մուղիթր օլտուղլարը մալիւմ տիր: Պէն
քէնտի էլիմէ էն պէօյիւք ճիւնհա վէ թագսիրաթլարա
սաիրլէր վասըթասըյա օլտըղը գատար գըլաղուզլանը-
յօրոււմ: Մուճիպի հայաթ եա գայաթըմ քէնտի էլիմտէ
տէյիլ մի տիր: պեկիւն պանա կըսիյիւմի հիշ պիր քիմտէ
պանա էթմէզ: Պէնիմ պանա գուրտըղըմ կիզլի տու-
ղազը պաշգալարը պանա գուրամաղ: Բիմտէ պէնի
պէքրի էտէմէզ: էթսէտէ տահա զիյատէ պէն քէնտիմ
թիւթիւն, թէնպաքիւ, աֆիօն, էսրար վէ սաիրէ կիպի
իշքիլէրէ իլթիհամլա միւպթէլա օլարագ, որհէթիմի
իկալ վէ իֆնա էտիյօրըմ: պեկիւն հայսըրնա կըսիյիւմ
գասըր ֆիւնէ պանա եսեմէզ:

Պիր քիմտէ պէնի սէրիւշ էտէպիլիւր մի. էվլէթ,
ֆագաթ էտէպիլիւրտէտէ ըագընըն հէրարէթ վէ քէֆի-
նէ, չարապըն գատէհտէ գըրմըզը ըէնկիւնէ վէ թաթ-

ԼԵԼԵՂԸՆԱ պէն քէնտիմ ճէլպ օլունուպ, էլիմէ անլէր-
տէն նուշ էտէրէք ազլըմը գաշըրըյօրոււմ: վէ էնվա ի
րէզալէթ իլէ պէրապէր սէֆալէթէ տիւշար օլույօրոււմ:
էյ վահ, պեկիւն, ՊէնիՄ պանա քագսիւն կըսիյիւմ գեհրի
ֆիւնէ պանա քագսիւն երմէզ: Պաշգասը պէնի միւսրիֆ
էտէմէզ, վէ լաքին պէն քէնտիմ քէնտի պաշըմա կէօն-
լիւմիւն մահգուզ օլտուղը մահալլէրտէ կէլթ ու կիւ-
ղար էտէրէք, միւսրիֆ օղուլ կիպի քէնտիմի գարուրէթ
վէ փէրուշանիյէթին սօն ուճլարընտա պուլուպ, հէր
շէյալէն մահրոււմ օլտուղոււմը կէօրիւյօրըմ, ֆեկի կեօն-
լիւմիւն ճիւշիւյիւն սեֆալէթէ ֆիւնէ պեկի ճիւշիւրէ-
մէզ: Սաիրլէր պէնի թէնպէլ եախօտ վաղիֆէսիզ էտէ-
մէզ: էտէպիլիւր իսէ տէ, մահգա պէն քէնտիմ միւթէ-
ատտիւր վաղիֆէլէրիմտէ պի փէրվա հարէքէթ վէ ին-
մալիյէթիմէ տիւրլիւ տիւրլիւ հալը էտէֆ իլթիմալա
կիրիֆթար օլույօրոււմ: պեկիւն պանա կըսիյիւմ պիգայ-
լըղա ֆիւնէ սեպիւպ օլանազ: Բիմ պէնի ֆագիւր էտէ-
պիլիւր: ֆագաթ պէն քէնտիմ չօգ քէրրէ իլլէտիյիմ
թէնպէլ էլիմ իլէ ֆագը ու գարուրէթի թէվէրիւս է-
տիյօրոււմ: պեկիւն պանա կըսիյիւմ ճիգաքսըզլըզ վէ
ինքիյաքսըզլըղա ֆիւնէ սեպիւպ քուքուլանազ: Բիմտէ
պէնի թամաքեար էտէմէզ, վէ լաքին տիւնեանըն ֆա-
նի սէրվէթ ու սամանընա, կիւմիւշ եա ալթուրնա պէն
քէնտիմ մէյլ ու հէվէս կէօսթէրէք իշլասքեարըմը
օթուզ գըլթա կիւմիւշէ սաթմաղա ճէսարէթ էտէպիլի-
յօրոււմ: Ահ, պեկիւն պանա կըսիյիւմ իլէ պիր Յուղա
օլապիլիյօրոււմ ֆի, պաշգալար եսեմէզ: Պիր պաշգա-
սընըն պէնի մաղրուր էթմէսի միւմքին մի տիր: ֆա-
գաթ պէն քէնտիմ իսթիտատըմըն եիւքսէքիլինէ վէ
եա սէրվէթիմին քէսրէթինէ պագարագ չօգ շէյէ միւգ-
թէտիր վէ չօգ ֆագիլլէրտէն սաատէթլի վէ պէօյիւք
օլտուղըմը կէօրիւպ պէօպիւրլէնտիյիմտէն, գալպիմի

քիպր ու զուրուր թօխումըյա մալամալ պուլույորում .
 ֆենսի հշխնի գալպիսն հֆսիյիսնի ֆիսնե հֆեմեգ : Պաշ-
 քասը պէնի զէնկին էտէպիլիւրմի, մատամ քի պէն չա-
 ւըւմայոր վէ իգօմօմի գաիտէսինէ տախի տըգգաթ էթ-
 մէյիպ միւսրիֆանէ պիր մէսլէք իթթիլազ էթմիլ իսէմ .
 պենիս պախըրմ ֆենսի մահսըմսան աւըրը սր : Ատէմ-
 լէր պէնի հասուտ էտէմէզլէր . ամմա պէն քէնտիւմ ,
 գօնչումըն մալընա եա ճանընա հասէտ էտէրէք, պիսուչ
 եէրտէ գանլար տէօքմէյէ ճիւրաթ էտիյորում , պենիս
 պանա հֆսիյիսն միսայեքի ֆիսնե պանա հֆեմեգ : Հիչ
 պիր քիմաէ պէնի գանի էտէմէզ , վէ լաքին պէն քէն-
 տիւմ հէվա ու հէվէպլէրիմէ վէ հուզուզաթը նէֆսանի-
 յէմէ թապի օլարագ , շէյթանըն վէ կիւնա՛ըն փէնչէ ի
 էսարէթինէ տիւլիւյորում : Պենիս պանա մուճիպ օլ-
 սուղում հայեթի մահֆիւմիյեք վէ մեյուսիյեքի ֆիսնե
 պանա հֆեմեգ : Քիմ պէնի եալանճը էտէպիլիւր . ֆա-
 գաթ պէն քէնտիւմ մէնաֆիի շախսիյէմ իչիւն էնվա ի
 ֆիթնէ ու տէսիսէլէրի իրթիքեապ էտիպ, Հանանիա վէ
 Սաֆիրա միսիլիւ պիր անտէ էճէլիմի թաճիլ էտիյօ-
 րում . ֆենսի հշխնի սալիք հֆսիյիսն հիւմիւ ֆիսնե պա-
 նա հֆեմեգ : Պէնտէ քիւֆրպազլըգ վա՛ր մը տըր . վար
 իսէ , պէն քէնտիւմ ալըշտըղըմ քէթիւ թապիաթըմ սէ-
 պէպինտէն շու քիւչիւք տիլիւմ իլէ չար էթրաֆա էն-
 վա ի գէհրլէր սաչապիլիւյորում . ֆենսի սիյիսնէն չեֆսի-
 յիւմ պիւշըր ֆիսնե պանա չեֆսիւրեմեգ : Պանա եալան
 եէրէ եէմին քիմ էթտիրէպիլիւր , վէ լաքին պէն քէն-
 տիւմ եալան սէօզլէրլէ տօլու տիհանըմլա նիչէ պիսուչ-
 լարըն գանընա կիրէպիլիւյորում . ֆենսի աղգընչա մա-
 նընա հֆսիյիսն դարազը ֆիսնե պանա հֆեմեգ : Պաշգա-
 լարը պէնի հատիտմիգաճ էտէպիլիւր , ամմա տահա գի-
 յատէ պէն քէնտիւմ էթէտէն պէրու հըրս վէ էօլքէմէ
 մէյտան վէրիպ , շիմտի տէ անըն գապթընա գայրի

միւզթէտիր օլտըղըմտան նիչէ տէֆալար պօշ եէրտէ
 պիր չօգ խարապաթ վէ խասարաթտա պուլուճարագ
 նէֆրէթ ի ալէմ օլմուշըմ տըր . պենիս պանա հֆսիյիսն
 զիյանըր ֆիսնե պանա հֆեմեգ : Պաշգասը պէնի օլ տէ-
 րէճէ մէյուա էտէմէզ , էկէր քի պէն քէնտիւմ հիսապըզ
 իսեանլարըմ իչիւն հիսս էթտիյիւմ գամիրճէ իզթիրա-
 պըմտան տօլալը քէնտիւմի ազիւմ մէյուսիյէթտէ պուլ-
 մասամ : Պենիս պանա հֆսիյիսն գամիրճէ թագեիգարը
 ֆիսնե պանա հֆեմեգ : Պէօլլէճէ պէն քէնտիւմ պիլ
 ճիւմլէ ամալ ու աթվարըմը թէֆթիլ էթտիյիւմտէ իգ-
 րարա մէճպուրըմ քի, նիչէ սէֆահէթլէրի վէ նիչէ քիմ-
 սէլէրին պանա էտէմէտիքլէրի գատըր , գարար ու զի-
 յանը քէնտիւմ քէնտիւմէ էտէպիլիւյորում :

« Զիրա մէասիմիզ հուզուրընտա չօղալտը , վէ կիւ-
 նա՛լարըմըզ ալէյիլիմիզէ շէհատէթ էտէր . զիրա մէասի-
 միզ եանըմըգտա տըր վէ թէճավուզաթըմըզը պիլիւրիզ : »
 (Իչա . 58. 12 :)

ՍՈՒԻ ԻՍԹԻՄԱԼԱԹ

Պէյն էնճաս՝ մուճիպի թէէսսիւֆ պիր հալ տախի վար
 տըր քի, ինսանլար՝ նիչէ տէֆալար էյի մագսէտլէրի
 սուլի իսթիմալ էտէրէք տիւնեատա էնվա ի իտպար ու
 ֆէլաքէթլէրին զուհուրընա պախ օլույօլար : Ճէնապը
 միւսէպալիպ իւլ էսպապ՝ քիւլի շէյլէրի՝ մէգասիտ ի ա-
 լիյէ վէ ֆէվա՛իտի ինսանլիյէ իչիւն խալգ պուլուրմուչ
 իսէ տէ , ատէմլէր սուլի իսթիմալա ճիւրաթ էտէրլէր :
 Խնսան իրատէ ի ճիւղիյէ իլէ միւքէլլէֆ պուլուճարըղըն-
 տան խայր ու շէրրի թէֆրիզ էտէմէյէրէք տիւլարը
 մէզլլէթ վէ միհնէթ օլուր իսէ , գաթան Ալլահա գար»

չու պիր կէօնէ իշթիքեայա հազգ ու սէլահիյէթի օլա-
մադ : Մին զայրի հատտին չու էֆքեարըմըզը մուսար-
րահէն իզահ էտէլիմ : Իսթիմալը ճաիզ վէ մէշրու օլան
պիր չօգ շէյէր , եա թէճաւոլուղաթըմըզ վէ եա սու-
իսթիմալաթըմըզ սէպէպի իլէ պիղէ մուղիրը վէ մուխ-
րիպ օլմուշլար տըր : Ֆարազա , էնվա ի մէքիւլաթ ,
մէշրուպաթ վէ մէլպուսաթ ինսան իչիւն մուղթաղի
վէ միւֆիտ շէյէր իքէն՝ անլէրին իֆրաթա վէ սու-
իսթիմալաթա վարտըրըմասը եիւզիւնտէն նէ կիպի
էլիմ նէթիճէլէր մէյտանա կէթիրիլտիյի ճիւմէյէ մալիւմ
տէյիլ մի տիր : Իլաճ վէ տէվա նէվիւտէն օլան լազը ,
շարապ , դօնեադ վէ էմաալի միւսքիրաթ՝ ֆէնա սու-
րէթտէ վէ քէսրէթլէ իսթիմալ օլունարազ իշրէթ վէ
սեթիսոշլըզ տէնիլէն հալը փիւրմէլալ մէյտան պուլմուշ
տըր : Սըհէթ ու աֆիյէթ ի պէտէնիյէ վէ ֆէրահիյէթ ի
գալպիյէ իչիւն նէվանէվ էյլէնճէլի վէ միւֆէրրիի օ-
եուկար լազըմ օլուպ պիր չօգ նէվլէրի տէ մէվճուտ
իքէն , ինսանլար անլէրին ֆէնա վէ մուղիրը շէյիտլէ-
րինի իճատ էտէրէք գոռնաւ տէնիլէն սէֆահաթը մէք-
րուհէյի իլէրի կէթիրիլշէր տիր : Մալ վէ սէրվէթ ճէմ
էյլէմէք հեր ան հէր քէս իչիւն էլզէմ պիր խուսուս
իսէ տէ , փարահա , մալա եափրչա գալմազլըզ , գալ-
պի վէ ճանը անլէրէ լապթ էթմէքլիքլէ քաւն՝ թէս-
միյէ գըլընան իլլէթ ի վէսիմէ հուսուլիէղիր օլմուշ
տըր : Հէր քէս իլէ իւլֆէթ ու իւնսիյէթ էլիմէք վէ
խուսուսա ազիլէ վէ աֆիֆէ գատընլար իլէ ալազա է-
տիպ անլէրէ իզհարը մախալէսէթ վէ մուհապալէթ էյլէ-
մէք՝ թէհիլպ ի առապ ու ախլազա մէտար օլապիլիր
իսէ տէ ինսանլար , ֆէնա սուրէթտէ իպրազը աշգ ու
մուհապալէթէ վէ նա մէշրու եօլտա իւլֆէթ ու մուա-
շէրէթէ ճիւրէթ էյլէմէլէրիլէ՝ տիւնեատա էն մուխրիպ
վէ մէնֆուր սէֆահէթլէրին եանի հուզուղաթը նէֆասա-

նիյէ վէ շէհվաթը հայվանիյէնին թէվսի ի տաիրէ ի սի-
րայէթիլնէ սէպէպ օլմուշլար տըր : Ինսան էլիւտէն կէլ-
տիյի տէրէճէտէ պէր մուղթէզա ի ինսանիյէթ , հէր քէս
թալթիլի ու թաղիմէ մէճպուր իսէ տէ , հիսսիյաթը մու-
խալէսէթ պէր թարաֆ պիրլէ նապէճա վէ նամէրդի
հալաթ իլէ ռիա տէնիլէն թապիաթը մէզմուսէ պաշ
կէօսթէլմիշ տիր :

Կէրէք էրքէք օլուն վէ կէրէք դատըն հէր քէս
փաք վէ թէմիզ վէ եազըշըզլը էլպիսէ կիյիպ գուշան-
մազ վաճիպ տէյիլ մի , լաքին զէսկինի տէ , էնկինիտէ
պիր թաղըմ առէտ վէ նէզաքէթտէն խարիճ զիպ ու զիյ-
նէթ արգասընա տիւշէրէք մօսաեա էսիր օլմուշլար տըր
քի , պու հալը նէքպէթ վէ մուսիպէթ նիշէլէրինին քիւլի-
յէն խարապ ու եէպապընա պատի օլմուշ տըր : Նէթիճէի
քէլամ , պազը ինսանլար ալա մազաէպէրի , իճրա վէ
իսթիմալը մէշրու՝ վէ ճաիզ օլան մէմուս վէ մազպուշ
շէյլէրի ֆէնա եօլտա , եանլը թարղտա վէ իֆրաթ տէ-
րէճէսինտէ իսթիմալ էյլէմէլէրիլէ քիւլիլ շէրարէթ վէ
մէրարէթի , մազարրաթ վէ մահուրաթը տալէթ էյլէ-
միշլէր վէ ալէմէ տէ սու-ի պրէթ վէ մուհիպի նէֆրէթ
օլմուշլար տըր :

ՇԵՅՅԱՆԼԱՐԸՆ ՊԻՐ ՂԱՐԻՊ ՄԷՃԼԵՍԻ

Շ Ե Յ Յ Ա Ն Ի Թ Ա Պ Ի Յ Ա Յ

« Կիւման իւլէյէն շէյանսան սըր .
գիրա շէյան իպրիսաէն պէու կիւման
իւլէր : Իպն Ուլլան պուրն իչիւն , եանի
շէյանըն իւլէրիլի իպրալ էթմէք իչիւն
իզհար օլունսու : 1 Յով . 3 . 8 :

Շէյթան՝ հիչ պիր զէման իչիւն քիւտի շէյթանի սը-
ֆէթ ու սուրէթիլէ իսպաթը վիճուտ էթմէզ , իլլա տա-

իմա չէք ու հէյեթինի ինսանլարտան իսթիֆա էյլեր : Ատէմէրին՝ պազը տէֆալար երգչերինէ մասքէ կէչիրիպ տէ սուրէթ ի ասլիյէրինի կիզլէյերէք չէքլի ասիեր իլէ կէօրիւնմէյէ չալըշտըզլարը կիպի, չէյթան տախի թասմիմ վէ թասավլուրը ազմինտէ պուլունտըղը պին պիր էֆքեարըն գուվլէտէն ֆիրլէ կէթիրիլմէսի իչիւն քէնտի հէյեթի տախիլիյէսինի, սէսզիւնիւ վէ երգիւնիւ պիւսպիւթիւն թէպտիլ վէ թաղերի էտէրէք տէօնիւպ աօլաշըր վէ իչլէր : Շէյթան տախիմ՝ մասքէլէրինի գուլլանաճաղը դէմանը, ֆուրսաթը կէօզէտիր վէ մահալինէ, մէվզըրնա վէ չախսընա կէօրէ անլէրի թէպտիլէն իսթիմալ էյլեր :

Շէյթանլար պու կիպի նէվանէվ սախթէ չէք ու հէյեթլէր թանթընտա, տիւնեանըն էն թէճրիպէքեար, միւնգէվի վէ միւթթագի պուլունանլարընը տա էն ագիլ վէ սահիպի սէպաթ զանն օլունանլարընը տա իղֆալ էյլէյիպ քէնտի լարիւրինթօսլարը իչինէ տիւշիւրմէյէ մուվաֆֆագ օլուրլար : Իպլիս՝ սուրէթ իլէ տէյիլ սիրէթ իլէ միւշիւք տիր :

Շէյթան զիյատէսիյլէ թէճրիպէքեար վէ ֆիրթնէքեար օլտըղընտան ատէմլէրի պիսսուհուլէ իղֆալ էտէպիլիր : Օ՝ խըլգաթը ալէմտէն պէրու եաշայըպ հէր չէյի պիլիր, ինսան չէյթան գատար եաշամամը վէ եաշաեամաղ իսէ տէ, անընտա թըպզը չէյթան կիպի չէյլեր եախմասը աճախպ տէյիլ մի տիր : Վէ լաքին պի ալի իլլահ ազլը սէլիմ, վէ ասլադ ու ատապ ասհապը իսէ չէյթանըն հէր համէսինէ քէմալը մէթանէթ վէ ճէսարէթ իլէ մուգաւլէմէթ էտէպիլիրլէր :

Քրիստոսուն թէշրիֆինտէն պէրու չէյթանլարըն իչի զիյատէսիյլէ քէսատա վարտըղընտան պունա պիր միւհասիր չարէ պուլմագ իչիւն չէյթանլար պիր Գօնֆէրանս ագտընը միւնասիպ կէօրէրէք, չար ճանիպի

ճիհանտա պուլունան պիւթիւն չէյթանլար ըիւհասարնա տաւլէթնամէլէր կէօնտէրիտի : Մէճլիս ինիգատ էյլէտի : Պու մէճլիսի թասմիմ վէ թասավլուր էյլէյէն էն զէքի վէ ագիլի ըիյասէթէ կէչիրիլէրէք, իշպու մէճլիստէն մագսէտ նէ՝ օլտուղընը օ՝ չու եօլտա արզ ու իֆատէյէ իպթիտար էյլէտի :

« Ճիւմէնիղէ մալիւմ տիր քի » տէտի « Իպն Ուլլահ Յիսուս Քրիստոս տիւնեայա թէշրիֆ էտէլիտէն պէրու ինսանլար Ալլահ տահա զիյատէ իման էթմէլէրիլէ իսթիգամէթլէ երբիւմէյէ պաշլամըշլար վէ պէօյլէճէ պիզիմ իչիմիղէ պէօյիւք զարար ու զիյանլար կէթիրմիշլէր տիր : Ճիւմէնիղին տէ մէշուտը տըր քի պիզ շիմտի ինսանլարը էվլէլէքի գատար գօլայ գօլայ ալտատամայօրըզ, զիրա անլէր կիթտիքճէ տահա զիյատէ ու եանընօրլար վէ անլէրի տիւշիւրմէք իչիւն պիզիմ վասըթալարըմըզ արթըզ քիֆայէթ էտէմէմէքտէ տիր : Իմտի, իշպու թէճէմմիւտէն եէկեանէ մէրամըմըզ պուտըր քի, եինէ սապըզը վէճհ իւզրէ ինսանլարը սուհուլէթլէ ալտատըպ վարթա ի հէլաքա տիւշիւրմէք իչիւն սիզտէն քի՛մ միւհասիր պիր չարէ վէ միւնասիպ պիր թարիգ իրայէ էտէպիլիր իսէ պունտան պէօյլէ ալի չարէյի իսթիմալ էտէճէյիլ » :

Բէյիս մէճլիսի քիւշատ էթմէք պապընտա մէսէլէյի պու եօլտա տէրմիյան էտէրէք եէրինէ օթուրտու : Պիր միւտտէթ հէր քէս տէրին տիւշիւնճէյէ տալըպ օրթալըղը սիւքիւնէթ գաթիւամը իքէն պիրիսի այաղա գալգարագ :

— Պէնիմ իսթրըմա կէլէն պու տըր քի, տէտի, մատամ քի Քրիստոսըն թէշրիֆինտէն պէրու պիզիմ իչիմիղ ընգըրաղա վուրմը տըր, եանի իչիմիղէ Քրիստոս մանի օլուպ ինսանլար անա իման էթմէքտէ տիրէր, եախաճաղըմըզ իլք իշ ատէմլէրին ֆիքրինէ կիրէ-

րէք « Գրիստոս Իպն Ուլլան օլմատըգտան մատա հաթ-
թա առէթա պիր առէմ իտի վէ Ալլան տէնիլէն պիր
զաթ տախի եօգ տըր » տէյիպ՝ էվվէլ պէ էվվէլ Գրիս-
տոսու վէ Ալլանը ինսանլարըն ֆիքրինտէն չըգարմալը-
յըզ . պուռնա մուվաֆֆազ օլտըգ մը , արթըզ իշիմիզ
սըրասընա կիրմիշ տիր :

— Բէյիս , « լաքին նա՞սըլ մուվաֆֆազ օլապիլիլիզ .
Գրիստոսը ինսանլարըն ֆիքրինտէն չըգարապիլտէք պի-
լէ Ալլանը չըգարտամալըզ , տիւնեանըն իպթիտասըն-
տան պէրու պիզ պու շէյէ մուվաֆֆազ օլամատըզ :
Հաչան քի Ալլանա ինսանլար , անըն Իպն ի վահիտինէ
տախի պէնէմէհալ ինսանադլար տըր , զիրա օ՝ « Պէն
Փէտէրտէն խուրուճ էտիպ կէլտիմ » տէտի վէ անըն
իշլէտիյի ածաիպաթտա սահիհէն Փէտէրի նէզտինտէն
կէլտիյինէ տիլիլ ի ճէլիլ տիր նասըլ քի ճինլէր պիլէ
« Սէն Իպն Ուլլանսըն » տէյի իգըար էթտիլէր » :

Պիր արա սիւքիւթտէն սօնրա պիր պաշգա շէյթան
այաղա գալգըպ՝

— « Պէնիմ տիւշիւնտիլիւմ պու տըր քի տէտի՝
պիզ ինսանլարը Ալլան վար ամմա ախրէթ տէնիլէն շէյ
եօգ տըր՝ Ալլանըն՝ ինսանը պու տիւնեատէ հէր վէճէլէ
ազատ պըրադմասընտան մագսէտի պու տըր քի՝ ին-
սան կէօնլիւնիւն հէր իսթէտիյինի եափըպ նախի մէ-
րամ օլմալը տըր . պէօյլէ օլմասա Ալլան նիշիւն ին-
սանը ազատ պըրագըպ տա կիւնան իշլէնմէսինէ սէ-
պէպ օլա իտի : Պու զէմինի հայաթտան մատա պաշ-
գա պիր հայաթ տանա եօգ տըր , տէյիւ ալտաթմալը-
յըզ , չիւնքի ինսանլար ախրէթ վար գօրգուսըյա
կիւնանտան իթիլազ էյլէմէքտէ տիրլէր » :

— Բէյիս . « Պու ֆիքր տախի քեաֆի կէլմէզ զանն
էտէրիմ . չիւնքի ինսանլար Ալլան վէ Գրիստոսա ի-
նսանտըգտան սօնրա պիթթապ Գրիստոսըն հէր էվամիր

ու թէնպիհաթընա տախի ինսանադլար վէ Գրիստոս
ափ աշիքեար սուրէթտէ՝ բուզը գըյամէթ վէ ախրէթ
հագգընտա մալիւմաթը քեաֆիյէյի իթա էյլէմիշ տիր » :

Տէրագապ պիր պաշգասը իլէրի կէլիպ

— « Ձանն իտէրիմ թութաճաղըմըզ թարիզ պու
տըր տէտի , ճիւմլէնիզ պիլիլսինիզ քի , ինսանլարըն
զիյատէսիյլէ գօրգուպ տա կիւնանտան սագընտըզլարը
շէյ , ճէհէննէմ տէհէթի տիր , շու հալտէ պիզ ինսան-
լարըն պէյիլիլէրինէ կիրիպ « օլ գատար քէրիմ վէ բա-
հիմ օլան Ալլան թէալա վէ Փէրվէրտիկեար հաղրէթլէրի
եարաթմըլ օլտուղը ինսանը ճէհէննէմէ աթամ մը , Ալ-
լան օ գատար հագգսը՞զ մը տըր քի շու զէմանի վէ
ղայէթլէ գըսա օլան էօմրտէ իշլէնիլէն կիւնանա պէտէլ
էպէտի պիր ճէզա թային էթսին . հաչա քի Ալլան պէօյ-
լէ պիր շէյ եափա . անըն շանը առալէթինէ վէ մէրհա-
մէթինէ պու շէյ տիւշմէզ՝ տէյէրէք՝ պիր տէֆա ճէհէն-
նէմի օրթատան գալտըրտըզ մը արթըզ ինսանլար իս-
թէտիքլէրինի եափաճադլար տըր » :

— Բէյիս . ճէհէննէմի նա՞սըլ օրթատան գալտըրա-
պիլիլիզ , ինսանլար էյի ամէլլէրի իշիւն պիր միւքեա-
ֆաթ վար օլտուղընը պիլտիքլէրի հալտէ , ֆէնա ամէլ-
լէրի իշիւն տէ պիր միւճաղաթ մէվճուտ իտիյինէ մու-
հագգազ սուրէթտէ ինսանլար , բուզը գըյամէթէ , բուզը
շէրիյաթա վէ ախրէթէ ինսանտըգտան սօնրա ճէհէննէ-
մին մէվճուտիյէթինէ տէ տիւնտէն ինսանլար , պու շէյ
տախի իշիմիզէ քեաֆի կէլմէզ :

Նիհայէթ մէճլիստէ պուլուռնան պիւթիւն շէյթանլար
նէվանէվ ֆիքրլէր տէրմիյան էյլէտիլէր իսէ տէ , հիշ
պիլիսի տէ , կէրէք Բէյիս վէ կէրէք հաղըրուռն թարա-
ֆընտան թէնսիպ գըլընմատը . իշպու մէճլիստէն պիր
սէմէրէ հասըլ օլմայարազ տաղըլմասընա գարար վէ-
րիլմէք իւզրէ իքէն՝ էթէտէն պիր թօփալ վէ պիր կէօ-

31897-64
45088-64

զիւ քէօր չէյթան թօփալլայա թօփալլայա մէյտանա կէլիպ, բէյթան թուխտաթընը թահսիլ էտէրէք շու մին վալ իւզրէ պէյանը քէքերարա իճթիսար էյլէաի :

— Աճիզլէրինին իֆատէսի պու տըր քի, պիզ հէր նէ գատար չէյթան իսէք տէ ինսանլարտա կիթտիքճէ չէյթան օլլու չէյթան օլմագտա տըրլար, պիթթապի պիզ կիւնտէն կիւնէ չէյթանլըզ վէ հիլէմիզի արթըրմալըրզ քի ինսանլարը պատըրապիլէլիմ . շու հալատ պէնիմ իսթըրմա կէլէն շու տըր քի, պիզ պիրտէն պիրէ մէյտանա չըզըպ տա շու վէ պու թէքլիֆաթըմըզ իլէ, — նասըլ քի անլէր պու մէճլիստէ պիրէր պիրէր միւթէլաա օլունտու — ինսանլարը դօրգուտըպ իւրքիւթմէմէլիլիզ, վէ հէլէ չէյթան օլտըրմըզը անլէրէ ապա չազտըրմամալըրզ . իմտի պիզլիմ եափաճաղըմըզ իշ ինսանլարըն ֆիքրինէ վէ գալպինէ կիլիպ « էվլէթ », ինանտըզլարընըզըն քեաֆֆէսի տէ տօլըր տըր, Ալլահ տա վար, ֆրիստու տա սահիհ, բուզը գըյամէթ վէ չէրիաթ տա վար, ճէննէթ ճէհէննէմ տէ վար, նիհայէթ հէր չէյվար, վէ լաքին աճէքի եսէնի հիլէ պիր շէյ եօզ Տըր, հէր չէյի վագթը միւնստիպինտէ եալաշ եալաշ իճրա էտէրսինիզ . ապա թէլաշ վէ էնտիշէ վէ խէվֆ էթմէյինիզ, էօլիւմիւնիւզիւ վէ մէզարընըզը տէր խաթր էտէրէք հուզուր ու առախլինիզի պօզմայընըզ » տէյերէք անլէրի օյաղանսըրմալըրզ . չիւնքի ինսան գաթէն էճէլինի եազըն կէթիրմէք իսթէմէզ, մէզար անլէրէ տէնչէթ վէրի, պինաէն ալէյհ պու եօլտաքի իֆատէմիզ իշլէրինէ կէլիւ . անլէր պիր տէֆա միւսէյիպիլէ, ինթիյաթսըզլըզա վէ փէրվասըզլըզա տիւշտիւլէր մի, պիր տահա նաճըլ գալգապիլէճէքլէր. պու օյաղանըզ Տուրմագ հալի անլէրին կէօզիւնիւ պիր կիւն ափանսըզ մէզարտա աշմագ մը » տէտի :

Թօփալ չէյթանըն պու հիքմէթլի պուլուշը վէ թէ-

ֆէքքիւրի կէրէք բէյիսին վէ կէրէք պիլ ճիւմլէ հազըրոււնըն էֆքերարընա վէ արատըզլարը թարիգէ փէք մուվաֆըզ կէլէրէք, անը շիտտէթլէ ալգըլատըլար : Պու ֆիքրին ինսանլարը ալտաթմայա քեաֆի վէ միւնասիպ կէլտիլինի վէ մուճէպինճէ հարէքթթ էթմէքլիլին կէրէք իտիլինի էքտէրիյէթի արա իլէ գարարաշտըրըպ չէյթանլար օլ սաաթտան իթիպարէն ինսանլարը օյաղանսըրմագի կիւնահա սէվզ էյլէմէքտէ իմիշլէր :

ՖԻՔՐ ՎԷ ՏԻԼ

Ֆիքր, ինսանը նաթըզը իրաէ վէ իշար էյլէյէն խառսէի մանէվի օլուպ, լիսան վէ եա տիլ անըն թէրճիւմանը մագամընտա տըր . եախօտ թէֆէքքիւրաթը ինսանիյէնին զահիրէ իխրաճընա վասըթա օլան չէյէլիսան տէնիլիւ : Ֆիքր իլէ տիւշիւնիւր վէ տիւշիւնտիւյիւմիւզիւ տիլ մարիֆէթիլէ իզնար ու թէֆիսիմ էյլէրիզ : էյի տիւշիւնմէք նէ գատար միւշքիլ իսէ, էյի սէօյլէմէք տախի օ գատար միւշքիլ տիր : Սէօյլէմէնին չէրաթի շուշլար օլսա կէրէք տիր . իզթիզա էթտիյի զէման սէօյլէմէք վէ ազ սէօյլէմէք, հալէ միւնասիպ օլարագ հազգ վէ մէմուուհ սէօզլէր սէօյլէմէք : էյի սէօյլէյէպիլմէք, էյի տիւշիւնէպիլմէքտէն ասըլը տըր :

Սէօյլէյիպ տիւշիւնէճէք եէրինէ, տիւշիւնիւպ տէ սէօյլէմէլի : Սէօյլէյիպ իճրա էթմէքտէն իսէ, տիւշիւնիւպ իճրա էթմէք էվլա տըր : Սէօյլէյէմէյէճէյին չէյի նէ տիւշիւն նէ իճրա էթ, վէ իճրա էտմէյէճէյին չէյի տէ նէ սէօյլէ նէ տիւշիւն :

Չօգ տէֆա սիւքիւթ էթմէք սէօյլէմէքտէն էվլա տըր : Սէօյլէմէյէն, սէօյլէյէնտէն ալիմ տուրուր, վէ սէօյլէյէն

տիւնէյէնտէն թէֆթիշ օլուսըր : Չօգ քերէ պիր ֆեր-
տին նա՛սըլ պիր ֆիքըր սահիպի օլտըղը, նէ՞ տէրէճէտէ
հաիզ ի լիյադաթ պուլունտըղը, հաթթա անըն օն տա-
գիգէ խտարէ ի քէլամընտան սիւղիւլէ պիւլիր : Տիւի օ-
լան տէյիլ, ֆիքըրի օլան սէօյլէմէլի . չիւնքի տիւսիզ
քիմսէ պիւլէ ֆիքըրի իլէ սէօյլէյէ պիւլիր, ամմա ֆիքըսիզ
օլան տիւլի իլէ նա՛սըլ սէօյլէյէ պիւլիր : Աղըղ վէ տիւ
սալթ թէքէլլիւմ իչիւն խալզ էտիւմիշ տէյիլ տիրէր ,
անլէրին պաշգաճա մուհիմմ վաղիֆէլէրի տէ վար , վէ
լաքին անմադ ատէմ անլէրի սալթ սէօյլէմէյէ հասը
էտէր :

Տիւ , չալար պիր սաաթըն չանը , ֆիքըր իսէ անըն
ազըէպի տիր . ազըէպ թամմ մահալինէ կէլիպ կէօս-
թէրմէյինճէ , չան իսթէտիյի զէման վուրուր իսէ , օ
սաաթ նա՛սըլ պիր սաաթ օլմուշ օլուր . չօգ ատէմլէր
իշթէ պու միսիլլիւ պօղուգ պիր սաաթըն բասթ կէլէ
եանըլ սէսլէնմէքտէ օլան չանընա միւշապիհ տիրէր :
Ահմադըն աղըղ , ֆադաթ ագիլ քիմսէնին ֆիքըրի վէ
գուլաղը աշըգ օլուր : Աղըղա կէլէնի սէօյլէմէլի ,
ֆիքըրէ վէ զամիրէ մուվաֆըգ կէլէնի սէօյլէմէլի . հէր
ֆիքըրէ միւնասիպ կէլէնի պիւլէ սէօյլէմէլի , նէրէտէ
գալտը հէր աղըղա կէլէնի : Ֆիքըր աղըղ իչիւն տէյիլ ,
տահա զիյատէ աղըղ ֆիքըր իչիւն եարատըմըլ տըր :
Վէլէվ ֆէնա պիր շէյ ֆիքըրնտէն կէչսէ , տիրնտէն վէ
գալպինտէն կէչմէմէլի տիր : Ֆիքըրն իլէ քիւլլի շէյ
տիւչիւնմէյէ չալըշըպ թաճիլ էթ , ամմա տիրն իլէ դա-
նի շէյլէր սէօյլէմէյէ աճէլէ էթմէ : Ֆիքըրէ վարիտ օլա-
նը կէրի ալմադ վէ ֆէրամուշ էթմէք միւմքին տիր ,
ֆադաթ տիրտէն չըգանը կէրի ալմադ դայր ի միւմքին
տիր : Ատէմ վար քի , տիրնէ կէլէն պաղը մուճիպ ի ար
քէլիմաթը իֆատէտէն աճիզ իսէ տէ , ֆիքըրնտէ տէ-
վէրան էտէն պլն պիր նապէճա շէյլէր իւզէրինէ սարֆը

զիհն էթմէքտէն աճիզ տէյիլ տիր : Էքսէր ատէմլէրին
պիհուտէյէ սարֆ էթտիքլէրի քէլիմաթ , էյիյէ սարֆ
էթտիքլէրնտէն պին գաթ զիյատէ տիր : Էկէրչի տիհա-
նըմըղտան հէի չըգան սէօյլէր պէհէր սէնէ-իչիւն պիրէր
քիթապա գայտ էտիւսէլէր , վէ սէնէ խիթամընտա օլ
քիթապը աշըպ անլէրի պիր միւթալաա էյլէսէք , քի-
թապըմըղըն պիւլէրճէ սահիֆէլէրինին պօշ վէ մուգիրը
իպարէլէր իլէ մալամալ օլտուղընը միւշանէտէ էյլէյէ-
րէք օգուճադ իսթէմէյիպ պիր թարաֆա աթաճաղըղ :
Տիւի ֆէնա օլանտան չօգ խալֆ էթմէ : ֆիքըրի ֆէնա
օլանտան հէմ գօրգ հէմ հաղէր էյլէ : Ֆիքըրի էյի օլմա-
յանըն տիւլի էյի սէօյլէմէլ . տիւլի ֆէնա օլանըն ֆիքըրի
տէ ֆէնա օլուր : Տիւ պիր մէնպալը աճիպ տիր քի ,
անտէն հէմ զէնր վէ հէմ փանղէնր ագա պիլիյօր : Ֆէնա
տիւլիմ օլմատան իսէ , տիւսիզ օլմազլըղըմը տահա զի-
յատէ թէրճիհ էտէրիմ : Տիւին աշտըղը եարէյի կէրչի
խանչէր աշամազ , ամմա ֆիքըրն աշտըղը իքիսինտէն
տէ միւհիլք տիր :

Հէր նէ դատար տաիմա սէօյլէյէն տիւ իսէ տէ ,
տաիմա գապահաթ իշլէյէն տիւ տէյիլ տիր . տիւ ֆիք-
ըրն էլինտէ էսիր մագամընտա օլուպ , անըն իսթէտի-
յինի սէօյլէր . տիւլէ ֆիթ վէրէն ֆիքըր տիր : Պաղը քէր-
րէ ֆիքըրն սիւքիլթիւ տիւլին սէօյլէմէսինտէն ֆէնա
տըր . չիւնքի տիւ սէօյլէմէտիյի զէման ապա գարար
վէրմէլ , ամմա ֆիքըր լալ օլմադ սուրէթիլլէ տաիսի
խառարաթը ազիմէյի մուճիպ օլուր : Տիւին ճիտտի հէ-
լալէթի ֆիքըրն լէթաֆէթինէ մէրպութ տըր : Տիւի լա-
թիֆ օլանա նազար էթմէ , ֆիքըրի լաթիֆ օլանա աթֆը
նիկեա՛հ էտէ պիլիբիսին : Իսսանը իսսանտան թէֆրիզ
էյլէյէն տիւ տէյիլ , ֆիքըր տըր :

Ֆիքըրն թէֆէքքիւրաթը պաղէն տիւ իլէ սէսլի սու-
րէթտէ վէ պաղէն գալպ իլէ սէսիզճէ իճրա օլուսըր :

Ֆիքրին ֆէնա միւթալաւթընըն իճրասընա մանի օլան շէյ զամիր տիր : Զամիր տէրունիմիդտէ գաիմ պիր հա-
քիմ ի ատիլ տիր : Տիլ պազէն զամիրէ գուլագ վէրիր ,
Ֆիքր իսթէյէրէք վէ իսթէմէյէրէք խայր ու շէրր չօգ շէյ-
լէր տիւշիւնիւ պ տիլէ սէօյլէթմէյէ հազըր իսէ տէ , զամիր-
րին ֆիքրէ վէ տիլէ օլան հիւան ի թէսիրի սէպէպիլլէ տիլ
ֆէնա շէյլէրի սէօյլէմէյ : Զամիրին քէզա գալպէ տէ հիւքմ
ու թէէսիրի վար . ֆիքր քէնտի մագսէտ ի մէրտուտընը
գալպէ իճրա էթտիրմէյէ զօրլատըղը դէման , զամիր
մուգաւլէմէթ էտիպ անտէն վազ կէշիրիր : Զիչարէ քի
զամիր տախի չօգ քէրրէ ֆիքրտէն մաղլուպ օլմասըյա ,
Ֆիքր մէրամ էյլէտիլինի հէմ տիլէ սէօյլէթտիրիր վէ հէմ
գալպէ իճրա էթտիրիր : Էյի ատէմլէրին ֆիքրի հէր ան
զամիրտէն մաղլուպ օլուր . պիլաքս , ֆէնա ատէմլէրին
զամիրի տէ ֆիքրտէն մաղլուպ օլուր վէ սիւքիւթ էթ-
տիրիլիր : Ֆիքր ի ինսանի ֆօթօկրաֆ ճամընա միւշա-
պի՛ օլուպ՝ էթրաֆտաքի շէյլէր ֆիքր իւղէրինէ ըէմ
օլունըլար իսէ տէ , հագիգաթէն ազիլ վէ իրիսթիյան
օլան քիմսէ օրատան ֆէնա շէյլէրի թարտ ու թէպիտ
էյլէր : Ֆիքրին թէրպիլլէսիլլէ ինսանըն սէլամէթի իչիւն
սալթ պիր շէյ էլզէմ տիր . Ֆիքրսէ իսթիգաւեք — հէր
նէ քի միւսթագիմ վէ հագգ իսէ մանգա անըն իւղէրինէ
սարֆ ը զիհն էթմէլի : Զամիրէ հէվալէի սէմ ի իթիպար
լունմատըղը թագտիրտէ , ֆիքրին ֆէվգ էլ ատէ թէր-
պիլլէսի տախի մաղարաթ ը քիւլլէյէի մուճիպ օլուր :
Հէր ֆէրտին զամիրի՛ սէվապը խաթատան թէֆրիգ պիր-
լէ թարիգի հագգը թէշիսի ու իրայէյէ քեաֆի վէ վա-
ֆի տիր : Ֆիքրտէ ֆէնա պիր շէյ իւղէրինէ տիւշիւնմէք
կիւնան տըր , անը տիլ իլէ սէօյլէմէք տահա զիյատէ
կիւնան տըր . վէ անը գալպ իլէ իճրա էթմէք էն զի-
յատէ կիւնան տըր , իլթէ հէր կիւնան պու իւշ թարիգ
վէ տէրէճէ իլէ դուվվէտէն ֆիլլէ կէլիր :

Թ Է Ճ Ա Վ Ո Ւ Զ Ա Ք

« Հիշ պիր շէյսէթ քէնալուգիւարըգ
էքմէ : »

(Պիոսակոս)

Թէճաւուգաթ , միշվէր ի իթիտալը կէօզէթմէմէք ,
միււաղէնէյի զայպ էթմէք վէ պիր շէյին տէրէճէ վէ
գարարընտան տըշարը չըգմագ՝ եանի , իֆրաթա վար-
մագ տէմէք տիր : Մագսէտի աճիգանէմ , թէճաւուգա-
թըն թէֆսիր ու թարիֆինէ կիրիշմէք օլմայըպ , անըն
պէս մաղարաթը վէլիմէսի իւղէրինէ սուրէթի ումու-
միլլէտէ պէյանը էֆքեար էյլէմէքտէն իպարէթ տիր :

Հէր հէվ թէճաւուգաթըն աղ եա չօգ պիր մաղար-
րաթը թապիլի տիր : Նիչէ եէրտէ զարար վէ մաղարա-
թը քիւլլէյէ թէճաւուգաթտան թէվէլլիւտ էյլէր : Իհ-
թիյաճաթը զարուրիյէմիլլին թէտարիք վէ իսթիմալըն-
տա , վէ տէրէճտէ էյլէտիլիմիլ վէզաիֆ վէ ումուրըն
հէր կիւնքի իճրաթընտա՝ թէճաւուգաթտա պուլունըր
իսէք , վիճուտ վէ ֆիքրիմիլլի եօրարագ զարարտիտէ
օլուրըգ :

Մէմուրիլլէթ ի բունանիլլէ եախօտ խայր իլլէր իճրա-
սը իչինտէ պիլլէ աշուրի տէրէճէ ֆիքր , զիհն , վէ վի-
ճուտ իշղալ էյլէմէքլիքտէ եինէ մաղարաթ մէյտանա
կէլիր քի , անտէն կիւնան տախի թէվէլլիւտ էյլէր :
Զիրա պէնի ատէմին վիճուտը , ճէնապը Ալլահըն մու-
գատտէս պինասը օլուպ , անը հէր հանկի պիր մէշղու-
լիլլէթ վէ թէճաւուգաթ իլէ աշընտըրըպ խարապ էթ-
մէքլիք , անըն պանիսինէ գարշու իսեան վէ էմիլլէթ-
սիլլիք էթմէք տիր քի՝ պու շէյ սու ի հարէքէթիմիլլ-
տէն նէշաթ էյլէմէքտէ տիր :

Մէսէլէյի պաշգա պիր հօգթա ի հաղարտան միւ-

Թէլաա էյլէտիյիմիզտէ տէրիզ քի , ինսանըն սէխավէթ վէ ֆազիլէթ իճրասը խուսուսընտա վէ Ալլահա արզը ուպուտիյէթ էթմէք ֆէրիզէի մուգատտէսէսինտէ , թէ՛ ճավուզաթըն մանա վէ մահալը եօգ տըր : Ինսան էլ լինտէն կէլտիյի գատար խայր իշէն , սէճտէ վէ տուա էտէպիլիւր : Վէ լաքին շուտա պաշգա պիր քէյֆիյէթ տիր քի ֆէրիսէլէր միսիլիւ տուատա թէճավուզաթ եինէ մուճիպ ի մազարրաթ եախօտ պիւսպիւթիւն հա մագաթ տըր : Պիլաքիս ֆէնալըգ իճրասընտա տախի թէճավուզաթ հիսապա ալընամազ . չէօյլէ քի կիւնան իճրասը իշիւն թէճավուզաթա տըգգաթ էտիլմէլի եա խօտ գարարընտան տըշարը չըգմամալը , ֆիքըր ու տիւ շիւնկէսի ապա մէյտանա չըգարըլամազ վէ չըգարըլ մամալը , սալթ պիր տէֆատա իշլէնիլէն ուֆագ պիր կիւնան պիլէ ինտ էլ խալիգ մուճիպ ի իքրան օլտու զընտան անըն թէճավուզաթընա արթըգ մանալ գալմազ :

Հաւաթի զարուրիյէնին սուի իսթիմալըյլա իլէրի կէլէն զարար ու զիյանըն , իճրասը զայր ի մէշրու օլան չէլլէրին մէյտանա կէթիրտիյի զարարտան տահա ազ վէ խաֆիֆ իտիյինի տախի քիմ թաստիգ էտէ պիլիւր : Իսթիմալը զայր ի ճաիլ օլանլար՝ կէօրիւնիւր չէյլէր օլտուզընտան պիլ անլէրին նէ տէրէճէ զարար վէրտիքլէրինի եէք նազարտա հիսապա ալա պիլիւր իսէք տէ իսթիմալ վէ իճրասը մուգթազի օլան չէյլէրին թէճավուզաթընտան մէյտանա կէլէն մազարրաթըն վէխա մէթինի նիշիւն հիսապ էտէմէմէքտէյիլ . նիշիւն պուռն լարըն մազարրաթընը կէօրմէմէք վէ պիլմէմէք թէճիլի քէսինտէ պուլուռուրըլ . նիշիւն անլէրին իրաա էյլէտիլէրի զարար ու զիյանլարընտան միւթէնէպպիս վէ միւսթէֆիտ օլմագ իսթէմէյիլ : Պիր զէնկինին քէնտի նագտ ու վազթընը իսթէտիյի կիպի գուլլանմասընա քիմ տէխալէթ էտէպիլիւր . վէ լաքին օ կիւզէլ կիւզէլ

կիյինիպ գուշանարագ , եէյիպ իշէրէք , կէզիպ տօլա շարագ , ֆիլուլի պիր չօգ իֆրաթ վէ իսրաֆաթտա պուլուռնուլ տա էքմէյինին գըրընթըսըն վէ էլպիսէսի սինին էսիլի փիւսքիւսիւնիւ պիլէ չըգարըլ պիր ֆագիրէ վէրմէլ իսէ , անըն նէ տէրէճէ սէֆիլ պիր քիմսէ օլուպ տա սօնրա պիր տամլա սուեա պիլէ հասրէթ չէքէճէյինի վէ անը տախի քէնտիսինէ վէրէն պուլուռնմա եաճաղընը էֆէնտիմիզլին իյրատ էյլէտիյի չօլ զէնկին իլէ Ղազարոսըն հիքմէթամիլ հիքեայէսինտէն մուսարբան սուրէթտէ էօյրէնմէյօրմուլուլ :

Ագիլ ատէմլէր . թէճավուզաթ պէլիյէսինտէն վէ անըն նէթիճէսի օլտն իշկէնճէ ու ազապտան խէլաա օլմագ իշիւն անըն կիւզիւնտէն պիր գաշ քէրրէ կէօրտիւքլէրի զարար ու զիյան իւզէրինէ միւթէնասսիս օլուպ տախիմ ինթիեաթէն տավրանըլար : Պիլաքիս , ճանլլ վէ աճագ քիմսէլէր թէճավուզաթտան թէճավուզաթա օղրահարագ , մազարրաթտան մազարրաթա վէ կիւնանտան կիւնանա տիւշէրլէր : Պու միսիլիւ քիմսէլէրին տիւշտիւքլէրի կիրտապը իզթիրապա պիլէ պիլէ թէքրար տիւշմէլէրի նէ գատար մուճիպ ի թէճասիւֆ վէ նէ տէրէճէ մուճիպ ի նէֆրէթ պիր հալ տըր : Պու մէսլէք ի նապէճալարըյլա քէնտիլէրինի նէ մէրթէպէ զարարտիտէ էյլէտիլէրինի վէ խուսուսա նէ գատար էնկին վէ էտնա պիր հալը էսէֆիլթիմալա տիւշիւրտիւքլէրինի ֆէնմ ու իտրաք էթմէլլէր : Զիրա միւթէնէպպիս օլմամագ ինսանը բիւսվայ վէ բէզիլ վէ հայվանաթ տէրէճէլէրինէտէք թէզլիլ էյլէյիպ , ինսանը ինսանիյէթտէն իիսրաճ վէ անը հէր նէվի ինսանի նիմէթլէրէ միւնթաճ էյլէր :

Միւմքին օլուպ տա ինսան թէճավուզաթա մէյտան վէրմէսէ , միւսթէլա օլտուլու իզթիրապ վէ իշկէնճէլէրին չօղուռա նիհայէթ վէրէճէք տիր . օլ վազըթ իսապ

Թախանելէրտէ , վէ պիմարխանելէրտէ վէ տահա նիչէ սէֆալէթկեհալարտա պիր չօգ պիչարէ վէ պիլալէկեհան պուլունմահարագ՝ պինլէրճէ ալլէլէր իսթիրաաթ իւզըրէ իմրար ը էվզաթ էլլէյիպ , սաատէթ իւզըրէ էօմր կէչիւրէճէլլէր տիր : Պուրատա զիքը էթտիյիմիզ խանլէլէր թէճավուզաթ կիւնահընըն հասըլ էլլէտիյի մատտի մազարրաթլարըն մահալ ու մէրքէզի տիր . վէ լաքին թէճավուզաթըն մէյտանա կէթիրտիյի մանէվի իզթիրապ վէ կիւնահ , ինսանա պաշգա պիր մահալ տահա եանի ճէհէննէմի թէտարիք էտէճէյինի տախի քէօչէի խաթրտան ապա չըգարմամալըլըզ :

Պիր ատէմ հէր նէվ գուսուր վէ գապահաթտա իֆրաթա վարմազ , եախօտ հէր ատէմին էքսէրիա պիր նէվ կիւնահ վէ թագսիրաթտա թէճավուզ էթմէսի վար տըր քի , օ անը էնճամ խարապ ու եէպապ էթմէյէ քեաֆի վէ վաֆի տիր : Թէճավուզաթ տէնիլէն սէֆահէթէ օլրախանլար ալէլ ումուժ կէնճլէր օլմուշ վէ օլմագտա տըրլար :

Յիսուսըն նէգտինէ սէյիրտիպ հայաթը էպէտիյէյէ նաիլ օլմադ իշթիյագընտա պուլունան չօլ կէնճին սալթ թամաա օլան թէճավուզաթը քէնտի հէլաքընը գարալաշտըրմըլ օլտուզը կիպի , եախօտ հայաթ արար իքէն մէմաթ գարչըսընտա պուլունտըզը քէնտիսինէ խապէր վէրիլտիյի միսիլլիւ , պէլքի կէնճ տօսթուժ , սէնտէ շան ու շէօհրէթին , սիւս վէ զիյնէթին , հըրս ու հիտտէթին , քին ու հասէտին , իյշ ու իշրէթին , զէվզ ու շէհվէթին , նիհայէթ սէնի գօլայճա զապթ էթմիշ օլան հէր հանկի պիր ֆէսատաթ վէ ֆէզահաթըն վէ անլէրտէն տէրհալ վազ կէշմէյիպ տէ իրթիտաթ վէ թէճավուզաթտա պուլունտըզըն սէպէպտէն քէնտի հէլաքընը միւհըլէմէքտէ օլտըզընը , եախօտ մէմաթ գարչըսընտա պուլունտըզընը տէրխաթր էտէր մի սին :

Պու կիտի խապաաթտա եաշանլար վէլէվ թէճավուզաթտա պուլունմաալար՝ թէվպէ էթմէտիլլէրի թագտիրտէ եինէ փէնչէ ի ատալէթտէն թախիս ի ճան վէ ազատէ ի կիրիպան էտէմէլլէր :

Թէճավուզաթըն պունճա մազարրաթը տէրքեար իքէն՝ անտէն իճթինապ էթմէլլիյի հէր քէսին զամիր վէ իրատէթինէ հէվալէ էտէրիզ :

Ագիլ ատէմ իչիւն խուշ պիր իշկէնճէ ,

Լաքին ահմադ իչիւն պիր փութ տըր .

2. ԼԵՄՊ

Պ Ի Լ Մ Է Յ Ի 2

Առ Տօք . Տիգրան Էմ . Հէֆիմեան(*) Սիւնի
ի Ռուսոս

Ինսան , պիւթիւն քեախնաթըն մաֆէվզինտէ պուլունուպ , գուվվա ի ագլիյէ կիպի իւլվի խասէյէ մալիք պիր մախուգ իսէ տէ , անըն ագլը մահտուտ տըր : Ճէնապ ը Հագդ ինսանա էլզէմ օլաճագ գատար ագլ ինսան էլլէյիպ , ֆիլան պիր նօգթատա գարար գըլմըլ , վէ սալթ օ գատարընը միւնասիպ սայմըլ տըր : Ինսան խայլը շէյլէրի քէշֆ էտէ պիլիր օլտուզու հալտէ , նիչէ էսրարըն հագալիգինտէն քեամիլէն պի խապէր տիր : Ինսանըն պիլմէտիյի մէվատտ ու մէսաիլ պիլտիլլէրինտէն զիյատէ տիր : Էն մուհիմմ խուսուս չու տըր քի ,

(*) Զայս կը ձօնեմ իմ վաղեմի բարեկամիս , այն անկեղծ ու անձնուէր անճնաւորութեան , որուն հմտալից խօսքերը և բազալերական նամակները յոյժ օգտակար եղած են ինձ :

պիղէ էլզէմ օլաճագ շէյլերէ սարֆը զինն էտէճէք դա-
տար պիղտէ ազլ վար տըր : Մուգատտէրաթը իլանլիյէի
խաֆիյէյէ թէմաս , վէ իտարէի իւլվիյէի աճիպէյէ թէ-
ալլիւգ էյլէյէն շէյլերէ ինսանըն ազլը ասլա էրմէյ ,
պիլմէյէ նէ գատար տա ճէնտ էթսէք , ազլըմըզ զըլ
փայը էօթէյէ կէշմէյ : Պիլինմէսի պիղտէն գաթիէն
մէսթուր պուլունան շէյլերին պիղէ օլ տէրէճէ միւֆիտ
օլմամասը ճաիզ օլապիլիր : Ինսանըն չօգ տէֆա տէրք
ու թէմէիզ էթմէք իսթէտիյի մատտէլէր հէր նէ գատար
ճալիպ ի մէրագ իսէլէր տէ , ֆաիտէտէն խալի տիրէր :
էսրար վար քի , Ալլահն անըն չիմտի պիլինմէսինի , ին-
սանտան մախֆի թուլթար . ֆագաթ ախրէթտէ քէշֆ
օլունաճագ տըր :

էսրար վար քի , պիլինմէսի մանգա Ալլահն աիտ
օլուպ , ինսան անը նէ պուրատա վէ նէ տախի կէլէ-
ճէքտէ անլայա պիլէճէք տիր : Առաքեալար տախի պի-
զիմ կիպի մէրագ վէ իշթիյադլարընտան ճէլպ օլունա-
րագ էֆէնտիմիզէ տիւնեանըն ախրընըն նէ վազթ կէ-
լէճէյինի սիւալ էյլէտիքլէրինտէ . « Օլ կիւն վէ սաաթ
հագգընտա եալընըզ ֆէտէրտէն մատա պիր քիմէնին ,
վէ հաթթա սէմավաթտա օլան մէլաիքէնին տախի մա-
լիւմաթը հօգ տըր , » զէմինինտէ ալտըզլարը ճէվապ
իւզէրինէ պիր տահա օ միսիլիւ սիւալէր իրատ էյլէ-
մէյէ ճէսարէթ էթմէտիլէր : Պիզ էֆէնտիմիզին պու ճէ-
վապը պասէվապընտան էօյրէնիրիզ քի պիլիմ արզու
չէքտիյիմիզ մատտէլէր հագգընտա Ալլամի Մութլագ-
տան իզահաթ թալէպ էյլէմէյէ սէլահիյէթիմիզ օլմայըպ ,
վէլէվ էթսէք , անլէրին ճէվապընըն իսթիհասը զայրի
միւմըն տիր : Թէրթիպաթը իլահիյէ էսրարը զարիպէ
իլէ մէմու տըր : Ալլահն նէվանէվ խուսուսաթտաքի
մուամէլէսինին էսպապը մուճիպէսինի պիլմէք պիլիմ
իշիւն միւմըն օլամազ : Պու ալէմ էսրար քէշֆ էտի-

լէճէք եէր տէյիլ տիր , պուրատա հէր շէյի « Այինէտէն
րէմզ իլէ կէօրիւրիւզ : » Մանէվի վէ կէօրիւնմէզ ալէ-
մին չօգ էսրարը պիղէ նամալիւմ օլուպ , նէ գատար տա
իւզալը զինն էթսէք անլայապըզ : Պիզ կէօրիւնիւր
ալէմտէ եաշայօրըզ , կէօրիւնմէյէն ալէմին անվալընա
նամըլ ազըլ էրտիրէ պիլիրիզ : էթրաֆ ու էքնաֆըմըզ-
տա պուլունան շէյլերէ պիլէ ազըլ էրտիրէմէյիզ , նէ-
րէտէ գալտը քի ախրէթէ միւթէալլիզ մէվատտ ու մէ-
սաիլի քէշֆ էտէ պիլէլիմ : Հիքմէթ ի թապիլիլէ , իւմի
իլահի , իւմի ֆէլսէֆէ , իւմի նիւճում հագգընտա քէսպ
ի մէլէքէ վէ միւմարէսէ էթմիշ զէվաթը սիւթուտէ-
սիմաթ տախի պիլ ճիւմլէ մալիւմաթը միւքթէսէպէլէ-
րիյէ տահա հիշ պիր շէյ պիլմէտիքլէրինի հէր ան իթի-
րաֆ էյլէմէքտէ տիրէր : Ալլահն նէ եափաճաղընա
միւտախիլէ էտէմէտիյիմիզ կիպի , գաթէն եափմըլ օլ-
տըզը շէյլերէ տախի էտէմէյիզ : Նէ էտէճէք իսէ էտէր ,
վէ նէ եափմըլ իսէ եափմըլ տըր : Ինսան քիմ վէ նէ
տիր քի , անըն ամալ ու էֆալընը մուհաքէմէ էտէ պիլ-
սին . « Անա թարիզինի քիմ թաեին էթտի , վէ անա
հագգսըզլըզ էթտին քիմ տէյէպիլիր : »

Ազլըմըզըն հիւսնի իտարէ վէ իսթիմալըյա մէյտանա
կէթիրէ պիլէճէյիմիզ մէվատտը միւֆիտէ իւզէրինէ
միւլահազա էտէճէք եէրտէ ազլըմըզըն ֆիմապատ էր-
մէյէճէյի պիհուտէ մատտէլէր իւզէրինէ սարֆը զիննէ
եա սիւալէր էյլէմէյէ չըզըլըրըզ : Չօգ սիւալար իրատ
էտէ պիլիրիզ , վէ լաքին անլէրին էքսէրիսինէ ճէվապ
իթա էտէպիլմէք ազլըմըզըն տաիրէսի խարիճինտէ տիր :
Ախրէթ , ուլուհիյէթ , մանէվիյաթ , էպէտիյէթ , միւքեա-
ֆաթ եախօտ միւճազաթը էպէտիյէյէ տաիր պիր չօգ
սիւալէր էտէպիլիր իսէք տէ , անլէրին ճէվապը պասէ-
վապարընը թէմամըյա պիլէմէյիզ վէ պուլամալըզ : Իշ-
պու պիլմէմէզլիք տիր քի , չօգ քէրրէ ինսանը թէլաշ ,

էնտիշէ վէ մէրագա միւսթէղրագ էյլէյօր: Նի՛շիւն սա-
լիւէր, խոսուսա պիկիւնա՛ն սապիւէր ֆասըգլարըն
չէքտիյի աճնի էղիւէթի չէքէրլէր, վէ անլէրն ողրա-
տըգլարը աճնի պէլայա ուղրարլար, պիլմէյիզ: Կիւնա՛նըն
միւնաղաթը վէ էյիլիյին միւքեաֆաթը թապիլի տիր,
ֆագաթ նի՛շիւն շու գրաս Խօւրսէ իճրա էտիլէն կիւ-
նա՛ն պէտէլ Խպէսի վէ ԽԽրմէսի պիր ճէղա օլսուէն, պու-
նա Ալլա՛նըն ատալէթ վէ մէրհամէթի նա՛սըլ միւսաատէ
էտէր, պիլմէյիզ: Ճան, բուհ վէ թէնիմիզ Խէքտիկէրինէ
նա՛սըլ, նէ՛ թարիզ իլէ, վէ հա՛նկի նօգթատա միւթթէ-
հիտ վէ մէրպութ տըր, պիլմէյիզ: Կիւնա՛նքեարըն ճէղալի
քէղասը նի՛շիւն զէմանընտա վէրիլմէզ, վէ անլէր նի՛շիւն
պէրիսօրտար օլուպ, սէֆա ի խաթր իլէ իմրարը էօմր
էյլէրլէր, պիլմէյիզ: Մատամ քի տիւնեամըղտան ճէսիմ
տահա չօգ տիւնեալար վար տըր, անլէրտէ առէմ պու-
լունը՛ր մը, պիլմէյիզ: Կերշի իշպու սիւալլար նէվլինտէն
չօգլարընա պաղը ճէվապլար վէրիլէպիլըր, ֆագաթ
տահա տօղրուսը «պիլմէյիզ, տէյիլ մի:» Գիթապը մու-
գատտէսին հագիգի, թէվարիսին ճիտտի վէ թապիլա-
թըն սաֆի սուրէթտէ պիզէ էօյրէթտիյնտէն խարիճ
պուլունան մէվատտ ու խոսուսաթա ագըլ էրտիրմէյէ
չալըչմամըզ, պիր թագըմ միւշքիլ սիւալլէր Խարաթ-
մամըզ, պիլմէյէ մէրագ էթմէմիզ ասլա քեարը ագըլ
տէյիլ տիր: Մամաֆիհ, գուվլա ի միւֆէքթիրլիմիզ տաի-
րէսինտէ տիւնեանըն իսթիֆատէսի իշիւն պիր չօգ միւ-
ֆիտ իսթիրաաթտա պուլունամամըղա միւսաատէ վէ
մէյտան վար տըր: Էօմր ի ինսանիյին ղայէթ գըսա վէ
կէշիճի օլմասը կիօսթէրիր քի ինսան պիր չօգ չէյլէր
պիլմէյէ միւգթէտիր տէյիլ տիր:

Չէմանի օլան, չօգ չէյլէրի պիլէմէզ, զէմանըն Սա-
հիպ վէ Հաքիմի հէր չէյի պիլիլ: Ինսան զէմանա հիւքմ
էտէպիլսէ, Խանի թէմտիտ վէ պագա ի էօմրիւնէ միւգ-
թէտիր օլա պիլսէ իտի, տահա գիյատէ չէյլէր պիլէ պի-

լիր իտի: Ատէմ զէմանի պիր մախլուգ օլտըղընտան,
սալթ միւստէթ ի էօմրիւ տախիլինտէ մուգթագի օլան
չէյլէրէ սարֆը Էզհան էտէճէք գատար գուվլէ ի միւս-
րիքէյէ մալիք տիր: Ինսանըն ճահիլ վէ ագլընըն մահ-
տուտ օլտըղընա տէլիլ ի ճէլիլ շու տըր քի, Խարմ սա-
աթ սօնրա նէ՛ վուգու պուլաճաղընը պիլմէզ, միւս-
թագպէլ քեամիլէն պիզտէն մէսթուր տըր, մագիյի պիլէ
էյի տէրիսաթր էտէմէյիզ, հալը հաղըր անճագ պիզիմ,
լաքին միւսթագպէլ Ալլա՛նըն տըր: Ինսան կէրշի չէմ
ու գամէրին թութուլաճաղընը, վէ պուլարա միւմա-
սիլ տահա չօգ չէյլէր քէշֆ էտէր. պուլարը մահգա
կէօրտիլիւ վէ տէրք էյլէտիյի մատտէլէրի միւսագգը-
գանէ թէհարրի մուսվէնէթիլէ քէշֆ էտէ պիլիլ, ֆա-
գաթ կէօրմէտիյի մէվատտը մանէվիյէյի քէնտիսինէ
ալէթ իթթիսազ էտէմէզ, պինապէրին անլէրէ չօգ ագլ
էրտիրմէզ:

Չօգ չէյլէրի պիլմէտիյիմիզ պիզէ չօգ խալըրը տըր:
Ատէմ պաշընա կէլէճէյինի խոսուսա հա՛նկի սաաթ վէ
նէ՛ վէճիլէ էօլէճէյինի մուգատտէմա պիլսէ նէթիճէսի
նէ՛ օլուր: Հայաթ մէմաթա միւպէտտէլ օլմա՛զ մը: Ին-
սան քիւլի չէյլէրէ ագլ էրտիրմէք իշիւն ագլընը թէզ-
Խիտ էտէմէզ, իլլա գուվլա ի ագլիյէսինի թալիմ ու
թէրպիյէ վէ ախլագընը թէհզիպ էտէ պիլիլ: Ֆիւն
քիմսէսին ագլը քէսքին վէ չօգ տըր տէմէք իլէ անա
չօգ ագլ վէրիլմիշ տէմէք իսթէնիլմէզ, անճագ օլ առէմ
պիր չօգ մալիւմաթը միւթէնէվլիսաըլլա գուվլա ի
միւտրիքէսինի մէրամ էյլէտիյի չէյլէր իւզէրինէ հա՛սըլ
ճէմ ու իսթիմալա մուգթէտիր իտիյի անլալըրը: Սո-
ղոմոն պիլէ օլ գատար ագլ ու զէքեասըլլա Պիլմեմ
տէյու նիտա էթմէքտէ տիր:

Տէհրիլէրին ասըլ սէրրիշթէլէրի, սիւալ էթտիքէրի
չօգ չէյլէրին ճէվապընը ալամատըգլարը իշիւն, անլէրի

ինքեարա գալգըմալարը տըր : Անլերտէն չօղու էգ-
ծիւմէ լաւտրիյունլար վէ ախլազը քերիհէ ասհապը,
թարիգ ի հագգը փէք ալա թէշիս էտէ պիւրլէր իքէն
հուզուղաթը նէֆսանիյէլէրինտէն վազ կէշէմէտիքլէրին-
տէն հագիգաթա մուղայիր նէվանէվ իթիրազլար մէյ-
տանա չըգարըրլար, պիւրնմէսի միւմքին վէ մալլու
օլան շէյլէրի պիւմէյիզ տէրլէր, պիւլաքս պիւրնէպիւմէսի
ղայր ի միւմքին օլան շէյլէր իշիւն տախի « պիւրիւրիզ »
պու պէօյլէ տիր » տէյիւ իտտիա էտէրլէր :

Էկէր իրիսթիյանլարըն պիւտիքլէրի շէյլէր խէլաս-
լարընա քեաֆի տէրէճէտէ տէյիլ իսէ, օլ վազըթ տիր-
սիզլէրին էֆքեարը գապուլ օլունա պիւրիւր . էկէր քեա-
ֆի վէ վաֆի իսէ, իթիրազա մահալ գալմազ, Տէյիլ
քի չօգ շէյլէր պիւմէտիյիմիզ իշիւն խէլաս օլամայաճա-
ղըզ վէ ինանմագ իսթէմէյէճէյիզ, իլլա պիւտիյիմիզ
գատարըն տա իճրա իթմէտիյիմիզ իշիւն հէլաք օլա-
ճաղըզ . իճրա էթտիյիմիզէ նիսպէթէն պիւտիյիմիզ
չօգ տըր : Քեաշքի էօյրէնտիյիմիզ շէյլէրի պիւ ֆիւր
իճրա էտիւզ իսթիֆատէյէ սայ էթսէք : Պազըլար Ալ-
լանըն մէրամը ալիսինի քէնտի մէրամլարը էթմէք
իսթէյօրլար : Պու իսէ ինսանըն սըրֆ ճէհալէթինի իս-
պաթ էտէն պիր համագաթ տըր : Կէօյա քէնտիլէրինին
պիւտիքլէրի, կէօրտիւքլէրի վէ հիսս էթտիքլէրի շէյլէ-
րի հաշա, սիւմմէ հաշա, Ալլա՛ նէ՛ կէօրիւյօր, նէ՛ պի-
ւիյօր, վէ նէ՛ թէրահիւմ էտիյօր գաննընա գէհապէն
շիքեայէթ էթմէքլիք կիւնահ ը ազիմինէ միւսթէղրագ
օլույօրլար : Պունա պիւմէքլիք իշինտէ պիւմէմէքլիք
տէրլէր : Հիշ գուլաղը հափան իշիթմէզ մի, կէօզիւ
խալք էտէն կէօրմէզ մի, ազըլ վէրէն պիւմէզ մի,
շէֆգաթը վազ էյլէյէն թէրահիւմ էթմէզ մի . պիւզտէ
պուլունան հէփ սըֆաթ ի իլահիյէ գուտրէթտէն պիրէր
գաթրէ հիւքմինտէ տիրլէր . հանի Ալլանըն շէֆգաթ վէ

ըրգգաթը օգիանուլար գատար ազիւմ տիր եօլընտա նիս-
պէթէ ճէսարէթ էտէ պիւրի իսէք, ինսանըն մէրահալէթի
անլէրին եանընտա պիր գաթրէճիք հիւքմինտէ պիւլէ
եօգ տըր :

Ազըլըրըն թէմամէն էրմէյէճէյի միւշքիլ մէսէլէլէրի
իման թարիգիյլէ գապուլ էտէրիզ . ինսան սալթ պիւ-
տիյի շէյէ իման էթմէզ . իլլա կէօրմէտիյի շէյէ իւմիտ,
վէ իւմիտ էթտիյի շէյէ իման էտէր : իրիսթիյանլարըն
թալիմաթ ը էսասիյէ վէ հագիգիյէսինտէն պիրի տէ ի-
ման տըր . պէօյլէճէ ազըլըն էրմէտիյի շէյի՛ իւմիտ վէ ի-
ման թէքմիլ էյլէր . « իման՝ իւմիտ օլունան շէյլէրէ
թէյազգիւն, կէօրիւնմէյէն նէսնէլէրէ տէլիլ տիր » :
Պէլքի երնէ սիւալ օլունա պիւրի քի . ինսան կէօրմէ-
տիյի վէ պիւմէտիյի շէյէ նա՛սըլ իման էտէ պիւրի . պիւզ-
տէ սիւալ էտէրիզ քի, միւմքին մի տիր քի, ինսան
հէր շէյի կէօրիւալ տէրք ու թէմիլ էտէ պիւսին, ամ-
մա միւմքին տիր քի հէր շէյէ իման էտէ պիւսին, մա
մաֆիհ՝ իման էթմէյէ միւհէյէա օլամայան պիր քիմսէ
պիւսէ տախի իման էթմէզ : Մա էթ թէէսսիւֆ՝ իրիսթի-
յանլար պիւլէ պիւտիքլէրինէ իման էթմէյօրլար . պիւմէք-
լիք, իման էթմէքտէն վէ իման էթմէքլիք տախի պիւ-
մէքտէն ասըլը տըր : Էֆէնտիմիզ Քէնտինէ միւրաճաթ
էտէյլէրէ « Պէնի պիւլէ՛ր մի սին, իճրա էթտիքլէրիմէ
ազըլըն քեամիլէն էրէ՛ր մի » տէյիւ սիւալ էյլէմէտի, իլլա
սաֆի պիր սուրէթտէ « իմանըն վա՛ր մը » « Պանա իման
էտէ՛ր մի սին » տէտի, վէ պու խէլասս քեաֆի կէլտի :
Էկէր չի, ինսան հէր շէյի պիւլէճէք վէ իճրա էտէճէք տէ
մուսիսարէն իման էտէճէք օլտա, քի՛մ խէլաս օլապի-
ւի : Պիւմէքլիք վէ իճրա էթմէքլիք միւշքիլաթընըն
եէրինէ՛ իման կէլտի, իման՝ խէլասըմըզ սուհուլէթէն-
տիրէն Ալլանըն աթիյէ ի ազիմէսի օլուպ, պունա Ալլա-
նըն իրաալ էյլէտիյի իսին ի վահիտի վասթասըլա նալի
օլտուգ, շէօյլէ քի « Անա հէր իման էտէն հէլաք օլ-
մայըպ, անճագ հայաթ ը էպէտիյէյէ մալիք օլա » :

ԿԵՕՐԻՒՆԵՆԼԵՐ ԿԵՕՐԻՒՆՄԵՑԵՆԼԵՐՏԵՆ ՄԵՎԼՈՒՑ

«Շէօյլէ քի կէօրիւնէլէր կէօրիւնմէյէն
շէյլէրտէն վիճուտա կէլտիլէր» Իւր—
նէյէ 11. 3 :

ՎԱՐԼԸԳՏԱ ԹԵՍԼԻՍ (Էութեան մեջ Երրորդութիւն)

ԿԵՕՐԻՒՆԵՆԼԵՐԻՆ ՎԷ ԿԵՕՐԻՒՆՄԵՑԵՆԼԵՐԻՆ ԶՈՒՂՈՒՐԸ

ԽԱՆԻՓ ՎԷ ՄԱԽԼՈՒԳԱԹ

Տախրէ ի իւլեա

Պապ ը Էվվէլ

Առ Գիսակ (*)

Կէօզիւմիւզիւ չէվիւրիւ պիր տէֆա հայաթ ը ճիհա-
նա աթֆ ը նիկեան էյլէտիյիմիզտէ, քեաֆֆէ ի մէվ-
ճուտաթըն պիր սուրէթ ի աճիպէտէ թէվէլլիւտ վէ թէ-
զանհիւր, թէքէմմիւլ վէ թէրազգի էյլէտիքլէրինի միւ-
շանէտէ էտիյօրուզ : Պիզ մահզա կէօրիւնիւր ալէմէ
նազար էտէրէք՝ պիլճիւմլէ կէօրիւնէն շէյլէրին՝ կէօ-
րիւնէն նէսնէլէրտէն թէհատտիւս էթտիյի զէհապընտա
պուլունըյօրուզ, վէ լաքին, քեախնաթըն իպթիտա ի
զուհուրընա գատար իլէրի վարտըղըմըզտա, վէ հիք-
մէթ ի մաթլուպէ իլէ անը արիզ ու ամիզ միւթալաւա
վէ թէֆթիշէ ալտըղըմըզտա, կէօրիւնէնլէրին՝ կէօրիւն-

(*) Հոգեւոր այս երկար ուսումնասիրութիւնս կը փութամ նուիրել
համրածանօթ կրօնաւոր «Գիսակ» ին, որուն հոգեշահ քարոզներն ան-
ըմբռնելի թովանքով մը դիւթած են զիս . կը սիրեմ լսել զինք, միշտ
ամպիրոնէն .

մէյէնլէրտէն, եանի կէօրիւնմէյէն պիր վարըզտան զու-
հուրա կէլտիլինի տէյիլ սալթ գալպէն ինանարագ՝ իլլա
ազլէն տախի պիլէրէք թէթիւմ ու իթիրաֆ էտէրիզ :

Ինսան՝ կէօրիւնմէյէն տախիլի խասաիս ի ալիյէսի
վասըթասըյլա կէօրիւնմէյէնլէրէ տէ պագմաղա գապի-
լիյէթլի պուլունսըղընտան, սալթ կէօրիւնէնլէրէ նա-
զար էտիպ տէ հէր շէյին կէօրիւնէն պիր վարըզտան,
եանի քապիաքսան մէյտանա կէլմէքտէ իտիլինի թաս-
տըզա գըյամըլա՝ շան ը ինսանիյէթէ խալէլ կէթիրտի-
յի կիպի, փէքտէ զաիֆ վէ եանըլ պիր մանթըգի իտ-
տիատա պուլունմուշ օլուր :

Յիւհագիգա հայաթ, էկէր շու սալթ կէօրիւնէնտէն
իպարէթ իսէ, պու հայաթտա պիր ֆազիլէթ վէ մէզիյ-
յէթ վէ պիր մագսէտ ի ճէլիլ, սաստէթ ի քեամիլ եօգ
տըր . շու հալտէ էօմր՝ պիհագգին եաշամաղը տէյիլէզ :
Իշթէ տինսիլլէր, պու զէմնի հայաթըն պէտպալսթ-
ըղընա պագարագ, Ալլահը ըէֆ էտիյօրլարտա պիլա-
խէֆֆ իսթէտիքլէրինի եափըյօրլար : Եա պու կէօրիւ-
նէն իւմիտին իւմիտ օլմատըղընը տէրք էտէրէք՝ պիր
էպէտի հայաթա վէ օլ հայաթը պախշ էտէն պիր Ալ-
լահա ինանմալը, եա տա հէր շէյ պու տիւնեէվի իւ-
միտտէն ասըլը տըր տէյիլ պիլլինտիլի թագտիրտէ հէր
շէյի իճրա էտիպ պիթթապի Ալլահը մէյտանտան գալ-
տըրմալը : Պու նօզթա ի նազարտան տինսիլլէր իքիյէ
միւնգաթիւմ տիրլէր . պիր սընըֆը, տիւնեատա քէնտի
հուզուզաթ ը նէֆսանիյէլէրինէ քեամիլէն իթթիպա էյ-
լէտիքլէրի իշիւն, պիլէ պիլէ Ալլահը ինքեարա չըզը-
չըրլար, եատա ամալը ֆասիտէլէրլիյէ անը գալպէ-
րլնտէն վէ ֆիքըլէրինտէն թարո ու թէպիտ էտէրլէր .
Խրիաթիյան նամը թահթընտա նիշէ տինսիլլէրտէ պու
պընըֆա աիտ տիրլէր, պէօլլէլէր իշիւն փէք միւնասիպ
վէ ճաիլ ամմա տէշէթամիլ պիր սուրէթտէ էյուպ

փէյղամպեր չէօյլէ պուշուրըր . « Վէ Ալլահա պիզտէն ուզազ օլ , սէնին թարիգլէրինի պիլմէք իսթէմէյիզ , Գատիր քիմ տիր քի անա իպատէթ էտէլիմ , վէ անա տուա էթտիյիմիզտէ նէ՞ ֆաիտէ կէօրէճէյիզ տէրլէր » : Տիկէր սընըֆը , ախլազը հասանէ սահիպի տախի օլուպ՝ հիչ պիր քիմսէյէ կէօրիւնիւր սուրէթտէ զարար ու զիյան իրաս էյլէմէտիքլէրի հալտէ պիլէ , անճագ կէօրտիւքլէրի վէ կէօյա ագըլլարընըն էրտիյի շէյլէրի եանի , թապիաթը էսաս իթթիխազ էտէրէք ազլէն Ալլահը աւրահանլար տըր քի , շիմտիյէտէք պուլամամըշլար վէ պուլտան սօնրատա պուլապիլէճէքլէրի ճա ի շիւպնէ տիր : Ինսանըն ագլը մահտուտ օլտուղընտան Ալլահը ազլէն սիհուլէթլէ պուլուպ պիլէմէզ . լաքին գալպէն իման թարիգլէյէ պուլապիլիւր քի , պու վէճնլէ պուլապիլմէքլիյիմիզի Գրիստոս պիզէ թաւսիյէ էթտիյի միսիլլիւ , Փաւլօս Րէսուլտա իշպու իման իշիւն էն միւս թաիտ վէ էն ճէսուր պիր վաիզ պուլուլմագլըզ գուտրէթինի հաիզ օլմուշ տըր :

Ագլ , թա տօղուշտան պէրու ինսանտա կէօրիւլտիւյիւ կիպի , իման տախի թամմ էօյլէ կէօրիւլէմէզ , ինսան հագիգի իմանը պիր զայրիսինտէն հախօտ Գիթապը Մուգատտէստէն էօյրէյմէյէ մութլագա ինթիյաճ մէսս էտէր :

Միւլնիտէր , հաղըր պուլուլմուշ , ես տա քէնտիլէրինէ վէրիլմիշ օլան ագլա էնէմիյէթ վէրիյօրլարտա , կէօրիւլմէյէն իմանը , վէ սալթ անըն իլէ պուլուլապիլէն Ալլահը ազլիմ իւշշանը գապուլ էտէմէյօրլար :

Պու պէնտէ , մագսէտ ի աճիզանէմիզ լաէտրիյուն վէ տէնիլիյէ գարշու սէօյլէմէք օլմահաճաղընտան , պիզ քէնտի ագլի վէ գալպի իթիգատաթը հագիգիյէմիզէ կէօրէ , իֆատէ ի մէրամըզա տէօնէրիզ : Էզ ան ճիւմլէ , ագլը սէլիմ պիր քիմսէ հէր քիմ օլուր

խսէ օլտուն , էսաս վէ նիշանկեհանըմըզ Գիթապը Մուգատտէն օլարագ՝ զիյրտէ սէրտ ու պէյան էտէճէյիմիզ թէֆէքքիւրաթը , ըսուր խալիսէթ իլէ միւթալաա պուլուրտըղընտա , իրաէ էտիլէն պէրահին ի ճիտտիյէյէ պիր կէօնէ իյթիրազ էտէմէյէճէք տիր զաննընտալը :

Պասարը ագլ իլէ չօգ չէյ կէօրիւպ քէշֆ էտէմէյիզ . լաքին պասարը իման իլէ չու գուպպէ ի ասիւմանտան էթթէյէ կէչէր , վէ կէօրիւլմէյէն շէյլէրի պիրէր պիրէր թէֆթիշ վէ թէթէպպիւ էտէրիզ , էլ գըսաս , իման կէօզլիւ պիզէ Ալլահը ազլէն վէ գալպէն կէօրիւպ պիլմէքլիքաէ պէլի պիր ըահիւմա վէ տէլիլ վէ պիր ըէհպէր ի ճէլիլ տիր :

Իմանըն եէքթա մուալլիմի օլան Պօղոս Րէսուլ պուլուրույօր քի , « Կէօրիւնէն շէյլէրէ տէյիլ , անճագ կէօրիւլմէյէնլէրէ նազար գըլարըզ , զիրա կէօրիւլմէնլէր մուվագգաթ վէ կէօրիւլմէյէնլէր միւլէպպէթ տիր » : Կէօրիւլմէյէրին նէ՞ կիպի ֆանի շէյլէր իտիյինի պիզ տախի պաթճիւպէ պիլիլիզ . Պօղոսըն պու քէշամը իրատ էթմէսինտէն պէրու կէօրիւլմէյէնլէր , տիւնսէվի շէյլէրին պու անէ գատար նէ թէհաւվիւլաթա օղւատարգլարընը , վէ անլէրին նէ՞ կիպի պաթըլ վէ զէմանի շէյլէր իտիլէրինի տէրք էթմիշիզ . պիզ պու անէ գատար օլան ճիհանըն թարիխինի , եանի քիւլլի անվալը մագիյէյի օգուլագ սուրէթիլէ տիւնեանըն նէ՞ գատար գարարսըզ վէ մուվագգաթ իտիյինի ֆէհմէթմէքաէյիզ . տիւնսէա՝ ագլի վէ ախլագի սուրէթտէ էթմէքաէյիզ . տիւնսէա՝ ագլի վէ ախլագի սուրէթտէ աճաիպ թէրագգըլաթտա պուլուլմապըլա պէրապէր , եինէ կէօրիւլմէն շէյլէրտէ պիր ֆագիլիլէթ , պիր ճիտտիլէֆահիյէթ վէ պիր պագը սաստէթ օլմատըղընը իտրաք էթմիշիզ . ագըպէթ՝ ինսանըն գալպիլինի եէկեանէ արգուսընըն էլեէվմ պիր հալաթը էպէտի վէ պիր իսթիրահաթը սէրմէտի արամագտա իտիյինի հիսս էթմիշ ,

վէ անոն իսէ պու կէօրիւնիւր շէյլէրտէն ասըլը օլմա-
տըղընա վէ կէօրիւնիւր ալէմտէ իսթիհսալ էտիլէմէզ
իտիյինէ գանաաթ կէթիրմիշ օլարագ, իման կէօղիւ
իլէ սէմավի կէօրիւնմէյէն շէյլէրէ սէյր ու թէմաշա էթ-
մէքտէ վէ սապը իլէ մուսթաղըր պուլուսմագտայըզ,
անլէրին անճագ միւէպպէտ իտիյինի րէսուլ իսպէր
վէրմէքտէ վէ պիղի իգնա էտէկէլմէքտէ տիր: Պիզ,
կէօրիւնիւր պիր ալէմտէն՝ կէօրիւնմէյէնէ տօղրու միւ-
թէվէճճիհ օլարագ ըռնոմուզա մախսուս օլան պիր
մէսքէն վէ մէրքէզտէ գարար գըլարըզ, պիզ սէմա իլէ
զէմին արասընտաքի մէսաֆէ ի նամիւթէնահիյէյի գաթ
էտէր վէ ըռնոմըզըն սահիպի պուլուսման կէօրիւնմէյէն
պիր գաթ ը ճէլիլէ վասըլ օլուրիզ:

Կէօրիւնէյլէրին էսպապը մուճիպէսի, էսաս վէ թէ-
մէլի կէօրիւնմէյէնլէր տիր. պու խուսուս իթիրազ գա-
պուլ էթսէ պիլէ, ինքեար գապուլ էթմէզ. կէօրիւ-
նէյլէրին իպթիտասը կէօրիւնմէյէնլէր տիր: Կէօրիւնէն-
լէր՝ կէօրիւնմէյէն պիր վարըգտան մէվլուտ տըր:
Պիզէ կէօրիւնիւր ալէմ սահիհ՝ վէ կէօրիւնմէյէն իսէ
մանասըզ կէլիր. լաքին մէսէլէ թամմ պուսըն մուզա-
յիրի տիր. ասըլ հագիգի վէ պագը օլան շէյ կէօրիւն-
մէյէն տիր, վէ կէօրիւնէն քեաֆֆէ ի շէյլէր՝ կէօլկէ-
տէն վէ հիշտէն իպարէթ տիր. պիզ կէօրիւնմէյէն պիր
ալէմտէն կէլիպ եէնէ կէօրիւնմէյէն պիր ալէմէ կիտէ-
րիզ, ինսան՝ կէօրիւնէն վէ կէօրիւնմէյէն՝ իքի վար-
ըգտան, իքի ուսուրտան միւրէքքէպ տիր. կէօրիւ-
նէն գըսմը կէօրիւնէն, վէ կէօրիւնմէյէն գըսմըտա
կէօրիւնմէյէնէ ավտէթ էտէր. ինսանտա իքի վարըզ
վար, պիրի միւէպպէտ, վէ տիկէրի մուվագգաթ.
մուվագգաթ օլան՝ եանի թէնիմիզ՝ միւէպպէտ օլանըն
կէօլկէսի տիր. թէն՝ ճանըն գաֆէսի տիր. ասըլ հա-
գիգի օլան, գիգըյմէթ օլան ըռն տըր. իշպու կէօ-

քիւնմէյէն ըռն՝ ալէմ ի ֆանիյէ, մատտէյէ միւնհասըր
պիր շէյ տէյիլ տիր. մատտէյէ մուզայիր օլուպ անը
թահգիր էտէր. զէմինէ մախսուս պիր վարըզ տախի
տէյիլ, չիւնքի անը թէրք էտէր: Ինսան էօլէրէք՝ էօլ-
միւշ օլմազ. ինսան ըռնըլա ինսան տըր, վէ ըռն
էօլմէզ: Ինսանըն էօլմէսի՝ մուվագգաթ վէ ֆանի օ-
լանը, կէօլկէյի թէրք էթմէսի տիր, կէօրիւնէնին նի-
հան օլմասը տըր: Զիւնքի, ալէմ ի մատտիյաթտա հիշ
պիր նէսնէ, հիշ պիր զէրրէ պիլէ մանվ վէ գաիլ օլմազ:
Վագաա, կէօղտէն նիհան օլուպ թօղա, թօիրազա
թէհաճվիլ էտէր, թէղայիւր վէ թէպախիւր էտէր,
լաքին քիւլիէն դայ օլմազ. հէր պիր նէսնէ վէ մատ-
տէ պիր ագըպէթէ միւնճէր օլուպ թէհալիլ էյլէտի-
միստէ՝ հէյէթ ի ասլիյէ վէ էվլէիյէսինի թէպաիլ էտիպ
շէք ի ախէրէ կիրէր իսէ տէ, օլ թէպաիլ, թաղեիր
օլմուշ օլան ուսուր, եա զէրրէ՝ եինէ պաշգա պիր
վարըզա տախիլ օլուր. վէ լաքին, մահգա Գատիր ի
Մութլագըն տիհանընտան սուտուր էյլէյէն քէլամ տըր
քի, վար օլանը քիւլիէն եօզ էտէր, նասըլ քի գաթէն
եօղը եախօտ եօզտան վար էթմիշ տիր:

Ալլանըն քէնտինի պիզէ պէյան էթմէսի տէրուսի
ինսանտա Ալլահա շահան պիր շէյ օլուղընա տէլիլ
տիր: Ըռնոմըզ պիզգաթ շէհատէթ էտէր քի, քէն-
տիսի էօլիւմսիլ տիր, վէ տախի Ալլահ վար: Օ՝ քի,
վագթտան էպէտիլիք, վասիթատէն էօլիւմսիլիւք
վէ միւնասէպէթտէն սատտէթ եարատըր: Օ՝ քի, քէն-
տիսի կէօրիւնմէզ, լաքին անըն հիքմէթի, ամէլի,
քէնտինի պիզէ իգնար էյլէր, Օ՝ քէնտինի կէօրիւնիւր
ալէմտէ կիզլէմիշ օլուպ՝ կէօրիւնմէյէնլէր իլէ պուլու-
սուր, վէ էպէտիլիք, վէ էզէլիյէթտէ իսթիրահաթ էյ-
լէր: Պիզ Անը մահգա կէօրիւնմէյէն խասսիյէթիմիլ իլէ
կէօրիւր վէ պուլուրըզ: Ըռնոմուզ, կէօրիւնմէյէն ա-

լէմին, էպէտիլիյին, վէ էպէտի վէ էզէլի օլան վար-
լըղըն՝ պիղէ իզհար ու պէյանը զըմնընտա պիր հագիզի
տէլի վէ պիր շահարի ճէլի տիր: Ալէմի մէշհուտ՝
կէօրիւնմէյէնլէր իլէ գաիւմ վէ տաիւմ տիր: Պիր քիմսէ,
նա՞սըլ օլուպ տա կէօրիւնմէյէնլէր՝ կէօրիւնմէյէնլէր իւզէ-
րինէ միւպթէնի տիր տէլի սիւալ էտէպիլիւր: սույուն,
աթէշին, վէ հաւանըն իւզէրինէ նա՞սըլ թէմէլ վազ
էտիլէպիլիւր տէյիւ տաիսի շիմտի պիլէ սիւալ էտէյէնլէր
վար տըր: նիճէ քի պուշտան տէհրլէրճէ էվէլէ սիւալ
էթմիշլէր իտի: կէօրիւյօրուզ քի պէնի ատէմ՝ գուվլա ի
ազլիյէսի սայէսինտէ սուտա վափօր: գարատա չըմէն-
տիֆէր վէ հաւատա պալօն եափըպ իշլէտէրէք անլէրին
իւզէրինէ էսաս վէ թէմէլլէր պրագմըլ օլմայօր մու,
պուշար վէ էմսալի պինլէրճէ իսթիրալար, ինսանըն
կէօրիւնմէյէն խասսիյէթինին եանի ազլընըն էսէրի տէ-
յիլ մի տիր: ազլըմըղըն էրէպիլէճէյի սէնաի շէյլէր
հագգընտա պիլէ աճիզ գալըյօր իսէք, եա կէօրիւնմէյէն
մանէվի շէյլէր զըմնընտա էտիլէն միւշքիլ սիւալարա
վէլէվ գանաթպախ ճէվապար վէրիլէմէտիյի թագ-
տիրտէ անլէրի ինքեա՞ր մը էթմէմիզ լազըմ կէլիւր:
տիւնեանըն զարիպ իսթիրալարը նիշլէրէ զայրի միւմ-
քին շէյլէր կէօրիւտիւյիւ միսիլիւ, կէօրիւնէն շէյլէ-
րինտէ կէօրիւնմէյէնլէրտէն վիճուտա կէլտիյինի՝ ան-
լէր թէսլիւմ էտէմէմէքտէ տիրլէր: « Զիրա շիմտի աինէ-
տէն ըէմզ իլէ, ամմա օ գէման եիւզ եիւզէ կէօրիւրիւզ,
շիմտի պիր ճիւզի պիլիւրիւմ, ամմա օլ գէման պիլիւրիւ-
յիւմ կիպի պիլիւնէճէյիւմ »: Բէսուլըն պու նէվ իթիրա-
ֆլընտան շու հագիզաթ ը սարիհայ ը էօյրէնիլիզ քի,
իլհամը իլհահ իլէ սէօյլէմէյէ միւմթազ պուլունան
քիմսէլէր պիլէ մանտուտ ազըլլարը սէպէպիլյէ, իլհահ
մէսէլէլէր հագգընտա մուսարրահ պիր իզահաթ իթա-
սընա միւզթէտիր տէյիլ տիրլէր: Ալահ պիղէ էլզէմ

օլան շէյլէրի թաւսիյէ վէ թարիֆ էթմէքլէ իզթիֆա-
էյլէմիշ տիր: կէօրիւնմէյէն բուհ իլէ անճագ կէօրիւլիւպ
խսպաթ էտիլէպիլէճէք շէյլէրի, ազլ իլէ քէմաքեան
կէօրմէք իսթէմէք ճաիզ օլապիլիւր մի: ազլըն կէօր-
տիւյիւ շէյ պաշգա, իմանըն կէօրտիւյիւ շէյ պաշգա
տըր: իմանըն թահթ ը տաիլէ վէ թէնտիրինէ տիւշէն
պիր շէյի ազլտան թալէպ իտէմէյիզ: իման տէմէքլէ
մանտուտ ազլըմըղա լայըղըլա թէմէյիւզ էտէմէտի-
յիւմիզ վէ խուսուսիլլէ թէն վէ ազլ կէօրիւյլէ կէօրէ-
մէտիլիւմիզ շէյլէրէ իթիմատ վէ իթիգատ էթմէք անլա-
րըզ: « իման իւմիտ օլունան շէյլէրին ասը վէ կէօ-
րիւնմէյէն նէսնէլէրին տէլիլի տիր »:

ՎԱՐԼԸԳՏԱ ԹԵՍԼԻՍ

Հիքմէթ վէ թէաճճիւպ իլէ կէօրիւեօրուզ քի, պիւ-
թիւն վարըգտա պիր իւշլիւք էսասը հիւքմ սիւրմէք-
տէ տիր: պիզ պու իւշլիւյիւ շիմտի թապիաթտա տաիսի
սարիս պիր սուրէթտէ պուլտուղըմըզ կիպի, կէօրիւն-
մէյէն մանէվի ալէմէ վէ բուհանի տաիլէյէ կէշտիյի-
միզտէ՝ եինէ այնի պիր իւշլիւք գարշըմըզ չըգմագտա
տըր, անճագ շու ազիւմ ֆարզ իլէ քի, թապիաթտա
մէվճուտ պուլունան իւշլիւքլէրին ճինս վէ գուվլէթ-
լէրի, շէքլ վէ հէյթլէրի, մէվզի վէ տէրէճէլէրի եէք-
տիկէրինտէն քիւլլէն թէֆէրրիւզ էյլէր:

Լաքին կէօրիւնմէյէն վարըգտա եանի իսալիգտէ
մէվճուտ վէ մէսթուր պուլունան թէսլիւ, սալթ իսմլէր
վէ խըտմէթլէր վէ շաիսիյէթլէր ճիհէթիլլէ եէքտիկէ-
րինտէն միւթէֆէրրիւզ իսէ տէ, ասլէն վէ էսասէն՝
գուտրէթ վէ գուվլէթ, թապիաթ վէ գապիլիյաթ վէ

հէր իւրհի՝ խառնելով վէ գուտարիցի ի միւթէգապիւնէ
ճիւղէթիլէ ասլա անլէր միյանընտա պիր ֆարզ եօգ տըր:
Պու իւլիւք պիր աճաիպ պիրլիք, վէ պու պիրլիք՝
պիր զարիպ իւլիւք տիր: Լաքին պու իւրհի պիրլիք
պիր իւլիւքտէն միւթէհատտիս օլմայըպ, պու Ալլահա-
նի իւլիւք պիր պիրլիքտէն, եանի, պիր Ալլահտան
սուտուր էյլէմիշ տիր: Իւլ ֆարզլը շախսլար, իւլիւք-
տէ պիրլիք տիր: Վարլըգտա՝ պիր իւլիւք, վէ իւլ-
լիւքտէ պիր պիրլիք մահֆուղ տիր: Իպրանիճէ, իւրհ-
լար մանասընտա օլան էյոհիլմ լուղէթիլին ճէմ իսթի-
մալընտան պիր մագսէտ՝ Ուլուհիյէթտէքի թէսլիսի
իմա էթտիրմէք իտի: Ազիզ թէսլիս հազդընտա իլէ-
րուտէ մուֆասսալ սուրէթտէ պահա էտէճէյիզ: պիզիմ
պուրտաա շիմտիլիք անլաթմադ իսթէտիյիմիզ խուսուս
պու տըր քի, կէրէք կէօրիւնէն վէ կէրէք կէօրիւնմէ-
յէն քեաֆֆէ ի վարլըգլարտա պիր իւլիւք գաիտէսի
գաիմ տիր քի, պու իւլիւքլէր իւղէրինէ զիյրտէ միւն-
ֆէրիտէն միւթալաա էտէճէյիզ: Թապիաթտաքի թէս-
լիս նիզամընա պագարագ, անըն՝ Ուլուհիյէթտէքի
թէսլիստէն թէհատտիւս էյլէտիլինի եանի Իւրհիտէքի
ուսուլըն տէվամը տըր տէյիւ ֆարզ էտիյօրուզ: տահա
աչըգ սէօյլէյէրէք՝ Ուլուհիյէթտէ պիր թէսլիս անքեամը
ճարի օլմասա իտի ինթիմալ քի թապիաթտա տախի օլ-
մահաճագ իտի: Էղէլինտէն ուլուհիյէթտէ պու անքեամ
ճայկիր օլտըղը էճլտէն՝ թապիաթ եա քեախնաթտա տա-
խի թապիի սուրէթտէ պուլուհաթըրըմը, թէրթիպ օլուհ-
մուշ, եախօտ էվլէլինտէն հիքմէթ ի իւրհիյէ իլէ պէօյլէ
գուրըմը տըր էֆքեարընտայըզ:

Պիզ Ուլուհիյէթտէքի թէսլիսի՝ Բիթապ ը Մուգատ-
տէն վէ թալիմաթ ը իրիսթիյանիյէ վասըթապըյա չօգ-
տան էօյրէնմիշ վէ անա ինանմը իսէք տէ, թապիաթ-
տա պուլուհան իւլիւք հազդընտա հէնուզ մալիւմաթ

էտինէպիլմիլիզ տիր: Կէօրիւնմէյէն մուհիմմ շէյլէր իլիւն
Ալլահ թա էղէլինտէն պերու կէօնէկէօն վասըթալար
իլէ պիզէ մալիւմաթ ը լաղըմէյի իթա էյլէմիշ իսէ տէ,
կէօրիւնէն ալէմտէքի մախֆի գուվվէթ, մէպտէ, գա-
վանիյն ու նիզամաթ, հարէքեաթ վէ հայաթ իւղէրինէ
տահա վասի պէյանաթ իթապընը ճաիզ կէօրիւնմիշ տիր:
Նիւնքի ալէմ ի մէհհուտըն պիր չօգ էսրար վէ հիգմէթ-
լէրինէ ինսանլար գուվվէթի միւտրիքէլէրի մարիֆէթիլլէ
ակեհա օլմուշլար, վէ քիւլի քէշֆիյաթ վէ իսթիս-
րաճաթտա պուլուհանմուշլար վէ պուլուհաճագլար տըր,
պուրաճըգտա եինէ շու խուսուսը քէօյէ ի խաթրա է-
յիճէ եէրլէշտիրմէլիլիզ քի, ինսանըն ազլէն իւրհիյայէ
պուլամահաճագը մանէվի շէյլէր, մուգատտէմա Ալլահ
թարաֆընտան խապէր վէրիւմիշ տիր:

Մէշահիրտէն պիրիսինի սալթ թապիաթտաքի թէս-
լիս իլիւն պէյան էյլէտիլի ֆարզիյէսինէ իմթիսալէն,
քեաֆֆէ ի վարլըգտա եանի ալէմ ի մատտի վէ ալէմ ի
էրվահտա ճարի, եախօտ իսլիզ վէ մախլուգաթտա
մէվճուտ վէ մալիւմ օլան թէսլիս իւղէրինէ զիյրտէքի
մուհիթագամ ճէտվէլի չըղարագ անը միւթէլաա էտէն-
լէրէ՝ պիր սուհուլէթ վէ պիր ֆիքր վէրմէյէ չալըմընը
տըր, մէզքիւր ճէտվէլի իզահաթլարըյա պիրլիքտէ
տըգգաթ ը թամմէ իլէ պագըլըպ միւլահագա պուլու-
րըլտըլընտա խայլըճա իսթիֆատէեապ գըլընաճագը
մէմուլ տըր:

Ալլահ ը ազիմ իւլ շան հազրէթլէրի պու անէ գա-
տար հիլ պիր քիմմէյէ թէն կէօզիլլէյէ կէօրիւնմէմիշ վէ
կէօրիւնմէյէ (*) իսէ տէ, պիզ անը՝ պիզ պէյան էյլէ-

« 0 տախի (Մովսէս) ըճա էտէրիմ, ճէլալինի պանա կէօսթէր,
տէտի: վէ Բապպ . . . տիտարըմը կէօրէմէզսին. զիրա՝ ինսան պէնի
կէօրիւպ տէ եաշաեամագ՝ տէտի »:

տիյի էվսաֆը իլահիյէ վէ խէսախի ի ալիյէսի վասը-
թասըլլա հէմ կէօրմիւշ վէ հէմ պիւմիւշիւ : Գրիստոս
« Պէնի կէօրէն Փէտէրի կէօրմիւշ տիր » տէտի : « Գէն-
տիսի տախի (Գրիստոս) կէօրիւնմէզ օլան Ալլահըն սու-
րէթի , վի ճիւմլէ մախլուգաթըն իլքի տիր » Կող. 1.
15 : Կէրէք Գրիթապը Մուգատտէս վէ թէվարիստէն
վէ կէրէք թապիաթտան էօյրէնիւ պանլատըղըմըզա կէօ-
րէ՝ զէման ու մէքեան վէ սըֆաթտան միւնէզզէհ օլան
պիր Ալլահըն մէվճուտիյէթինէ ինանըրըզ :

Գրիթապը Շէրիֆտէ պիղէ պէյան օլուստուղընա կէօ-
րէ սըֆաթը իլահիյէյի (շու կէօրիւնէն լէվհայը պիղէ
րէհպէր իթթիխազ իլէ) արիւզ ու ամիգ միւթալաա է-
տէլիմ : Իշպու միւթալաամըզտան մագսէտ՝ էսամիւ վէ
էվսաֆը իլահիյէնին նէլէրտէն իպարէթ իտիյինի կէօր-
մէք եա կէօսթէրմէք օլմայըպ , մին զայր ի հատտին ,
ասըլ մէրամըմըզ Ուլուհիյէթ վէ քեախնաթտաքի թէս-
լիսի վէ տախի՝ կէօրիւնէնլէրին կէօրիւնմէյէնլէրտէն
զահիր վէ պահիր իտիյի հագիգաթընը աճիզանէ իս-
պաթ ու իրաէյէ չալըշմագտան իպարէթ տիր :

ՎԱՐԼԸԳՏԱ ՓԷՍԼԻՍ

ԱՌՈՐԻՆԱՐԷՐԷՆԻՆ ԱԷ ԱՌՈՐԻՆԱՐԷՆԻՆ ԶՈՒՀՈՐԸ

Տարիտի Իսլամ			Տարիտի Սիւնյա		
Եկածը	Թէվաթ	Իսլամի Ի	Գաւմանը	Գաւմանը	Գաւմանը
1. Գաւմանը	1. Գաւմանը	2. Մէրամէթ	1. Կալիլէ	2. Գաւմանը	3. Մաւմանը
2. Մէրամէթ	2. Մէրամէթ	3. Ատալէթ	3. Կալիլէ	3. Կալիլէ	3. Կալիլէ
3. Ատալէթ	3. Ատալէթ				
Սըֆաթը			Սըֆաթը		
Իսլամի Ի	Իսլամի Ի	Իսլամի Ի	Իսլամի Ի	Իսլամի Ի	Իսլամի Ի
1. Իսլամի Ի	1. Իսլամի Ի	2. Իսլամի Ի	1. Իսլամի Ի	2. Իսլամի Ի	3. Իսլամի Ի
2. Իսլամի Ի	2. Իսլամի Ի	3. Իսլամի Ի	3. Իսլամի Ի	3. Իսլամի Ի	3. Իսլամի Ի
3. Իսլամի Ի	3. Իսլամի Ի				

Հ Ո Ղ Ղ Ո

ԱԼԼԱՆ

Էզդէի վէ Էպէտի, պիհուտուտ վէ քեամիլ օլան, թէվէլիւտ վէ թէղայիւր էթմէյէն պիր վարլըզա, քէզա կէօրիւնէն վէ կէօրիւնմէյէն քեաֆֆէ ի մէվճուտաթը Էօգտան խալզ էյլէյէն պիր ըուհա, Էախօտ ումուտ վարլըզն մուճիտ վէ միւէլիֆ ի Էվվէի օլան պիր Գաաիր ի Մութլազա ԱլլԱճ թէսմիյէ Էտէրիզ :

Ալլանը պիզ իքի մուալլէն թարիզ իլէ պիլիյօրուզ . պիրի՝ Բիթապը Մուգաատէս վէ թէվարիխ՝ վէ տիկէրի քեախնաթ վասըթասըյլա, Բիթապը Շէրիֆ օլմասա տախի՝ խիլգաթտանտա Ալլանը էօյրէնմէք, պիլմէք միւմքինսիզ տէյիլ խաի իսէ տէ, միւշքիլ օլաճազ խաի թապիթտան, կէօրէրէք, քիթապտան իսէ իշիտէրէք Ալլանը պիլմէքտէյիլ, Ալլանըն մէվճուտիյէթինէ Էն ճէլիլ խապաթ ազիզ քիթապ տիր, Օ՝ պիր մուալլիմ ի քեամիլ տիր քի, անըն էօյրէթտիյի սուրէթ ի միւէս սիրէ վէ մուգնիէտէ հիշ պիր քիմսէ էօյրէթմէյէ միւզ թէտիր տէյիլ տիր : Ալլան պիզգաթ պույուրըր քի «Պէն էօլիւէրին տէյիլ, իլլա տիրիլէրին Ալլանըլմ» : Ալլան մէվճուտ տըր . զիրա քէնտի մէվճուտիյէթինէ խապաթ իշիւն պիզիմ տէրուհիմիզտէ անըն շահիտի վար, ըուհումըզ հասրէթլէ անը արար, վէ նիհայէթ անը պուլուր : Բուհումըզ պիզգաթ շէհատէթ Էտէր քի քէնտիսի էօլիւմսիւզ տիր : Պիզ Ալլանը լայըզըյլա պիլիպ անլա Էամայըզ, լաքին անը պուլապիլիլիլ, վէ Անը պուլմագլըզն Էէկեանէ թարիզի՝ Անըն իւզէրինէ թէֆէք քիւր էթմէք, Անը թէզէքքիւր վէ թէֆէհիւս էյլէմէք տիր :

ԷՎՍԱՑ Ե ԻԼԱՇԻՅԷ

Գրամը Էվվէլ

Թէվրաթ

Կէօրիւնմէյէն օլ Էպէտի վարլըզն նէ կիպի պիր զաթը ազիմ իւշչան խաիյինի ինսանիյէթէ Բէլամ Ուլլան վասըթասըյլա պէյան օլուհան սիյրէթ վէ խասսիյէթինտէն խարաք Էտէրիզ : Ալլանըն պիլճիւմլէ Էվսաֆը ճէլիլէսի հէման պիր զէմանտա զահիր օլմամըշ տըր . Ալլան քէնտիսիսի տէվրտէն տէվրէ թէտրիճէն պէյան էյլէմիշ տիր : Թէվրաթ՝ Ալլանը պիզէ պիր թարիզ, Ինճիլ պաշգա պիր թարիզ իլէ իզհար Էտէր . Թէվրաթ՝ Էճտատ վէ փէյլամպէրան վասըթասըյլա տօլայըտան, Ինճիլ իսէ, վազթը միւհասիպիլիտէ՝ Բրիստոսըն զաթ վէ սըֆէթինտէ տահա քեամիլ պիր սուրէթտէ տօղրուտան ճիհանըն խալիզի վէ սահիպի օլան Ալլանը պիզէ թէմամըյլա պէյան էյլէմէքտէ պուլուհումուշ տըր : Թէվրաթ՝ Ալլանըն ֆիլան պիր խասսիյէթինի, Ինճիլ իսէ աշնի վէ ախէր խասսիյէթլէրին՝ տահա սարիս պիր սուրէթտէ իրաէ վէ թարիֆ էյլէմիշ տիր : Էվսաֆը իլահիյէնին քեաֆֆէ ի մահիյէթի Բրիստոստա, վէ թէմամիյէթի իսէ, Ազիզ Բուհտա աեան ու աշիքեար օլմուշ տըր : Թէվրաթ Ալլանը պիզէ տահա զիյատէ Հաքիմ ի Մութլազ, Ինճիլ իսէ Բահիմ ի Մութլազ հալինտէ թազաիմ էյլէմիշ տիր : Ազիզ Բուհըն զուհուրը՝ Բրիստոսըն թէշրիֆինի թաազիպ էյլէյիպ, պու իւշիւնճիւ իլանի շախտ վէ իւզնիւմիւն նիզուլըյլա՝ Ալլանըն քէնտիսիսի սուրէթ ի միւքէմմէլէտէ իզհար պուլուրմասը թէմամ օլտու : Ճէնապը Հազզ, Իհամը Շէրիֆ վասըթասըյլա, քէնտիսի լայըզը վէճհ իւզրէ ինսանա իզհար էյլէմիշ օլուպ, արթըզ չիմտի ինսանլարտան մաթլուպ օլուհան շէյ օլ պիլտիքլէրի զաթը քէրիմէ իման էթմէք վէ ի-

Երևզ իւսթիւ գափանտըլար , վէ Ալլահա սէճտէ գըլըպ
տէտիլէր քի , եա մէվճուտ օլան վէ օլմուշ (վէ օլա-
ճագ) վէ հեռ շէյե գասիր Բապպ Ալլահ , սանա չիւքր
էտէրիզ քի ազիմ գուսրէթինի ալըպ սալթանաթ էթ-
տին » : Եէր երևզիւնտէ միւմինլէր ձէնապը Հագգըն
գուտրէթինի պիլիպ անա միւնթագըր օլտըզլարը կիպի
սէմավաթտա տախի անըն գուտրէթինին աղամէթինէ
համտ ու սէնալար օգույաճագլար տըր : Էֆէնտիմիզ ,
« Իպն իւլ Ինսանը Գուսրէթին սաղընտա օթուրմագ-
տա . . . կէօրէճէքսինիզ » տէմէքլէ՝ Ալլահըն սաղընտա
տէմէք իսթէյօր իտի :

2. Մ Է Ր Շ Ա Մ Է Թ

Ալլահըն պու խասսիյէթինին զիքրի՝ Իլհամը Շէ-
րիֆտէ էն զիյատէ սէպգաթ էթմէսիյլէ , անըն պու իս-
մի զանն էտէրսին պիզէ տիկէր իսմէլէրինտէն տահա
զիյատէ մալիւմ օլմուշ տըր : Մովսէս Ալլահա . Գէրէմ
էյլէ սէնին իսմինի պիլէյիմ վէ վէճինի կէօրէյիմ տէյիւ
րէճա էյլէտիյինտէ , ձէնապը Ալլահ պու արզուսընա
միւսաատէ էտիպ քէնտի ազիմ լութֆ ու ճէլալըյա՝
Մովսէսին էօնիւնտէն կէչէրէք քէնտի իսմինի չու միւն-
վալ իւզրէ հարֆիէն նիտա էյլէտի . « ԱԼԼԱՀԸ ԲԱՀԻՄ
ՎԷ ԲԱՌԻՖ ՎԷ ՍԱՊՈՒՐ , ԻՆԱՅԷԹ ՎԷ ՀԱԳԻԳԱԹԸ
ՉՕԳ , ՊԻՆԼԵՐԷ ԻՆԱՅԷԹ ԷՏԷՐ ՎԷ ԳԱՊԱՀԱԹ ՎԷ
ԻՍԵԱՆ ՎԷ ԿԻԻՆԱՀԸ ԱՖՎ ԷՅԼԷՐ » : Պու իրատ օ-
լունան սիւալ վէ իթա գըլընան ճէվապտան չօգ էվլէլ
Մովսէս ձէնապը Հագգըն քիմ իտիյինի պիլիւր իտի
խսէ տէ , անը բուպէրու կէօրմէսի վէ իսմի ճէլիլինիտէ
պէօյլէճէ պիզգաթ Ալլահ թարաֆընտան իշիթմէսի իւ-
զէրինէ անը տահա զիյատէ կէրէյի կիպի անլամապըյա ,
սապը ու սէպաթ վէ իմանը թագվիյէթ պուլտու : Ազիմ

պիր գալմըն րէնպէր վէ տէլիլի օլաճագ քիմէյէ ,
պէօյլէճէ Ալլահըն քէնտինի իզհար պույուրմասը միւ-
նասիպ կէօրիւլտիւ : Ալլահ ալթը երևզ պին Իսրայէլ
էրքէլէրինին թագիգաթընի վէ Ֆէրեատ ու Ֆիղան-
լարընը իշիտիպ տէ լութֆէն անլէրի Ֆիրաօնըն էլինտէն
խէլաւ էյլէտիյի զէման՝ պու իսմինին հագրէթ ի Մու-
սահա պէհանընը թէճվիզ գըլտը , եանի Ալլահ ինսան-
լար իլէ օլան մուամէլէսինէ կէօրէ , թամմ իգթիզա
էթտիյի սըրատա միւթէնէվլի իսմէլէրիլէ քէնտինի իզ-
հար էյլէտի : Մովսէսին զէմանընտա մազլոււմ Իս-
րայէլի էզ հէր ճիհէթ հիմայէ էտէրէք Մեքնամէթինի
մէրհամէթսիզ Մըսրիլէրէ վէ Ֆիրաօնա իսէ հիտալթ-
լէնէրէք նէվանէվ միւճիւզէլէրիլէ Գուսրէթինի իպրազ
վէ իսպաթ էյլէտի :

3. Ա Տ Ա Լ Է Թ

Ալլահ՝ քէզալիք սահիպ ի ատալէթ իտիյինի՝ Մով-
սէսին էօնիւնտէն կէչէրէք սէօյլէտիյի քէլամըն տէվա-
մընտա չու եօլտա իսպար էյլէյօր «Ամմա կիւնանքեարը
ասլա թէպրիյէ էթմէյիպ , փէտէրլէր կիւնանընը օղուլ-
լարտա վէ օղուլլար օղուլլարընտա իւշիւնճիւ վէ տէօր-
տիւնճիւ նէսլէ գատար արար տէյիւ նիտա էյլէտի : Տէ-
րէճէ ի նիհայէտէ ֆէսատա վարմըշ օլան ինսանլարը
Ալլահ սու թուֆանը իլէ մանվ ու միւնհէզիմ էտէրէք
քէնտի ատալէթինի հագրէթ ի Նուս ը ալիհիւս սէլամա
պէյան էյլէտիյի միսիլիւ , Սոդոմ-Գոմորը տախի հէ-
լաք էթմէք զըմընտաքի էֆքեարընը տօղրուտան հագ-
րէթ ի Աբրահամա պիլտիլինճէ , Աբրահամ կիլիշմիշ
օլտուզը միւպահասէտէ չէօյլէ պիր ճէսուրանէ սիւալտա
պուլունըյօր . « Հաչա քի սէն պու կիպի պիր շէյ եա-
փըպ սալիհի ֆասըք իլէ պէքապէր էօլտիւրէսին վէ սա-

լին ֆասըգ կիպի օլա . հաշա սէնտէն, պիւթիւն տիւն-
եանն հաքիմի ԱՏԱԼԷԹ իճրա էթմէյէճէք մի տիր » :
Վէ լաքին Ալլահ՝ Աբրահամ իլէ օլան միւքեալէմէսի
նէթիճէսինտէ , օրատա օն սալին պիլէ օլսա՝ տէյիլ քի
անլէրի ֆասըգլար իլէ պիրլիքտէ հէլաք էթմէյէճէյի-
նի իլլա պիւթիւն շէնրի պիլէ էսիրկէյէճէյինի խա-
պէր վէրտիյինտէ , Աբրահամ Ալլահն աւալիքիմէ
գանի օլարազ անն հուզուրընտա սիւքիւթիւ իխթի-
յար էյլէտի : Վէ պիրազ սօնրա օրատա սալին օլարազ
անճազ իւշ տէօրթ քիմսէ՝ եանի քէնտի եէկէնի վէ ա-
նըն իքի գըզլարըլա վալիտէլէրի պուլունմագտա ի-
տիյինի հէնուզ պիթթապի թէաճճիւպլէ անլատը , հալ
պու քի պու տէօրթտէն սօնրաքիտէ տէօնիւպ Րապպըն
ղազապընըն թուլուշտըլը թարաֆա տօղըր պագտըլը
վէ հալա գալպինի օլ շէնրլէրէ թագտըլը էճլտէն հիք-
մէթ ի իլիտա եօլտա թուզ ամուտը օլտու : Մէրհամէ-
քիյի աֆվ էթտի , աւալիքիյի մահվ էթտի : Աբրահա-
մըն Ալլահ իլէ օլան իշպու զարիւպ միւքեալէմէսինտէ ,
Ալլահն աւալէթինին սէրահէթէն կէօրիւտիւյիւ խու-
սուսը՝ զիյատէսիլլէ տըգգաթըմըլը ճէլպ էթսէ կէրէք
տիր : Սոգոմ Գոմորըն իշպու տէհշէթէֆղա հէլաք վէ
խարապիյէթի իշինտէ ճէնապը Ալլահն իւշ խասսի-
յէթլէրի տէ եանի հէմ գուտրէքի հէմ մէրհամէքի վէ հէմ
տախի աւալիքի պիրլիքտէ իրաէ օլունմուշ տըր :

ԷԳԱՆԻՄ Ի ՍԷԼԱՍԷ

(Սուրբ Երրորդութիւն)

ԳԸՍՄԸ ՍԱՆԻ

Թալիմաթը իրիսթիյանիյէտէ էն էսրաբէնկիլ մէ-
սէլէ՝ Սուլուսը Երիթ մէսէլէսի տիր : Գրիտոտըն թէշ-
րիֆինտէն էվվէլ՝ եանի Թէվրաթտա պու միւշքիլ իու-
սուս փէք սարին կէօրիւլիւպ անլաշըլամաւըլընտան՝
միւմին վէ խիւտափէրէսթլէրին պու պապտէ օլ զէ-
ման տահա զիյատէ իզահաթա միւնթաճ պուլընտըգ-
լարը վէ զիյատէսիլլէ միւշքիլաթա օղրատըգլարը թա-
պիի տիր : Մուգատտէմա՝ սալթ Բէլամ Ուլլահ վասը-
թասըլա պիղէ մալիւմաթը իպթիտաիյէ թէֆհիմ գը-
լընմըլ իտի : Լաքին պու Բէլամ Ուլլահն իլէն ալմասը
եախօտ սըֆաթը իլահիյէնին թէճէսսիւտիւ՝ եանի Իպն
Ուլլահն թէշրիֆի միւնաւտէպէթիլլէ , պիլ պու խու-
սուստա չու իւշ ճիհէթտէն տահա զիյատէ մալիւմաթը
քեաֆիյէյէ նաիլ օլտուգ . Անը — Յիսուսը — Րէյ իւլ
այն միւշահատէ էթտիք , վէ անտէն էգանիմի Սէլա-
սէյէ տաիր մուգնի վէ ճիտտի թալիմաթ իշիթտիք , վէ
իշիթտիքլէրիմիղէ տէ գանըլ գուվվէթիլլէ էգ ճան ու
տիլ իման էյլէտիք : Իմտի , էգանիմի Սէլասէ մէսէլէ-
սինին — Իշպու թէրթիպաթը իլահիյէ ի էսրարիյէնին —
պէյան վէ զուհուրընը Բէլամ Ուլլահտան թաստիգ է-
տէլիմ :

Իւշ իւգնիւմտէն՝ պիրինճիսինին եանի , փէտէր Ալ-
լահն պիղգաթ շէհատաթընտան պազըլարը շուշլար

տորր : « Վէ Ալլան միւշապեհեքիմիգի կէօրէ սուրեքիմիգ-տե ինսան խալգ հոտիմ տէտի » Թէք. 1. 26 : « Վէ Բապպ Ալլան իշթէ Ադամ խայր ու շէրրի պիւմէքտէ պիգտեմ պիրի կիպի օլտու տէտի » Թէք. 3. 22 : « Կիլի-նիգ նիզուլ էտիպ՝ պիրի պիրինին լիսանլարընը անլա-համամալարը իշիւն օրատա լիսանլարընը գարըշտըրա-լլամ տէտի » Թէք. 11. 7 : « Պատէհու Բապպըն սէտա-սընը իշիթտիմ քի . քիմի՞ կէօնտէրէյիմ , վէ պիգիմ իշիւն քիմ կիտէր՝ տէտի » Իշա. 6. 8 : « Վէ խալգըն ճիւմէսի վաֆթիգ օլունտուղը սըրատա՝ Յիսուս տախի վաֆթիգ օլունտապ , տուա էտէր իքէն , կէօք աչըլըպ , Բուհ իւլ Գուտս անըն իւղէրինէ հէյէթ ի ճիւմիյէ իւլէ կէօյէրճին կիպի նաղիլ օլտու , վէ կէօքտէն՝ Սէվկիւլիւ Օղլում սէն սին , սէնտէն բաղի իմ՝ տէյու պիր սէտա վուգու պուլտու : Լուգ. 3. 21—23 : Պուրատա իւշ իւգնիւմիւնտէ պիրլիքտէ խալաթ ը վիճուտ էթտիյինի կէօրիւյօրուգ , շէօյլէ քի , Օղուլ Ալլան՝ եէրտէ , Բուհ իւլ Գուտս Ալլան՝ կէօյէրճին շէքլինտէ անըն իւղէրին-տէ , վէ Փէտէր Ալլան կէօքտէ նիտա էթմէքտէ , օլ-տուղը հալտէ միւշահատէ օլունտուշ տորր :

Իւշ իւգնիւմիւնտէ սանիսինին եանի Օղուլ Ալլանըն պիգղաթ շէհատէթլէրինտէն պաղըսընը տախի զիքը էտէլիմ : Հաղըէթ ի Սիւլէյման , Իպն Ուլլանըն տիհա-նընտան շէօյլէ սէօյլէյօր : « Բապպ Թարիգինին իպթի-տասընտա , գատիմ ֆիլիլէրինտէն էվվէլ պանա մալիք իտի : Պէն էղէլտէն զէմին մէվճուտ օլմաղտան էվվէլ մէս օլունտուտ : . . . Սէմավաթը հաղըրլատըղընտա , վէ տէրեանըն եիւղիւ իւղէրինէ ֆէլէք գուրաուղընտա պէն օրատա իտիմ : . . . Զէմինին թէմէլինի պրազտը-ղընտա , պէն անըն եանընտա միմար իտիմ , հէր կիւն մէսէրէթի իտիմ , տախիմ անըն հուգուրընտա ֆէրաշ-լանըր իտիմ : Էմա . 8. 22—30 : Յիսուս օլ սօն հիքմէ-

Թամիգ տուասընտա շէօյլէ պուշուրըյօր « Վէ չիմտի էյ Փէտէր , տիւնեա մէվճուտ օլմաղտան էվվէլ սէնին նէգ-տինտէ մալիք օլտուղըմ իգղէթլէ սէն պէնի նէգտինտէ Թաղիգ էյլէ : . . . Պիգիմ պիր օլտուղուտուգ կիպի՝ անլէր տախի պիր օլալար . . . զիրա պէնի տիւնեանըն թէէսիսինտէն էվվէլ սէվտին » Եուհ. 17. 5. 22—24 : Իշպուլ աղիգ թէսլիս մէսէլէ ի սըրրիյէսի զըմնընտա շու-այէթ ի մախսուսէյի տախի զիքը էտէլիմ : « Զիրա սէմա-տա շէհատէթ էտէնլէր իւշ տիր , Փետիւր , Քիլամ վէ Բուհ իւլ Գուտս , վէ պու իւշ պիր տիր : 1 Եուհ. 5. 7 : Բէսուլըն պու իւշլէրէ սէմատա շէհատէթ էտէնլէր տէ-մէսինտէն , Ալլանըն իւշ իւգնիւմէ Թագսիմի խուսուսը՝ ուլունիյէթ իշիւն պիգի պիր կէօնէ չիւպնէ վէ միւշքի-լաթա սալմալըպ , իլա իւշիւնիւն շէհատաթ ը իւանիյէ ի հաղիգիյէլէրի՝ սալթ պիր Ալլանըն մէվճուտիյէթինի վէ պու իւշլիւք պիրլիք օլտըղը մէսէլէսինի՝ տահա զի-յատէ թէէիտ էթմէքտէ իտիյինի անլարըղ : Ինսան՝ Ալլան ը աղիմ իւշ շանը՝ օլտուղը կիպի պիւմէքլիք հիք-մէթինէ մալիք վէ գատիր տէյիլ տիր : Ինսանըն աղը մահատուտ օլտուղընտան Ալլան իշիւն շէհատէթ էտէմէղ լտի . Ալլահա անճագ պիր Ալլան շէհատէթ էտէպիլըր . քէնտիսի իշիւն քէնտիսինտէն իւշ շահիտ մէյտանա կէ-թիրիպ , քէնտիսի իշիւն քէնտիսի շէհատէթ էտիյօր : Թէքմիլ Ալլան վէ թէքմիլ ինսան օլան Յիսուս Գրիս-տոս տորր քի , պու կիպի իլանի մէսաիլ ի միւշքիլէ հագ-գընտա պիգէ մալիւմաթ ը քեաֆիյէ իթա վէ ինսան էյլէմիշ տիր : Ալլան պիգէ պէյան էթմէմիշ վէ պէլքիտէ իլ էլ էպէտ պէյան էթմէյէճէք օլան մագսէտ ի ճէլիլ վէ հիքմէթ ի զարիպէսինին իճրասը իշիւն քէնտիսինի իս-թէտիյի հէյէթէ վաղ էտէր վէ իսթէտիյինի եափար , պունա ինսանըն հիշ պիր միւտախէլէսի վէ միւտախէ-լէյէ հագգը սարինէսի վէ սէլահիյէթի օլամագ . « Բապ-

պըն ֆիքրինի քիմ պիլտի, եախօտ անըն միւթէշարը քիմ օլտու : Բէսուլըն « Ալլահ Բուհ տըր, Բապպ (Յիսուս) Բուհ տըր, քէլամը Սուլուսը Շէրիֆի իմա էտէր :

Ալլահըն ինքսախի ալիյէսինի միւթէլաա էթտիյիմիզ շու սըրատա էգանիմ Սէլասէյի տախի՝ ապա Ալլահըն էվսաֆը հալինտէ անլահամայըզ . Իւշ իւզնիւմէր խասսիյէթ տէյիլ, իլա իլահի շախսիյէթ տիրէր . իւհամը Շւրիֆ պիզէ պէօյլէ թալիմ էյլէյիպ՝ էգանիմտէն հէր պիր շախսըն խէլաա իշինտէ, իշ վէ մէվգի վէ հէյէթինի պիլտիրմէսիյէ պէրապէր՝ Սուլուսը Շէրիֆին տիւնեանըն խալգ օլտումասընտան էվվէլ մէվճուտիյէթլէրինի եանի էզէլի օլտըզլարընը տախի մուսարրահէն իխպար էյլէմէքտէ տիր : Իշպու թալիմաթը իրիսթիյանիյէտէն պիզ հիշ պիր գէման իշիւն, Ալլահ իւշէ միւնգասիմ տիր, եատա կէօքտէ իւշ այրը զայրը իլահլար վար տըր տէյիւ հաշա անլամամընըզ վէ նէ տէ անլահապիլիրիզ . իքի Ալլահ օլամազ օլտըղընը ֆէհմ էտէճէք գատար Ալլահ պիզէ ազլ ու զէքեա պախշ էթմիշ տիր, լաքին պիր Ալլահըն մէվճուտիյէթ ի իպթիտաիյէ վէ էզէլիյէսինի եախօտ պիր Ալլահտա էզէլիյէթտէն պէրու իւշ իգնիւմին նէ՝ եօլտա մէվճուտիյէթ վէ իթթիհատընը տէք էթմէքլիք պապընտա ազլըմըզ փէրիշան օլուր, պուընտա գաթան պիզէ թէալլիւզը եօգ տըր : Պիր Ալլահ, պիր իսալիգ, պիր Եհօվա վէ պիր ինէլասքեար վար :

Պու իւշ էգանիմ այրը այրը իլահի շախսլար իսէտէ, պիրինին տիկէրինէ ֆաիգիյէթի, եա պիրինին տիկէրինտէն նազըսիյէթի ճիհէթի ապա օլմայըպ, հէր գուտըթ վէ թէգահիւրաթտա եէքտիկէրինէ քէմաքեան միւսավի օլարագ իւշիւ պիր տիր, պիր Ալլահ տըր միւնֆէրիտէն Փէտէր Ալլահ, Օղուլ Ալլահ, Բուհ իւլ

Գուտս Ալլահ՝ տէյէպիլիր իսէք տէ հէր պիրիսի այրը զայրը պիրէր Ալլահլար տըր տէյէմէյիզ . էկէր իւշ այրը Ալլահլար մէվճուտ օլմուշ օլսա պունլար անէնկ ու իմթիզան, վէ հիւքմ ի թապիաթ գաիտէսէնճէ եէքտիկէրլէրինէ մուհագգագ սուրէթտէ միւպաին վէ մուխալիֆ օլաճագլար իտի, վէ թէվէֆֆիւզ վէ թէֆէրրիւզ ուսուլունճա տախի անլէրին սուրէթ ի հարէքէթ վէ իտարէլէրինտէ մուղալիր պիր ճիհէթ վէ հալ մէյտանա չըգաճագ վէ շու սահնէ ի ասիւմանտա տիզլիմիշ օլան վէ էզէլիյէթտէն պէրու մունթազամ պիր գաիտէ թահվէ էզէլիյէթտէն պէրու միւնթազամ տիւնեալար պիզլիմքիտէ թընտա եաշահան միւնթազամ տիւնեալար պիզլիմքիտէ պիրլիքտէ օլարագ պիրլի պիրինէ կէշէճէք վէ թար ու մար օլաճագ իտի : Լաքին, իշպու իլահի շախսլար միւյանընտա մուսավաթը քեալիլէ վէ մուվաֆֆագաթը եէկեանէ հիւքմֆէրմա իյլէտիյի կիպի, անլէր հիշ պիր ինգըլապաթ վէ թէպէտտիւլաթ գապուլ էթմէզլէր : Տիւնեա գուրուլալըտան պէրու նէ գատար ատէմէր կէլմիշ վէ իլա ախըր ըտ տիւնեա տախի նէ գատար ինսանլար թէվէլլիւտ էտէճէք իսէ, պիրլիրիզ քի անլէրտէն հիշ պիրինին թապիաթը պիրիպիրինէ միւսավի վէ օլմամըշ վէ օլմահաճագ տըր : Լաքին Ազիզ մուվաֆըզ օլմամըշ վէ հալ պու տըր քի, անլէր թէսիս իշիւն հագիգաթը հալ պու տըր քի, թապիաթ վէ մուսավաթտա գուտըթ վէ քէմալիյէթ, թապիաթ վէ մուսավաթտա էզէլինտէն պէրու պիր օլտըզլարը միսլիլիւ էպէտիյէթէտէք տախի պիր տիրէր :

Շիմտի պու իւշ իւզնիւմիւ միւնֆէրիտէն ալարագ՝ անլէրէ վէրիլէն իամլէրին միւնասէպէթի ալիյէսինէ մէպնի՝ իլահմը Շէրիֆտէքի մալիւմ վէ մէվգու շէհատաթը հագիգիյէթի՝ մէշգ ու միւթալաա էտէլիմ :

ՓԷՏԵՐ ԱԼԼԱԶ

Պիրիննի իւզնիւմ

(Մուհապպէթ)

Պիրիննի իւզնիւմէ, եանի Փէտէր Ալլահա մուխասս-
սէս իշպու շէֆիզ իսմի պիզէ էն զիյատէ պիւտրիէն՝
էֆէտտիմիզին էն սէվկիւլիւ շակիրտի Յովհաննէս րէ-
սուլ օլմուշ տրը : Բրիստոսըն տիհան ը փաքինտէն պու-
մանատար իսմի տաիմա իշիթտիյինէ կէօրէ քէնտի քի-
թապընա եանի, եազտըղը սօն Ինճիլէ գայտ էթմիշ
տիր : Եռնաննա Ինճիլինին 10 — 17 է գատար օլան
պապլարը՝ Փէտէրի վէ անըն Իլահի մուհապպէթինի իզ-
հար էյլէյէն այէթլէր իլէ տօփ տօլու տրը : Պիր գաչ
այէթլէր իպրազ էտէլիմ : « Պէն վէ Փետէր պիր իզ տէ-
տի » « Պանա ինանընըղ քի՝ Պէն Փէտէրտէյիմ, Փէտէր
տաիսի Պէնտէ տիր » պուշլարա միւմասիլ պիր չօգ ա-
յէթլէր իլէ Օղուլ քէնտի ուլուհիյէթինի տաիսի պիզ-
զաթ քէնտիսի իրայէ էյլէմէքտէ տիր : Իլհամ ը Շէրիֆին
Իքիննի գրամը օլան Ահա ը Ճէտիտ պիզէ պիր Օղլուն
զուհուրընը կէօսթէրմէսիյլէ պէրապէր, պիթ թապի
պիրտէ Փէտէրին մէվճուտիյէթինի պիւտրիմէսի միւնա-
սիպ վէ էլզէմ իտի . իմտի Յիսուս Բրիստոստա Ալլահ
քէնտիսինի ճիւմլէմիզէ պիր շէֆիզ Փէտէր հալինտէ
իպրազ էյլէմիշ տիր քի, պիզ պու Փետէր քէլիմէսինին
մանա ի հազիգիսինին նէ իտիյինի հիսս վէ տէրք էտէ-
պիլիբիզ, եանի պիզիմ քէնտիսինի լայըզըյա անլա-
եապիլէճէյիմիզ պիր տէրէճէյէ գատար Ալլահ թէնէզզիւլ
վէ թէզարրուպ էյլէմիշ տիր : Յիսուս ինսանլարըն պէս-
յիւք վէ իլք պիրատէրի՝ Ալլահ իսէ ճիւմլէմիզին պիր
Փէտէրի տիր : Ալլահ՝ Ահա ը աթիգտէ Խալիգիմիզ,
Ահա ը ճէտիտտէ իսէ Խէլասքեարըմըղ մագամընտա օ-

լարազ Փէտէրիմիզ տիր : Եսայինին շէհատէթինի օգու-
եալըմ : « Արրահամ պիզի պիլմէզ, վէ Իսրայէլ պիզի
թանըմազ իսէ տէ, հազիգաթէն պիզիմ Փէտէրիմիզ
սէն սին, սէն, եա Բապպ Փէտէրիմիզ սին, էզէլինտէն
պէրու իսմին վալիտէմիզ տիր » քէզա վէ չիմտի եա
Բապպ, սէն Փէտէրիմիզ սին, պիզ պալլըզըղ վէ սէն
պիզիմ եափընըմըզըն, վէ ճիւմլէմիզ սէնին էլինին
իշի իզ . Եսայի 63. 16. 64. 8 :

Ալլահ պէօյլէճէ թա էզէլինտէն պիզիմ Փէտէրիմիզ
իտի իսէ տէ, կիւնահլարըմըղ սէպէպիլլէ էվլատըզ
հուգուզընը զայպ էթտիք . անճազ Բրիստոս վասը-
թասըյա Ալլահա ճիտտի սուրէթտէ օլ շէֆգաթամիզ
իսմլէ « Պիզիմ Փէտէրիմիզ » (Հայր մեր) տէյու նիտա
էթմէյէ սէլահիյէթ ի թամմէմիզ օլմուշ տրը : Պու պապ-
տէ Յիսուսըն մէճտէլի Մարիամա պէյան էթտիյի սօն
շէհատէթ ի մուհիմմէսի ճալիպ ի տըզգաթ տրը . « Յի-
սուս անա խիթապէն պանա տօգուհմա, զիրա տահա
Փէտէրիմին նէզտինէ ուրուճ էթմէտիմ, լաքին պիրա-
տէրլէրիմին եանընա վարըպ անլէրէ սէօյլէ : Պէնիմ Փէ-
տէրիմ վէ սիզին Փէտէրինիզէ, վէ պէնիմ Ալլահըմ սի-
զին Ալլահընըզա ուրուճ էտէրիմ տէտի » : Յիսուս գը-
յամ էտէրէք իսէլաս իշինի թէմամըյա իքմալ էթմիշ
օլուպ, պու խիթապըյա արթըզ պի հազգին Ալլահ
քէնտիսինի քիլէրին Փէտէրի օլտուղը թալիմաթ վէ հա-
զիգաթընը՝ Մարիամա միւթտէ էթմէքտէ իտի : Ալլահ
Փէտէրին աճաիպ մուհապպէթի շու այէթլէրտէ փէք
վասի վէ Ֆասիհ պիր սուրէթտէ պէյան վէ իլան էտի-
լիր : « Ձիրա Ալլահ տիւնեայը պու գատար սէվտի քի՝
քէնտի Իպն ի Վահիտինի վէրտի, թա քի անա հէր ի-
ման էտէն հէլաք օլմայըպ, անճազ էպէտի հայաթա
մալիք օլա » Եռն. 3. 16 : « Մուհապպէթ պուշտա տրը,
տէյիլ քի պիզ Ալլահը սէվտիք, անճազ Օ պիզի սէվ-

տի, վէ քէնտի Օղլընը կիւնահարըմըդ իշին քէֆարէթ
օլմագ իւզըէ կէօնտէրտի » : « Պիզ տախի Ալլահըն պի-
ղէ օլան մուհապպէթինի պիլտիք վէ ինանսըզ , Ալլահ
մուհապպի տիր . վէ մուհապպէթտէ գալան' Ալլահտա,
Ալլահ տախի անտէ գալըր » : 1. Եռն. 4. 10 վէ 16 :
Ալլահըն ետկեանէ էն ճէլիլ խասսիյէթի մուհապպէթ
տիր . պու սէզա օլտուղը տէրէճէտէ հիշ պիր վէճհէ՛
վասֆ եա թարիֆ , եա թահտիտ գապուլ էթմէզ . ազ-
լէն նագըս օլան ինսան' անը օլտուղը կիպի ֆէհմ վէ
խորաք էթմէքտէ քիւլիէն աճիզ վէ նագիզ տիր : Ալ-
լահ շէֆիզ պիր Փէտէր օլտուղը էճլտէն մուհապպէթի
ֆէվզ էլ հաստա մալիք տիր տէմէք տօղըր իսէ տէ ,
զաթէն վէ սալէն քէնտիսի մուհապպէթ օլտուղը սէ-
պէպտէն Փէտէր իսմինէ մալիք տիր եախօտ Փէտէր
թէսմիյէ էտիլըր տէմէք տահա զիյատէ տօղըր տըր .
մուհապպիք Փէտէրտէն Էվմիլ տիր : Ալլահըն պիղէ վէ
պիղիմ Ալլահա եթթիշմիզ մահգա մուհապպէթ' վա-
սըթասըլա տըր : Կիւնահքեար վէ Ալլահ' եթթիկէրինէ
նէ գատար միւպային վէ մուխալիֆ քիմսէլէր, վէ լա-
քին մուհապպէթին աճաիպ թէէսիրի վէ հիքմէթլի իշ-
լէրի վար , պիզ կիւնահքեար իքէն' մուհապպէթ սա-
յէսինտէ գուտտուս օլան իլէ իսթիլաթ էտէրիզ . քէզա
Ալլահ կիւնահի սէվմէզ վէ անտէն զայէթլէ իքրահ է-
տէր իսէ տէ . մուհապպէթիլէ կիւնահքեար իլէ ալագա
էտիպ անը սէվէպիլիյօր . եանի մուհապպէթ' կիւնահ-
քեարը՝ կիւնահսըզ օլան իլէ , վէ կիւնահսըզ օլանը
կիւնահքեար օլան իլէ թէմամըլա իսթիլաթ վէ իթթի-
հատա կէթիրմէյէ գատիր օլույօր , նէ հիքմէթէնկիզ
խասսիյէթ :

Թէվրաթտա Ալլահ մէրհամէթ վէ խըշմըլա ինճիլտէ
իսէ սալթ մուհապպէթիլէ ինսանիյէթէ թէգարրուպ
էթմէքտէ տիր, ինճիլին իսմի ախէրի մուհապպիք տիր

տէմէք սէզա տըր : Ալլահ Ահտը աթիգտէ՝ կիթ շուընը
շէօլէ վէ պուհու պէօլէ եափ տէմէքէ՛ շիտտէթինի
Ահտը ճէտիտտէ իսէ « Բուհ վէ կէլին կէլ տէրլէր » տա-
վէթիլէ փէտէրանէ մուհապպէթինի պէյան էյլէմիշ տիր .
Թէվրաթ աղըր պիր էմրնամէ՛ ինճիլ իսէ լաթիֆ պիր
տալէթնամէ՛ տիր : Պօղոս առաքեալ իսմանն տիրի վա-
իզի օլտուղը կիպի . Յովհաննէս առաքեալտա մուհապ-
պիին եէքթա վաիզի վէ նաշիրի տիր . նասըլ քի քէն-
տի մէքթուպարընտա տախի կէօրիւտիւլիւ իւզըէ ա-
նըն վազընըն էսաս վէ թէմէլի մուհապպէթ տիր . Փէ-
տէրին պու զարիպ խասսիյէթինի թարիֆ վէ թագտիմէ
իճթիսար էտէն՝ էֆէնտիմիզին էն սէվկիլիւ շայիրտի
տիր . Օ՛ պիր ֆէրտի պիմէնէտ տիր քի ուլուհիյէթ
վէ իլահի մուհապպէթ հագգընտաքի եազաղըր հիք-
մէթամիզ քէլամըլըլա իլմի իլահի միւտէրրիպէրինին
հագիգաթէն փիրի վէ սալթ պիրի տիր : Յիսուս էն
զիյատէ պու շայիրտի սէվտիլի կիպի , օտա զանն է-
տէրսին Յիսուսը վէ Փէտէրի ֆէվզ էլ ատէ սէվտիլինէ
պիր ալամէթ իշին՝ հէման , հէման մուհապպէթտէն
զիյատէսիլէ պահս էտէկիլմիշ տիր :

ՕՂՈՒԼ ԱԼԼԱԶ

Իֆիցնի իւզնիւմ

Լուք ու ինայէք

Պիւթիւն Բիթապը Մուգատէս Բրիստոսըն Իպն
Ուլլահ իտիլի շէհատաթըլա մալամալ տըր Բրիստոսըն
թէվէլիւտիւտէն տէրլէրճէ էվէլ պէօլէ պիր Օղլուհ
զուհուր էտէճէյինի՝ խուսուսա փէյլամպէրլէր այնէն
կէօրմիւշլէր կիպի խապէր վէրտիլէր : Յիւհագիզա ,
անլէր իման շէշմիլէ Բապըն Մէսիհինի , « Իպն ի վա-

հիտին» կէօրիւպ պիւմիշէր իտի : Եսայիսին էլլի իւ-
չիւնճիւ պապընտա Խէլասքեարըն էշքեալ վէ պիյրէթի .
իւրամէթ վէ մէզիյէթի հագգընտա էօյլէ պէրրագ իխ-
պարաթ ը փէյղամպէրանէ պուլունըր քի , մէզքիւր
պապ Ինճիլին պիր պապը տէյիւ թէսլիւմ վէ թէլագգը
էտիմէքտէ տիր : Եսայի փէյղամպէրէ պի հագգին «Ին-
ճիլի փէյղամպէր» թէսմիյէ օլունուպ բուհպանլար թա-
րաֆընտան տախի անըն քիթապընա «Եսայիսին Ինճիլի»
իսմի վէրիլմիշ տիր . անըն Բիթապը Բրիստոս հագ-
գընտա պիր պաշտան պիր պաշա արիզ ու ամիգ իխ-
պարաթ վէ իլհամաթ իլէ տօլու տըր : Այնի Բիթապտա
իշթէ պիր իխպարաթ ը աճիպէ « Զիրա պիզէ պիր չօ-
ճուգ տօլտու , պիզէ պիր օղուլ վէրիտի , վէ բիյասէթ
անըն օմուզընտա օլաճագ վէ անա Աճիպ , Միւշիր ,
Ալլահ իւլ Գատիր , էպէտի Փէտէր , սէլամէթ Բէիսի
թէսմիյէ օլունաճագ տիր» : Եսայի 9, 6 . Պու պիր թէք-
գըսա այէթ՝ Բրիստոսըն քեաֆֆէ ի խէսախ ի ալիյէսի-
նի վէ մէմուրիյէթ ի միւքէլէֆէսինի շամիլ պուլունուպ,
Անըն թէքմիլ պիր ինսան վէ թէքմիլ պիր Ալլահ օլ-
տուղը հագգիգաթընը աշիքեար սուրէթտէ տէրմիյան-
էյլէմէքտէ տիր : Յովսէփէ՝ բուհասընտա կէօրիւնէն
մէլէք՝ Մարիամ իշիւն «0՝ պիր օղուլ տօղուրաճագ վէ
անա Յիսուս թէսմիյէ էտէճէքսին , զիրա օ դաւլմընը
կիւնահլարընտան խէլաս էտէճէք տիր» տէտի : Մարիա-
մըն նէզտինէ կէօնտէրիլէն Գաբրիէլ մէլէք տախի շէօյ-
լէճէ իտարէ ի քէլամ , իֆատէ ի մէրամ էյլէտի « Էյ
պագիրէ . . . Ալլահըն ինտինտէ լութֆ պուլտուն : վէ
իշթէ համիլէ օլուպ պիր օղուլ տօղուրաճագսն . . .
սէնտէն տօղաճագ մուգատտէս զաթա ԻՊՆ ՈՒԼԼԱՋ
տէնիլէճէք տիր » . իղամ գըլընան մէլէյի՝ չօճուզըն
փէտէրինէ Յիսուսըն ինսանիյէթինի , վալիտէսինէ իսէ-
Բրիստոսըն Ուլունիյէթինի խապէր վէրմէք մէմուրիյէ-
թիյէ միւքէլէֆ պուլույօրուզ :

Բրիստոս իսմի , Իպն Ուլլահա վէրիլէն իլահի , մա-
նատար վէ մուգատտէս պիր իսմ տիր քի , փէյղամպէ-
րանը աթիգա իլհամա պու իսմի քէշֆ էտիպ կէլէճէք
Մէսիանըն թէքմիլ Ալլահ վէ թէքմիլ ինսան օլաճագը-
նըտա խապէր վէրաթիլէր : Յիսուս իսմի Օղլուն քէնտի
խուսուսի իշիլլէ ալագատար օլան զէմիլի եախօտ ա-
տէթա իսմի տիր . լաքին Բրիստոս իսմի օղուլ Ալլահըն
մէմուրիյէթ ի մուգատտէսէսինին սէմավի էսրարէնկիզ
իւնվանը (տիտղոս) տըր քի մէս օլունմուշ պիր մէլէք,
պիր քեահին վէ պիր փէյղամպէրի անտըրմագտա տըր .
իշպու բիւթպէ վէ սըֆէթէ հաիզ պուլունան զաթլար
մէս օլունանլար իտի . Յիսուս պու իւշ մէմուրիյէթի
պի կիւնահ օլարագ զապթ էյլէմիշ իտիյինտէն Անա պի-
հագգին Մէսիա վէ Իպն Ուլլահ տէնիլմիշ տիր : » Փէ-
տէրին հէր նէսի վար իսէ պէնիւմ տիր . . . պէնիւմքին-
տէն ալըպ՝ սիզէ իխպար էտէճէք տիր . Եուհ. 16, 15 :
Պու այէթ Բրիստոսըն Ուլունիյէթինի սուրէթ ի մուգ-
նիյէտէ իսպաթ էտէն եէկեանէ պիր այէթ տիր . Իպն
Ուլլահտան մատա , քիմ պէօյլէ պիր շէյ տէմիշ վէ տէ-
մէյէ ճէսարէթ էտէպիլիլ . « Պէնիւմքինտէն » սէօղիւ
Բուհ իւլ Գուտսու իմա էյլէյիպ եինէ պու այէթտէ Ա-
զիզ թէսլիւ՝ իսպաթ ը վիճուտ էտէր : Բէզա Յովհան-
նէս րէսուլըն մէքթուպընտաքի շու շէհատէթ ի ճիտ-
տիյէ վէ գալպիյէ զայէթ շահան ը տըգգաթ տըր . « Վէ
պիզ կէօրտիւք , վէ շէհատէթ էտէրիզ քի , Փէտէր Օղ-
լու տիւնեանըն խէլասքեարը օլմագ իւզըն կէօնտէրտի .
հէր քիմ քի Յիսուսըն Իպն Ուլլահ իտիյինի իգրար Է-
տիքսէ , Ալլահ անտէ վի օ տախի Ալլահտա գալըր : »
Պունտան էօյրէնիլիզ քի Յիսուսը պիւմէք՝ Ալլահը գա-
պուլ էթմէք վէ Յիսուսը իգրար էթմէմէք՝ Ալլահը ին-
քեար էթմէք տէմէք տիր : Ալլահըն պիւճիւմէ թապի-
աթը ախլագիյէսինին թէմամիյէթի Բրիստոստա աեան

օլուպ . Ալլահ մահադ Բրիստոս իլէ պէյան վէ թագիդ օլունըր : Յիսուս Փէտէրին իսմինտէ զուհուր էտիպ , Ալլահն սուրէթ ի ասլիյէսի , վէքիլ ի հագիգիսի վէ պիրիճիք էօզ Օղուս տըր : Բրիստոս իշիւն Պօղոս « Բէն-տիսի տախի կէօրիւնմէզ օլան Ալլահն սուրէթի վէ ճիւմլէ մախլուգաթն իլքի տիր » տէյօր : Ինճիլտէ է-ֆէնտիմիզէ վէք էօզ քէրրէ « Իպն իւլ Ինսան » տէնիլ-մէսի Անըն ճիտտի ինսանիյէթինէ բէմզ ու քինայէ օլ-տուգտան մատա , պու իսմ Անըն մահճուպիյէթինէ տախի ալամէթ տիր : Իլահի այնի սիյրէթ վէ թապիւթ իլէ միւքէլլէֆ պուլունտուղընտան Բրիստոս պի հագ-գին Ալլահն սուրէթի նամը վէրիլմիշ տիր : Փէտէր մուհապէթի իմա էթտիյի միսիլլիւ , Օղուտա լութֆ ու ինայէթէ ալամէթ տիր : Հագիգաթէն Օ՝ տիւնեա-նըն ինայէթ վէ նուսրէթի տիր : Լութֆ Ինճիլլին աթի-յէ ի խուսուսիյէսի օլուպ՝ ինսան լութֆ ու ինայէթէ Բրիստոսուն փաք գանը պահասըյա նախ օլտու : Պիգ կիւնահքեար օլուպ ալլահն մէրհամէթինէ զայր ի լա-իք իքէն , Օղուլ՝ ինայէթի Փէտէրտէն գանըյա սաթուն ալուպ պիգէ մէճճանէն ինսան էյլէտի . պիգէ ճապա պախշ էտիլէն լութֆ ու նէճաթ՝ Փէտէրին աճաիպ մու-հապէթի՝ Օղուլուն՝ մագպուլ վէ կիրանպէհա ֆիտի-յէսի վէ Բուհ իւլ Գուտսըն մէվհիպէի ճէլիլէսի վասը-թասըյա տըր : Բրիստոսըն զիգըյմէթ Ինճիլի , վէ Ագիգ Բուհն մուգատտէս իշի հէր իքիսիտէ մահադ լութֆ տըր , խէլաս իշինին ասըլ մէնպա վէ մէնշաը անճագ լութֆը իլահի տիր : Ինճիլլին պիլճիւմլէ ֆիյուգաթ վէ պէրէքեաթընա լութֆ թէսմիյէ գըլընըր : Լութֆ ու ի-նայէթ ինսանի պիր ճէնտ ու ֆիլիտէն իլէրի կէլմիշ պիր շէյ օլմայըպ մահադ պիր պէհիյէի իլահիյէ տիր : Իշպու-լութֆ ու ինայէթ հագգընտա վաֆթիդ էտիճի Յով-հաննէսին շէնատէթ ի սարիհէսի զայէթլէ շաեանը տըգ-

զաթ տըր : « Պէնտէն սօնրա կէլիպ , պանա թէգատ-տիւմ էտէր տէտիյիմ զաթ պու տըր , վէ անըն ֆագ-լընտան պիգ ճիւմլէմիզ ինայէթ իւզէրինէ ինայէթէ նախ օլտըգ : Զիրա շէրիաթ Մովսէս վասըթասըյա վէրիլտի , ամմա ինայէթ իլէ հագիգաթ Յիսուս Բրիստոս վասըթասըյա օլտու : Ալլահը ասլա պիր քիմսէ կէօր-մէմիշ տիր , անճագ փէտէրին գուճաղընտա օլան Իպն ի Վահիտ քէնտիսի անը պէյան էյլէտի . . . պէն տախի կէօրիւպ Իպն Ուլլան պու տըր տէյիւ շէնատէթ էթտիմ , տէտի » : Եուհ . 1. 15—18 վէ 31 : Հագիգաթէն նէ տիրի վէ ճիտտի պիր շէնատէթ :

ԲՈՒՀ ԻՒԼ ԳՈՒՏՍ ԱԼԼԱՆ

Իշիւննիլ իւզնիւմ

Միւսարէֆէր

Բուհ իւլ Գուտս հագգընտա իլահիմը Շէրիֆտէ պէ-յանաթը միւթէատտիտէ միւնտէրիճ իսէ տէ , անլէր՝ տիկէր իքի Իւգնիւմ հագգընտա օլտըղը գատար պէր-բագ կէօրիւլէմէմէքտէ եախօտ կէօսթէրիլէմէմէքտէ տիր . չիւնքի Բուհ Ալլահ պու թէն կէօղիւլէ կէօրիւն-մէզ , Օ՝ սալթ պիր տէֆա կէօյէրճին շէքլինտէ զահիր վէ նագիլ օլտու . անը մահադ իման չէշմիյէ կէօրէ-պիլմէք եա հիսս էտէպիլմէք միւմքին տիր : Օղուլ Ալ-լահ պիգէ թէն կէօղիւլէ կէօրիւնտիւ : Բուհ իւլ Գուտս Ալլահ իսէ անճագ ճան կէօղիւլէ կէօրիւլէպիլիւր : Բի-թապը Մուգատտէստէ բուհ քէլիմէսինին եանընտա գաւտա լուղէթինի պուլտըղըմըգտա իշպու իլահի շախը անլաւամըզ լագըմ վէ լապիւտ տիր : Գուտս՝ մահադ Ագիգ բուհա մուխասսէս ալի պիր իւնվանը խուսուսի տիր (յատուկ , վերադիր) : Բուհ իւլ Գուտս Փէտէրտէն զուհուր էթմիշ , Օղուլ վէ Փէտէր թարաֆընտան պիր-

լիքսէ բէսուլար վէ քեաֆֆէի Խրիսթիանայար իւզէ-
րինէ իրսալ վէ իսալ էտիւմիշ օլուպ, Անա Փէտէրին վէ
Քրիստոսըն բուհը տախի թէսմիշէ էտիւմիշ տիր : Քրիս-
տոս , միւնֆէրիտէն պիր շախսը իւանի օլտուզը կիպի ,
Ազիզ Բուհ տախի սալթ Ալլահըն գուվվէթ եա իսա-
սիյէթի օլմայըպ , միւնֆէրիտէն իշլէյէն պիր շախսը
վանիտ հալիւտէ նագշ օլունմուշ տըր : Պու հագգա էն-
վասի մալիւմաթը հագիգիյէյի պիդէ իզհար էյլէյէն
պիդգաթ Յիսուս տըր , չիւնքի անը իզամ գըլան պիդ-
գաթ քէնտիսի տիր , իշթէ անըն շէհատէթիստէն պա-
գըլարը . « Յագաթ Փէտէր թարաֆընտան պէնիւմ իրսալ
էտէճէյիւմ՝ թէսէլլի էտիճի , եանի Փէտէրտէն խուրուճ
էտէն հագիգաթ բուհը կէլտիյի գէման , պէնիւմ հագ-
գըմտա՝ շէհատէթ էտէճէք տիր . Եուհ . 15. 26. Էֆէն-
տիւմիզ Յուհ . 16 ընճը պապտէ , Բուհը Ազիզին խըտէ-
մաթ վէ ֆէզալիւնի պիրէր պիրէր իզահ վէ թէֆտիր
պիրլէ խաթիմէսինի շէյլէճէ թէմհիր էտիյօր . Օլ հա-
գիգաթ բուհը կէլտիյի գէման սիզի ճիւմլէ հագիգաթա
իրշատ էտէճէք տիր » , նասըլ քի տէ Բուհ իւլ Գուտս
Փէվզանի օտատա շայիրալէր իւզէրինէ նագիլ օլտը-
ղընտա՝ կէօզլէրինին հէր հագիգաթա կէրէյի կիպի ա-
շըլըպ , անլէրի հէնուզ հէր հագիգաթա քեաֆֆի , միւ-
թէատտիտ էլթաֆը իւանիյէյէ նախ , վէ բուհըն միւ-
թէնէվլի մէյլէ վէ աթիյէլէրիյէ Փաիլ պուլույօրուզ :
Բուհ իւլ Գուտսըն գուհուրը եախօտ նիզուլը՝ կէօրիւ-
նիւր վէ իշիտիլը սուրէթտէ վուզու պուլտու : Բուհ
իւլ Գուտսըն գաթ վէ մանիյէթի , իշ վէ թէէսիրի Պէն-
տէկոստէ կիւնիւնտէ շայիրալէրին պաշլարը իւզէրինէ
գօնան աթէշ տիլլէրինտէ վէ խանէյի սարսան բիւզ-
կեարտա գահիր օլտու : Բուհըն թէշրիֆինին թարզ վէ
սուրէթի Յիսուսընքի կիպի ճալիպի տըգգաթ տէյիլ
տիր . պիրինին (Յիսուսըն) թէշրիֆի գալէթ տէպտէպէլի

լաքին գալըշը ազ , տիկէրինին (Բուհըն) նիզուլը գալէթ
սաֆի , լաքին տէրուհ ը ինսանտա գալըշը տախի տիր :
Ազիզ բուհըն պաշլըճա իքի խըտէթի վար , Բուհ իւլ
վաքիզ վէ միւն էյլէմէք . էդմինէ ի աթիգատա , Մէ-
լիք , Քեանին վէ փէյզամպէրանը զիւանըն մատտէթէն
եաղլանմաթ Բուհ իւլ Գուտսըն՝ բուհէն վէ գալպէն
եաղլամասընա ալամէթ իտի : Բուհ իւլ Գուտսըն մէվ-
հիպէ վէ մէյվլէրինի Պօղոս առաքեալ վաղին սուրէթ-
տէ պէյան վէ թատատ էյլէմէքտէ օլուպ էօրէնիբիզ
քի , Բուհըն սաիր խըտէմաթ վէ աժալը ինսանը քեա-
լիյէ , քալիւմ , քեմիւտ , քազուիւ , քաքնիւր , քեմվիւր ,
քեպուիլ էթմէքտէն վէ պիդէ պագը Շէրիֆ , Տէլիլ վէ
Մուհիմ օլմագտան իպարէթ տիր : Քէզա Օ՝ Միւննը ,
Մուալլիւմ վէ ճէսարէթ վէրէն տիր : Քրիստոսա թէխալ-
լուֆ էյլէյէն իքինճի թէսէլլի էտիճի օլուպ՝ պիւթիւն
Խրիսթիան Քիլիոնէսինին ֆէյզ ու պէրէքէթի տիր :
Բուհ իւլ Գուտսըն՝ քէնտի սուրէթինի քէնտինինքիլէր
իւզէրինէ թէրսիմ էթմէք իշիւն՝ Խրիսթիանլարը թէմ-
հիր էթտիյի շու ալէթլէրտէն միւսթէպան տըր » վէ ա-
նա (Քրիստոսա) իման էթմէքլէ վատ օլունան Բուհ իւլ
Գուտսըն միւհըլէնտինիլ , վէ Ալլահըն Բուհ իւլ Գուտ-
սընը մանգուհ էթմէյինիլ , քի անընլէ սիլ ֆիտիյէ կիւ-
նիւ իշիւն միւհըլէնտինիլ » :

Իհամը Շէրիֆ , Բուհ ը Ազիզին՝ միւնֆէրիտէն պիր
շախսը իւանի օլտուզընը վէ իւանի իշինի շու հագիգի
թալիմաթլար իլէ կէօսթէրիյօր . Օ՝ Ալլահըն իսմինի
ալմըշ տըր , Ալլահ կիպի իշլէր , Ալլահա կիպի Անա
տուա սուտուլըր վէ սէճաէ գըլընըր , Անա գարըշ էտի-
լէն քիւֆր ու կիւնահըն աֆվը նագապիլ տիր , վէ սա-
իրէ : Վաֆթիլ աինի սուրէթինտէ վէ բէսուլի պէրէքէթ
տուապընտա , Փէտէր վէ Օղուլ իլէ եան պէ եան վէ
միւսալլի զիքը օլունըր :

Պու իւզնիւմիւն հիւքմիւ խելաս իշինտէ միւշարէ. քէթ Բուհնըն փէյտա օլմասընա տէլալէթ տիր : Բուհ իւլ Գուտսըն շէրիքլիյի օլմագսըզ , հիշ պիր շէթարէթ վէ կէրմիյէթէ , հիտայէթ վէ քէֆարէթէ նախլիյէթ միւքմիւն օլմագ , հէր թէշվիգաթ , հէր մէնֆաաթ բուհտան տըր : Օ՝ խելասըն միւլֆէր ի ճէմիլի , բուհնըն ընէպէր ի ճէլիլի վէ ճանըն հալէր վէ տէլիլի տիր : Իշ-թէ Պօլոսըն պիր դայր ի շէնատէթի « Լաքին հէր քէսէ բուհնըն իզհարը մէնֆաաթ իշին ինտան օլուհըր » :

Ղայէթլէ մուհիմմ օլան պու իքինճի տաիրէ ի իւա-հիյէտէ , էգանիմ Սէլասէ մէսէլէ ի միւշքիլէսինի շու-հօլտա խաթիմէ էտէրիզ :

Ինտանլարըն խելաս վէ նէճաթը իշին Սլլան թա-րաֆընտան պիր մէքթուզ թէհիյէ գըլընտը. Փէտէր Սլ-լան , (պիրքինճի իւզնիւմ) մուհապպէթ ի ապլիյէսի իգ-թիգասընճա անը թէրթիպ էյլէտի : Օղուլ Սլլան , (ի-քինճի իւզնիւմ) լութֆ ու ինայէթի միւնասէպէթինճէ անը կէօքտէն կէթիթիպ ինտանլարա թագտիմ վէ թէպ-լիզ էյլէտի : Բուհ իւլ Գուտս Սլլան , (իւշիւնճիւ իւզ-նիւմ) միւշարէքէթի վաճիպէսինճէ անը թաստիգ վէ թէմիթ էյլէտի : Եախօտ պուհա միւմասիլ շու թէմսիլ իլէ տէ իզան էտէլիմ , էգանիմ Սէլասէ պիր միւհնրէ միւշապիհ տիր , անըն մատէնինի հափան Սլլան տըր , իւզէրինի հազան հա գազըյան Յիսուս տըր , վէ անը էնվաի խըտմէթլէրտէ թէմիթլէ խթիմալ էյլէյէն Բուհ իւլ Գուտս տըր : Իշթէ Սուլուսը Շէրիֆ վէ խելաս մէ-սէլէսի :

ԽԱԼԻԳ ԱԼԼԱԶ

ԳԸՍԲԸ ՍԱԼԻՍ

Խիլգաթ իլէ զիյատէսիյլէ շիմուլի օլան Խալիգ տա-իրէսինին պու սօն գըսմընը քէմալը տըգգաթ իլէ միւ-թալաա էթմէմիզ մուգթազի տիր : (Լէվշայա նազար գըլընա) : Պու իւշիւնճիւ տաիրէտէ ճէնապը վաճիպ իւլ Վիւնուտ հազընթլէրի Խալիգ սըֆէթիյլէ պիզէ պէ-յան օլուհմագտա տըր : Շիմտիյէտէք պիզիմ՝ կէօրիւ-նէնլէր վէ կէօրիւնմէյէնլէր հազգընտա իսպաթ էթմիշ վէ պուհտան սօնրա տախի իրաէ էտէճէյիմիզ հայաթի վէ հազիզի մէսէլէ , տանա զիյատէ պու տաիրէյէ մախ-սուս տըր , հանի կէօրիւնէնլէրին էսաս վէ գուհուրը՝ պու տաիրէյի թէշքիլ էտէն իւշ սըֆաթը իւշիյէյէ Քիլամ , Հայաթ վէ Հազիգաթա միւնհասըր վէ մէրպութ տըր : Պուշարըն իւշիւ պիրլիքտէ այնի իւահի իւզնիւ-միւն խասսիյէթլէրի իսէլէրտէ միւնֆէրիտէն ալընտըզ-տա , իւհամը Շէրիֆ պիզէ Քիլամ իլէ Սզիզ թէսլիսին իքինճի իւզնիւմիւնիւ հանի , Օղուլ , Հազիգաթ իլէ , իւշիւնճիւ իւզնիւմիւնիւ , Բուհ իւլ Գուտսը , վէ Հայաթ իլէ պիրլինճի իւզնիւմիւնիւ , հանի Փէտէրի անտըրմագ-տա տըր քի , պէր վէճհ ի զիր անլէրին հէր պիրի իւզէ-րինէ ալըր , ալըր միւթալաա օլուհաճագ տըր : Պու տաիրէյի արիզ ու ամիզ մէշզ ու միւլանաղայա տէվաճ էտէրէք անըն նէթիճէսինտէ խիլգաթըն թապլի սու-րէթտէ պուրատան գուհուրընը միւշանէտէ էտէճէյիզ : Պու տաիրէ լաեէտ թէղայէր վարըղըն կէօրիւնմէյէն թասալլիրինին ըմզ ու իշարէթի տիր : Քէզա , Քէլամըն թէն ալմասը՝ հանի կէօրիւնմէյէնին կէօրիւնիւր օլմասը

վէ թէն ալարագ թէքմիլ ինսան օլան Քրիստոսըն ու-
լուհիյէթի մէսէլէ ի զարիպէսի տահա զիյատէ պուրատա
միւպէյյէն վէ միւսպէթ տիր : Ճէնապը իսալիզ , խըլզի
կէօրիւնիւր պիր ալէմ եարատընճա քէնտիսինիտէ խըլզի
պիր ալարագայ վազ էյլէմիշ տիր : Ինսանլարըն քէնտի-
սինի անլահապիլմէլէրի իշիւն անլէրի քէնտիսիլէ իւն-
սիյէթ էտէճէք պիր ալի մէվզըյա վազ էյլէմիշ տիր :
Էկէր Քիթապը Մուգատտէս պիզէ Ալլահը՝ շախսի , ա-
մէլի , նազարի պիր սուրէթտէ իպրազ էյլէմէսէ , վէ
տախի անը՝ իսալիզ , Բապպ , Փէտէր վէ սաիրէ կիպի
ինսանլարըն մաթլուպ էտէճէյի իսմլէրլէ թազտիմ վէ
մուճէպիւնճէ մուամէլաթ վէ աճաիպաթը իլէ պիզէ թա-
րիֆ էյլէմէսէ իտի , անը պիլմէք տահա միւշքիլ օլա-
ճազ իտի : Պէօյլէճէ կէօրիւյօրըզ քի , Իլճամը Շէրիֆ
պիզէ Ալլահը՝ խիլգաթտաքի միւնասէպէթի , թաավիր
վէ սիյրէթի , եանի շախսը իլաշինին թապիլթա ազա-
փէզիր էյլէտիլի սուրէթի վէ նիւմսիշի , վէ ինսանլար
իլէ ալազասը ճիճէթիլլէ՝ խօտպէխօտ միւլազաթը շախ-
սիյէտէ պուլունան պիր զաթը վաշիտ կիպի իրաէ էյ-
լէմէքտէ տիր : Քիթապը Մուգատտէս խարիճտէ գա-
լարաշ՝ սալթ թապիլթա տախի պիր իսալիզին , վէ ճի-
հանը , ընանը իտարէսիլլէ գուլլանան՝ Սահիպ ի Հիք-
մէթ պիր Միւտիր վէ Միւշիրին մէվճուտիյէթինի իս-
պաթ ու իրաէյէ քեաֆի վէ վաֆի տիր : Գուվլա ի
Ինճիզապի , ճէվհէր ի Հայաթի վէ Զիաը Նուրէֆշան ,
ազըպէթ՝ ալէմ ի թապիլինին մէվզու պիլճիւմլէ գուվ-
վէթլէրի՝ կէօրիւնմէյէն պիր Զաթը ճէլիլին կէօրիւ-
նիւր սուրէթտէ իլլէմէսինին պիր թարզ վէ ճիլլէսի
տիր : Շու սէմա իլէ գէմին արասընտաքի փէրաէ ի իւ-
ֆանըն արգասընտա կէօրիւնմէյէն պիր զաթը Քէրիմ
մէվճուտ պուլունուպ՝ պիզ պէրի թարաֆտա միւնէճիմ
ֆէնէրի կիպի աշին անըն անճազ իշթիզազ էյլէյէն պիր

թաավիրինի , ամմա իման իլէ մուճազգազ սուրէթտէ
անըն հէյէթի ապիլլէսինի վէ վիճուտինի միւշաճէտէ
էթմէքտէյիզ :

Ճիհանտա , մանէվի օլան շէյլէր՝ հազիզի վէ տաի-
մի օլուպ , զահիրի վէ մատտի օլանլար իսէ , բուհանի
օլանլարըն սալթ բէմզ ու նիմուհէսի տիր : Ճէնապը
իսալիզ մատտի վէ մանէվիլի պիրլիքտէ խալզ պու-
յուրմուշ օլուպ , էվվէլքիսի՝ սօնրաքինին թաավիրի
մազամընտա տըր , շէօյլէ քի պիզ մատտի իլէ մանէվի-
յի սէյր ու թէմաշահա , կէօրիւնէն իլէ կէօրիւնմէյէնի
ֆէճմ ու իտրաքա միւզթէտիր օլալմ : վէ մատտի օ-
լանլար տախի պիր նօգթա ի նազարտան մանէվիլէր
գատար մուհիմմ տիրէր . չիւնքի , մանէվիլլաթ՝ մատ-
տիյաթ իլէ սըզը միւնասէպէթտէ օլուպ , պիրի տիկէ-
րինէ հէր վէճիլէ մէրպութ պուլունըյօր : Պու գէմանի
վէ մատտի թէն վէ տիւնհա իշինտէն կէշէրէք տիր քի ,
մանէվիլլէթէ ինթիզալ վէ միւվասէլէթ էյլէյօրուզ , վէ
էպէտի վէ բուհանի հայաթըն՝ պու մատտի հայաթտան
ասըրը օլտուզը խուսուսը իսէ տահա զիյատէ շահանը
էնէմմիլլէթ օլմասըլլա պէրապէր , զիւտտէսիլլէտէ շա-
հանը հիքմէթ տիր : Պու կէօրիւնիւր ալէմ՝ կէօրիւն-
մէյէն պիր ալէմին կէօլկէսի տիր : Ճէնապը Վաճիպ իւլ
Վիւճուտ՝ պու կէօրիւնիւր ճիհանտա , կէօրիւնմէյէն
վիճուտընը (Բուճընը) իսպաթ էտէր : Պու կէօլկէ վէ
անըն թէլաթիւմիւ էթէտէ կէօրիւնմէյէն պիր վարըն-
դըն մէվճուտիյէթինի պիզ խապէր վէրրի : Կէօլկէ մու-
վազգաթ վէ գէմանի պիր շէյ օլտուզը միսիլլու , պու
կէօրիւնիւր ճիհան՝ մուվազգաթ , լաքին անըն Սահիպ
վէ Սէպէպ ի էվվէլի միւէպպէտ տիր : Խիլգաթ՝ պիր
սէպէպ ի էվվէլէ մէնութ տըր : Պու սէպէպ ի էվվէլ
Ալլահ տըր , եախօտ Ալլահ՝ միւսէպպիպ իւլ էսպապ
տըր : Մախլուգաթըն՝ միւէլլիֆ ի էվվէլի Ալլահ տըր .

(Ստեղծագործութեան առաջին Հեղինակն է Աստուած)։ Վար օլան շէյլեր, հիշ եօգ իքէն պիր վար օլանտան մէյտանա կէլտիլեր։ Եօղը վար էտէն, վէ վարը եօգ էտէն սալթ պիր Ալլան տըր։ Ալլան կէօրիւնմէյէնի՝ կէօրիւնիւր, վէ սօնրատա կէօրիւնէնի կէօրիւնմէյ էտիօր։ չիւնքի, կէօրիւնէն շէյլերին ախըրը՝ եխէ կէօրիւնմէյլիք տիր։ Կէօրիւնէնլէրին իպթիտա վէ ինթիհասը վար տըր, ամմա կէօրիւնմէյէնլէր՝ մին նէլ էղէլ վէ միւնպպէտ տիր։ Ինսանըն թէնի՝ կէօրիւնմէյէն րուհընա խատիմ տիր։ Ինսան՝ իշպու կէօրիւնմէյէն վարլըղըյա ինսան տըր, եախօտ րուհ օլան Ալլան իլէ ալագատար տըր։

Ալլան՝ ինսանը քէնտի միւշապէհէթինտէ խալգ էթտի տէմէք՝ քէնտի իլմի էղէլի վէ էպէտիսինէ հիսսէտար գըլտը տէմէք տիր, շու հալտէ կէօրիւնէօրուք քի, պու հօգթա ի նաղարտան ինսանտա Ալլանըն իքի ազիմ խասսիլէթի մէվճուտ, պիրի պիլմէքլիք, տիկէրի եպխիլիք։ Վէ իշթէ ինսան՝ պաշգաճա մախլուգաթտան պու իքիսիլէ թէֆրիգ օլուսուր։ Էպէտիլիք՝ պիլմէքլիյին էսէր վէ նէթիճէսի տիր։ Պիլմէքլիք՝ էպէտիլիք մաթլուպ էտէր։ Էպէտիլիքսիլգ պիլմէքլիք՝ օլամազ, պիլմէքլիքսիլգ էպէտիլիք՝ օլամազ։ (Զկայ գիտակցութիւն՝ առանց յաւիտենականութեան, յաւիտենականութիւն՝ առանց գիտակցութեան) գալտըր պիլմէքլիյի՝ էպէտիլիք լաղըմ տէյիլ, մանասըղ օլուր, գալտըր էպէտիլիյի՝ պիլմէքլիք վէ հայաթ մազսէտսիլգ գալըր, եախօտ պիլմէքլիք զաթէն՝ գալգմըշ օլուր։ Գալտըր ինսանտան պիլմէքլիյի՝ առէթա հայվանաթա միւսալի օլուր, վէ վէր հայվանա պիլմէքլիյի, օ պիլէ պիր էպէտիլիք իտտիաքընտա պուլուսըր։ Հայվանա էպէտիլիք լաղըմ տէյիլ, չիւնքի անտէ պիլմէքլիք եօգ, պուրատա տըր իշթէ ինսան իլէ հայվանըն ֆարգը։ Էպէտիլիյի՝ թէ-

վէլլիւտ էտէն պիլմէքլիք տիր։ Պիլմէքլիք՝ էպէտիլիք՝ տէն էվվէլ տիր։ Վէ պիլմէքլիք Ալլան տըր։

Ք Է Լ Ա Ս

Յովհաննէս առաքեալ՝ Իլմի Իլանի էրպապը միյանընտա պիրինճի տէրէճէյի հաիգ միւգթէտիր պիր վաիգ օլուպ, եաղաղը Ինճիլին իլք պապընըն սալթ պիր գաշ այէթլէրինտէ Ալլանը, Բրիստոսուն Ուլուհիյէթինի, Ազիլգ թէսլիտի վէ Նիլգաթը փէք տէրին պիր ֆիքըր վէ մանա իլէ մուխթասարէն թարիֆ պուլուրմուշ տըր։ Իշպու իլհամաթ՝ թալիմաթը Իսալլիյէնին միւնքէմ էսատը վէ մէթին թէմէլի տիրէր։ Պի՝ ալլա իլլան ինթիյաթը թամմէ իլէ մէղքիւր իլհամաթը թէֆէքքիւրէ իպթիտար էտէլիմ։ «Բէլամ իպթիտատէ մէվճուտ իտի» սէօզիւնտէն Բրիստոսըն մէվճուտիյէթի էվվէլիյէ վէ էղէլիյէսինի, «վէ Բէլամ Ալլանըն նէզտինտէ իտի» իֆատէսինտէն՝ իքինճի պիր շախսըն եանի էգանիմի Սէլատէտէն իքինճի իւգնիւմիւն (Յիսուսըն) իպթիտատէն պէրու Ալլանըն նէզտինտէ մէվճուտ իտիյինի, «վէ Բէլամ Ալլան իտի» իսիւտէսինտէն տախի Բրիստոսըն Ուլուհիյէթինի, իքինճիսինտէ «վէ Բէլամ Ալլանըն նէզտինտէ իտի» Սուլուսըն Շէրիֆին զուհուրը, իւշիւնճիւսինտէ «վէ Բէլամ Ալլան իտի» պու Սուլուսըն Շէրիֆին պիր Ալլան իտիյի հագիգաթը սարիհասը զուհուր էթմէքտէ տիր։ Բրիստոսըն թէշրիֆինտէն մուգատտէմ՝ Եհհուտի միւֆէսսիլլէրի՝ Սնտը աթիգտէ թէսատիւֆ էթտիքլէրի «Եհհօվա» իսմի եէրինէ պիր իլանի վարըղըն մանասընը շամիլ պիլտիքլէրի «Բէլամ» լուղէթինի իսթիմալ էտէրլէր իտի։ «Բէլամ» հատտը զաթինտէ նութգա մախսուս պիր լուղէթ օլուպ, նութգըն մէնպա ի ապիտի վէ մուճիտի պիլգաթ Ալլան տըր։

Պիզ պիւճիւմէն էֆքեար , թէֆէքքիւրաթ վէ հիսսիյա-
թըմըզը քէլամ վասըթասըյա եէքտիկէրիմիզէ թէֆհիմ
էթտիյիմիզ միսիլիւ, Ալլահը վէ Անա միւնհասըր քեաֆ-
ֆէ ի շէյլէրի տախի տէրք ու ֆէհիմ էթմէքիլիմիզ իշիւն
անըն Բէլամընըն իզհար օլունմասընա միւնթամըզ , վէ
Անըն Բէլամը՝ պիզի թէշրիֆ գըլան իշէլաքեարըմըզ
տըր : Բրիստոս , Ալլահըն թէճէսսիւմ էթմիշ Բէլամը
տըր : Իշամը Շէրիֆին իլք գըսմընըն իլք պապընտա
գըրաթ օլունտըլընա կէօրէ , Ալլահըն Բէլամընըն սու-
տըրըյա , եանի մահա « քիւնֆէեէքիւն » ըյա մէրամ
պուլուրտըլը հէր շէյ անը վահիտտէ խալգ օլունտու :
Բէլամ խիլգաթտան վէ հէր շէյտէն էվվէլ տիր , պինտէն
ալէյ , պու էվվէլ օլան շէյ (Բէլամ) Ալլահ իտի : Յով-
հաննէս առաքեալ՝ քէնտի Ինճիլինի եաղմաղա պաշար
պաշամազ իշպու Բէլամըն Ազիզ Թէսլիստէն իքինճի
շախսը կէօթէրտիյինի իզահ վէ իրայէ էյլէմէք մէմու-
յէթ ի մուգատտէսէսիյէ մուվազլաֆ պուլունույօր :
Անըն Ինճիլի Բրիստոսըն ուլուհիյէթի էմրինտէ պէյա-
նաթը սարիհէյի հալի տիր : « Հէր շէյ Անըն (Բէլամըն)
վասըթասըյա վիճուտա կէլտի , վէ վիճուտա կէլմիշ
օլանլարտան անսըզ պիր շէյ վիճուտէ կէլմէտի » տէ-
մէքլէ , քեախնաթըն քէնտիլիյինտէն եա տա թապիւթ-
տան եախօտ սաիր հիշ պիր գուվվէթտէն իլէրի կէլմէ-
տիյինի վէ կէլէմէզ օլտուզընը կէօթէրէրէք՝ պիր իւ-
լիք , պիր սէպէպի էվվէլ վէ պիր միւնլիֆ պուլուն-
տըլընը պիզէ իրաէ վէ տէրք էթտիրմէքտէ տիր : « Ալլահ
պիր օլուպ , պու ալէմ՝ նէ թապիւթըն վէ նէ տէ ահ-
վալը գատիմէտէն պինիհայէ պիր ինթիշար շարթընըն
նէթիճէսի , իլա Անըն էլէրինին իշի տիր . վէ անըն
քիւլի շէյէ գատիր , փէտէրանէ վէ լաեէնգաթի հիմա-
յէսինէ մազհար տըր » : « Սէմավաթտա վէ զէմին իւ-
զէրինտէ կէօրիւնէն վէ կէօրիւնէյէն շէյլէրին ճիւմէսի

. . . Անըն (Բրիստոս) վասըթասըյա խալգ օլունմուշ
տըր : Օ՝ տախի քեաֆֆէսինտէն էվվէլ տիր , վէ քեաֆ-
ֆէսի անըն իլէ գալիմ տիր : Իպթիտա Օ տըր » :

« Պու (Բրիստոս) տախի Անըն (Ալլահ) ճէ-
լալինին գիյասը վէ ճէվէրինին ըէսմ ի Ջաթիսի տիր : »
Իպր 1. 3 : Էյ հէր ճիհէթ պիզէ մալիւմ օլմահան Ալ-
լահըն թէրթիպաթը աճիպէսի իգթիզասընճա Բէլամ
թէն օլուպ՝ ինայէթ վէ հազիգաթըն իզհարը , եանի
խէլաս իշինին թէսիլ գըլընմասըյա , հազիգի ինսա-
նիյէթին վէզաիֆ ի մուգատտէսէսիյին հիւան ի իաթի-
մալը նէ վէճիլէ միւմքին իտիյինի պիլմէմիզ իշիւն
քեամիլ ինսան օլան իշէլաքեարըն էօմր ի փաքը անա
միւգթէտի օլմազըլըմըզա պիր նիմուհէ ի քէմալ տըր :

2. ՀԱՅԱԹ

Ճէնապը Ալլահըն պու իսմ ու խասսիյէթինին իզահ
վէ իզհարը փէք միւշքիլ կէօրիւնմէզ : Հայաթ՝ վար-
ըլըն ըուհը տըր : Հայաթսըզ՝ վարըգ իսպաթ օլունա-
մազ : Պիզիմ վէ ճիհանլարըն հայաթը՝ ըուհի վէ իլահի
պիր Հայաթըն մէվճուտիյէթինի գօլայճա իրաէ էթմէք-
տէ տիր : Հայաթըն՝ մէնպա վէ մէնշաը Ալլահ տըր :
« Հայաթ անտէ իտի » քէլամտա Յովհ. 1. 4 : « Օլ եր-
մի տէօրթ իլթիյար թախթըն իւզէրինտէ օթուրանըն
հուգուրընտա եէրէ գափանըպ , իլ էլ եպիտ հայ օլունա
սէճտէ գըլտըլար » իշթէ հայաթ վէ Ալլահ , Հայաթ՝ վար-
ըլըն թէշքիլ էյլէյէն ունսուր վէ թէրքիպ էտէն էճզա
տըր , վարըլըն մահիյէթի վէ ասըլ տըր : Ալլահըն տի-
կէր խասսիյէթիլէրինի ըուհէն անճազ հիսս էտէրիզ ,
լաքին պու խասսիյէթինի ըուհուլուլուն կէօզիւյլէ
միւշահէտէ էտէրիզ , վէ ախրէթտէ Ալլահը օլտուլը կի-
պի կէօրէճէյիմիզ շէյ Անըն իլահի հայաթը տըր : Բրիս-

հիշէ՝ միւթէսէսիւնն անըն իւզէրինէ տիգիւմիշ տիր = Պրնաէն աւէյն , պու իսմ՝ Ալլահն քիաֆֆէի էվսաֆը- նը հավի պիր իսմ տիր : Քէզա հազիգաթ՝ խալիգ վէ խիլգաթը իմա վէ իշար էյլէյէն պիր աճաիպ պիրլիք տիր : Ալլահ վէ անըն իշլէրի, թապիաթ վէ անըն հիւք- միւ , ինսան վէ անըն մուամէլէսի հազիգաթ տըր : Ալ- ւահ՝ Հազիգաթ , վէ Հազիգաթ՝ Ալլահ տըր : Սահիպ ի մէզմուր « Ինայէթ իլէ Հազիգաթ միւլադաթ էթտիլէր , ատալէթ իլէ սէլամէթ էօփիւշտիլէր : (Մէզ. 85. 10.) տէմէքլէ Ալլահն էվսաֆընըն հիւսն ի իթթիհատ վէ իմթիգաճընը , եանի խէլան իշնտէ Փէտէր , Օղուլ , վէ Բուհ իւլ Գուտսըն եէկտիկէրիլէ օլան միւլադաթընը քէշֆ պիրլէ իւհն իսմլէրի հէման պիրլիքտէ պիզէ վասֆ էթմէքտէ տիր : Իշամը Շէրիֆտէ փէք չօգ քէր- րէ Ալլահ , Քրիստոս վէ Բուհ իւլ Գուտս եէրինէ Մու- հապպիք , Ինայիք վէ Հազիգաթ քէլամլարը իսթիմալ օ- լունմուշ տըր : « Ամմա օլ Հազիգաթ Բուհը կէլտիյի զէման , սիզի ճիւմլէ հազիգաթա իրշատ էտէճէք տիր » « Սնլէրի հազիգաթըն իլէ թագաթիս էյլէ , սէնին քէլա- մըն հազիգաթ տըր » : Յուլ 16. 13. 17. 17. էֆէնտի- միզին իշպու հազիգաթ սէօզլէրի՝ իւշիւնճիւ իւզնիւ- միւ , եանի Ազիզ Բուհը իշար էթմէքտէ տիր : « Պէն պուընըն իշիւն , եանի հազիգաթա շէհատէթ էթմէք իշիւն տօղտոււմ վէ պուընըն իշիւն տիւնեայա կէլտիմ , հազի- գաթտան օլան հէր քիմսէ պէնիմ սէօզլիմիւ տիւնլէր » Յուլ. 18. 37 : Պուշտան սուրէթ ի աշիքեարէտէ միւ- շահէտէ էտիլտիլի իւզրէ , էֆէնտիմիզ հազիգաթ սէօ- զիլլէ Ալլահը անտըրմագտա օլուպ՝ տիւնեատա հազի- գաթըն պիլլինէմէտիլի վէ հէր կէօնէ հազիգաթ վէ իս- թիգամէթին պէր թարաֆ էտիլիպ ինսանլարըն Ալլահ- տան թէպայիւտ էյլէտիլի էճլաէն , Քրիստոս տօղմասընըն էն մուհիմ , էն ճէլիլ վէ էն մուգատտէս մագսէտիլի՝

եանի տիւնեայա օլ հազիգաթը թանըթմագ վէ անա- տօղըտան շէհատէթ էթմէք իշիւն կէլտիլին խապէր վէրմէքտէ տիր . Պիզատտսըն հուզուրընտա իքէն էն միւնասիպ պիր սըրատա պու սէօզլիւ սէօզլէմիշ օլուպ , Պիզատտսա՝ սէն հազիգաթ նէ՞ տիր պիլմէյօրսուն , վէ հազիգաթտան չօգ պաիտ եաշայրպ անա մուխալիֆ պուլընյօրսուն տէմէքլէ անը հազիգաթը պիլմէսի ի- շիւն Ալլահա տալէթ էտիյօր իտի իսէ տէ , Օ սալթ պի- լա փէրվա վէ պիլա դայտ նիշէ տտէմլէր միսիլիւ « Հա- զիգաթ նէ՞ տիր » տէյիւ գրիթիգի սուրէթտէ սիւալ է- տիպ կէշիվէրտի : Հազիգաթը էյօրէնմէյէ մէրադ էթ- մէտի վէ էհէմիլլէթ վէրմէտի : Հազիգաթըն նէ՞ օլ- տուղընը իշիթտի վէ քիմ իտիլին կէօրտիւ , վէ լաքին անը պիլիպ թէպիմ էթմէքտէն իմթիհա էյլէտի , Հա- զիգաթը՝ շէրէֆիլլէ , մէնաֆիլի շախալէսինէ գուր- պան էթտի .

« Սէնին (Ալլահ) Քէլամըն (Քրիստոս) Հազիգաթ (Բուհ իւլ Գուտս) տըր : Սալթ պու իւշ սէօզ , Սուլուսը Շէրիֆի շամիլ պուլունյօր . անլէրին եէքտիկէրիլէ ա- ճաիպ իրթիպաթը վար . հազիգաթըն Քէլամտա վէ քէլամըն Ալլահտա իտիլի պիլտիլիլիյօր . եանի , Հազի- գաթ , Քէլամ , Ալլահ (Բուհ իւլ Գուտս , Օղուլ , Փէտէր) , իւշիւ պիր վէ պու պիլլիլին ՀԱԳԻԳԱԹ (Ալլահ) օլտու- ղը խուսուսընը դօլայճա տէրք էտէրիլ : Քէզալիք շէօյ- լէ տախի թէֆսիր օլունապիլի « Հազիգաթա շէհատէթ էթմէք իշիւն տօղտոււմ » « Սէնին քէլամըն Հազիգաթ տըր » սէօզլէրիլէ էվվէլքիսինտէ՝ պէն Բուհ Ալլահա շէհատէթ իշիւն տօղտոււմ անլաշըւաղը թագաթիւտէ , իքինճիսինտէ՝ հէմ Բուհ Ալլահա , հէմ Օղուլ Ալլահա վէ հէմ Փէտէր Ալլահա , իւշիւնէ պիրլիքտէ , վէ պու իւշիւք պիրլիք օլտուղը թագաթիւտէ պիր Ալլահա շէ- հատէթ էթմէք իշիւն կէլտիմ ֆիքրի տախի անլաշըւրը :

Յիսուս « Թարիգ վէ Հազիգաթ վէ Հայաթ պէն իմ » տէմիշ տիր քի, պալատաքի իֆատէսիյլէ Հազիգաթըն Ալլահ իտիյինի, վէ պու սէօզլէրիյլէտէ Հազիգաթըն (Ալլահըն) պիզգաթ քէնտիսի օլտուզընը պիլտիրմիշ տիր, « Հազիգաթը պիլէճէքսինիզ, Հազիգաթ տախի սիզի ազատ էտէճէք տիր » : Յովհ. 8. 32.

« Փէտէրտէն խուրուճ էտէն Հազիգաթ Բուհը կէլ տիյի զէման պէնիմ հազգըմտա 0 շէհատէթ էտէճէք տիր » Սուլուսը Շէրիֆին եէքտիկէրիյլէ օլան միւնասէպէթ վէ իթթիհատը վէ պիր մազսէտէ մէսինի իըրտմէթլէրի պու սէօզտէն տախի աշիքհար կէօրիւլիւր : Քրիստոս Հազիգաթ (Շուհ իւլ Գուսս) իչիւն շէհատէթ էթտի, վէ շիմաի Քրիստոս միւֆարէգաթ էթտիքտէն սօնրա Բուհ կէլիպ Քրիստոս իչիւն շէհատէթ էտէճէք, նասըլ քի շիմաիյէտէք էթմիշ վէ իլա ալըրը ըս տիւնեա տախի էտէճէք տիր : Քրիստոս կէլմէյինճէ Հազիգաթ կէլմէզ, ամմա պիր քիմսէ գալպինէ իշլասքեարը դապուլ էթմիշ իսէ Բուհ Հափուգ կէլէճէք տիր : Ալլահ Հափուգ իզհար օլունաճագ տըր : Բէսուլլարա Բուհը Ազիզ տէրհալ նազիլ օլտուզը կիպի, շիմաիտէ Քրիստոսըն հազիգի շայիրալէրինէ օլ Հազիգաթ Բուհը կէլիպ թէմէքքիւն էտէճէք տիր, լազըմ տըր քի, անա էզ ճան ու տիլ միւնթազըր պուլունալըմ, վէ անը դապուլ էտէճէք հալ ու մէվզըտա տուրալըմ :

Կէօրիւնմէյէնլէր, եանի խալիգ տաիրէսինէ մէնսուպ օլան միւթալաաթ վէ միւլահազաթըմը պուրատա իտիթամիէզիւր օլուպ, շիմաի քեախնաթ տաիրէսինէ, եանի կէօրիւնէնլէրին նէ եօլտա փէյտա, վազ վէ թէրթիպ օլունորընը կէօսթէրէն թարաֆա միւթէվէճճին օլալըմ :

ԿԵՕՐԻԻՆԵՆԼԵՐ ԵԱՆԻ ՔԵԱԻՆԱԹ

Տաիրէ ի Սիւճլա

Պապը Սանի

Պուրատա պիր իմ պուլմալըրը քի, կիքի կէօրիւնմէյին վէ կիքի կէօրիւնէն վարըգարըն հէք գըսմ ու շիւպէսինտ օլան պիլմիւմի հազաիգին մէճմուսինի շամիլ պուլունսուն, մաթլուպա մուվաֆըզ սուրէթտէ պուլտուզըմը պու պիրիյի ՀԱԳԻԳԱԹ նամընը վէրմէլիյիզ : Լէվհամըզա աթֆը նիկեան օլունտուզընտա իշպու պիրլիյին քէնտի միւնասիպ մահալինէ վազ էտիլտիյինի կէօրէճէյիզ : Պունտան էվվէլէք պահըմըզտա : Իւլվի տաիրէտէ ՀԱԳԻԳԱԹ քիմ իտիյինի պէյան էյլէտիյիմիզ կիպի, պու էնկին տաիրէտէ տախի հազիգաթ նէ իտիյինի կէօրէճէյիզ, եանի սըֆէթ ի մանէվիյէտէն վէ բուհիյէտէն սուրէթ ի մատտիյէյէ կէլէճէյիզ : Մէվճուտիյէթի մուհազգազ վէ միւսպէթ օլան, վէ քիզպ ու տիրուզտէն միւսպէրրա օլարագ պիր հազգ վէ սահիհիյէ միւսթէնէտ պուլունան շէյ հազիգաթ տըր : Քէզա հազիգաթ կէօրիւնէն վէ կէօրիւնմէյէն շէյլէր հազգընտա օլան դանըլ վէ իթիմատ տըր : Շու հալտէ հազիգաթ իւշ հաստէմիզ տախիլինէ տիւշէր, այնէն կէօրիւնէն, ագլէն պիլինէն վէ գալպէն հիսս վէ իման էտիլէն շէյլէր (մատտի վէ բուհիվարըզլար) հազիգաթ տըրլար : Խալիգ տաիրէսինտէքի կէօսթէրիլէն հազիգաթ սըֆէթ ի Իլահիյէյէ եախօտ Բուհա միւթէալիլիգ հազիգաթ իտիպու խիլգաթ շիւպէսինտէ կէօսթէրիլէճէք օլան հազիգաթ իսէ, ալէմ ի ճիւմանիյէ մէնսուպ հազիգաթ տըր : վէ լաքին, պիզ շու մուհիմմ ճիւնէթի տէ թէֆհիմ վէ թէյիտ էթմէք իսթէրիզ քի, Լէվհամըն մէրքէզինէ վազ օլունմուշ օլան իշպու հազիգաթըն հէր իքի տա-

իրենց տախի հիւքմ ու շիմուլի օլուպ հէման պու մազ-
սէտէ պինաէն պու հագիգաթա՝ հեր իքի տախիքտեքի
վարըրըն պիյնիւմի հագախիգինն մեհմուրըն շամի պիր
պիրիք տիր տէմիշիգ: Իշպու թապիաթտաքի հագիգաթ
իւէ, իւհամտա զահիր օլան հագիգաթ՝ աքնի իլահի
մէնպա վէ մէնչատան զուհուր էտէր օլտըրընտան, հիշ
պիր վէճէլէ եւքտիկէրինտէն միւնֆէրիգ վէ միւնֆէրիտ
տէյիլ տիր, եախօտ պիրի պիրինէ մուխալիֆ օլամազ.
պինաէն ալէյհ, պու հագիգաթ՝ խալիգ տախիքտեքի
նէշէթ էտիպ կէլէն վէ խալիգին իամի ճէլիլիյէ մէն-
սուպիյէթի օլան հագիգաթ տըր: Իմտի հագիգաթ՝ կէօ-
րիւնէնլէրի կէօրիւնմէյէնլէր իւէ պիրլէշտիրէն պիր թէ-
մամիլիէթ, եախօտ իքի տախիքտի զապթ վէ պիրիպիրինէ
րապթ էտէն պիր պէնտի իլահի տիր. թապիր ի ախէր
իւէ տէրիգ քի, լէվհամըզըն մէրքէլինէ տիւշէն իշպու
հագիգաթ՝ մատտիյաթ վէ մանէվիյաթը մասիք էօյլէ
պիր րապթա եախօտ զինճիր տիր քի. պիր թարաֆը-
նա՝ կէօրիւնէն շէյլէր՝ եանի ալէմիյն (արարածք), տիկէր
թարաֆընա կէօրիւնմէյէն շէյլէր եանի իլահի վարըգ
թէսէլիւլէն թաալիգ էտիլմիշ պուլոււնըօր. էլ զըստա,
կէրէք կէօրիւնէն վէ կէրէք կէօրիւնմէյէն քեաֆֆէ ի
վարըզլար հագիգաթտան ասըլը տըրլար:

Պու իքինճի չիւպէտէքի կէօրիւնէն շէյլէրին թագ-
սիլէրինին թարիֆի վէ ֆիքրճէ զապթ ու թէսիլի
վէք օ զատար միւշքիլ կէօրիւնմէյ յանըրըզ:

ԲԱՊԻԱԹՏԱ ԹԷՍԼԻՍ

Իշպու տախիք ի սանիյէտէ եանի ալէմի մէշհուտտա
հիւքմ սիւրէն իւշլիւք հագգընտա մուխթասարէն պահա
էտէճէյիլ, չուրասընը իֆատէ էտէլիմ քի, մագսէտիիգ
իւմի հիւքմէթ ի թապիլիյէնին մէպտէլէրինտէն եախօտ

ալէմի մէշհուտըն մուճիպ ի ալամէթ մատտէլէրինտէն
պահա էթմէք օլմայըպ, անճագ քեախնաթըն մէվլու ի
պահսըմըզա ալագատար օլան ճիհէթի հէր նէ իսէ աքը
միւթէլաա վէ իրաէ էթմէք օլանճագ տըր:

Պուրատա սալթ թապիաթտաքի էսասի իւշլիւքէքի
զիքը էտէճէյիլ քի, անլէրին տահա պիհիսապ իւշլիւք-
լէրէ գապիլիյէթի օլտըզը տէրքեար տըր:

Քեախնաթճա վարըզըն միւնգասէմ տէվաիրինին
քեաֆֆէ ի հագախիգինն մէհմուրըն հավի պուլոււնան
պիրլիյի եանի հագիգաթը պաշըճա իւշ ալի ագսամա
ալըրալմ:

- (1) Ալի, քեգանիարաք զըսմը տըր:
- (2) Տահա ալի հարեքեք եախօտ հայաք զըսմը տըր:
- (3) Էն ալի լուհ զըսմը տըր: (Լէվհայա արգգաթ
օլունա):

ԱԼԻ ԹԷՋԱՀԻԲՈՒԹ ՏԱԻԲԷՍԻ

(1) ԳԱՆՈՒՆԸ ԹԱՊԻԻ

Գըսմը Էվլի

Պու իւք տախիք, մէվճուտաթ եախօտ մատտիյաթ ը
մէշհուտէնին իղհար օբունտըզը ասլի վէ ֆըթրի տախիք
օլուպ՝ պուրատա թապիլի տէնիլէն գանուն հիւքմֆէրֆա
տըր, եանի թապիաթըն աստար ը սէլասէսինին մէվճուտ
պուլոււնտըզը չիւպէ տիր:

Թապիաթըն հիւքմիւնիւն էսասը չու իւշ ալամէթ-
լէրաէն, ՎԱՐԼԸԳՏԱՆ, ԳՈՒՎՎԷԹՏԷՆ վէ ՄԱՏՏԷՏԷՆ
միւրէքքէպ տիր:

Վարըգ՝ գուվլէթին, գուվլէթտէ մատտէնին հա-
յաթը տըր: Պիր վարըգ օլմայընճա, պիր գուվլէթ
փէյտա օլամազ. վէ պիր գուվլէթ օլմայընճա պիր
մատտէ խոգաթ ը վիճուտ էտէմէլ. գուվլէթ տախիտ

մատտէյէ մէրպուլ տըր , մատտէ թէպաիլի հէյէթ էթ-
սէ պիւէ , գուվվէթ անտէն նէ՝ այրըլըր նէ՝ էքսիլըր :
Քէզալիք գուվվէթ՝ հարէքէթին մուճիպի վէ հէրարէ-
թին մուճիպի տիր :

Թապիրեռնըն շեհասքիլնէն քապփէ ի գուվվէ ի
քապիրիյէյէ , հեռարեք սեհիլէն գուվվիքի քեհապիրի
հէիպ , հեռարեքսէ հնաւ ը մեվճուշէյէ մուսապաքէն
քեվվի օրուսըգնա պիր կիւն . . . Էսէր ի հեռարեք պու-
լունմանադի , ալիւ ի միւսանի հայար ու հարեքսէն
սուր օրանագ սըր : Աւնա , պու նեքիճէյէ գալ պիւ վի
գալ միլիօն սեհն սուրա վասըլ օրունանադընը Խալիգ ի
ճիհանսան մասա փանէ ըյըլըլլա քալին հեհմեզ , ըու
հալէ գորգանագ պիր շէյ եօզ սըր . վի սիկեր քարափ-
սան , կիւնէշին հեռարեքիլնէն , պեշ միլիօն սեհն իշիւն
պիպի քապի կեյիճէյի՝ հրապալ ը իլմ ի հէյէք քարա-
փընսան քեհմիլնէն հէյիլիշ սիր :

Ճիհանտա , հիւ պիր շէյ քէնտիլիլիթտէն մէյտանա
կէլէմէլ , Եախոտ հէր շէյ պաշգա պիր վարըլգտան ա-
պըլը օլուպ , քէնտիլնտէն գուվվէթիլ օլանը իլէ մէր-
պուլ տըր :

Հիւ պիր շէյ՝ թէսատիւֆէն օլմալը տըր . Էկէր հէր
շէյին նիզամ վէ ինթիզամ թահթընտա պուլունտըլընը
պիլմէսէ իտիք , օլան շէյլէրի թէսատիւֆէ համլ էտէ-
պիլիլ իտիք . պէօլէ պիր շէյի խաեալ էթմէք պիլէ ա-
պէս տիր , թէսատիւֆ տէնիլէն շէյի՝ սէպէպսիլ էսէր
մագամընտա թէլագըլը էտէճէք իսէք , պէօլէ պիր շէյին
սըհէթ հա մէվճուտիլէթի՝ նագապիլ ի իմքեան տըր .
զիւրա սէպէպսիլ հիւ պիր էսէր զուհուրեաֆթէ օլմագալ :
Քեախնաթտա պիր շէյ վար տէնիլտիլնտէ , անտէն էվ-
վէլ պաշգա տիր շէյին վար օլտուղը՝ վէ անըն օլ էվ-
վէլքի վարըլգտան թէվէլլիւտ վէ թէհատտիւս էյլէտիլի

հէման վարիտ ի խաթր օլմալը տըր : Կէօրիւնէն շէյլէր ,
թէնասիւլ ուսուլընճա կէօրիւնէն պիր վարըլգտան նէ-
շէթ էտէրէք իլէրի կէլիյօր իսէ տէ , մէզքիւր վարըլգ ,
Էանի թապիաթտա՝ պաշգա պիր կէօրիւնմէյէն ըուհի
պիր վարըլգտան Էանի Ալլահտան մէյտանա կէլմիշ տիր ,
իշթէ քապիաք վի Ալլահ :

Տիւնեամըլը վէ տիւնեալարը , հիւքմէթլէ Էափըլմըլ
օլան վէ տէրունինտէ էնվա ի չարգլար պուլունտալ՝
մուլթաղամէն իշլէյէն ճէսիմ պիր մաքիւնալ Էա տա
պիր սաաթա թէշպիհ էտէլիմ . Ալլահ անը (պիլէ նա-
մալիւմ օլան) մուսայյէն պիր վագթ իշիւն գուրմուշ տըր
քի , օ՝ քէմալը էմիլիլէթլէ խալգ օլունտըլը մագսէտէ
Խրտմէթ էտիյօր , պիր քիմսէնին զալգըպտա՝ պուրա
քէնտիլիլնտէն Էափըլմըլ , քէնտիլիլնտէն իշլէյօր տէ-
յիպ , էօթէտէ անըն պիր սանիլի վէ պիր միւտիլի պու-
լունտըլընը պիլմէմէսի , նէ՝ տէրէճէ էսէր ի ճէհալէթ վէ
համագաթ իտիլի Էէք միւթալտատա անլաշըլմագ մը :

ՏԱՀԱ ԱԼԻ ՀԱՐԷՔԷԹ ՏԱԻՐԷՍԻ

Չ. ՀԱՅԱԹ

Գրամը Սանի

Պու իքինճի տաիրէ , հայաթըն մէպտէ վէ գաիտէլէ-
րինին հիւքմ սիւրտիլիւ տահա ալի տաիրէ տիր : Պու-
րատա մատտէնին պաշգա ըէնկ վէ հէյէթ քէսպ էթտի-
յինի կէօրիւյօրուգ , պու տաիրէտէ պիր հարէքէթ ի թա-
պիլիյէ մէյտանա չըգմագտա օլուպ , իշպու հայաթի
չիւպէ ՆէՊԱԹԻ , ՀԱՅԱՎԱՆԻ վէ ԻՆՍԱՆԻ միսիլիւ իւշ
զըմլարա միւնգաթիմ տիր քի , պուրա Էնսամը ուզ-
վիլէ Էանի հայաթը նիմաիլէ տաիլի թէսմիլէ օլունըր :

Ատի , հայաթը Եհպաթիլի , մանդուլէ ի նէպաթա-
թմն հայաթը իւշ շէյտէն իպարէթ տիր .

Թօփրագտան՝ գուզվէթ, հափատան՝ բութուպէթ, վէ կիւնէշտէն՝ հերարէթ ալըր: Ալէմի նէպաթաթ՝ պու իւզ գուզվա ի թապիլիյէնին թահթը թէէսիրինտէ պու-
լունարզը միւտտէթճէ նէշվ ու նէմա պուլուպ խալըճա եաշար:

Ալի, հայաթ ք հայվանիյէ. քէզալիք մանզումէ ի հայվանաթըն հայաթը, իւզ շէյտէն քեկտէն, զանտան վէ ճանտան միւրէքքէպ տիր:

Հայաթ ք ինսանիյէտէ տախի հէման պու իւզ ուն-
սուր պուլունմասըլա, ինսան՝ հայվանաթա միւշապիհ տէնիր, ֆիլվազը սուրէթճէ տախի պազը հայվանաթա պէնզէր իսէ տէ սիյրէթճէ զաթան պէնզէմէզ:

Իւլի հայաթ ք ինսանիյէ. ինսան պիւճիւմէ քեաի-
նաթ միանընտա խիլզաթճա էն միւքէմիէլ վէ էվսաֆը մախսուէսինճէ էն միւմթաղ օլմագլա, ճիւմէսինին սէրտար վէ սէրվէրի տիր:

Թէաճճիւպ իլէ կէօրիւյօրուզ քի, հայվանլար եա-
րատըլըճա եէրէ տօլըր, ինսանլար իսէ տօս տօղրու տուրուչարը վէ եիւրիւյիւշլէրիյէ (մէնսուպ պուլուն-
սըզլարը թարաֆա) եօգարը տօղրու պագմաղա միւ-
նասիւպ վէ միւսաիտ սուրէթտէ խալզ օլունմուչար տըր:
Ձիյրտէ պահս էտիլէճէյի վէճճէ, ինսան մահզա բուհը ճիհէթիլէ հայաթ ք հայվանիյէյի պիթ թէֆէվվիւզ քէսպ ի թէմէյիւզ էյլէյիւպ՝ պիր մէվզիի պալաթէրին իշրազըլա, հայաթ ք իլահիյէ սընըֆընա տախիլ օլմուշ տըր: Պէօյլէճէ ինսան էվսաֆը խըլզիյէսի միւլապէսէ-
սիյէ՝ էզէն ճիյէթ հայաթ ք հայվանիյէյի թէզատտիւմ էտէն նաթըզ վէ ախլազի պիր մախլուզ տըր: Թեֆեք-
քիւր վէ քեգեքքիւր էթմէք, թէֆրիզ վէ թէֆհիւմ գըլ-
մագ խասսիյէթ ու գապիլիյէթի՝ մահզա պէնի ատէմէ մուխասսաս տըր:

Հայվանի հայաթըն հըֆղ ու պագասը՝ մատտի ղը-

տատան իպարէթ օլտուղը հալտէ, ղիրուհ օլան հայա-
թընքի իսէ, մատտի վէ մանէվի ղըտատան տսըլը տըր:
Պուրատա շահանը տըզգաթ պիր նօգթա վար տըր:
Իշպու հայաթի շէյլէրտէ, գըմէն մատտէյէ մէնսուպ իսէլէրտէ, մատտէտէն եա թապիլաթտան իլէրի կէլմիշ օլամազլար, պուշլարտա պուլունան խասլէթ վէ խաս-
սիյէթ հիշ պիր վէճճէ թապիլաթըն գուզվէթինէ պէն-
զէմէզ, պինսէն ալէյի, անլէր թապիլաթտա եօգ տըր,
եանի թապիլաթ՝ քէնտիլիյինտէն ալա հայաթ մէյտա-
նա կէթիլէմէզ, անճագ հայաթը մուճիպ օլան գուզ-
վէթլէրէ մալիք տիր: Իշպու գուզվէթի իպթիտա թա-
պիլաթա պախշ էտէն պիր Սէպէպի էվվէլ, պիր Սալիք
վէ պիր Ալահ վար տըր: Թապիլաթտա փէրվէրտէ վէ
մուհաֆաղա էտիճի պիր գուզվէթ մէվճուտ իսէ տէ,
խօտ պէ խօտ եարատըճը պիր գուզվէթ վէ գուարէթ
եօգ տըր:

ԷՆ ԱԼԻ ԲՈՒՀ ՏԱԻՐԵՍԻ

3. ԻՆՍԱՆ

Գըմ ք Սալիս

Պու սօն իւշիւնճիւ տախիէ ինսանըն խէսաիս ի տա-
խիլիյէսինին հիւքմիւնիւ իշար էյլէյէն՝ էն ալի տախիէ
տիր: Պու չիւպէ, ինսանըն հայաթ ք բուհանիյէսինին
հաքիմ պուլունտըզը չիւպէ տիր: Տէրուն ք ինսանտա
նաքըզ վէ լաէհմուք պիր ԲՈՒՀ միւթէմէքքին տիր քի,
պունըն իլէ հայաթ ք հայվանիյէտէն քեամիւէն թէֆ-
րիզ օլունըր: Մանէվի վէ բուհանի թէֆէքքիւրաթա
գապիլիյէթիլ օլան իշպու իլահի խասսիյէթիմիլէ բու-
հանի վարըզ տէնիլիւպ, պիզ անա ատթա Բուհ թէս-
միյէ էտէրիլ:

Էվսաֆ ք պաքընիյէ ի ինսանիյէ պաշըճա իւզ գըմա

միւնգասիւմ տիր : 1, ԱԳԼ, 2. ՎԻՃՏԱՆ, 3. ԻՐԱՏԵԹ : Իշթէ ինսան պու իւշ շէյլէր իլէ հայաթ ք բուհանիյէ սիւքինէ տախիլ օլուր : Ագլըն՝ վիճտան իլէ, վէ վիճտանըն իրատէթ իլէ իրթիպաթ ք գավիյէսի օլուպ, ինսանըն պու իւշ խասսիյէթլէրինին ալամէթինի իմա էյլէյէն շէյէ ԲՈՒՀ Կախօտ ՄՈՒՀԱՊՊԷԹ տէնիր : Էն ալի տաիրէտէ, ինսանըն իշպու իւշ գուվվէ ի պաթընիյէսինի այրընա վէ մուխթասարէն թահտիտ ու թարիֆ էտէլիմ :

ԱԳԼ, ինսանըն պէյնի իլէ ալագատար օլան պիր խասսէ օլուպ, անա գուվվէ ի ագլիյէ, գուվվէ ի միւտրիքէ վէ միւմէյիւզէ տախի տէնիլիր : Թէզէքքիւր վէ թէֆէքքիւրաթա աիտ հէր շէյ՝ էվվէլա ֆիքրէ վարիտ օլուր, ագլա աքս էտէր, վէ պատէհու ամէլի հարէքէթ պաշլար քի, պու մուամէլէյէ տիկէր ինսանի մախսուսիյէթլէր տախի իշթիրաք Կատա տէխալէթ էտէրլէր :

ՎԻՃՏԱՆ, քի պուենա գուվվէ ի հաստէ տախի թէգամիյէ օլուուր : տէրուն ի ինսանտա գաիմ վէ մէվզու պիր Հաքիմ ի ատիլ Կա պիր միւլէքքիլ ի իւհի տիր քի, ֆիքրին պիլճիւմլէ միւլահազաթ վէ Էֆալընը արիզ ու ամիգ միւվազէնէյէ ալըպ, թալին, թէշիսիս վէ թէֆրիգ պիրլէ անլէրին տէրհալ ալա Կա էսնա իտիյինի հիւքմ էտիպ խապէր վէրիր :

ԻՐԱՏԵԹ, քի գուվվէ ի իրատէ իսմիլլէ տախի միւսէմմա տըր, գալպ ի ինսանիյէ մախսուս պիր ալամէթ ի ֆարիգէ օլուպ, ֆիքր վէ զամիրին միւլահազա Կախօտ գարարընը, անլէրին Կէքտիլէրինէ միւրաճճահ պուլուունան գուվվէթլէրինէ կէօրէ ամալ ք հասանէյի Կա էֆալ ք քէրիհէյի ամիլ պուլուուր : Տօղըրտան տօղըր ինսանա ալագատար օլան գըսմ իրատէթ տիր քի, պու մուհապպէթին ֆաիլ վէ մուհարրիք մէպտէ վէ գաիտէսի տիր :

Հագիգաթտան միւնշագգ վէ միւնգասէմ պու իւշ

տաիրէ, քեաֆֆէ ի քեաինաթըն թէմէլի օլուպ, էսաստէյու իթթիխալ օլուունան պու իւշիւքլէրին թագսիմինէ տէվամ օլուստըղը թագտիրտէ, հէր տաիրէ վէ չիւպէինն պիհատտ վէ պիհատալ թագսիմլէրէ էվլէրիլի իտիյինի կէօրէճէյիլ, շէօլլէ քի, իւշիւքլէր միւրէթթիպաթընըն ագըպէթինտէ, թապիի մէվճուտաթըն հիւան ի թէրագգի վէ թէքէմիւլիւնիւն մունթազամ պիր թարիս Կա թէթիւմէսինի կէօղիւմիւզ էօսիւնտէ հաղըր պուլահաղըղ : Եինէ տըգգաթընըղ պու իւշ տաիրէտէքի թանդիմաթա տալէթ էտէրիմ : Պիրինճի տաիրէտէ կէօղիւմիւզէ չարփան շէյ քապիաք՝ ճիսմի զայր ի նամի, իքինճի տէ հալաք՝ էճգամը ուղվիլլէ վէ իւշիւնճիւ տէ ինսան տըր : Բուհի վարլըգ : Պիրինճիսի՝ մատտէյէ, իքինճիսի հայաթ ք ճիսմանիյէյէ իւշիւնճիսիւ իտէ հայաթ ք Բուհանիյէյէ աիտ տիր քի, իքինճիսի պիրինճիսինէ, վէ իւշիւնճիսիւ իտէ, իքինճիսինէ ֆաիգ տէրէճէյի հայիզ տիր : Կանի հայվանաթտաքի հայաթ՝ նէպաթաթտաքինտէն, վէ ինսանտաքի իտէ հայվանաթտաքինտէն քիւլլիյէն ֆարգլը օլուպ անլէրին հիւքմ ու տէրէճէլէրի մալիւմ տիր :

Պիւթիւն վարլըգտա իւշ պէօյիւք տէրէճէ վար : Կախօտ թապիր ի ախէրլէ օ պաշլընա իւշ գըսմը ազամա միւնգասիւմ տիր տէյէպիլիրիլ : ԱԼԼԱՀ, ԻՆՍԱՆ ՄԱՏՏԷ : պիրինճիսի, էղէլի վէ Էպէտի վարլըգ : Իքինճիսի, պիր վարլըգ քի, իպթիտապը վար ինթիհատը Կօգ, Կանի էղէլի տէյիլ, էպէտիլիյէ հիսսէտար : Իւշիւնճիսիւ, իպթիտաի վէ ինթիհաի, զէմանի, զէվալի վէ նաղլի վարլըգ : Պիրինճի վարլըգ, Կանի Ալլահ սալթ բուհ տըր, լաքին բուհլար վէ ճիսմլէր Կարաթմաղա գատիր պիր Խալիգ :

Իքինճի վարլըգ, Կանի ինսան՝ իւշ ունսուրտան մախսութ տըր, քօփիսպտան, գանտան Կա հանտան վէ

եաշար , իլլա պունար Ալլահա եաշար . Ալլահ՝ զէ-
մանտան , մէքեանտան վէ սըֆէթտէն միւնէզզէն տիր :
Ալլահ իպթիտատէ ճիսմ ու մատտէյի , նէպաթաթ վէ
հայվանաթը վէ էն սոնրա ինսանը խալզ էյլէմիշ օլտու-
ղընտան , ճէտվէլիմիղին խիլզաթ ճիհէթինտէ էն ալի
տաիրէյի թէշքիլ էտէն վէ Ալլահ իլէ ալազատար օլան
ինսան շիւպէսինի՝ էն սոնրա վազ ու իլգա էյլէմիշիլ :
Խիլզաթտան էն սոնրա խալզ էտիլմիշ օլան ինսան՝
մատտի ալէմ իլէ մէնսուպիյէթի օլան պիր մախուզ
տըր :

Տիւնեանըն գասիւն քարիխի նանաշիւմ սիր , չիւնի
պիր վագթ փուրէ ի արզընըզ դայր ի մուայյէն պիր գե-
մանսա տուրոյօր իսի : Մուայյէն վէ դայր ի մուայյէն
գեմանշար վար սըր ֆի , պիզ շիւնիֆի տիւնեանըզըն վա-
զիյէթի միւնսապէթիյէ մուայյէն պիր քարիխի մալիֆ
իլ , եախօս պիր քարիխ քայիւն ետպիլընէյի սիհուրէթի-
միզ վար ֆի պու՝ տիւնեանըզըն տէրիյէ կիւնէշին
պիզէ միւսասըֆընսան քայիւն օլունըյօր :

Ինսանըն զուհուրընըն թարիխի՝ հէնուզ ալթը պին
սէնէ տիր : Ապ ուլ Պէշէր հազրէթլէրինին (Ագամ) եա-
րատըմասընտան պէրու սալթ պու գատար միւտտէթ
միրուր էթտիյինի պիլիլիլզ : Պէն ի ատէմին խալզ էտիլ-
մէսինտէն եիւզ պինլէրճէ հաթթա տիւնեանըզըն հիսա-
պըլա միւնեանըզա սէնէլէր էվվէլ տիւնեանըն եանի
մատտէնին մէվճուտ օլտուղընը ուլումը թապիլէյէ էր-
պապը , ալէլիտուտուս իլմի թապազաթ իւլ արզ իւլէ-
մասը , քերէ ի արզըն գատիմ հէյէթ ի ալիլէյէ վէ հէ-
րարէթ ի թապիլէ ի տախիլիյէսինտէն , վէ փէյտէրիէյ
տախի սուրէթ ի թէքէվլիւն վէ թէշէքքիլլիւնտէն վէ
թէպէտալաթը միւթէատտիտէ ի միւթէազըպէսինտէն
վէ տախի կէօնէկէօն միւթէհաճճիրաթըն քէշֆինտէն

իսթիալալ էտէրէք՝ անըն սէյյալ եախօտ մայի հալ ու
հէյէթինտէն միրուրը զէման իլէ պէր գատար տէվրան
իլէ շիւմիթի սէրթ վէ միւտէվվէր վէ հայաթը միւթէ-
նէվվիյէյէրէն ի մէտար շու կիւզէլ հալ ու վաղիյէթի
քէսպ էյլէտիյինի պիլաթիյօրլար :

Ինսանըն իլք էվվէլ խալզ օլունտըղընըն սուրէթինի
իւհամը Շէրիֆ շու վէճէլէ նագլ ու թարիֆ էտիյօր :
«Վէ Բապպ Ալլահ եէրին թօփրաղընտան ատէմի թէշ-
քիլ էտիլ , պուրնընա հայաթ նէֆէսինի նէֆիս էյլէ-
մէքէ՝ ատէմ զիրուհ օլտու » Թէք. 2. 7 : Տիկէր քեաֆ-
ֆէ ի մախուզաթըն եարատըմասընտան՝ սալթ էմր ու
իրատէ վար , լաքին ինսանըն խալզ օլունմասընտան ի-
լահի ամէլիյաթ վէ իճրատթ վար : Ինսան՝ իլահի պիր
հիւնէր տիր : Ֆիհազիլգա , ինսանըն թէշքիլաթը քաճի-
պէսի՝ պիր Ալլահ անտըրըր . վէ ինսանըն ազըպէթի
իշիւն տախի Ալլահ՝ շու սիճիլի վէրիյօր . « Սէն թօփ-
րազսըն վէ թօփրաղա տէօնէճէքսին » : Եանի թօփրազ-
տան միւթէրէթթիլ ատի զըսմը՝ թէքրար թօփրաղա ,
վէ րուհտան միւթէշէքքիլ ալի զըսմը տախի հայաթ նե-
ֆէսինի նեֆիս էյլիյէն Բապպ Ալլահա տէօնէճէք տիր :
Թօփրաղընքի՝ թօփրաղա , վէ Ալլահընքի՝ Ալլահա :

Իշպու ուզուհ պէնտտէն շու զըսա տէրս վէ խիւլա-
սայը չըգարապիլիլիլզ քի , կէրէք կէօրիւնէն վէ կէրէք
կէօրիւնէյէն քեաֆֆէի վարըգտա պիր աճալպ ահէնկ
ու ինթիլամ վէ ահքեամը միւթէգապիլէ հիւքմֆէրմա
օլուպ , կէրէք եօգարըտա էճասմը ֆէլէքիյէ վէ կէրէք
աշաղըտա թապիլաթ՝ պիր զարիպ գալմանին ու նիլա-
մաթա մէրպութ տըր . շէօյլէ քի , պուշարըն վաղիյէթ
վէ մահիլէթի վէ հայաթ ու հարէքեաթը մունթաղա-
մէլէրի՝ մուհազգազ սուրէթտէ պիզէ պիր Ալիմ վէ
հաքիմի Մուլաղըն եէտ ի գուտրէթինի իսպաթ ու
իրատէ էյլէմէքտէ տիրլէր : Ինսան քէնտինին մէվճուտի-

յեթինի ինքեար էտէպիւրի իսէ, պիր Ալլահն մէվճու-
տիյէթի հազգընտա տախի շիւպէյէ զահիպ օլապիւմէ-
սի միւմքին օլապիւրի: Ալլահն հօգ տըր տէմէք՝ պիզլի
տահա զիյատէ միւշքիւթա սալար, զիւրա պունճա
քեանաթ պիւլէ սիւքիւթ վէ սիւքիւնէթ իւզըն անըն
մէվճուտիյէթինէ տիրի վէ ճիտաթ շահիպէր վէ տէլիւ-
լէր մագամընտա տուրմագտա տըրլար: Նաթըզ ինտան՝
Ալլահն հօգ տըր տէմէյէ ճէսարէթ էթսէ, զայր ի նաթըզ
օլան մէվճուտաթ, հանի թօփրագլար, թաշլար վէ հայ-
վանլար լիսանա կէլիպ անըն վարլըզընա շէհատէթ է-
տէրլէր:

« Եյ վարլըզը վար հտէն վար .
Եօգ, Եօգ, սանա Եօգ տէմէք ցէ տիւշլար .
Տէր հէր շէյին լիսանը հէր կեան .
Ալլան, Ալլան, Ալլան, Ալլան »:

Եւ՝ Ալլահն, սէնին էֆալըն նէ՝ աճարիպ տիր: Սէնին
գուտընթիւ, մէրհամէթիւ վէ ատիւ իշլէրինի վէ աճիպ
հիքմէթլէրինի կէօրիւպ տէ թէաճճիւպ էթմէմէք՝ սէյրան
վէ հէյրան գալմամագ միւմքին մի տիր. սէնին հիք-
մէթ վէ ազամէթինին դարշըսընտա քիմ քէնտինին ճա-
հիւ վէ լա շէյ իտիյինի իգրարա շիթապան օլմազ, պիզ
մահտուտ ֆիքըլիւլէր, հիշ պիր զէման իշիւն անին է-
րարը քիւլիյէնէ ազլ էրտիրէմէզ իսէք տէ, սէնին մէվ-
ճուտիյէթինի էզ հէր ճիհէթ իգրար ու իթիրաֆ էտէ-
րիզ: Գուպպէ ի ասիւմանտան էպէտիլիյէ սօղրու ֆըր-
լայըպտա՝ էպէտէն նապէտիտ օլան քէվքէպլէր միսիլիւ,
իշթէ պիզտէ պիրազտան ունութմագլըզըն պիհուտուտ
իւմանը իշինտէ քիւմնամ օլուր կիտէրիզ. վէ լաքին
սէն հա՝ Ալլահն՝ իլ էլ էպէտ տաիմ վէ գաիմ սին:

Թ Է Է Ն Ն Ի Ի Ի Լ Ա Հ Ի

« Պէնի քէզէ՝ Բար էքմէյիպ իսպրա կէ
քիւրէսին. Սէնին պէնէն գօրգիսպըլըն սէ-
պէպի գաւիմ զէմանսան պէրու սիւֆիք էր-
սիլիմ սէյիլ մի սիր » Եսու. 57, 11:

Ճէնապը Հազգ վէ Ալիմի Մութլագըն վարլըզըն-
տա վէ անըն պիւ ճիւմէ մուամէլէսինտէ տէրին պիր
սիւքիւնէթ հիւքմէթըմա տըր: Թէէննի վէ սապր՝ Հազգ
Թաալանըն էն ճէլիւ վէ ճէմիլ խասսիյէթլէրինտէն պիրի
օլուպ՝ Անըն հիքմէթ ի ֆաիգէսինի իմա էյլէր: Սիւքիւն
ու սիւքիւթ՝ թապիաթը իւաշիյէնին պիր մախսուտիյէ-
թի տիր քի, անտէ նէ՝ կիպի բըզգաթ ու շէֆգաթ,
նէ՝ կիպի վէխամէթ ու ազամէթ, հէմ տաիսի նէ՝ կիպի
տէհէթ ու աֆէթ մէսթուր իտիյինի անճազ ազլը սա-
լիմ սահիպի ի հիքմէթ վէ ալիմ օլանլար թէֆէհիւս վէ
թէմէյիւզ էտէպիւրիւր: Չէշմանը հիքմէթ վէ իման
իլէ իւահի թէէննիյէ աթֆը նազար էյլէյէնլէր՝ անտէ
հէմ մուճիպի սաատէթ հալլէր՝ հէմ տաիսի սէպէպի
տէհէթ մէնզարէլէր միւշահատէ էտէրլէր: Լաքին ճէ-
նապը Խալիզին թէէննիսինտէքի հիքմէթ ու մագսէտի
լայըզըյա թէֆէհիւս էտէմէյէնլէր՝ անտէն միւսթէֆիւ
օլմայա չալըշըրլար, անլէր՝ Ալլահը բահիմին կիւնա հ-
վէ թագսիրաթըմըզ զըմընտաքի թուլ միւտտէթ սիւ-
քիւթիւնտէն՝ հա օ՝ պիզլիմ հէր իճրա էթտիքլէրիմիզի
կէօրմէյօր, վէ հա իզմազը աֆն էյլէյօր տէյու իսթին-
թաճ էտէրլէր: Ալլահըն պէօյլէճէ սապուրանէ հարէքէթ
վէ սիւքիւնէթինտէն ճէսարէթ ալարագ՝ էնվաը ֆէ-

զանաթ ու շէնաաթ իճրասը ազմիրնտէ պուլունըյօրլար : Պու թէէննիտէն ֆէնալըզ իճրասը զըմնընտա ճէսարէթ ալմազ՝ հիշ պիր քիմսէ իշիւն հիշ պիր վէճնլէ իճապ էթմէզ . Ալլահըն սապը էթմէսինտէն միւսասատէ էթմէք տէ օլտըզը նէթիճէսի չըգարըլմազ , կէօղիւ խալզ էտէն կէօրմէզ մի , ֆիքրի եարատան պիւմէզ մի :

Պու իլահի թէէննի՝ օղլունըն քէնտի քէյֆինէ ետփմազտա օլտուզը ֆիլիլինի կէրիտէն կիրիյէ սէյր ու թէմաշա էյլէյէն պիր փէտէրին հալինէ պէնզէր : Միւտտէթ ի մէտիտէ սիւքիւթ էտէճէք վէ եա տէրհալ սէօյլէյէճէք զէմանը պիլիւր . սիւքիւթ էտէրսէ սուրէթ ի միւնատէպէտէ սիւքիւթ էտէր , վէ սէօյլէրսէ սուրէթ ի միւքէմէլէտէ սէօյլէր : Անըն ուզոււն միւտտէթ սիւքիւթիւնին տէվամը՝ խայրա նիշանէ տիյիլ տիր . օլ սիւքիւթիւն մուայեէն հուտուտը օլուպ՝ ազըպէթինտէ սէմա ու զէմինի սարսըլտան հիտտէթ ի շէտիտէ , գուլազլարը չինիլ չինիլ չինիլտէն տէնշէթէֆղա շամաթա վէ վէլվէլէ վէ ինսանը տէրեալը խալֆ ու խաշիյէթէ միւսթէղրազ էյլէյէն միւնէյիպ պիր սէտա ը տէնշէթէտա վար տըր : Անըն թէէննիսի՝ հէմ խայրա հէմ տէ պէլայա ալամէթ տիր : Հէմ պիլիւմ սատտէթ ու սէլամէթիմիզէ , հէմ տախի իտպար ու ֆէլաքէթիմիզէ սէպէպ տիր : Հէմ հայաթ վէ հէմ մէմաթըմըզա մուճիպ տիր : Խայրա իշարէթ տիր , չիւնքի սապը ը ազիմինի վէ մէրհամէթի ճէլիլէսինի իմա էյլէր . չիւնքի ինայէթ ի պիրհիւնայէ վէ մուհապպէթ ի ֆէվզէլատէսինի միւշիւր տիր : Փէնայա ալամէթ տիր , չիւնքի հիտտէթ վէ չիտտէթինէ սէպէպ , զազապ վէ ազապընա պախա տիր . էօրֆ վէ էօֆէսինէ տէլիլ , հիւքմ ու սիճիլինի տախի շամիլ տիր : Սիւքիւթ էտէր շէֆգաթը ֆէտէրանէ իլէ , սէօյլէր սուրէթ ի հաքիմանէ իլէ : Սիւքիւթ էտէր ճէլիլ ինայէթ ու քէրէմ իլէ , սէօյլէր իյատէսի նազապիլ խըշմ ու է-

էմ իլէ : Սիւքիւթ էտէր՝ սափը սամէտանի իլէ , սէօյլէր՝ սէրի իւլ հիւքմ ի ինսանի իլէ :

Թէէննի ի իլահի՝ թապիյաթը պէշէրիյէյի պիզէ սուրէթ ի միւքէմէլէտէ իզահ՝ վէ իզհար էյլէր : Ճէնապը Հազզ սիւքիւթ էտէր՝ չիւնքի օ՝ Գատիր ի Մութլազ օլուպ՝ էր եա կէճ նէ՝ էտէճէյինի նէ՝ հիւքմ ու իլամ էիւրիւտէճէյինի պիլիւր . զէմանտա եաշաեան ինսանանըն եէտի գուտրէթինտէ վէ ճիւմլէ ալէմ Անըն զիմամը իտարէսի թահթընտա տըր : Վէ Անըն էվվէլ վէ ախըր իճֆա էտէճէյի շէյէ տախի հիշ պիր թարաֆտան պիր կէօնէ տէխալէթ վէ միւմանաաթ եօզ տըր : Փազաթ պէնի ատէմ ճէհալէթինտէն նաշի թաճիլ էտէր , խէճիլ օլուր . հաշան պէշէր հէր ան տիւշէր :

Թապիրի ախէրլէ , հատտը զաթինտէ թէէննի տէնիւլէն շէյ , ասհապը ֆէզալի ու քէմալաթտան օլանլարըն մախսուսիյէթլէրի օլուպ , անլէր՝ սիւքիւթ ու սապը իլէ հարէքէթ էթմէլէրիլէ սըֆէթ ի իլահիյէյէ մուզթէտի օլտըզլարընը իսպաթ ու իրայէ էտէրլէր : Ազիլ քիմսէ իշլէր վէ իշլէտիյի միւտտէթճէ սիւքիւթ էտէր : Սիւքիւթ էթմէյէնտէ , հիքմէթ , վազար վէ թէմքին արաքիւթ էթմէյէնտէ , Սիւքիւթ էթմէքլիք՝ թէֆմազ զայր ի միւքիւթ տիր : Սիւքիւթ էթմէքլիք՝ թէֆմազ վէ թէհարրի , թէտըզզ վէ թէճրիպէ էթմէքլիյէ ալամէթ վէ տէլալէթ տիր : Պու հազզա փէք միւնասէպէթ իլէ Հազրէթ ի Սիւլէյման « Ահմազ պիլէ սիւքիւթ էթմէ՝ էնլի հիքմէթ վէ տուտազլարընը զափաեան անլալընը իթիպար օլունըր » տէմիշ տիր :

Ալլահը սապուրըն հիտտէթ վէ չիտտէթինտէն զիյատէ՝ սիւքիւթիւնտէն խալֆ էթմէլի տիր . սիւքիւթինտէ մախֆի պուլունան տէնշէթ՝ հիտտէթինտէ պուլունամազ . նիշէ տէֆա անըն հիտտէթի՝ միւսլիհանէ վէ միւրշիտանէ թէտիպինէ , թէնպիհ վէ մուհապպէթինէ իշարէթ տիր . անըն հիտտէթինի տախիմա մուհապպէթի

Թաազիւ պէտէր . Անքն զազապը՝ նիչէ քէրրէ չէֆգաթ ու ըրգգաթաթ թէպտիլ օլմուշ տըր :

Քրիստոսըն նիզուլլինա գատար Ալլան կէօնակէօն վէ սաիթ վէ թէտապիր ի միւէսսիրէ ի միւթէնէվլիյէ իլէ պէր տէվամ սէօյլէտի . ճինսի պէչէրէ միւնասիպ կէլէն վէ լազըմ օլան հէր շէյի թէֆհիմ էյլէտի , վէ թազաիր էյլէտիյի վազըթտա՝ Իպնի վաճիպիլլէ տաիսի սուրէթի մուգնիյէտէ էքիտէն վէ մուսիրրէն սէօյլէտի . վէ Քրիստոստան պէրու արթըգ սիւքիւթ էտիպ տինլէյօր . քէլամընտան նէ՝ սէմէրէ, նէ՝ թէէսիր, նէ՝ նէթիճէ վէ նէ՝ ֆաիտէ հասըլ օլտըզընը եա օլաճաղընը քէմալը սապր ու սէպաթ իլէ պէքլէյօր : Ճէնասը Ալլան հէր քէսին ամալ ու էֆալընը պիրէր պիրէր թէֆթիլ վէ թալին էթմէք իւզըրէ սէմատան տէրին պիր սիւքիւնէթ իչինտէ սէյր ու թէմաշա էյլէմէթտէ տիր : Վաճի քիթապընտա «Նէտինճի մէօն աչըլտըզընտա սէմատա եարըմ սաաթ գատար սիւքիւթ վազը օլտու » տէնիլմիշ տիր քի , օլ աճաիպաթը սէյր ու թէմաշա էյլէյէն Յովհաննէս առաքեալ իչին՝ օլ եարըմ սաաթ գատար հիւքմ էյլէյէն սիւքիւնէթ՝ անըն հայրէթ վէ տըղգաթընը արթրրան պիր հալ օլտըգտան մատա՝ սալթ օ գատարճըգ միւտաթ՝ քէնտիսինէ փէք ուզուն կէօրիւնտիւ : Իշթէ պու տէրին սիւքիւթտէն սօնրա տըր քի «Սէտալար վէ կիւրիւթիւլէր վէ շիմէքլէր վէ զէլգէլէ վուգու պուլտու , վէ պու հալ պիւթիւն սիւքիւնէթի իիսալ էյլէտի : Վէ անտէն սօնրա եէտի պօրուլու մէլէքլէր իլէ օլան պաշգա պէօյիւք պիր տէվր տահա պաշլատը , վազը օլան սիւքիւնէթ միւտտէթինի շամաթալը պիր վազաա թէազըպ էյլէտի . չէօյլէ քի , պու սիւքիւթ զէմանընտան սօնրա պօրու չալաճաղ օլան եէտի մէլէքլէր հուզուրը իւհիտէ հաի հազըր տուրտուլար , հէր պիր մէլէք վազթ ու սըրասընճա պօրուսընը չալտըզընտա՝ պիրէր

նէվ տէնշէթէֆգա պէլիյէ վէ աֆաթ զէմին իւզէրինէ կէլմէյէ պաշլատը , վէ օլ եէտի պէլիյէնին նէլէրտէն իպարէթ օլտուզընը վաճի Քիթապը Հիքմէթիթապընը գրաաթ վէ միւթալաա էտէնլէրէ զաթէն մալիւմ տիր : Սէմատա եարըմ սաաթ գատար վուգու պուլան սիւքիւթիւն նէթիճէսինին նէ՝ օլտուզընը միւշահատէ էյլէտիք . աճապա Ալլանըն շիմի պիզիմ իչին օլան թէէնիսինին ազըպէթի նէ՝ օլաճաղ , ճիւմէմիզին թէֆէքքիւր էտէճէյի մուհիմ մէսէլէ պու տէյիլ մի տիր : Էվլէթ շիմի պիզ Ալլանըն սիւքիւթ տէվրինտէ եաշաեօրուգ . պիզ անըն սիւքիւթ էյլէտիյի զէմանա միւտաաթ օլտուգ , հալա Անըն սապր էյլէտիյի թարաֆտա պուլուէնըյօրըգ : Անըն իշպու սիւքիւթիւնտէն տէրհալ միւթէնէպպին վէ միւթէնասսին օլուպ ինթիեաթքեալ րանէ եաշաեանլար , էնճամընտա հիչ պիր մուսիպէթ վէ մէսուլիյէթէ օղրամաեարաղ ամինէն վէ սալիմէն սահիլի սէլամէթէ միւվաթէլէթ էտէճէքլէր տիր : Վէ լաքին , անըն պու սիւքիւթինտէն ինթիզար վէ ինթիրաղ էյլէմէյիպ անը պիր շէյ եէրինէ գօմաեանլար՝ Հաքիմ Մուլաղըն փէնչէ ի առալէթինտէն հիչ պիր վազթ ազատէ ի ճան վէ թաիլիսի կիրիպան էտէմէյէրէք՝ կիրտապը ըզթըրապա վէ վարթա ի իզմիհլաա իլգա էտիլէճէքլէր տիր :

Եէհուտիլէր՝ Էֆէնտիմիզի թէճրիպէ էթմէք վէսիլէ վէ տէսիսէսիյէ՝ իրթիքեապը զինա ֆիլլինտէ թութաթըզլարը գարընը նէղտինէ կէթիրիպ հիւքմ էթմէսինի տըզլարը գարընը նէղտինէ կէթիրիպ հիւքմ էթմէսինի թալէպ էյլէտիքլէրինտէ , Յիսուս սիւքիւթ էտիպ , էյիլէրէք փարմազըլա եէրէ եազը եազար իտի . անը մուլէրէք փարմազըլա իլէ թաճիզ էթտիքլէրինտէ տօղրուլուպ սիրրանէ սիւալ իլէ թաճիզ էթտիքլէրինտէ տօղրուլուպ սէօյլէմէյէ պաշլատը , վէ էօյլէ պիր սուրէթի հաքիմաա նէտէ սէօյլէտի քի , իիթիյարլարտան պաշլալըպ էն սօնրաքիլէրէ վարընճալատէք պիրէր պիրէր ուսուլճա

տըշարը չըգըստ ֆիրարա երև թուրթուր : Ենհուտի-
լէր մուգատտէմա էֆէնտիմիլին սիւքիւթ էթտիլինի
կէօրտիւքլէրինտէ քէսպի ճէսարէթլէ տնը սէօյլէմէյէ
իճպար էտիպ՝ սիւքիւթիւնտէն իսթիֆատէ էթմէք իս-
թէտիլէր իսէ տէ, իշպու սիւքիւթիւն նէթիճէսի քէն-
տիլէրինէ փէք չէթին կէլիպ արատըգլարընըն մուղայի-
րինէ թէսատիւֆ էյլէտիքլէրինի կէօրէրէք՝ հուղուրըն-
տան հէման սալուշմայա պաշլատըլար :

«Գատիմտէն պէրու սիւքիւթ էթտիմ, սիւքիւթ տու-
րարագ քէնտիմի զապթ էթտիմ. շիմտի վաղը համլ է-
տէն գարը կիպի պաղըրաճաղըմ, խարապ էտիպ պիր-
տէն եուտաճաղըմ : » Իշա . 42, 14 :

ԳԸՍՍԷՏԷՆ ՀԻՍՍԷ

Իյանի սիւքիւթտէն էքմէգսէն հագիր,
Այլան սէնի սօնրա եգտիքնէ եգիր :

ՀԱՅԱԹԻ ԻՔԻ ՄՈՒՀԻՄ ՇԷՅ

ԷԹՄԷՔ ՎԷ ՔԷԼԱՍ
ԹԷՆ ՎԷ ՐՈՒՂ

« Քէմալիէք, սիյէք ու զայրէթին
զի գըյմէք խասսիյէթլէրինսէն պիրիսի
սիր » :

Յ. ԿՐԱՆՈՎԻԼ

Հայաթը ինստանիյէ՝ հայաթը ճիսմանիյէ իլէ հայաթ
ը թուհանիյէտէն միւրէքքէպ տիր. հէր իքիսինն տախի
քէնտիսինէ մուխասսէս զարուրի զըտասը պուլունուպ՝
անըն իլէ ինսան պէր հայաթ գալըր. պուլարտան պի-
րիսի՝ թէնին զըտասը օլան էքմէք՝ վէ տիկէրի՝ թուհուն

զըտասը ատա օլունան Քիլամ տըր. հէր իքիսի տախի
հալաիճ ի զարուրիյէ տաիրէսինտէն օլուպ՝ պիրիսի թէ-
տարիք վէ թէսվիյէ էտիլիպ տէ տիկէրի թէրք էտիլէ-
մէզ : Էֆէնտիմիլ « Ինսան եալընըզ էքմէքլէ եաշա-
մազ, իլլա Ալլահնըն աղզընտան սատըր օլան հէր պիր
քէլամլէ » տէյերէք պու խուսուսը թէնիտ վէ թաստիգ
պուլուրմը տըր : Հայաթ՝ սալթ ճիսմանիյէթտէն իպա-
րէթ պուլունմատըղընտան՝ ինսան սալթ ճիսմանի զըտա
իլէ իքթիֆա էտէմէզ. պաշգա էն մուհիմմ օլան թու-
հըն զըտասընա ինթիյաճը հագիրգիրի վար տըր : Ին-
սանլար հայաթը ը թուհանիյէնին նէ՞ օլտըղընը լայըգըլա
պիլէմէտիքլէրի եախօտ պաղըլար պիլմէք իսթէմէտիք-
լէրի իշիւն անըն զարուրի օլան զըտասընըն թէտարիք
ու թէսվիյէսինէ սալ էյլէմէմէքտէ տիրլէր : Ինսանլար
հայաթըն էլլէմ օլան ունսուրընը պէր թարաֆ էտէրէք՝
անըն մատուընտա պուլունան պինսիպէ էնէմիլէթ-
սիզ չէյէ սարֆը զիհն վէ սարֆը պէզլ ու զայրէթ է-
տիյօրլար : Թուհըն զըտասը պէր տէվամ վէրիլսէ տէ,
թէնինքի թէրք էտիլսէ պիլէ՝ վազաա հայաթը ը ճիս-
մանիյէ պու տիւնեատան գաթ օլունուր իսէ տէ, հա-
յաթը ը թուհանիյէ պաղը վէ տաիմ օլուպ ինսան պէօյիւք
պիր չէյ զայպ վէ զայ էթմիշ օլմազ : Պիլաքիս, թէնին
զըտասը միւքէմմէլ սուրէթտէ թէսվիյէփէզիր օլուպ
տա՝ թուհընքի քէմաքեան սարֆը նազար էտիլի իսէ,
ֆիլվազը թէն՝ մուվազգաթէն պու տիւնեատա պիր
միւտտէթ տահա եաշաեապիլի իսէ տէ, թուհ՝ պու
էօմրտէն պէտ իլէ արթըգ հայաթտան տուր օլուր, պու
վայէթլէ պիր հալը էսէֆիշթիմալ տըր : Իշթէ պու ա-
լէմտէ՝ մատտէթէն եաշար իքէն՝ մանէն էօլմիւշ օլա-
րագ փէրաքէնտէ վէ փէրուշան կէզէն հատա ու հիսա-
պա կէլմէյէն պիշարէլէր, պիվայէլէր վար տըր քի, պու
գապիլտէն օլանլարա « տիրի էօլիւլէր » (կենդանի մեռ-

եաշներ) թաղերի մէջնուրը վերելախիլի մալիւմի ամմէ տիր : Հայաթը ը բուհանիւնէրի խուսուսընտա պիւիէրվա եաշաեանլար , մագսէտի հայաթ՝ նէ՞ խորիյնի ելեւէմ պիւլէմէմիշ վէ ինթիմալէն իւանիհայէ տախի պիւլէմէյէ-ճէք տիրլէր : Թէնին ինթիյաճը տէրտինէ տիւշիւպ տէ , բուհընքինի քիւլլիյէն ֆէրամուշ էթմէք , հայաթը ը հա-գիգիյի ֆէհմ էթմէմէք , փուլը ալթուհնա միւպատէլէ էթմէք , ելզէմ վէ էհէմմ օլանը պիհուտէ շէյէ գուրպան էթմէք , ագըպէթ հայաթըն գըյմէթ , սէլամէթ վէ սա-ատէթինին նէ՞ օլտուղընը հիսս վէ տէրք էտէմէմէք տիր : Իմտի թէքիտ էտէրիզ քի , հայաթըն հէր իքի զըտա-սը՝ աշնի վագըթտա պիր վէրիւմէլի տիր . իքիսինին եէքտիկէրինէ եագինէն մէրպուտիյէթ վէ թէալլուգը պուլուսըղընտան թէնին զըտաը հէր զէման իշիւն տիկէրինի զիքը էթտիրմէլի տիր , եախօտ բուհըն զը-տաըն թէնինքինի թէագըպ էլէմէլի տիր : Պիզէ՝ ալէմ ի թա՝պիի սահիհ , ալէմ ի մանէվի իսէ խաեալ վէ կէօլ-կէ կիպի կէլիր . լաքին Գրիստոս իշիւն ալէմ ի մանէվի վէ հայաթը ը բուհանիյէ՝ հագիգի տիր : Իմտի բուհանի օլան թա՝ամ սահիհ օլուպ , մատտի թաամ իսէ պաշգա պիր շէյ տէյիլ , անճագ բուհանինին հիմուհէ վէ կէօլ-կէսի տիր : Շարգտա ճարի ատաթը ը գատիմէ մուճէ-պինճէ ալէլ ումում եէմէյէ պաշլար իքէն ուղուհնա տուա էտէրլէր . լաքին Ղարպտա հիւքմֆէրմա օլան պիր պաշգա ուսուլ մուճէպինճէ տախի՝ ալէսսէվիյէ թաամտան էվվէլ զըսա պիր տուա էտիլիպ՝ թա՝ամտան տէր ագապ սօնրա հէր քէս Գիթապը Մուգատտէստէն միւշթէրիքէն գըրաթ էտէրէք՝ տուալար սօնուրլար , պու տահա անսէն վէ մուվաֆըգ պիր գաիտէ վէ ու-սուլ տրր . եանի աշնի զէմանտա հայաթըն հէր իքի ինթիյաճըն պիր թէալլիյէ էտէրլէր , չիւնքի հէր իքի-սինին գըյմէթ վէ էհէմմիյէթինի անլէր զանն էտէրսին

տահա զիյատէ անլամըշլար տրր , հալ պու քի ատէթ նէվինտէն կէրէք թաամ էանաընտա վէ կէրէք սաիր վագըթլարտա տուա էտէն նիչէ քիմսէլէր՝ նէ՞ իշիւն տուա վէ շիւքը էթտիքլէրինի լայըզը վէճհ իլէ պիւ-մէզլէր տէյիւ գանն էտէրիմ : Ասըլ մէսէլէ՝ էվվէլ վէ ախըր էտիպլ էթմէմէքտէ տէյիլ , տուատան , իպատէթտէն մագսէտ նէ՞ օլտուղընը լայըզըլա պիւմէքտէ տիր : Իքի ճիհանտա տախի հայաթընըն տէվամ վէ պագաը ի-չիւն պու զըտալարա էզնէր ճիհէթ տըգգաթ էթմէք ֆէրիզէ ի գիմմէթիմիզ վէ վագիֆէ ի մուգատտէսէմիզ օլուպ , հէր իքիսի տէ էլզէմ վէ էհէմմ իսէ տէ , բու-հըն զըտաընա էհէմմիյէթ վէ ինթիմամը թաամ՝ տահա զիյատէ վաճիպ տիր . զիրա պիզ պու տիւնեատա մու-վագգաթէն , ախրէթտէ իսէ միւհպպէտէն եաշաեաճա-զըզ , միւհպպէտ օլան հայաթ իշիւն տահա զիյատէ թէտարիքեաթ լաղըմ տէյիլ մի : Փէտէր վէ մատէրլէր էվլատալարընըն թալիմ ու թէրպիյէլէրինտէ պու իքի զըտանըն էլզէմիյէթինի թա իպթիտատէն անլէրէ միւ-էսսիր սուրէթտէ պիւտիրմէլի տիրլէր , լաքին հալֆա-քի , նիչէ էպէվէն՝ օլուլարընըն տիւնեէվի միւսթագ-պէլլէրինին թէէմինինէ զայրէթքէշ պուլընտըզլարը հալ-տէ , ուխրէվի միւսթագպէլլէրինին թէէմին վէ թէհիյէ-սինէ ապա խայիշկիր պուլուհնմայօրլար . քէնտի օլուլ-լարընա կիւզէլ պիր սանաթ եախօտ կիւզէլ պիր իմ էօյրէթմէք իշիւն քիւլլի նագթ վէ վագթլարընըն էսիր-կէմէտիքլէրի թագտիրտէ , անլէրին թալիմաթը ախլա-գիյէսի հագգընտա հիչ պիր ֆէտաքեարըզտա պու-լուհնմայօրլար . քէնտի էվլատալարընըն հաճը մէքթէպէ կէօնտէրէճէքլէրինի թէշիւս , վէ հաճը թալիմաթըն՝ անլէրին թէհզիպի ախլագ ու ատապընա մէտար խոր-յինի թէֆրիգ էտէմէյօրլար . հաճկի ուլում ու ֆիսու-նըն միւսթագպէլլի ճիտտէն թէէմին էտէճէլինի թային

իշխան Ֆիլանս պիր լիսանըն քեաֆի կէլմէյիպ տէ պիր պաշգասընըն կէլէճէյի տիւշիւնիւլմէդ . հէր սընըֆտան օլան ատէմլէր՝ էթմէքլէրինի պուլապիլտիքլէրի կիպի՝ քէլամլարընը տախի սուհուլէթլէ պուլապիլիւրլէր : Ան- ճագ քի իրատէթ վէ դայրէթ ի ճիտտիյէ լապիւտ տիր : Տիւնեատա վուգուա կէլէն հէր սէֆալէթ վէ միւշ- քէլաթ՝ պու իքի զըտանըն նոգասնիյէթիւնտէն եանի պիր չօգ ատէմլէրին պուլապա օլան մահրումիյէթիւնտէն նէշէթ էտիյօր : Տիւնեատան հէր գէլալէթ վէ միւսիւ- պէթին տէֆի՝ պու իքի զըտանըն թէէմիւնիյէ մէրպուլթ տըր : Տիւնեանըն սէլամէթ վէ իսլահ՝ պուլապըն թահ- սիլ վէ թէէմիւնիյէ մէնուլթ տըր : Պու զըտալարըն , խուսուսա թէնին զըտալարըն չարէի թէտարիքինի պու- լամանլար վէ մուգատտէմա պու ճիւնէթի թահքիմ վէ թէէմին էթմէմիշ օլանլար՝ տիւնեատա կէօնէկէօն մուծիպ ի էսէֆ ճիւնհա վէ ճիւնայէթլէրէ ճիւրաթ էթ- մէլէրիյէ՝ պու զըտալարըն հագգանիյէթլէ թէէմին էթ- միշ օլանլարըն տա հուգուրլարընը պուգույօրլար : Նիշէ պի հիսապ գէնկիւլէրին զատտարլըգլա մալ վէ սէրվէթ ճէմ էթտիքլէրի մալիւմ իսէ տէ , պիր չօգ ֆագիլր վէ հագիլրլէրին տախի՝ պի դայրի հագգլին ճիւրաթ էթ- տիքլէրի սըրգաթ վէ ճիւնայէթլէրի տէ ափ աշիքեար մէյտանտա տըր : Էթմէք մէսէլէսի՝ փարա մէսէլէսի տէմէք օլուպ , իշպու փարայը՝ սըտգ ու սատագաթլա , ալըն թէրիյէ տէրտէսթ էյլէմէյէ չալըշմալը տըր . պաշ- գա թարիգ վէ վէսիլէլէր իլէ կէլէն փարալարըն խայր ու պէրէքէթի օլմատըգտան մատա՝ նիշէ քէրլէլէր չօգ քիմսէլէրին քեամիլէն խարապիյէթիւնի մուծիպ օլմուշ- լար տըր : Ինսանլար էթմէյի՝ հաշա միւնն էլ հուգուր միւլի գէլպ պիրպիլլէրինին աղզընտան գափմայա չա- պալայօրլար տա , բուհըն զըտալ օլան քէլամը՝ եէք- տիկէլլէրինին աղզընտան գափմայա հէվվէքեար տէյիլ

տիրլէր . քէլամը՝ եանի էյի շէյի չէքիշտիրմէք իշխան պիր- պիրինէ կէլէն , օրթալըլը թար ու մար էտէն եօգ տըր :

« Մէսէրրէթ , մահուգիյէթ , մէսուտիյէթ ինսան գըսմընա մէճճանէն վէրիլմէտի , պէնի ատէմին անլէրի կէօնէնմէսի իշխան հագգը միւզագֆֆէրիյէթի օլմալը տըր : »
(Յունկ)

ԱԴԱՄ , ՆՈՅ , ՔՐԻՍՏՈՍ

Առ Տիւր Տօֆր . Ն . Քէյհեմեան (*)

յԵՂԻԱՅՈՍ

Աղամըն , Նոյըն վէ Քրիստոսըն զուհուրը՝ պիւթիւն ճիւնա թարիլինտէ իւրլէթ ի ալէմտէն պէրու օլան իւշ մէշնուր վագաալար տըր : Պուլարըն հէր պիրինին զու- հուրը գէմանընտա՝ բէվիշ վէ անվալը ինսանէյէ՝ թէ- պէտտիւլաթը աճիպէյէ օղրամըշ օլուպ , տիւնեա պու իւշ քիմսէ իլէ միւճէտտէտէն հայաթա իպթիտար էյլէ- միշ տիր : Ալլահ՝ Աղամըն վէ նէսլինին մուամէլէ վէ բէվիշ ի հայաթընա կէօրէ՝ եանի ատէմլէրին՝ քէնտի է- վամիր ի մուգատտէսէսինի թէճալուգ պիրլէ՝ պիրնէֆս հուգուգաթը տիւնեէվիյէ վէ շէյթանիյէլէրինէ իթթիպա էյլէտիքլէրինի պիլ միւշտնէտէ պու իւշ քիմսէլէրին էյ- յամը զուհուրընտա քէնտի քուտրէթ , ատալէթ վէ մու- հապպէթ ի իլահիյէսինի միւսպիթ վուգուաթ վէ աճաի-

(*) Չայս կը նուիրեմ յիշեալ երիտասարդ ճարտար բժշկին , ու միանգամայն յոյժ բարեսէր անձին , որուն պարտելով կեանքս ողջոյն երախտագէտ պիտի մնամ ցմահ , իր ընդերկար տարած դարմանման ու անխոնջ ջանքին համար , զոր ճանչնալու պատիւն ունեցայ յեղիպոսս :

պաթ մէյտանա կէթիրմիշ տիր : Աղամըն եէտ ի իւանի
իւէ խալգ օլունուպ եղեմտէն թարտ իւէ պիր խէլաս-
քեարըն վատ պուլըլմասընտա Ալլանըն գուտրէթի-
նի , վէ Նոյըն էյյամընտա կիւնանըն տէրէճէ ի պալա-
սընա վարանլարըն սու թուֆանըլա մանվընտա՝ Ալլա-
նըն հիտտէթ վէ ատալէթինի , վէ թուֆանտան 2348
սէնէ սոնրա Գրիստոսըն թէշրիֆինտէ տախի՝ տանա զի-
յատէ Անըն մուհապպէթինի կէօրիւյօրըզ : Գատիր ի
Մութլագ՝ Աղամըն քէնտի սուրէթ ի մուգատտէսինտէ
խալգ պուլուրուպ՝ եղէմ ճէննէթի թապիր օլունան միւ-
զէյնէն պիր պաղչէ ի ֆէրտէվսէ վազ էյլէտի իսէ տէ ,
էմր ի Րապպանիյէ մուղայիր հարէքէթէ ճիւրաթ էյլէ-
տիյի էճլտէն , օ՛լ մուգատտէս վէ միւշէրրէֆ մահալտէն
միհնէթ վէ եէս իւէ մէմլու պուլունան տիւնեայա թարտ
էտիլտի : Աղամ՝ Հազգ թէլալանըն վէճ՝ ի փաքինտէն
տիւշէրէք՝ հուզուր ը փիւր նուրընտան թէպաուտ էտին-
ճէ , կէօղիւնիւ մուգատտէմքի մէվգը ի միւնթէրէմինին
մուղայիրի օլան տիքէն վէ խաշաք , թաշ վէ թօփրագ
իւէ տօլու պուլունան պիր մահալտէ աշտը : Սաատէթ-
տի : Աղամ՝ եղեմտէն պու տէրտնաք վէ քէտէրնաք
տիւնեայա իլգա օլունընճա , իրթիքեապ էյլէտիյի կիւ-
նանըն թէսիրի՝ փէյտէրփէյ թէքէսսիւր էթմէքտէ օլան
նէսլի արատընտա տանա զիյատէ քէսպ ի սիրայէթ վէ
թէվէսիւ էյլէտի . վէ անլէր եէվմէն ֆի եէվմէն խա-
պասաթ վէ ֆէսատաթըն կիրտապ ը իզմիշլալընա պաթ-
տըգճա պաթարագ՝ Նոյըն էյեամընտա ինսանլարըն ախ-
լագ ի հալի քիւլլիյէն իֆսատ օլունուպ՝ տիւնեա ա-
տէթա պիր ճէհէննէմ հալինի քէսպ էթմիշ իտի : Կիւ-
նան՝ իլք տէֆա սէրգէտէի զուհուր օլունճա , եղեմի
միհնէթլի պիր մահալէ թէպաիլ էյլէտիյի կիպի՝ քէսպ ի
թէղայիւտ էյլէտիյինտէ պու զամնաք տիւնեայը տա

ճէհէննէմէ թահվիլ էյլէտի : Շիմտի տէ հէման հալ վէ
բէվիշ թամմ պէօյլէ տիր . կիւնան իշլէտիյիմիղտէ էվ-
վէլա պու տիւնեա պիղէ ճէհէննէմ օլուր վէ կիւնանտա
տանա զիյատէ իլէրի վարաղըմըգտա պու քէրրէ էյ
վան չէշմանըմըզ պիւսպիւթիւն ճէհէննէմի հագիգիտէ
աշարըզ : Րահիմ Մութլագ հազրէթլէրի՝ մուհապպէթ ի
նամիւթէնանիյէսի իգթիզասընճա տիւնեայը քիւմիլէն
ճէհէննէմ հալինտէ պըրագմամագ վէ ինսանլարը քիւլ-
լիյէն հէլաք էթմէմէք իշիւն՝ կիւնանլա տիւշէն իլք փէ-
տէրիմիղ իւզէրինէ կիւնանըն միւնթիճ օլտուղը էօ-
լիւմիւ հիւքմ էյլէտիյի սըրատա պիր տէ խէլասքեար
վատ պուլուրուտ : Իմտի պիղ գէմին ի եղեմի զայպ
էյլէտի իսէք տէ , Յիսուս Գրիստոսըն լուֆըլա սէ-
մավի պիր եղեմէ վարիս օլտուգ : Աղամըն էյյամը՝
պիղէ կիւնանըն պիտայէթ վէ մէմաթընը , Նոյըն էյյամը
տա՝ կիւնանըն թէրագգը վէ թէպայիւտիյլէ ճէվր ու
ճէֆանըն մուհագգազ օլտըղընը , վէ Գրիստոսըն գէ-
մանը իսէ՝ կիւնանըն տուրտուրըլտըղընը վէ անա պիր
չարէ պուլընտըղընը տէրիսաթր էթտիրի : Աղամ՝ կիւ-
նանընըն էսէֆէնկիղ նէթիճէսինի քէնտի իլք իքի էվ-
լատընտա կէօրմէսիյլէ պիթթապի զիյատէսիյլէ մէյուս
վէ միւքէտտէր օլտու . եղեմ պաղչէսինտէ իքէն պէօյլէ
պիր հալը փիւր մէլալ ասլա հիսս էթմէյօր իտի . զիրա
իլք իքի էվլատընտան պիրինի (Հաքիլին) տէհէթպախշ
էօլլիւմիւնիւ , տիկէրինին (Կայինին) իսէ հէման եանըն-
տան ֆիրար վէ նիհանընը ըշիւլայն միւշահէտէ էյլէմիշ
իտի : Աղամ խալիգինտէն միւթէվարիս սիյրէթ ի ախ-
լագիյէսինի կիւնանըն սէպէպիյլէ իսլալ էտինճէ՝ Ալլա-
նըն էօլիւմիւ մուճիպ օլան հիտտէթ վէ չիտտէթինէ
թէռատիւֆ էյլէտի :

Աղամտան սու թուֆանընա գատար 1656 սէնէ պու-
լունուպ , Նոյըն փէտէրի Ղամեք 56 եաշընտա իքէն Ա-

դամ 930 հաշնտա էօլմիւշ տիր . Ղամէք 56 հաշնտա
իքէն 930 սէնէլիք տիրանա թարիխինի վէ Ադամըն ձէ-
նապը Ալլահ իլէ օլան միւլադաթ , միւսահէպէթ վէ
մուամէլէսի հիքեայէսինի վէ Եգեմ ձէննէթինտէքի ահ-
վալը գատիմէսինի պիղզաթ քէնտիսինտէն իշիթմիշ օ-
լարագ սու թուֆանընտան պէշ սէնէ էվլէլ վէֆաթ
էթմիշ տիր : Մաթուսադա իսէ Ադամ էօլտիւլիւմտէ
243 հաշնտա օլուպ , սու թուֆանընտան պիր սէնէ
էվլէլ վէֆաթ էթմէսիլէ՝ տիրանանըն 1656 սէնէլիք
թէվարիխինի հարատըլան իլք ատէմտէն իշիթմիշ օլա-
րագ թէմամըլա պիլիր իտի . ալէլ խուսուս էվլէլքի
ինսանլարըն ահվալ ու աթվարընը սու թուֆանընտաքի
ֆէսատաթ իլէ ըիւպար էթմիշ , վէ իլք փէտէրինին սէ-
պէպիյէթ վէրտիյի իլք կիւնահըն՝ նէրէլէրէ գատար
վարտըլընը վէ էպնա ի պէշէրին նէ՝ գատար հարամադ
վէ էտնա օլտըլարընը վէ վահշիանէ նէ՝ կիպի ալչագ
կիւնահլարա իրթիքեպ պէթտիքլէրինի պիլմիշ իտի :
Սու թուֆանը օլտուղընտա Նոյ 600 հաշնտա օլուպ ,
թուֆանտան էվլէլ հախօտ թուֆանա գատար 120 սէ-
նէ , ֆէսատա վարմըլ օլան ինսանլարա ամէլի սու-
րէթտէ (սէֆինէյի 120 սէնէտէ ինչա էտէրէք) վազ
էթտի . պու հալ պիղէ շու դայէթ մուհիմ տէրսի էօյ-
րէտիր քի , Թանկըր Թէալա հազրէթլէրի շէֆգաթը պի-
նիհայէսինտէն պիթթահիք հէլաքտան մուգատտէմ
թէնլիքէյի խապէր վէրմէսիլէ պիղի թէվպէ վէ իսթիլ-
ֆարա տալէթ էյլէյրէք թուլ միւստէթ թէհամմիւլ էյ-
լէր : Եկէր Յուլան փէյլամպէրին վաղըլա տէրհալ Ալ-
լահ ըիւհիւ էյլէյէն Նինվէլիլէր միսիւլլու պուսլար տա
սալի Նոյըն միւստիր վաղընտան պիթթէսիր նէտամէթ
կէթիրսէլէր իտի էլպէթտէ թուֆան օլմայարագ եիւզ
պիւլէրէնէ ճանլարըն հայաթլարը էսիրկէնէնէք իտի Բէ-
զալիք , Սոդոմ Գոմորըն հէլաք վէ խարապիյէթի դէ-

մանընտան էվլէլէնէ մէլէքլէր մարիֆէթիլէ էտիլէն իս-
թար ու նասիհաթա Ղուլտըն կիւլէլիլէրի հէվալէ ի
սէմ ի իթիպար էյլէսէլէր իտի , պիլա չիւպէն շէնրին
տիկէր սէքէնէսիլլէ մաէն հէլաք օլմահաճադլար իտի :
Ալլահըն թագաթիր պիղիմ թէտպիր վէ մուամէլէմիղէ
կէօրէ գուրուլըր , Ալլահըն հագգըմըլտաքի խայր հա
շէրը թագաթիրինէ սէպէպ օլան պիղիլ : Քիթապը մու-
գատտէն շու իքի հագաթիք վէ շէհատաթ իլէ տօլու տըր-
նանի , թէվպէ էտէնլէր էսիրկէնիպ՝ կէլէնէք օլան խըլմ
ու դադապ թէլիլ օլուսմուշ , վէ էթմէյէնլէր իշիւն ի-
սէ , խապէր վէրիմիշ վէ թագաթիր էտիլմիշ օլան պէ-
լիյէ ու աֆաթ մինթարաֆ իլլահ կէօնտէրիլմիշ տիր :
Պիլ ճիւմլէ թէվարիխ վէ գուլուսաթը մուգատտէնէ՝
իլսթար ու ձէզա , թէվպէ ու խէլաս մուամէլաթը , վէ
ասարը մէրհամէթ վէ ահքեամը ատալէթ հիքեայէլէ-
րիլլէ մէմու տըր , վէ պուսլար մահգա պիղիմ իսլահը
աթֆարըմըլա վէ իֆլահը անվալիմիղէ հիւսն ի իպրէթ
իշիւն տըրլար : Պէօյլէնէ ինսանլար Նոյըն էյլամընտա՝
կիւնահ վէ ֆէսատ տէրեատընա դարգ օլտուղլարընտա՝
Ալլահ անլէրի ումուսի պիր սու թուղեանը պէլասըլա
խարապ ու եէպապ էյլէտի : Պու իլք պէլիյէ՝ էօյլէ տէհ-
շէթէնկիլ իտի քի , իլք օլմասըլա պէրապէր , Ալլահ
անը պիր տահա թէքէրրիւր էթմէյէնէյինի վաստ պու-
անը պիր տահա թէքէրրիւր : Ալլահ պիլէ հիտտէթի-
յուրմասըլա , սոն պէլա օլտու : Ալլահ պիլէ հիտտէթի-
նին չիտտէթինի վէ դադապընըն ադապընը կէօրէրէք
փէշիման օլտու , հախօտ շէֆգաթա կէլտի : Իշպու թու-
ֆան իլէ գաշ եիւզ պին քիշինին թէլէֆ օլտուղըն սայքի
մալիւմ իսէ տէ , գաշ քիշինին խէլաս օլտուղըն սայքի
հէր քէսնէ պէլլի պիր քէյֆիյէթ տիր : Եէր եիւզիւնտէքի
քեաֆֆէի էսլա ի ատէմտէն մատա հայլանաթը էնլիյէ
վէ վահշիյէյէ վէ հաշէրաթա վարընճայա գատար պիլ-
ճիւմլէ զիհայաթ մալիւլաթըն թէլէֆ օլուստըլը մէվ-

սուգէն միւսէլէմ վէ միւսպէթ տիր : Էկէրչի պիւթիւն սաթի՛ն զէմինի սու իհաթէ էթմէյէճէք օլսա խոի , հէր ճինս հայլանաթտան չիֆթ չիֆթ վէ հաթթա պաղըլա-
րընտան 7 չիֆթէ գատար սէֆինէյէ ալընմասը Ալլահ թարաֆընտան միւքէրէրէն վէ էքիտէն թէնպիս օլուն-
մազ խոի : Հաթթա եէր իւզէրինտէ պէօյլէ ումումի պիր թուզեան օլտըղընը Գիթապը Մուգատտէսի թա-
նըմահան ազվամը աթիգա (Չինլիէր) տախի էճտատ-
լարընըն էմանէթ վէ հիքեայէլէրի վասըթասըյլա իթի-
րաֆ պիրլէ , պու անէ գատար անըն զիքրինի պազը սազլամըլար տըր : Պու աֆէթ՝ զայէթ տէհէթէնկիզ իտի : 40 կիւն 40 կիճէ ալէտտէվամ սաղանագլը վէ պիլա շիւպէն տօլու իլէ դարըլըգ եաղմուր վէ պարա-
նըն տահա տօղրուսը սէյլէրին եօգարըտան աշաղը լա-
էնգաթի էմմէսինի թէխայիւլ էյլէմէք պիլէ ինսանըն խալֆ ու խաշիյէթինի մուճիպ օլուր :

Սու թուղեանընըն էմալինի ըէյ իւլ այն կէօրմիւշ օլտուղըմըգտան անըն տէհէթ ու խաշիյէթի հագգըն-
տա պիզիմ ճիւղիճէ օլսուն պիր իտիալը հագիգիմիզ վար տըր սանըրըզ : Շէօյլէ քի , վաթանը ասլիմիզ օ-
լան Եօզգատ շէհրինտէ 1890 թարիխինտէ Բումի Օգոս-
թընա միւսատըֆ փէնչէնպիս կիւնիւ տահա էօյլէտէն իքի սաաթ էվվէլ հալատա հիշ պիր եաղմուր ալամէ-
թի՛ հաթթա պիր պուլուտ էսէրի պիլէ եօգ իքէն՝ էօյ-
լէյէ փէք եազըն պիր րատտէտէ շարգ վէ ճէնուպ ճի-
հէթինտէ ուֆուգտան պուլուլար պաշ կէօսթէրմէյէ պաշատըլար : Չօգտան պէրու եաղմուր եաղմամըլ օլ-
տուղընտան անըն կէլմէսինէ հասրէթլէ ինթիզար օ-
լունտու (1) : Ահ , պէնի պէշէր նէ՛ չաիուք տիւշէր ,

(*) Շու հալ Եղիս փէյղամպէրին Ախուպա խիթապէն՝ « Եօզարը չըզըպ , եէ , իշ , զիրա եաղմուր կիւրիւթիւսի կէլիյօր » սէօզիննէ նէ գատար պէնըլէյօր խոի . զիրա Եղիսնըն խըտէթ քեսըլը պթը տէֆա կի-

հայաթ տըր տէյու մէմաթը իսթիգպալ էտիյօր , խա-
պէրի եօգ . ինսան՝ նիմէթ տիր տէյու միւնթազըր պուլընտըղը շէյին պիր մուսիպէթ վէ պէլլէյէ իտիյինի ազտէմճէ քէշֆ էտէպիլսէ՛ անա հասրէթէլ օլմազ խոի : Հալանըն քէշալիլ վէ կիւզէլլիյինտէն պիլ իսթիֆատէ պազը միւսաֆիրէյն վէ տօսթլար իլէ ճէման սէքիզ օն քիշի օլ կիւն շէհրին գարշուսընտա եարըմ սաաթ մէ-
սաֆէ ուզազտա պուլունան եիւքսէք տաղըն պաղըրն-
տաքի Սօղուգ Օլուգ նամ չամ աղաճլարըյլա մուհաթ օրմանճըգտաքի թէֆէրրիւճկեահա չըգմըլ խոիք , պիզ օրահա եէթիլտիք եաղմուր տա արգամըգտան եէթիշ-
տի . օրատա վազը ախշապ քէօլիէ իլթիճա էյլէտիք ,
նէման պիր անտէ չար ճանիպի գօնու վէ սիյահ պու-
լուլար իհաթէ էյլէյիպ եաղմուր շիտտէթլի սուրէթտէ
կուլար իհաթէ էյլէյիպ սօնրա եաղմուր տօ-
եաղմայա պաշլատը . օն տագիգէ սօնրա եաղմուր տօ-
լույա թէպէտտիւլ էյլէյիպ՝ եէկտիկէրինի միւթէագըպ
լահէնգաթի շիմշէք չագմալարը վէ արտը արասը քէ-
սիլմէյէն մէխուֆ կէօք կիւրիւթիւլէրի պիզի հագիգա-
թէն տէհէթէ կիրիֆթար էյլէտի . պիր տէ պու հալին
ազըպէթինին նէյէ միւնճէրր օլաճաղընը իսթիալալ է-
տէպիլսէ խոիք՝ էլլէթտէ պիզի տահա զիյատէ գօրգու
սարըպ պիւսպիւթիւն ճանտան Յիւզիւլէճէք խոիք : Ա-
սաղապ պիր սաաթ պիր չարեէք ատէթա պար-
գըպէթ , թէմամ պիր սաաթ պիր չարեէք ատէթա պար-
տագտան սու պօշալըրճասընա սէլլէր ազտը վէ քիւլ-
լիյէթլի տօլուլար տիւշտիւ : Վագաա , պուլունտուղու-
մուզ մահալ չօգ եիւքսէք օլուպ շէհրտէ հէման էօ-

տիպ կէլէրէք՝ « պիր շէյ եօգ տըր » տէմիշ իքէն՝ եէտինճիսինտէ « իշտէ տէնիզ Թարաֆընտան ատէմ էլի գատար քիւշիւք պիր պուլուժ չըզը-
յօր » տէյիւ խապէր կէթիլիպ տէ պիր ազ սօնրա կէօք պուլուլար վէ
քիւզկեարլէ գարարըպ՝ պէօյիւք պիր եաղմուր օլտուղու կիպի՝ պիզ տէ
կէօրիննէն օլ ուֆազ պուլուլարըն նէ օլտուղունը պիրազ սօնրա կէօ-
րէճէք վէ հայրէթտէ գալամագ խոիք :

եանքն իւր փէտերի մէկգործնոյն պուլուռնառու : Իւշիւն-
ճիւ տէֆա պէ թէքորար կիւնահըն էլձի ալասընա վար-
տըղըմըզտա Ալլահ տիւնեայը պիւս պիւթիւն եօգ էթ-
մէլի իքէն՝ պու տէֆա քէնտի պիրիճիք օլլուռն տէ-
խալէթ վէ միանճըլըղը վասըթասըլա անը էսիրկէտի :
Քրիստոսըն զէմանը զուհուրընտա՝ ատէմէր սու թու-
ֆանընտաքի վագթտա օլան ֆէնատաթտան տահա պէօ-
յիւք մէքրուհաթ վէ սէֆահաթ իշինէ տիւշմիւշէր խոի .
« Բապպ սէմալաթտան պէնի ատէմէ նազար էյլէտի :
Ճիւմէսի զէլալէթէ տիւշիւպ հէփ պիրտէն ֆասիտ օլ-
տուլար , խայր իշլէյէն եօգ տըր . պիր պիլէ եօգ տըր » .
Իշպու ֆէնատաթ՝ օլ տէրէճէյէ վասըլ օլմուշ խոի քի ,
արթըզ սաթնը զէմինտէ անլէրի պու հալը կիւնահ իշ-
թիմալտան ազատ էտէճէք միւգթէտիր պիր քիմսէ
պուլուռնամամազտա խոի , ինսանի թէվասիւթիւն ար-
թըզ հիւքմիւ գալմամըլ օլուպ՝ ֆարգըլը պիր թէվա-
սիւթ վէ միւտաիւլէյէ ազիմ ինթիյաճ կէօրիւտիւ ,
տիւնեանըն հագիգի վէ քեամիլ վէ պի կիւնահ պիր
ատէմէ էլլէմիյէթի վար խոի . պու սէպէպտէն Ալլահ
կէօքտէն օլլուռն զէմինէ իրտալ էյլէտի . կէօքտէն պիր
չարէ գուլլանտը , կէօքտէն պիր մուին վէ տէլիլ կէօն-
տէրտի , պիսուշ պիր զաթըն փաք գանըլա անճագ
Ալլահ պու քէրրէ տիւնեայը ալֆ էտէպիլիլ խոի . վէ
պու սօն տէֆա էօյլէ պիր միւէսսիր չարէ պուլուռնառու
քի , եանի օլ իշլասքեարը վահիտ էօյլէ պիր թալի-
մաթը ախլագիյէ վէ շէրիաթը սէմալիյէ իլէ համիլ
պուլուռնարագ կէօքտէն թէշրիֆ էյլէտի քի , վէլհասըլ
էօյլէ պիր ինայէթ վէ քէֆարէթ ի ազիմէ իպրազ պու-
յուրտու քի , ինսանլարտան պիր զայրընըն տէլալէթ
վէ միանճըլըղընա ասլա հաճէթ գալմասը : Պիր մէլիք
թարաֆընտան սուտուր էյլէյէն ֆէրման եա իրատէնին
լազիլ եախօտ մուաֆիյէթի պաշգա եէնի պիր իրատէ-

նին սուտուրընա մէնութ օլտըղը միսիլիւ՝ Մուսէսին
վասըթասըլա վէրիլէն ֆէրմանըն եանի շէրիաթը Մու-
սալիյէնին թաալի եա թագեիրի զըմընտա տախի՝ Ի-
լահի եէնի պիր էմր ու իրատէնին վուգուը լապիւս
խոի : Իշթէ իքինճի ֆէրմանը ալիյի , եանի ինճիլի Շէ-
րիֆի սէմատան զէմինէ էնտիրիպ տէ ինսանլարա թագ-
տիմ էյլէյէն Իպն Ուլլահ օլմուշ տըր . իշպու իրատէ ի
իւահիյէ իլէ եէրտէքի պիլճիւմէ միւճրիմիյն վէ միւն-
քիրիյնէ աֆիլը ումումի իլան վէ թէպշիր գըլընաը .
Ինճիլ , Փէտէր Ալլահ թարաֆընտան միւրէթթէպ պիր
ալֆիլըգնամի տիր : Լաքին պու մուաֆիյէթ՝ ճէնապը
Պարիյէ վէ ինսանլարա գիյատէսիլլէ փահալըյա մալ օլ-
տու : Միսքեաճաք պիր թարաֆտան չօլալտը իսէ տէ
տնտէն իսթիֆատէ էթմէյէնլէր իշիւն՝ տիկէր թարաֆ-
տան՝ միւճազաք զայէթ իւլ զայէ արթտը : Սուրէթ Ուլ-
լահ իւգրէ խալգ օլուռնուշ օլան իւք ինսան՝ հագիգի
ինսանիյէթին շան ու իւնվանընա խալէլ կէթիրա՛յին-
տէն Յիսուս ինսանիյէթին նիմուռնէ ի քէմալը օլմագ
իւգրէ զուհուր էյլէմիշ օլուպ՝ անըն եէքթա լէքէսիզ
էօմրիւ՝ ինսան հէ՞ վէղաիֆ ի մուգատտէսէ իլէ մութ-
թասըֆ տըր , սիւալընա 1900 սէնէտէն պէրու միւնա-
սիպ ճէվապ վէրմիշ վէ իւա ախըրի՛ի վէրէճէք տիր :
Յիսուս ճէմիյէթ ի բուհանիյէնին Սէրվէրի վէ սիյրէթ ի
ախլագիյէնին Րէհպէրի տիր : Պիրինճի ինսան՝ եանի Ա-
ղամ հայաթա մալիք զաթ օլտու , սօնրաքի Աղամ հա-
յաթ վէրէն բու՛ն օլտու » . Պիրինճի ինսան եէրտէն թիւ-
րապի խոի . իքինճի ինսան սէմատան օլան Բապպ տըր :
Պիրինճիս լանէթ ի իւահիյէն տալէթ էյլէտիլի հալտէ ,
իքինճիսի՝ օլ լանէթի պէր թարաֆ էյլէտի : Զէմինի
Աղամ հըն՝ սուրէթ ի կիւնահքեարանէսիլլէ տօլտըղըմըզ
միսիլիւ , սէմալի Աղամըն սիյրէթի քէրէմքեարանէսիլլէ
տախի փաք վէ պիկիւնահ հալէ թէհալիլիւլիւմիւզ լա-

զըմէտէն տիր : Ղայպ էյլէտիյիմիզ մուզատտէմքի օլ ճէննէթ ի ալիյէ վէ թապիաթ ք իլահիյէ Յիսուս Բրիստոսա թէքրարէն պիզէ իյատէ օլունըր : Անտ ք աթիգտէ Բրիստոսա միւշապի՝ զըլընան քիմսէլէր , վէ ալին ի րէսմիլէր տախիլինէ մէնսուպ խըտէճաթ՝ սալթ զէմինի օլուպ՝ զուհուր էտէճէք օլան սէմավի պիր Զամալաթ մազամընտա իտիլէր . իմտի Բրիստոս սէմավի պիր Ազամ տըր քի , անտէն տօղանլար պի կիւնան վէ մուզատտէս օլաճազլար : Սէմավի պիր Նոյ տըր քի , անըն սէֆինէ ի սալիմինէ իլթիճա էյլէյէլէր՝ հայաթը ճավիտէ վէ էպէտիյէ թէվէրրիւս էտէճէքլէր : Սէմավի պիր Հայր Աբրահամ տըր քի , անըն պի հատտ վէ պիփահան օլան միւմինլէր նէսլի՝ սէմալը տօլսուրաճազլար տըր : Սէմավի պիր Իսրայէլ տիր քի , անըն օն իքի մանէվի էվլատը սէմավի թախթլար իւզէրինէ գուսուտ էյլէյէրէք (չայիրտլէրի) էճտատըմըլ Իսրայէլին օն իքի սըսլթընը՝ րուզը մահչէրտէ մուհաքէմէ էտէճէքլէր տիր : Նիստոս սէմավի պիր Մովսէս տիր քի , քէնտի գավմընր Իպլիսին փէնչէի զալիմանէսինտէն ազատ էտիպ հէնի նօմոս (Ինճիլ) վասըթասըյլա անլէրի սէմավի գանանտ տէլալէթ էյլէմիշ տիր : Սէմավի վէ էպէտի պիր Սէլքիսատըգ տըր քի (Մէլիք քեհանին) ֆիտիյէ ի էպէտիյէ թէտարիքի իչիւն մազտիսէ պիր քէրրէ տիխուլ էյլէմէսիյէ քէֆարէթ վէ իսէլատը , մազֆէրէթ վէ նէճաթը թէմամ վէ թէմիւր էյլէմիշ տիր : Սէմավի պիր Դաւիթ տիր քի (Մէլիք փէյլամպէր) (Իպն ի Տաուս) անըն միւէսսէս էյլէտիյի մէլէքիւթ՝ հէվմէն ֆի հէվմէն քէսպ ի թէվէսսիւ պիրլէ չար ճանիպի ճիհանը ինաթէ էյլէյէրէք իլէլ էպէտ գաիւմ վէ տաիւմ գալաճադ տըր : Սէմավի պիր Նզիա տըր քի (Փէյլամպէր ի հէքթա) քէմալը թէվազու իլէ խըսամէթինի քէմալա իյսալ էյլէմէք իչիւն , լազըմ կէլէնի պէնի պէչէրէ տօղրուտան

պիլտիրմիշ . կէօրիւնմէյէն սէմավի շէյլէր հազզընտա սէօյլէմիշ վէ էօլիւմ վէ գըյամըյլա կիւնահա դալէպէ էթտիքտէն սօնրա՝ միւզաֆէրիյէթլէ Նզիա միսիլիւ սէմայա ուրուճ էյլէմիշ տիր . սէմավի պիր հէյքէլ տիր քի , օ , հէր հէրտէ պիսսուհուլէ պուլունուր վէ թազտիմէիզ գալպիմիզ օլմաք չարթըյլա՝ անտէ գօլալըգլա արլը ուպուտիլէթ վէ սէճտէ էտիլիր : Էլ զըստա՝ Բրիստոս սէմավի գուրպանլըգ փաք պիր գուզու տըր քի , մէզպահտա պիր քէրրէ զէպ՝ օլունմասըյլա անըն ազըթտըլը զիգըյմէթ զանը՝ հէր կէօնա կիւնահա գալալանան ճանը հըյգալըպ փաքլէմէյէ քեաֆի վէ վաֆի կէլմիշ տիր :

Ճիհան թալիլինտէ էն զիյատէ շահանը հիքմէթ վէ էնէմիլյէթ շէյ՝ Իպն Ուլահըն պունտան 1900 սէնէ մուգատտէմ զուհուրը տըր : Բրիստոս մահա Ալլահըն թէճէսպիւմ էթմիշ գալպի հախօտ մուհապլէթի տիր . կէօրիւնմէյէն հիսսիյաթ ք իլահիյէնին կէօրիւնիւր սէմէրէսի տիր , հանի վաճիպ իւլ վիւճուտըն պիզգաթ սուրէթ վէ սիյրէթ ի ապիլէսի տիր : Ալլահ՝ ֆիքրինտէն ինսանը , լաքին մէրքէզ ի հայաթը օլան գալպինտէն , էօզիւնտէն Յիսուս Բրիստոսը մէյտանա կէթիրիւպ պուէօզիւնտէն սէօյլէմէյէ պաշլատը (հանի Բրիստոս իլէ) : Գալպինտէն սէօյլէմէյէ պաշլատը (հանի Բրիստոս իլէ) :

Ինսանըն ճանընըն գըյմէթի ֆէվգ էլ տտէսի իշթէ պունտան մալիւմ տիր քի՝ Ալլահ լալիւմ իւլան կէօքպունտէն հէրէ էնիպ ինսան օլարազ քէնտի քէնտիլի էլիլէթէ տիւշար էտիյօր . . . : Ինսանը քէնտի միւշապէնէթին

տէ խալդ էտէն Զաթ՝ քէնտի տէ ինսան սուրէթինէ
կիրէմէզ մի : Խէլասըն էսրարէնկիզ մէսէլէսի , եախօտ
ինսանըն բուհընըն մէղիյէթի՝ Ալլահը ինսան հէյէթինէ
թահվիլ գըլըպ՝ Անա պաշգա շէքլ ու սուրէթ վէրիյօր
. . . Անը իլահի պիր ինգըլապաթ վէ թէպէտտիւլա-
թա օլրատըյօր . . . : Նիհայէթ իւլ էմր՝ Ալլահ խալդ
էյլէտիյի ինսանլար օլրընա՝ միպի ինսան գանընը ազը-
տըյօր . . . : Էօլլումսիւզ օլտըղը հալտէ՝ էօլիւյօր . . .
վէ լաքին, տիրիլիշի ինսան կիպի օլմայըպ՝ եինէ քէսպի
հայաթը ճէտիտէ էյլէտիքտէն սօնրա , կէլտիյի մահալէ
ալտէթ էյլէյօր : Սիւպհան Ալլահ . . . : Կէօքտէն Ալ-
լահըզ իլէ էնիյօր , Լէրտէ ինսանըզ իլէ կէզլիյօր . . .
վէ 33 1/2 սէնէ սօնրա՝ սէմայա հէմ Ալլահըզ վէ հէմ
Ինսանըզ իլէ չըգըյօր . . . : Կիքմէթ ի Խիւտա . . . :
Կէլիր իքէն Ալլահ , կիտէր իքէն հէմ Ինսան հէմ Ալլահ
. . . : Իշպու թէպէտտիւլաթը ազիմէ՝ ինսանտա մէվ-
ճուտ օլան զիգըյմէթ իլահի բուհըն լաեէմութլուղընա
տէլիլ ի ճէլիլ տէյիլ տէ եա նէ տիր : Եա, միւնքիրլէր,
եա՝ միւլհիտէր : միւէպպէտ օլմաեան պիր էօմր իշիւն
Ալլահ եէրէ էնմէզ, զանընը տէօքմէզ, էօլմէզ վէ գըյամ
էթմէզ իտի : Ալլահըն քէնտի պիրիճիյինի գուրպան էթ-
մէ : մէճպուր օլմաը , մուհապպէթինին իւլվիյէթինէ
ալամէթ օլտըղը կիպի , միւշապէհէթինտէքի ինսանըն
կիւնահընըն ազամէթինէ տախի ալամէթ տիր : Տիւն-
եայը կիւնահըն վէ շէյթանըն էսարէթինտէն ազաա էթ-
մէք իշիւն իլահի պիր ճէնկ ու ճիտալա մէճպուրիյէթ
հասըլ օլտու : Իպն Ուլլահ՝ օլ իպլիսի՝ քեամիլէն մաղ-
լուպ էտէրէք՝ զլիրի զէմինէ իլգա էյլէտի : Ալլահ՝ պիլ-
զաթ օլլուըն կէօնտէրմիշ վէ գուրպան էթմիշ իքէն՝
տիւնեա Անը թանըմատը տա պաշգա պիր թարիգ իլէ
նա՞սըլ թանըյապիլիր իտի : « Էկէր պէնի թանըսայըտը-
նըզ, փէտէրիմի տախի թանըմըշ օլուր իտինիզ » : Լա-

քին սօն կիւնտէ Անը թանըյըպ էզ ճան ու տիլ իգրաբ
էթմիշ օլանլարըն ատէտի տախի ազ օլմաեաճազ տըր :
Խէլաս գաղիյէի մուհիմէսի իշիւն պաշգա կէօնէ
պիր թէտալիր, ինսանըն կիւնահընըն բէֆինէ նէ՝ քեաֆի
կէլիր իտի վէ նէ՝ տախի միւմքին օլապիլիբ իտի : Պու
հազիգաթը լայըզըյա հիսս էտիպ իգնա օլապիլմէք՝
Խրիսթիյանըն՝ բուհը Ազիզտէն միւթէէսաիր վէ միւթէ-
ճէտտիտ օլմաընա մէնութ տըր : Պու նիյէթ ի խալիսա-
նէյէ մէպնի տիր քի , Լուսաւորչական քիլիսէմիզտէ
« Լից Է զմեզ հոգւովդ քով սրբով » պիզի Բուհ իւլ
Գուտսընլա մէմու գըլ , էտիյէ իխայրիյէսի պէր տէվամ
միւքէրէրէն իաթիրհամ օլուընը : չիւնքի Հոգի՛ն Սուրբըն
տէլալէթ վէ թէնվիրաթը օլմագսըզ պիլճիւմէ հա-
գաիգ ի իլահիյէյէ ճիւզի քիւլի ազըլ էրտիրմէք , եա-
խօտ անլէրի գապուլ էտէպիլմէք , սայքի նագապիլի
իմքեան աըր : Ինսան նա՞սըլ Ալլահ օլապիլիր , եախօտ
տահա տօլընը , Ալլահ նա՞սըլ ինսան օլապիլիր , մէ-
սէլէի սըրրիյէսինի զապթ էտէպիլմէմիզ իշիւն Ալլա-
հըն մուհապպէթ ի աճիպէսինի թէմամըյա հիսս վէ
տէրք էթմէմիզ լաղըմ տըր : չիւնքի Ալլահըն մու-
հապպէթի տիր քի՝ Ուլահիյէթտէ պէօյլէ պիր թէ-
պէտտիւլաթը զարիպէ վէ թէտապիրի ազիմէ վէ
պէտտիւլաթը մէյտանա կէթիրմիշ տիր : Եուհ. 3. 16 :
Հալ պու քի՝ ճէնապը Ալլահըն մուհապպէթինի լաիզի
վէճ իւզրէ պիլմէք իմքեան խարիճինտէ տիր : պինաէն
ալէյհ պու էսրարէնկիզ մէսէլէսի տէ մահաուտ ազլըմըզ
իլէ պուրատա (տիւնեատա) օլտըղը կիպի թէմիլէ էտէ-
պիլմէք զայր ի միւմքին տիր : Քրիստոս իշիւն սալթ
պիլմէք տէյէրէք անըն Ուլուհիյէթ սըֆէթինէ վէ
մահա Ալլահ իտի տէյէրէք տէ անըն ինսանիյէթի շէ-
րէֆինէ աալա խալէլ կէթիրէմէյիզ : Քիթապը Շէրիֆին
պու Էօլտաքի թալիմաթը վէ պու պապտէքի իթիգա-

տըմըղ Ուլուհիյէթին շէրէֆինէ ասլա սօգանմազ , վէ պուշտան պիր կէօնէ կիւնահ իմնատ օլունմազ . Զունքի պիզ Զիշ պիր վէճճլէ Բիթապ Ե Շէրիֆէ վէ Ալլահա պիր թէպալիաթ վէրմէյօրուզ , իլլա , տահա ղիյատէ ճէնապ Ե Մէննան հազրէթլէրինին էմր ի ճէլլինէ քեամիլէն իթաաթ վէ ինգըյատ իչիւն պիւթիւն Իլհամ Ե Շէրիֆին թալիմաթ Ե հագիգիյէ վէ սապիթէսինի օլտուղու կիպի ամիլ պուլունույօրըղ . պինապէրին տէրիզ քի Ալլահ Ե Աղիմ Իւշշան հազրէթլէրինի հաշա , Սիւմմա հաշա , ինքեար էթմէք նէ տէրէճէ կիւնահ իսէ , անըն ահքեամ Ե ապիլիյէ վէ թէնպիհաթ Ե մուհիմմէ վէ թալիմաթ Ե ճիտիյէսինի հալի պուլունան մէղքիւր քիթապլարըմըղա իթիմատ էյլէմէմէք վէ եախօտ անլէրին հագաիգ ու տագաիգինի նազարը չիւպէ իլէ թէլազգը էյլէմէք աչի տէրէճէ խաթա տըր :

Իպն Ուլլահըն քեամիլ ինսան օլուպ տիւնիւտա ինսանըն տիւշար օլապիլէճէյի քեաֆիէի միհնէթ ու քէտէրէ , քէլալ ու մէլալա , էնվաի մէվանի վէ միւշքիլաթա թէատաիյաթ վէ թէարրուղաթա , ճէվր ու ճէֆալարա օլրալըպ տա քէմալ Ե շէճաաթ մէթանէթ վէ մէմնուհիյէթլէ թէհամմիւլ էյլէմէսի , ինսանլարըն Ալլահա գարշու էթտիքլէրի վէ էլիէվմ պի ղալրի հագգին էթմէքտէ օլտըղլարը կէօնակէօն չիքեայէթլէրէ գաթան մահալ պրագմամըշ տըր : Սէպաթ , մէթանէթ , իթաաթ , ճէսարէթ , էլգըսսա հէր մէմտուհ խասլէթ , խասսիյէթի , գուսսիյէթ վէ իւլլիյէթի , մէղիյյէթ վէ ֆաղիլէթի անըն էօմր ի փաքինտէն էօյրէնիպ անա միւզթէտի օլմամըղ ֆէրիզէ ի ղիմմէթիմիզ տիր . իլթէ պու սէպէպտէն Յիսուս Բրիստոս ինսանիյէթին նիմուհնէ ի քէմալ տըր , անա միւշապէհէթ իչիւն մէպէքի մէլէքսիմաթընա իմթիսալա մէճպուրըղ քի անճազ պու թարիգ իլէ « Եղերուք դուք կատարեալք որպէս Հայրն

ձեր երկնաւոր կատարեալ է » « Սէմաւաթտա օլան փէտէրիմիզ քեամիլ օլտուղը կիպի , սիզ տախի քեամիլ օլընըղ » էմրի իլահիանէ իթիպաէն Զիւսնիյաթ վէ իւլլիյաթա , ֆէղաիլ վէ քէմալաթա գատէմ նիհատէի տիւուլ էտէպիլիլիզ :

ՔՐԻՍՏՈՍԸ ԹԷՔՐԱՐ ԶՈՒՀՈՒՐԸ

Յիսուս Բրիստոսըն սէմայա ուրուճու զէմաննտա կէօրիւնէն իքի մէլէքլէր շալիրտլէրէ խիթապէն « Եանընըպտան սէմայա ուրուճ էտէն պու Յիսուս նաալը սէմայա չըղտըղընը կէօրտիւնիւզ իսէ , օ վէճճլէ կէլէճէք տիր տէտիլէր » : Բրիստոսըն պիզէ պէյան օլունմասընըն պաշլըճա զէմանը իւշէ միւնգասիմ տիր . եանի իւշ ֆարզըլը զէմանլարա Բրիստոս պիզէ զահիր վէ պահիր օլուր : Պիրինճի տէֆա , ճէննէթին թարիգինի պիզէ իւլուր : Պիրինճի էյլէմէք իչիւն 1900 սէնէ մուգատտէմ բաէ վէ թէհիյէ էյլէմէք իչիւն 1900 սէնէ մուգատտէմ իւլուր : Իքինճի տէֆա , պիզի զաթէն թէշրիֆ էթմիշ տիր : Իքինճի տէֆա , պիզի սէմայա տէլալէթ էթմէք իչիւն պու զէմանի վէ զէմինի էօմրիւն էնճամընտա զաֆիլէն կէլէճէք տիր : Իւլիւնճիւ վէ սօն տէֆասընտա , զէմինին քեաֆիէ ի սէքէնէսինի Զիւքմ էթմէք իչիւն տիւնեանըն ախըրընտա տարաթ Ե աղիմէ վէ տէպտէպէ ի ֆէվզ էլ ատէ իլէ զուհուր էտէճէք տիր : Պիզէ էլզէմ օլան խուսուս , իւք թէշրիֆինտէն պիլ իսթիֆատէ՝ իքինճիանէ եանի պու հայաթ Ե տիւնեէվիյէմիգին նիհայէթինտէքի կէլէճէյի վազթա հազըր վէ ամատէ օլմազ տըր : Էկէր պու էօմրիւն խիթամընտա Յիսուս պիզի Զիւսն ի իսթիգալ վէ գապուլ էյլէր իսէ , իւլիւնճիւ տէֆաքի զուհուրընտա , քէնտի էյլէր իսէ , իւլիւնճիւ տէֆաքի զուհուրընտա մուհաքէմէլաիքէսի վէ մուգատտէսլէրի հուզուրընտա մուհաքէ-

մէմիզ ճերեյան էյլէտիյի զէման ըռւյըմըզ պէրրագ վէ գալպիմիզ փաք չըգաճագ տըր: Ինճիլ «Պիւթիւն տիւն- եատա ճիւմէ միլլէթլէրէ շէնատէթ օլմագ իւզրէ վագ օլունաճագ վէ օ զէման նիհայէթ կէլէճէք տիր» . թու- ֆանըն զաֆիլ կէլտիյի կիպի , Յիսուսընտա նալէնանի թէշրիֆիտէն ինսանլար , սու թուֆանընտա օլտուզը զէմանտա տահա զիյատէ տէնշէթ ու հէյէճանա կիրիֆ- թար օլաճագլար տըր : Սօն պէլանըն , եանի տիւնեանըն ախըրընըն կէլիշի փէք միւտնիշ վէ մախուֆ օլաճագըն- տան նիշէլէր անըն զուհուրը զէմանընը եագըն տըր տէյիւ զանն էթմէյօրլար : Նոյ , քէնտինէ մուսսըր պու- լունան ատէմլէրէ , մուհագգագ թուֆանըն կէլէճէյինի խապէր վէրտիյի կիպի . կէլէճէք սօն խարապիյէթ իշիւն տախի մուգատտէմա Բրիստոս մալլումաթ ը լազըմէյի վէ թալիմաթ ը հագիգիյէյի սէրանէթէն պիտիրմիշ վէ իլանիհայէ պիտիրէճէք տիր : Նոյըն զէմանընտա ազատ օլանլար հէլաք օլանլարա նիսպէթէն փէք ազ իտիլէր , վէ լաքին Յիսուսըն սօն թէշրիֆի զէմանընտա անասըր թութուշըզ եանտըրը վէ տիւնեա մանլ ու նապուտ օլտըրը վագթ պիլա շիւպնէ անըն սէֆինէի սալիմէսի- նէ իլթիճա էտէնլէրին ատէտի պիհատտ վէ պիհի- սապ օլաճագ տըր : Նէ՛ մութլու օլ կիւնտէ Յիսուսըն սէֆինէսինէ տախիլ պուլունանլարա : Յիսուս իւք կէ- լիշինտէ « ազընը աշմահարագ » հէր էզա ու ճէզայա տահանտը , հիւքմ օլունամաը իշիւն եարամագ ատէմլէր էլինէ թէսլիմ օլունտըրընտա անլէրին հուզուրընտա պիր միւճրիմ կիպի հասպ էլ իճապ սիւքիւթի իիթիյար էյլէտի : Արզու պույուրսա իտի անլէրի միւտաֆաա ի աճիպիյէ , տիւշարը հայրէթ ու իսթիղրապ վէ մա- ըուզը տէնշէթ ու իզթիրապ էտէմէզ մի իտի : « Օ՛ պէօյլէ օլմագ վաճիպ տիր » տէյէրէք մուգատտէրաթ ը իլանիյէ ի եզէլիյէյէ պաշ էյտի .

Լաքին , Բրիստոսըն թէքար կէլիշի՝ էվվէլքինին թամմ մուզայիրի օլաճագ տըր . պու տէֆա ինսանլար անըն հուզուրընտա սիւքիւթէ հիւքմ օլունաճագլար տըր . պիզ անըն հուզուրը փիւր նուրը իլանիսինտէ տուրուպ Օ՛ պիզիմ իշիւն իլամ եիւրիւթալիւնտէ քիւլլիէն լալ վէ պիմէճալ գալաճագըզ . Պիզ անը պի զայր ի հագգին մանքիւմ էթտիք , հէմ Օ՛ պիսուշ օլուպ պիզ կիւնանքեար իտիք , ամմա Օ՛ պու քէրրէ պիզի հագգ իւզրէ քէսրէթ ի կիւնան վէ իսեալարըմըզա կէօրէ հիւքմ էտէճէք քի , անըն հիւքմիւ միւսթագիմ վէ ատիլ տիր , զիրա Օ՛ Հաքիմ Մութլազ տըր : Յի- սուսըն եաֆթասընտա օլտուզը կիպի , պիզիմքինտէ տախի պիր կէօնէ սէնվիյաթ վուգու պուլմաշըպ քեաֆ- ֆէի ճիւքմ ու ճիւնայէթիմիզ անտէ մուսարրանէն մու- հարրէր պուլունաճագ տըր : Վահի 20. 11 — 15 տէ շէօյ- լէ հազըմը տըր . « Վէ պիր պէօյիւք պէյալ թախթ վէ իւզէրինտէ օթուրանը կէօրտիւմ , անըն հուզուրըն- տան զէմին իլէ սէմա ֆիրար էտէպ անլէրէ պիր մահալ պուլունամաը : Վէ էմվւթը , քիւշիւքլէրի վէ պէօյիւք- լէրի , Ալլանըն հուզուրընտա տուրուր կէօրտիւմ , վէ քիթապլար աշըտը վէ հայաթ քիթապը օլան տիկէր պիր քիթապ աշըտըպ էմվաթ քիթապլարտա մուհարրէր օլան շէյլէր իւզէրինէ ամէլլէրինէ կէօրէ հիւքմ օլուն- տըլար . . . վէ հէր քիմ քի հայաթ քիթապընտա գայտ օլունմուշ պուլունամաը իսէ , աթէշ կէօլիւնէ աթըտը » , տիւնեանըն ախըրընտա , ումումի վէ ալէնի պիր մու- հաքէմէ , եանի պիւթիւն ճիւնանըն մուհաքէմէսի ճէրէ- յան էտէճէլի զէման՝ Յիսուս Բրիստոսը ճէլալըն թախթը իւզէրինտէ գուուտ էյլէմիշ պիր հաքիմ ի ատիլ վէ պիր մէլիք ի ճէլիլ տէյիւ միւշահէտէ էտէճէլիզ : Օ՛ մէլիք իսլ միպիսք վէ հաքիմ իսլ հիւքքեամ իսմինէ մալիք պու- լունամաըլա պիզըլաթ հիւքմտարանը , հիւքէմա վէ իւ-

լէմայը հազգանիյէթ վէ գուարէթ ի ազիմէ իլէ մու-
հաքէմէ էտէճէք տիր . էօյլէ պիր ուլու տիվանտա քի ,
Օ՝ տիվան պիհիտապ մէլաիքէտէն վէ խիլգաթ ք ալէմ-
տէն պէրու սեմատա ճէմ ու խոտիխար օլունմուշ օլան
մուգատտէսլէր կիրունընտան վէ նիհայէթ պիր ազիմ
ճինուտ ք սէմալիյէտէն միւրէքքէպ պուլունաճագ տըր :
Օլ բուզ ք շէրիաթտա ետիլըլաճագ իշ , հէր քէսին ա-
մէլինէ կէօրէ էճրինին տէրհալ թային ու թախսիտի տիր .
զաթէն հէր քէսին կիւնան վէ սէվապ ք էօթէտէն պէ-
րու աէֆթէր ի ամալընտա արիզ ու ամիգ մուգայէտ
պուլունաղընտան հէր քէս՝ քէնտի Ֆիլլինէ կէօրէ պիր
անտէ եա նաիլ ի միւքիաֆաթ վէ եա տիւշար ք միւ-
ճազաթ օլաճագ տըր : Չալտար եազըլմագ իւզրէ աշ-
բըլըպ սէմէթ պէ տէմէթ հազըր օլմուշ վէ պուլտայ
տէր անպար էտիլմէք իւզրէ միւտտէխար պուլունաճագ
տըր : Գրիստոս սաղընտաքիլէրի հիւնն ի թէլազզը վէ
վէ տալէթ իշիւն թաթըր տիհանըն աշաճագ , սօլուն-
տաքիլէրէ իսէ տէհէթ ու աֆէթլէր սաշաճագ տըր :
Գրիստոսը օլ վազթ իւք թէշրիֆինտէ օլտըր կիպի ,
հագիր վէ ֆաքիր , մազլուժ վէ մազտուր , հալիմ վէ
մահճուպ , սապուր վէ սաքին պիր հալտէ տէյիլ , իլլա
տիւնեա մէվճուտ օլմագտան էվվէլ փէտէրինին նէզ-
տինտէ մալիք օլտըր իզզէթ ու ինթիշամը թաամ իլէ
կէօրէճէյիլ : Անը օլ վագթ ազընըն աշման գուզու
կիպի միւթի տէյիլ , փարէլէյիճի տիշի արսլան հէյէթ
ու հէյէթինտէ պուլաճազըր : Անը օլ գէման , տիւն-
եատա օլտուր միաիլլիւ բահիմ , վէ քէրիմ պիր զաթ
կիպի տէյիլ , իլլա առալէթ գըլըճընը էլինտէ թուլման
պիր ճէլլատ կիպի կէօրէճէյիլ : Անը օլ գէման , հէր
քէսին կիւնանըն աֆվ էյլէմէյէ զիյատէսիլէ շէֆիգ
պիր բէֆիգ ի վէֆիգ տէյիլ , իլլա ճիւմէյին թագսի-
րաթ վէ թէճալուզաթընը թարթմագ վէ անլէրի ճէ-

հէննէմէ աթմագ իշիւն՝ էլինտէ միգան ք հազգանիյէթ
վէ առալէթի թուլմագտա օլտըր հալու հէյէթտէ իս-
թիգպալ էտէճէյիլ : Անը , տիւնեատա օլտըր կիպի ,
կիւլէր եիւզլիւ , շիրին սէօզլիւ , լաթիֆ ալգըշ վէ
թաթըր պագըշ իլէ տէյիլ , իլլա կիւնանքեարար լէհնէ
հիտտէթ վէ շիտտէթլէ կէօզլէրինի աշմագտա վէ չար
ճիհէթէ աթէշ գըլըլճըմարը սաշմագտա օլտըր հալտէ
կէօրէճէյիլ : Անը , տիւնեատա էթտիյի միաիլլիւ , կիւ-
նանքեարա « Պէն տախի ալէյիհէ հիւքմ էթմէմ , կիթ
արթըգ կիւնան իշլէմէ » եօլլու իսօ թապիաթ վէ թաթ-
ըր նասիհաթ իլէ տօլու տէյիլ , իլլա խաթաքեարան ի-
շիւն « էյ մէլունլար , շէյթան իլէ անըն մէլաիքէսինէ
հաղըրլանմըշ շօլ էպէտի աթէշէ հուզուրըմտան կիտի-
նիլ » տէտիլինտէ հիտտէթլի պիր հալտէ պուլաճազըր :
Յիսուս իւք թէշրիֆինտէն պէրու տախիմ կիւնանքեար-
լարա տաթ օլմուշ իքէն , սօն կէլիշինտէ անլէրէ առու ի
էքպէր օլաճագ տըր : Իւք թէշրիֆինտէ , կիւնան եիւ-
զլիւնտէն աճիլ վէ թաճիլ գալանլարա « էյ եօրըն վէ
էիւքլիւլէր պանա կէլինիլ » տէտիլի հալտէ , սօն թէշ-
րիֆինտէ « Պէնտէն իրագ կիտինիլ » տէյէճէք տիր :
Էվվէլքիսինտէ անլէրէ տալէթ վար , սօնրաքիսինտէ
առալէթ : Իւք կէլիշինտէ « Պէն Իսրայէլին զայ օլմուշ-
լարընը իսէլաա էթմէյէ կէլտիմ » տէտիլի հալտէ , սօն
կէլիշինտէ « Պէն Իսրայէլին զայ օլմուշլարընը հէլաք
էթմէյէ կէլիշօրուժ » տէյիւ նիտա էտէճէք տիր : Յի-
սուս՝ Հաննանըն , Կաիաֆանըն , Պիղատոսըն , Հերով-
դէսին վէ սաիր բիւէսա վէ իւլէմանըն հուզուրընտա
տուրուպ մուհաքէմէ օլունըր իքէն՝ Յիսուսըն քիմ օլ-
տըրընը պիլէմէտիքլէրի հալտէ , սօն կիւնտէ անլէր Յի-
սուսըն հուզուրընտա տուրուպլարընտա հէմ անըն վէ
հէմտէ քէնտիլէրին քիմ օլտըրլարընը անը վահիտտէ
կէրէյի կիպի կէօրիւպ պիլէճէքլէր տիր :

Բրիտոսըն թէքրար կելիշինին զէմանը նամալիւմ
 քսէ տէ, նակէհանի կելէճէյի վէ կելտիյինտէ շիմտիքի
 կիպի տիւնեատա ատէմլէր պուլունաճաղը վէ անլէրին
 պաղթէթէն զաֆլէթ վէ տէհէթէ օլրայաճաղարը մու-
 հարէր տիր : Սու թուֆանը վէ եէրուսաղէմին խարա-
 պիյէթի ափանսըղ օլուպ տա՝ երեզպինլէրճէ քիմէլէրին
 անը վանիտտէ մահվ վէ գաթլ օլունսըղարը միտիլիւ,
 Յիսուս Հաքիմի ճիհան մագամընտա պուլութլարա
 բագիպէն զուհուր էյլէտիյինտէ օլ հէյպէթլի հիսապ
 կիւնիւնտէ « պիր պէօյիւք զէլզէլէ օլուպ՝ կիւնէլ պիր
 գըլ չուվալ կիպի սիյահ՝ այ տախի գան կիպի օլաճագ
 վէ քէվքէպլէր շիտտէթլի բիւզկեարտան սալլանան
 ինճիր աղաճը քէնտի խամ ինճիրլէրինի տէօքտիլիւ
 կիպի եէրէ տիւշէճէքլէր : Վէ սէմա տիւրիւլիւր պիր
 թումար կիպի չէքիլէճէք . հէր տաղ վէ ատա տախի
 եէրլէրինտէն հարէքէթ էյլէյէճէք : Վէ տիւնեա մէլիք-
 լէրի վէ պէօյիւքլէր վէ զէնկիլէր վէ պին պաշլըար վէ
 գուտրէթ սահիպլէրի վէ հէր գուլ վէ հէր հիւրը մաղա-
 բալարտա վէ տաղլարըն գայալարընտա կիլլէնիպ ,
 տաղլարա վէ գայալարա իւզէրիմիզէ տիւշիւպ պիզի
 թախթտա օթուրանըն հուզուրընտան վէ գուզուրըն
 զազապընտան կիլլէյինիզ , զիրա անըն զազապընըն
 ազիմ կիւնիւ կելտի , վէ քիմ տուրապիլիւր տէյէճէքլէր
 տիր : » Վահի 6. 12—17 : Վէ Եսայի փէյղամպէրի ճէլիլ
 թարաֆընտան սէօյլէնիլէն շու քէլամ « Զիրա Բապպ
 իւլ ձինուտ եէհօլա թարաֆընտան պիւթիւն տիյար
 հագգընտա մուգատտէր օլունան պիր խարապիյէթ ի-
 շիթտիմ » օլ վագթ թէմամըլա վէ սօն տէֆա օլարագ
 իճրա օլունուպ պիթէճէք տիր : Պու պապտէ Պետրոս
 բէսուըն Շէհատէթի մալիւմէսինի տախի իսթիմա է-
 տէլիմ , « Բապպըն կիւնիւ կէճէտէ խըրսըզ կիպի կէ-
 լէճէք , անտէ տախի սէմալաթ կիւրիւթիւ իլէ զաիլ

օլարտգ անասըր եանմաղլէ հալլ օլունաճագ տըր » :
 Իլք պէլա եանի թուֆան զէմին իւզէրինտէ սու իլէ
 մէյտանա կելտի , լաքին սօն պէլա ինթիմալէն տիւն-
 եայը իհաթէ էյլէյէն իքի էճղա իլէ եանի հէմ սու վէ
 հէմ աթէլ իլէ օլարագ քեաֆֆէ ի կէօրիւնիւր ճիհան
 մահվ վէ նապուտ օլուպ պիթէճէք տիր . իպթիտատէ
 մէվճուտ օլան մատտէ ի մաիյէնին սուրէթի թէրէք-
 քիւպ վէ թէքէվիւնիւ նէ՝ կիպի սու վէ հէրարէթ իլէ
 իպթիտար էյլէտի իսէ , այնի թարզ իլէ տէ էրիյիպ պի-
 թէճէք վէ եանըպ կիտէճէք տիր : Պիտայէթի նէ՝ իտի
 իսէ , նիհայէթի տէ էօյլէ օլաճագ տըր : Պէօյլէճէ ալէմի
 մատտիյաթ զայպ օլուպ , անտէ եաշամըն պուլունան
 ալէմի մանէվիյաթ եանի , պիզ բուհըմըլ իլէ պազը
 գալաճաղըղ : Մատտիյունար , լա էտրիյունար վէ տէհ-
 բիլէր էկէր տէրք ու ֆէրք էթսէլէր քի , պիր կիւն պու-
 ալէմի մէշհուտ քիւլիյէն կէօղտէն նիհան օլարագ մահ-
 զա բուհլարը մէյտանտա գալաճագ տըր , պիլա շիւպիէ
 տիւնեայա պու տէրէճէ փէրէսթիլ էթմէյիպ հայաթը
 բուհանիյէլէրի իւզէրինէ սարֆը զինն էտէճէքլէր տիր ,
 վէ լաքին անլէր շիմտի պու չէյլէրին հագաիզ ու տա-
 գաիզինէ ապա իգնա օլմայըպ , հիսսիյաթը տիւնե-
 վիյէ վէ նէֆսանիյէ իլէ իմրարը Էօմը էյլէտիքլէրի
 իշիւն , Ալլահ տախի պիր կիւն պու կէօրիւնիւր ալէմի
 մահվ էտէրէք անլէրէ նէ՝ կիպի մուվագգաթ վէ պա-
 թըլ չէյլէրէ ալտանմըն օլտուգլարընը կիւնէլ կիպի կէօս-
 թէրէճէք վէ անլէրի հագարէթ վէ բէզալէթի էպէտի-
 յէյէ թէսլիմ ու թէրք էտէճէք տիր :

ՓԵՅՂԱՄՊԵՐԱՆ Ը ՔԵՇՇԱՅ

ԴԱՆԻԷԼ ՎԵ ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ

Եղմինէ ի Եվայիտէ Հազգ Թէալա վէ թէգատտէս հազրէթլէրի քէնտի Եվամիրի ալիյէսինի փէյլամայէ-
րանը զիշան ճէնապլէրի վասըթասըյլա ինտանլարա
թէպլիզ պույուրակէլտիյինտէն զուհուրա կէլէն հէր պիր
փէյլամայէրին էօհաէի միւհթէրէմէսինէ պիրէր մուհիմմ
վազիֆէլէր թէվտի վէ թէլգին պույուրմուշ օլտուզը
կիպի՝ պու իքի դաթը ալի դատիրի, Էանի Տանիէլ փէյ-
լամայէր իլէ Յովհաննէս րէսուլը տախի ճիհանըն քէշ-
շաֆը հալինտէ ինթիխապ էյլէմիշ տիր : Յովհաննէս՝
էֆէնտիլիզին րէսուլլարընտան պիրի օլուպ առաքեալ
նամը վէ վազիֆէսիլէ մարուֆ վէ մալիւմ իսէ տէ ,
սիննի շէյխուլիթինտէ Պատմոս ատասընտա թահրիր
պույուրտըզը սօն Քիթապը Վաանիսիլէ պիր չօգ մու-
հիմմ իխպարաթը քէյլամայէրանէտէ պուլուռնտըզընտան՝
պի հազգին փէյլամայէր թէսմիյէ գըլընմայա շայէսթէ
օլմասըյլա մաէն՝ Վաանիսիտէ հազիգաթէն միւքէմմէլ
պիր նուպուվվէթ տիր : Իշպու իքի փէյլամայէրլէր իլէ
տիկէր փէյլամայէրլէրին միւհանընտաքի ազիմ ֆարգ շու
տըր քի , տիկէրլէր , պիր զէմանա միւհանսըր օլուպ՝
ալէլ ումոււմ մուսսըր պուլուռնտըզլարը վուգուաթլար-
տան պահս էտէրէք՝ սալթ պիր հիւքիւմէթ՝ Էախօտ
Քրիստոսըն մէլէքիւթիւ հազգընտա՝ ինթարաթտա
պուլընտըզլարը հալտէ՝ պուհլարտան պիրիսի Ահաը Ա-
թիգտէ , վէ տիկէրի՝ Ահաը ճէտիտտէ պիրէր մէվգը ի
միւմթազ իհրազ էյլէմիշ օլուպ՝ պասարը պասիրէթլէ-
րինի զէմանը միւսթազպլէլ շէվիթէրէք՝ հալգի էհէմ-

միյէթ օլան միլէլին զուհուրաթ վէ ինհիթաթըյլա օղ-
րաշմագտա պուլուռնտըլար տըր :

Յիսուս Պիղատոսա խիթապէն « Էկէր սանա Էօգա-
րտան վէրիմիշ օլմասա իտի , պէնիմ իւզէրիմէ հիշ
պիր զուտրէթին օլմազ իտի » իրատըյլա հէր գուտրէթ
վէ հիւքիւմէթին պաշը Էօգարըյա մէրպութ պուլուռն-
տըզընը , վէ անլէրին հայաթ ու հարէքեաթընտա ճէ-
նապը Եղտանըն մուգատտէր վէ միւտախէլէսի օլուռ-
ղընը իրայէ վէ իսպաթ էյլէմիշ տիր : Պօղոս առաքեալ
տախի պու իսուսուսը « Հիւքիւմաթը մէվճուտէ Ալլահ
թարաֆընտան թէրթիպ օլուռմըշ տըր » քէլամըյլա թաս-
տիգ էթմէքտէ տիր : Դանիէլ վէ Յովհաննէս հէր իքի-
սի տախի՝ Րրիստոսըն մէլէքիւթիւհիւ էսաս վէ նիշան-
կեան իթթիխազ էյլէյէրէք՝ տիկէր քեաֆֆէ ի հիւքիւ-
մէթլէրին վէ անլէր վասըթասըյլա մէյտանա կէլէճէք
օլան վուգուաթըն՝ անա ալազատար պուլուռնտըզընը
խապէր վէրմէքտէ , նիհայէթ Քրիստոսըն մէլէքիւթիւ-
նիւն տիւհեա իւզէրինտէ գաիմ վէ տաիմ օլաճաղընը
պէյան էյլէմէքտէ տիրլէր : Միւհթէրիտէն ալարազ Տա-
նիէլ տահա զիյատէ զէմինի քիմսէլէր վէ վուգուաթլար
իլէ իշթիլալ էյլէտիլի հալտէ , Յովհաննէս սէմալի դա-
րիպ ալամէթլէր , մուգատտէսլէր վէ անլէրին սէմալի
անվալը , րուզը գըյամէթ , րուզը շէրիաթ , միւհա-
զաթ , միւքեաֆաթ , սէմալի Երուսաղէմ վէ անըն
թախթտաքի մէլիլի Իպն Ուլլահ հազգընտա մուֆաս-
սալէն պահս էյլէր : Պէօյլէճէ Տանիէլ պիղիմ տըգգա-
թըմըզը զէմինէ՝ Յովհաննէս իսէ ալէլիսուսուս սէմանա
ճէլպ էտէր :

Վաանի քիթապընըն սօն պասը՝ կիւզէլ պիր տալէթ-
նամէ օլմասըյլա մաէն՝ սատըգ վէ ֆատըզլարըն էճր ու
միւքեաֆաթլարընը տախի թային էտէն սէրթ պիր ին-
թարնամէ տիր :

Հէր ի քիսի տէ՛ քեամիլ միւմիւնէր իսէ տէ , Յով-
հաննէս՝ էզհէր ճիհէթ Դանիէլէ ֆաիգ պիր զաթը ալի
գատիր վէ պիր փերի պինազիր տիր . Դանիէլ՝ Յովսէ-
փէ , վէ Յովհաննէս տէ՛ Դանիէլէ միւրէճճա՛ տրը : Յով-
հաննէս՝ պիհէմթա պիր րէսուլ՝ հէմ տալիս եէքթա պիր
նէպի տիր , ինճիլին նէպի իւլ ալըրը :

Էմսալը արասընտա եէքթա օլան իշպու ի քի նիւ-
պուվվէթլէր՝ տիւնեատաքի վուգուաթ վէ ալարըզա-
թըն անախթարլարը մագամընտա օլուպ , հէր քիմ ան-
լէրէ մալիք իսէ , եանի անլէրի ֆէհմէ գատիր իսէ , իշ-
պու հիքմէթ վէ աճաիպաթ գափուսընտան պիսսուհուլէ
իշերի կիրէպիլիպ նէ՛ վար նէ՛ հօգ արիզ ու ամիգ
քէշֆ էտէ պիլիլ : Մէլէք՝ Դանիէլ փէյլամպէրէ շու-
միւնվալ իւղրէ իտարէ ի մէգալ էյլէյօր «Վէ սէն է՛յ Դա-
նիէլ , նիհայէթ վագթընա տէկին՝ քէլամլարը գափա , վէ
քիթապը միւհրլէ . չօզլար՝ միւթալաա էտէճէք վէ իւմ
արթաճագ տրը » . . . « Չօզլար թաթհիր օլունըպ պէ-
յագ զըլընաճագ վէ դալլ էտիլէճէքլէր , ֆագաթ չէ-
րիրլէր շէրրի իրթիքեապ էտէճէքլէր , վէ շէրրիլէրին հիշ
պիրի ֆէհմէ էթմէյէճէք , լաքին ազիլէր ֆէհմէ էտէճէք-
լէր » : Անլաշըլմասը զայրի միւմքին շէյլէրի Ալլահ պի-
գէ թալսիյէ էթմէգ իտի . անճագ քի անլէրին թէտ-
գըգը իսայի զէմանա միւթէվագզըֆ պուլունտըլըն-
տան չօգ քիմսէլէր վագթընտան էվվէլ տէրք ու թէմ-
հիզէ նաիլ վէ քէշֆ ու թահգըգա ֆաիլ օլամամըլլար
իտի . վէ շիմտի ֆիլվագը մէլէյին պուլուրտըլը կիպի
իւմ ու մալիւմաթ գաթ էնտէր գաթ թէքսիր էյլէմիշ
օլուպ՝ ձէնապը Ալլահըն ալլա ու ինայէթիյլէ Բիթապը
Մուգատտէստէ մէվճուտ վէ մէսթուր պուլունան պիլ-
ճիւմէ հագաիգ ու տագաիգէ մալիւմաթտար օլմուշըգ
եալիստ օլմաեա վէսաիթ վէ սուհուլէթ ի քիւլլիյէմիզ
վար տրը : Մէլէյին պալատաքի իֆատէսիյոտէն պէրա-

ՉձՅԷ (ի քի պին տէօրթ եիւզ օթուզ տէօրթ) սէնէ մի-
րուր էթմիշ օլսուպ , պու միւտտէթ ի մէտիտէ գարֆըն-
ֆա պիր չօգ փէյլամպէրլիքլէրին իճրա օլունմուշ օլ-
մասըյա , նիւպուվվէթ նօգթա ի նագարըյա պիզիմ
շիմտի հաճիկ զէմանտա պուլունտըլըմըգը իսթիիւրաճ
էտէպիլմէք միւշքիլ հա միւմքինաիզ տէյիլ տիր : Չօգ-
լարընըն իտտաասընճա պիզ շիմտի վագթը նիհայէթտէ
պուլունըյօրըգ : Պու քեաֆֆէի շէյլէրէ ալեհա՛ օլտըգ-
տան սօնրա պիզիմ իլք վագիֆէմիզ տաիմ իւլ էվգաթ
այըգ վէ ուեանըգ տուրմագ վէ Բրիստոսըն ափան-
սըգ զուհուրընտա անը հիւսն ի իսթիգպալա նաիլ օլ-
մագ տրը :

ՔԵՆՏԻՆԷ ՀԱՔԻՄ ՕԼ

«Վագիմէթիմապլլուց իմի շանիս ի
աշիլի վար սր , պիքիսի սին , ճիկէրի
վիհսան » :

(Մասամ Արաւի)

Առ եղբայրդ իւմ , (*)

Պր. Յակոբ Տասըրեան , յԱմերիկա :

Ինսան , քէնտինի իտարէյէ դայր ի միւգթէտիր օլ-
տուղը հալտէ , հիշ պիր շէյի տալիս հիւսնի իտարէյէ
գատիր օլամագ : Քէնտինէ էօյրէտէմէյէն սաիրինէ պիր
չէյ էօյրէտէմէյ : Պիզ պաշգալարընըն գապահաթլարը
իշիւն շէտիտէն թէվպիլա վէ մուսիտէգէյէ գըյամ էյլէ-
տիյիմիզ թագաիրտէ , քէնտի նօգսանլարըմըգ իշիւն հա-

(*) Ի յիշատակ եղբայրական մշտական սիրոյ :

քիմանէ սուրէթտէ տալրան իայրդ : Լազըմ տէյիլ մի քի, ինսան՝ խօտ պէ խօտ թէքեասիւլ վէ գապահաթընը կէօրիւպ կէօղէթսին վէ աթաղըը եանլըլ վէ չարփըդ ատըմլարտան տօլայը իւք էվվէլ քէնտինի մէսուլ թութ սուն : Պէնճէ, պիր ինսան սախրդէրին խաթասընտան գիեատէ քէնտիսինքի իչիւն փիւրճիտտէթ վէ փիւր դաղապ օլմալը վէ զիյատէսիլլէ մէյուս վէ միւղթարիպ պուլունմալը տըր . եանի ինսան քէնտի քէնտինի տէօյմէլի տիր : Պաշգասընըն գապահաթընը ալֆ էթմէք ալիճէնապըդ տըր . քէնտի գուսուրը իչիւն քէնտինի մէսուլ թութմաղ մէրալէք տիր : Քէնտինէ գօլայ գօլայ ալֆ էթմէմէլիսին : Նէտէն իճապ էտիյօր քի ինսան քէնտի նօգսանընը կէօրսիւնտէ սիւքիւթ կէչսին :

Նէտէն ֆարզ էտիյօր քի, պաշգասընըն գուսուրը իչիւն հիտտէթ քէսպ էյլէտիյի հալտէ, քէնտիսինքի իչիւն օ տէյիլտէն կէլի վէրսին : Նէտէն իգթիզա էտիյօր քի, պաշգասընըն կիւնաճ վէ գապահաթընը տէչէչտիրիպ մէյուտան չըգարարտգ եիւղիւնէ վուրմահա արգուքէչ պուլունսուն տա՝ քէնտիսինքիսին իւսթիւնիւ քիւլլէմէյլ, գափատըպ գարարթմայա չալըչսըն . նէտէն պէօյլէ :

Ֆիքը, վիճտան վէ գալպ՝ ատէմի մանէն տարպ էտէն ալէթլէր տիր . պունլարա տաիմա խաթիմա վէ իթիպար էտիլտիքտէ՝ անլէր հէր հանկի պիր թագսիրաթըմըդտան տօլաեը նա՞սըլ հարէքէթ էտէճէյիմիզի վէ նէ՝ եօլտա միւթէնէպպիս վէ միւթէնէսսիր օլաճաղըմըղը պիղէ պաղէն սէրթ վէ աճը, վէ պաղէն միւլարիմանէ վէ իօշ պիր սուրէթտէ իրայէ վէ իսթար էտէրլէր : Իմտի, քէնտինի քէնտի իրատէթինէ թէրք էթմէ . պիր գապահաթ իչլէտիյինտէ սէն քէնտի քէնտինէ չու միւնվալ իւղրէ սիւալլէրէ իպթիտար վէ խաթիճալ էյլէ . նիչիւն պէն պու շէյի եալիտըմ, նէ՝ շէյ սէպէպ օլտու քի

Գալիտըմ, նէ՝ իսթիֆատէ էթմէք իչիւն եալիտըմ, նիչիւն պօշ վէ պիգայտ պուլունսուն, պունսուն նէթիճէսի նէրէյէ վարասիլիլի, գամիրիմ պու պապտէ նէ՝ տէյօր : Սլլահ պու գուսուրը կէօրմէտի մի : Պէն պունու պիր տահա իճրա էթմէլլ միյիմ, պէն պու գապահաթըմը քէնտիմէ նա՞սըլ ալֆ էտէպիլիլի . պէն ալֆ էթմէմ Սլլահ ալֆ էտէր մի . պէն պու գուսուրըմը, կիւնահըմը նա՞սըլ ունուտապիլիլի . պէն շէրիաթը ախլազլէյէ, գալանիյն ի թապիլիյէյի վէ գալաիտ ի սրճիյէյի թէճալուղ էտէպիլիլի միյիմ, էտէրսէմ տէ ճէգասըղ գալըր մըյըմ : Պունլարա միւմասիլ տահա պիւլէրճէ սիւալլէրի ինսան քէնտինէ իսթապ էտիպ տէ՝ միւթէն նասսիս օլմահա ճէնտ էյլէսէ, հագգ վէ փաք պիր թարիզէ փանիհատէ ի տիխուլ էտէճէյինէ էզհէր ճիհէթ իւմիտ օլունապիլիլի : Թագսիրաթ վէ թէօհմէթին մուվաղգաթ ճէղատընը՝ խայր տէյիւ թէլազգի էյլէ, վէ թէտիպ առասընը՝ սէվապ տէյու ատտ ու չումար էյլէ :

Ագիլ քիմսէ իճրա էտէճէյի նէվանէվ իչլէրին ճաիղ օլուպ օլմատըղընը թէֆրիգ պիրլէ, հէր շէյի պասարը պասիրէթլէ արիզ ու ամիգ թէֆթիլ վէ թէհարրի դըլար . պիր կէնճ քէնտինէ միւտիր օլապիլիլի իսէ, նէ՝ էտիւպ, էթմէմէք, նէ՝ լէյէ կիտիպ, կիթմէմէք, վէ պիր մէճլիստէ նէ՝ եօլտա թէաթի ի էֆքեարտա պուլունսուպ՝ պուլունմամա գ ճաիղ իտիյինի պիլիլի : Ինսան պիր կէմիյէ չէպիս տիր քի, անըն տիւմէնինի՝ քէնտիսի խտաքէ էթմէլի տիր, եօգ իսէ, կէմիսի տիւնհանըն էնվաը ֆուրթուհա վէ տալլալարընտան սիւրիւքէնէրէք գաղաղտէ օլուր :

Տօսթուճ, պաշգասընըն մուվաֆֆադիյէթինի կէօքիւպ տէ պունտա անլաչըլմաղ պիր սըրըր վար տըր տէյիւ տիւչիւնմէ, էվվէթ, պիր սըրըր վար, օ տա վաղթըն եալիտ հայաթըն դըյմէթինի պիլմէք վէ էզ ճան

ու տիւ սայ էթմէք տիր : Սէնին մուվաֆֆադիյէթսիզ-
լիյինին պաշլըճա սէպէպի ագլընը՝ եա վազթընը գուլ-
լանամատըղըն տըր, պօշունա պաշգա շէյլէրէ համլ էթ-
մէ : Ալէլ ումուճ՝ մուվաֆֆադիյէթլէր, պիր հազգը
սարինէ միւսթէնէտ տիրլէր քի, հէր ատէճ պունը կէօ-
րէմէզ վէ պիլէմէզ : Ինսանըն՝ էօմրիւնտէ իշսիզ կէշիր-
տիրի հիսապսըզ կիւնլէրի վէ վազըթլարը վար տըր քի,
էկէր անլէրի հիւսն ի իտարէ էյլէմէյի պիլսէ պիր մէք-
թէպ միւստէթ ի էօմրիւնտէն տահա զիյատէ շէյլէր
թահսիլ էտէպիլիւր : « Վազթ ու ֆուրսաթըմ եօգ տըր »
« Իշլէրիմին միւսաատէսի պուլունմազ » « չօգ մէշղու-
լըմ » վէ սարիւ պիր թագըմ՝ սէօզլէր էքսէրիյա թէն-
պէլլէրին սէրրիշթէլէրի վէ պէհանէլէրի տիրլէր. իշկիւ-
զար ատէճ մէրամ էյլէտիյինտէ, վազթը պիլէ եարատըր,
իշկիւզար վէ իրատէթ սահիպի քիմսէ իշիւն միւշքիլ վէ
միւմքիւսիզ լուղէթլէրինին մանասը եօգ տըր : Տիւն-
եատա պիր չօգ կէնճլէրին, ֆէրտլէրին՝ տիւշարը մէ-
զէլլէթ ու սէֆալէթ, կիրիֆթարը միհնէթ ու մէրա-
րէթ օլմալարընըն եէկեանէ սէպէպի՝ քէնտիլէրինի ի-
տարէ էտէմէտիքլէրի տիր : Էվլէթ, եինէ թէքրար է-
տէրիմ, պիր ինսան քէնտի հայաթ վէ էվգաթընըն միւ-
տիրի վէ հաքիմի օլմալը տըր :

Էթրաֆ ու էքնաֆընտա, ագիլ, քեամիլ, սահիպ ի
վազար ու թէմքին քէսանը կէօրտիւլիւնտէ, անլէր
միւքէլլէֆ պուլունտըզլարը մալիւմաթ վէ տիրայէթի՝
մութլագա պաշգալարընտան եա տա մէքթէպլէրտէ
թահսիլ էթմիշլէր տիր զանն էթմէ. ատէմլէր չօգ շէյ-
լէրի՝ տիւնեա մէքքիպիւնտէ կէօնակէօն թէճրիպէ ալէ-
մինտէ էօյրէնմիշլէր տիր : Մէքթէպ վէ մէտրէսէլէրին
թալիմ վէ թէֆհիմ էտէմէտիքլէրի պիլլէրճէ շէյլէր վար
տըր քի, անլէրի մահզա տիւնեա էօյրէտիր : Էվլէթ,
միւթէալիմին ճահիլէ էօյրէտէճէյի պիր չօգ մուհիմ

շէյլէրի պուլունըն, լաքին օլ տիւնեա մէքթէպլինտէ օ-
գուլուպ զայէթլէ թէճրիպէքեար պուլունան, ամմա-
ճահիլ ատտ օլունան քիմսէնին հայաթ ու հարաքեա-
թը տա, միւթէալիմէ հիւսն ի իպրէթ տիր : Չօգ տէֆա-
թէաճճիւպլէ կէօրիւմիւշ վէ տալիմա թէսապիւֆ էտի-
լէն շէյլէրտէն տիր քի, էլսինէի միւսթէլիֆէյէ վէ իւ-
լում ու ֆիւտունը միւթէնէվլիէյէ աշնա ալիմ պիր զա-
թըն նասնէզա մէգալաթ վէ նապէճա մուսամէլաթընա
գարը՝ ճահիլ ատտ օլունան թէճրիպէքեար զէվաթ
թարաֆընտան նէ՝ կիպի հաքիմանէ, ագիլանէ, սա-
պուրանէ վէ միւսլիհանէ ճէվապլար իթա գըլընմըն տըր :
Էլ գըսա, տիւնեա մէքթէպլինէ կիրմէլի տիր. ֆարգը
ագիմ չու նօգթատա տըր քի, հէր ատէճ տիւնեա մէք-
թէպլինէ տալիլ օլուր իսէ տէ, հէփսի տէ միւսթէֆիտ
օլամազ. տըզգաթ էտէնլէր, տուրէնտիշ վէ պասիլէթ-
լի օլանլար, քէնտի թագսիրաթ վէ կիւնահլարընըն
զէմանի ճէզասընտան իպրէթ ալանլար՝ անճագ պէր-
խօրտար օլուրլար : Շու հալտէ, ճիտտէն քէնտիյին հա-
քիմի. միւտիրի, մուինի, սահիպի, թապիպի վէ հա-
պիպի օլ :

« Ճէնապը Հագգ՝ պիզիմ տարպ ճէզալարըմըզըն
տէնէքլէրինի, մահզուզիյէթիմիզի մուճիպ օլան ալս-
լագը մէզմուսէտէն քէսէր » : (Շեֆսիւր)

ՃԷՆԵՆԵՄ ԱՆՎԱԼԸ

« Էրզաւանի իւլ գարիֆ գումաշ կիյիպ՝ հէր կիւն-
իթիշամլէ սէֆա սիւրէն պիր զէնկին ատէճ իւլէ, անըն-
գափուսընտա, չըպանլարլէ տօլու օլարագ, պրաղըմըշ
լագարոս նամընտաքի պիր ֆագիլին » հիքեայէսի է-

Ֆէնտիմիդին իրատ պուլուրտըը թէմսիլլէրին էն ա-
ճաիպլէրինտէն պիրի տիր : Պու թէմսիլ իլէ ճէննէթ վէ
ճէննէմտէքիլէրին անվալ ու թէճէլլիյաթը իւզէրինէ
գըսա պիր Ֆիքըր վէ մալիւմաթ իթա գըլըմընը տըր :
Ձէնկինին Արրահամըն հուզուրընա կէթիրտիյի իքի
թէքլիֆի շահանը տըգգաթ ոլուպ՝ անլէրտէն հիսսէ
գափըլաճադ հաիզի էնէմիյէթ տէրս վէ իպրէթլէր վար :
Ձէնկինին իւք թէքլիֆի՝ տիւշար ոլտուղը տէնշէթլի՝
ազապ վէ իշկէնճէտէն թաիլիսի ճան վէ ազատէի կի-
րիպան իշիւն ֆէրեատ ու ֆիղան էտէրէք Ղազարոսըն
փարմաղընըն ուճուընըն պիր տամլա սուլունա հասրէթ
շէքմէսի տիր : Արրահամըն ճէվապը պա սէվապընտան
իշպու իւք թէքլիֆին զայրի միւմքին ոլտուղընը կէօ-
րէրէք քէնտիսի իշիւն քիւլլիյէն գաթը իւմիտ էտինճէ
« էօյլէ իսէ . . . անը պէշ գարնտաշլարըմա կէօնտէրէ-
սին . . . թա քի անլէրին տաիսի պու ազապ մահալինէ
կէլմէմէրի իշիւն անլէրէ շէնտէթ էտէ », մէալընտաքի
իքինճի թէքլիֆին տէրմիեան էյլէտի : Երնէ Արրահամ
թարաֆընտան վէրիլէն մուգնի ճէվապտան պու թէք-
լիֆին տէ մինմքինտիզ վէ ֆաիտէսիզ իտիյինի անլատը :
Ձէնկինին պու թէքլիֆլէրի փէք օ գատար աղըր վէ
զարարը շէյլէր կէօրիւնմէզ իսէ տէ , միւնաաէպէթլի
թէքլիֆլէր տէյիլ իտի : Պէօյլէ պիր թէքլիֆ հատար
զաթընտա ասլա գապուլ էտիլէմէզ իտի . քէնտիսի
մահքիւմ ոլուպ ճէննէմտէ իլգա էտիլմիշ իքէն՝ կէրէք
քէնտիսի վէ կէրէք գարընտաշլարը իշիւն կէօյա օրա-
տան պիր չարէ տիւշիւնմիւշ կիպի հարէքէթ էյլէմէքտէ
իտի . էյիլի պիլէն վէ միւնաաիպ ոլանը տիւշիւնէն պիր
քիմսէ իտի իսէ , անը էվվէլճէ տիւշիւնմէլի տէ հէլէ
պիր տէֆա քէնտիսի օրայա տիւշմէմէլի իտի . պու կի-
պի շէյլէրի սալիլէր քէնտիսինտէն տահա զիյատէ տիւ-
շիւնէպիլի օլտուղընը պիլմէլի իտի . գարնտաշլարընը

եախօտ ինսանլարը ճէննէմտէ ազապընտան սագընտը-
րաճադ քիմսէ գալմամըշ տա քէնտիսի՝ մի պիր էօլ
կէօթէրէպիլի իտի : Տիւնեատա իսթէտիյինի եափ-
մագտա իքէն՝ պու գաթ չիմաի ճէննէմտէ վաիզլի՝ք
մի էթմէյէ պաշլատը : Արրահամըն իթա էյլէտիյի սօն
ճէվապ՝ միւնաաիպ պիր րէտտիյէ օլտուգտան մատա
պիր տէ միւնաաիպ թէքաիլ իտի . անլէրին կիւնաճտան
իշթիրազ էյլէմէլէրի իշիւն գաթէն միւմքին ոլան հէր
չարէ վէ վասըթալարըն տիւնեատա մէվճուտ իտիյինի
վէ պու մէվճուտ ֆապըթալարընտա՝ հէր իսթէյէնին
խէլաս վէ նէճաթընա քեաֆի վէ վաֆի կէլտիյինի պիլ-
տիրմէքտէ իտի :

Պունտան էօյրէնիլիք քի , ճէննէմտէքի ազլ , ֆէ-
րասէթ վէ թէտպիր նէ՝ պիլիմ վէ նէ տաիսի պաշգա-
լարը իշիւն ասլա պիր ֆաիտէ հասըլ էթմէյէճէք տիր .
պուրատա ազապ շէքէն՝ օրատա , եանի ախրէթտէ ,
իսթիրահաթ իլէ տէմ սիւրէճէք օլտուղը կիպի , քէզա
պուրատա սէֆա ի իսթըր վէ քէյֆի մաիշա իմրարը
էօմր էյլէյէն , օրատա մուէպպէտ մուազգապ օլաճադ
տըր : Ձէնկինին եանըպ գալըրուլմագտա օլան տիլինին
իւզէրինէ՝ Ղազարոսըն փարմաղընըն ուճուընըն պիր գաշ
տամլա սուլունըն պիլէ էսիրկէնմէսի՝ զիյատէսիլէ տըգ-
գաթըմընը ճէլպ էթսէ սէզա տըր . վէլէվ փարմաղըն
ուճու իլէ պիր գաշ տամլա սու՝ թութուշըպ եանմագ-
տա օլան տիլ իւզէրինէ տամլատըլսա նէ՝ ֆաիտէսի օ-
լապիլի : Հալ պու քի էն ֆէնասը վէ էն տէնշէթլիսի
շու տըր քի , կիւնահքեարա օ գատարընա պիլէ ախ-
րէթտէ ասլա միւնաաաաէ էտիլմէմէքտէ տիր : Պու նէ՝
էսէֆէնկիզ մահրուլիյէթ :

Մէրահմէթ գափուսու պուրատա տաիմա աշըգ իսէ
տէ էօլտիւքտէն սօնրա արթըգ պու գափու իլ էլ էպէտ
գափանըպ ատալէթ գափուսու աշըլաճադ տըր . մէր-

համէթ զէմանը կէշիպ ատալէթ տէվրի պաշլահաճագ տըր: Ալլահ պուրատա չէֆիգ պիր փէտէր հալինտէ հէր ան պիզի թէլագգը էյլէտիյի հալտէ, ախրէթտէ ատիլ պիր հաքիմ մագամընտա իսպաթը վիճուտ էյլէյէճէք տիր: Ալլահը ըահիմ սալթ պու տիւնհատա կէրէք Փասըգ վէ կէրէք սատըզլարա խօշ չէհրէ վէ կիւլէր եիւզ իլէ հազար գըլըպ նիյմէթ ու պէրէքէթինէ ճիւմէյի մուսավթան հիսսէմէնտ էյլէր իսէ տէ, ախրէթտէ կիւնահքար իլէ խըշմ ու զազապ վէ հիտտէթ իլէ, սալիհլէր իլէ իսէ, լէթաֆէթ վէ հէլավէթ իլէ մուամէլէ էտէճէք տիր:

Ձէնկինին ֆէրհատը՝ արթըգ թէվպէ էտէմէմէքլիք ֆէրհատը իտի. կիւնահլարը իշիւն արթըգ իսթիզֆարա հիշ պիր չարէ գալմամը իտիյինի պիլմէքլիք ֆէրհատը իտի: Հէլէ պու հօգթայը քէնտիսի թէմամըլա անլամը իտի. անըն պու չէյի անլամըլ օլտուղու սալթ պիր տամլա սուհա հասրէթ չէքմէք կիպի էհէմմիյէթսիզ պիր թէքլիֆ մէյտանա կէթիրմէսինտէն մալիւմ տիր:

Ճէհէննէմ՝ ֆէրհատ ու ֆիղան հալան ու կիրհան՝ վէ տէրին ահ ու էնիյն իլէ ինլէյէն, տիշլէր կըճըրտաթմալարըլա հէր թարաֆա տէհէթ սաշան վէ պէօյլէճէ ինսանըն կէօյլէրի էօնիւնէ միւհէյլիպ վէ միւտհիշ մէնգարէլէր աշան պիր մահալ տըր:

ՔՐԻՍՏՈՍՐԵ ՍՕՆ ԻՔԻ ՇԱՀԻՏԼԵՐԻ

ԱԶՏԸ ՃԻՏԻՏԻՆ

ՍՕՆ ՓԷՅՂԱՄՊԷՐ, ՍՕՆ ՐԷՍՈՒԼԸ

Այնի համը թաշըեան իքի Յովհաննէսլէր, Քրիստոսըն սօն ճէլիլ շահիտլէրի օլմագ չէրէֆինէ հալիլ օլմուշլար տըր: Պուշլարտան պիրիսի՝ Յովհաննէս Մկրտիչ վէ տիկէրի Յովհաննէս առաքեալ տըր: Պիրիսի Քրիստոստան էվվէլ կէլէրէք՝ Քրիստոս իշիւն չէհատէթէ իպլթիտար էյլէտի, տիկէրի Քրիստոստան չօգ սօնրա կիտէրէք՝ օլ չէհատէթի իթմամ էյլէտի: Ալլահ պու իքի Յովհաննէսլէրի՝ Յիսուս Քրիստոս հագգընտա էն պէօյիւք չէհատէթլէր վէրմէք վէզաիֆի մուգատտէսէսիլլէ թագաիր վէ թագտիս պուշուրմը տըր:

Յովհաննէս Մկրտիչին մէվլուտը՝ Քրիստոսընքի իլէ զիյատէսիլլէ ալագատար օլուպ՝ անըն հագգընտա՝ իսպարաթը փէյղամպէրանէ վար իտի. փէտէրի քեահին օլտըղընտան քէնտիսի տէ տօղուշտան քեահին իտի. ահըն վէլատէթի, իսմի վէ մէմուրիյէթի՝ փէտէրի Զաքարիայա Գարրիէլ մէլէք թարաֆընտան մուգատտէմա խապէր վէրիտի. անըն վալիտէսի եղիսաքեթ պիլէ պիքը Մարիամըն հուզուրընտա իլհամը փէյղամպէրանէ իլէ սէօյլէտի:

Յովհաննէս Մկրտիչ Քրիստոստան ալթը այ էվվէլ՝ Յովհաննէս առաքեալ իսէ, Յիսուստան 6 սէնէ սօնրա տօղմուշ տըր: Յովհաննէս առաքեալըն մէվլուտընըն Քրիստոս իլէ պիր միւնասէպէթի վէ ալագատը օլմատըգտան պաշգա, անճագ անըն հիյնի չէպապէթիւտէ Յիսուսըն նէգտինէ կէլիպ շայիրտ օլտըղընը պիլիրիզ:

Օ՝ առաքեալարըն իշխնոէ էն քիւչիւլիւ օլտուղը կիպի էն զիյատէ հաշահանը տա երնէ քէնտիսի օլմուշ տըր : Կէնճլիքտէ կէլտի , փիլիքտէ կիթտի : Յիսուսըն խաշը էօնիւնտէ հազըր պուլունարագ՝ սէվկիւլիւ Էֆէնտիսի-նին օլ տէհշէթլի էօլիւմիւնիւ սէյր էյլէտիյի զէման՝ հէնուղ 26 հաշընտա օլուպ՝ Էֆէնտիսիյի վալիտէսի Մա-րիամը անա հէվալէ էյլէտի : Յովհաննէս Մկրտիչին սէ-պալէթիւնտէն պէրու օլան էօմրիւ ճալիպի տըգգաթ , Յովհաննէս առաքեալըն իսէ՝ շէյտուխէթի էօմրիւնտէքի խըտմէթլէրի շայանը էհէմմիյէթ տիր : Յովհաննէս ա-ռաքեալ՝ քէնտի Ինճիլ վէ մէքթուպլարընը վէ Վահի-սինի էն սօնրա հաղաբագ տիկէր առաքեալարըն թէրք էյլէմիշ օլտուգլարը մուհիմմ շէյլէրի զիքը վէ գայտ էթտի : Պու քէնտի Ինճիլ վէ Վահիսինի թահրիր պու-յուրտըղընտա 90—92 հաշընտա զանն օլունուպ Էֆէն-տիսիյի թէվէլլիւտիւնիւն 100 ինճի սէնէսինտէ 94 հա-շընտա օլտուղը հալտէ սիննի շէյտուխէթտէ սէլամէթ իլէ իրթիհալը տարը պագա էյլէտի : Իշպու սօն առաք-եալըն հախօտ պու սօն շահիտին թահրիրաթ վէ շէհա-տաթը հագիգիյէսիլէ Ինճիլ թէմհիր գըլընտը :

Փէյղամպէրանը Աթիգատան պուլունան սօն Մա-ղաքիա իլէ Յիսուսըն զուհուրը զէմանը արասընտա սայքի 400 սէնէ օլուպ՝ պու գատար ուզուն պիր միւտ-տէթ սիւքիւն ու սիւքիւնէթ հիւքմ սիւրմիւշ իսէ տէ՝ սօն փէյղամպէր օլան Յովհաննէս Մկրտիչին ալէնի վաղ վէ տալէթի վէ միւէսիր շէհատէթի՝ պու սիւքիւթ զէմանընըն հէրինի տօլտուրմուշ տըր : Ճէնապը Ալլահ պու սօն փէյղամպէրի Քրիստոս իշխն մահֆուղ էյլէմիշ օլուպ՝ մագսէտի ճէլլիւնին իճրասը իշխն՝ անըն զէ-մանընա թէսատիւֆ էթտիրմիշ տիր : Քրիստոսըն գըլա-ղուղը օլաճաղընտ տաիր անըն հագգընտա փէյղամպէր-լիք տախի մէվճուտ տիր : Օ՝ ախլագ , էվսաֆ վէ սիյ-

րէթճէ Եղիա փէյղամպէրէ միւշապին օլաճաղընտան՝ անա Մաղաքիա փէյղամպէր վասըթասըյա Եղիա իսմի վէրլիմիշ տիր : Ահաը Աթիգին սօն պապընըն սօն ա-յէթլէրի Յովհաննէս Մկրտիչէ մուխասսէս օլուպ՝ պու հագգա Էֆէնտիսիյի շէհատէթ վէ թաստըգը տա շուն-տան իպարէթ տիր : « Վէ շայիրալէրի անա , հա՛ նիլ-չիւն իւլէմա էվլէլա Եղիա կէլմէք կէրէք տիր , տէր-լէր՝ տէյիւ սիւալ էյլէտիքլէրինտէ , Յիսուս ճէվապէն անլէրէ՝ կէրչի Եղիա էվլէլա կէլիպ հէր շէյի թանգիմ էտէր , լաքին սիլէ տէրիմ քի , Եղիա ֆիլվագը կէլմիշ տիր . վէ անը թանըմայըպ՝ հագգընտա հէր իսթէտիքլէրի շէյի հափաղար . քէզալիք իպն իւլ ինսան տախի ան-լէրտէն էլէմ շէքէճէք տիր՝ տէտի : Օ զէման շայիրալէրի քէնտիլէրինէ վաֆթիլ շտիճի Յովհաննէս հագգընտա սէօյլէտիյինի անլատըլար » : Էֆէնտիսիյի պու սօն սէօզ-լէրլլէ էվլէլա Յովհաննէսին վէ հէմ մուխասսալէն քէն-տիսինին ինսանլար թարաֆընտան իտամ օլունաճաղընը տախի փէշինէն պիլտիրլլօր :

Ահաը ճէտիտտէ զիքը օլունան սաիր փէյղամպէրլէր ըէսուլլարտան սօնրա իքինճի ոընըֆտան օլան քիմսէլէր իտիլէր . անտը աթիգտէ փէյղամպէրլէր՝ անտը ճէտիտ-տէ իսէ ըէսուլլար մարիֆէթիլլէ Ալլահ քէնտի իրատէթ վէ մագսէտինի ճինսի ինսանա պէյան էյլէմիշ տիր : Փէյղամպէրլէր միւսթագալէլտէ վուգու պուլաճագ շէյ-լէրի իիսպար էյլէմէյէ կէլէնլէր տիր : Ըէսուլլար իսէ՝ ահա զիյատէ վուգու պուլմուշ վէ այնէն հալը հազըր-տա կէօրմիւշ օլտըղլարը շէյլէրի իիլթար էյլէմէյէ կի-տէնլէր տիր :

Յովհաննէս փէյղամպէրէ մէմուրիյէթ ի մախսուսէսի իգթիղապընճա վաֆթիլ շտիճի (Մկրտիչ) թէամիյէ օ-լունմըլ տըր : Վէ անըն պաշլըճա վէզաիֆի ալիյէսի շու-տէօրթ շէյտէն իպարէթ տիր : 1. Վատ պուլյուլան Մէ-

սինին զուգորդենք զՍէլէքիւթ Ուլլահըն եագըն պու-
լունտըղընը իւրան զէ միւստէ էթմէք : 2. Էհալիյի թէվ-
պէ զէ խթիղրաֆա տավէթ պիւրէ՝ Մէսինին թէշրիֆ ի
միւշէրրէֆինէ թարիգ թէհիյէ էյլէմէք : 3. Անլէրի սու-
իլէ վաֆթիղ էտէրէք Քրիստոսըն Րուհ իւլ Գուտս իլէ
վաֆթիղ էյլէմէսինէ հաղըրլամագ : 4. Իսա էլ Մէսինի
խօտ պէ խօտ էհալիյէ կէօսթէրիպ՝ թագտիմ էթմէք .
զէ Անա զըլավուզ եախօտ տէլիլ մանասընտա օլան
Կարապետ իսմի տախի վէրիւմը տիր : 0՝ Քրիստոսըն
տէլիլի ճէլիլի « Մէլէլի » զէ էլլիսի օլմագ միւնասէպէ-
թիլլէ՝ էն պէօյիւք մէմուրիյէթի հաիղ պիր փէյլամ-
պէր ի պիհէմթա իտի : Յովհաննէս մէմուրիյէթի մու-
գատտէսէսինէ Քրիստոստան էվվէլ պաշլայըպ՝ քէնտին-
տէն սօնրա կէլէճէք օլան զաթը միւքէրրէմին քլմ
իտիլինի մուրթասար ամմա զայէթ մուէսսիր սուրէթտէ
պէյան էյլէտի : Քրիստոս՝ գարըլարըն մէվլուտը միյա-
նընտա Յովհաննէստէն տահա պէօյիւք օլան եօգ տըր ,
տէյիւ շէհատէթ էյլէտիյի հալտէ , օ՝ Քրիստոս հագգըն-
տա « Անըն թասմալարընը պիլէ չէօղմէյէ լաիգ տէյիլիմ »
տէյէրէք թէնէզզիւլ զէ թէվագու էյլէյօր . շու հալ
Քրիստոսըն շան ու ճէլալ զէ աղամէթի էմրինտէ նէ
ճէլիլ պիր շէհատէթ տիր : Քրիստոս՝ Յովհաննէսի պի
հագգըն պէօյիւտիւյօր , օ տա քէնտինի տէրէճէ ի նի-
հայէտէ ալլագլատըպ Քրիստոսա արզը ուպուտիյէթ էյ-
լէյօր : Յովհաննէս Մկրտիչ՝ Էֆէնտիմիզլին քէնտի այա-
ղընա կէլիպ վաֆթիղ օլունտըղը սըրատա՝ Րուհ իւլ
Գուտսըն Քրիստոս իւղէրինէ նաղիլ օլտուղընը կէօ-
րիւնճէ անըն հագիգաթէն Մէսին օլտուղընը պիլէրէք
ալէնի սուրէթտէ՝ « Իշթէ տիւնեանըն կիւնահընը րէֆ
էտէն Ալլահըն գուզուսը » տէյիւ շէհատէթէ պէտ իլէ
Ալլահըն անը գուրպան էտէճէյինի պիլմէքտէ զէ պիլ-
տիրմէքտէ զէ պու թարիգ իլէ Յիսուսա շայիրտէր ,

շահիրտէր զէ շէհիրտէր հաղըրլամագտա իտի : Յիսուսը
րէյ իւլ աշն կէօրաիւյիւ իշիւն՝ Յիսուս՝ անըն թարաֆըն-
տան կէլէն քիմսէլէրէ՝ Յովհաննէսին պիլճիւմէ փէյլամ-
պէրլէրտէն պէօյիւք օլտուղընը իսպար էյլէտի . չիւնքի
նիլէ փէյլամպէրանը աթիգա , Մէսինի , Իպն Ուլլահը ,
կէօրմէյէ հասրէթէք պուլունտուպ տա պու արզուլա-
րընա մուվաֆֆագ օլամատըզլարը հալտէ , պու՝ Անը
կէօրմէք շէրէֆ ու իֆթիխարընա մագհար օլմուշ իտի .
լաքին չի չարէ քի , խըզմէթ էյլէտիյի քիմսէնին խա-
շընը զէ անըն խէլաս իշինի իթմամ էյլէյէճէյինի կէօ-
րմէյէճէյի էճլտէն՝ ճէննէթտէ էն քիւշիւք օլան քիմ-
սէտէն տահա քիւշիւք իտի . քէնտիսի Քրիստոսըն խա-
շընը կէօրմէք եէրինէ՝ Քրիստոս քէնտիսինին խաշընը
կէօրտիւ . չիւնքի շայիրտէրի կէլիպ անըն մանպէստէ
իքէն իտամ օլունտըղընը խապէր վէրտիլէր : Յովհան-
նէս Մկրտիչին խալըճա շայիրալէրի պուլունտուպ՝ ան-
լէրին Յիսուս իլէ պիլլէշմէյիպ տէ տէրվիշանէ կէզիպ
ռօլաշմալարը զէ պիր պաշգա թարաֆտա այրը պաշ-
լարընա իշլէմէլէրի աճաիպ կէօրիւնմէզ մի : Փէյլամ-
պէրանը աթիգա միսիլիւ Յովհաննէսին տէ թահրիրա-
թը մախսուսէսի օլմայըպ՝ անըն իշլէրի զէ սէրկիւզէշ-
թի Ինճիլէ գարըշմըշ տըր . Նասըլ քի պուհա միւմասըլ
օլան աթիգ Եղիա փէյլամպէրին թէրճէմէ ի հալի տէ
Անտը Աթիգէ գարըշմըշ օլարագ զիքր օլունըր : Փէյ-
լամպէրլէր իքի սընըֆա միւնգասէմ տիրլէր , իշլէյէնիք
զէ քահիրի եախօտ վագ էյլէյէնլէր , Մովսէս , Եղիա ,
Եղիսէ , Սամուէլ , Դաւիթ , Յովհաննէս զէ սաիրէ փէյ-
լամպէրլէր՝ իշլէյէն սընըֆընտան օլտըզլարընտան՝ ան-
լէրին իճրա էյլէաիքլէրի մուհիմմ զէ աճիպ խըտմէթ-
լէրինի տահա զիյատէ պաշգալար զիքր էտէրլէր . մու-
հարիր փէյլամպէրլէրին ատէտի տահա չօգ օլուպ ան-
լէր սալթ թահրիրաթլարըյլա մարուֆ տըրլար , Անտը

Աթիգոտէ իշխէյն փէյղամպէրլերին պաշլընա վէզարփի մէսն վէ էլիւիւք էլէմէք օլտուղը կիպի՝ Անտը ճէտիտտէ պու պիր թէք սօն փէյղամպէրլին վազիֆէսի տէ վաթթիւդ էթմէքլիք իլէ պիրլիքտէ վազ էթմէք օլմուշ տըր :

Յովհաննէս Առաքեալըն իսէ խոսուսի շայիրտլերլը զիքը օլունմայըպ՝ 68-70 սէնէլէր գատար Յիսուս Քրիստոս իշխն չալըշտըղը ուզուն պիր միւտտէթ զարֆընտա էլպէթտէ պիր չօգ խրիսթիյան բէֆիզլէրէ մալիք օլուպ , Քրիստոսա շայիրտ օլան փէքտէ չօգ քիմսէլէր թանըր վէ պլիւր խի . քէնտի շէյխուլէթի հասէպլըյէ էթրաֆընտաքի քիմսէլէրէ « Չօճուգլարըմ » տէյիւ սէօյլէտիյի մալիւմիւիդ տիր : Պիւա չիւպնէ Քրիստոս հագղընտա շէհատաթը տաիմիյէտէ պուլունմասը իշխն պու սօն շահիտին 94 սիննինէ գատար եաշամասընա էֆէնտիսի միւսաատէ պուլուրմըշ տըր : Անըն հագղընտա Պետրոս Առաքեալըն « Պու նէ՞ օլաճադ » սուալընա՝ Յիսուսըն՝ « Պէն կէլինճէյէտէք պուրն (Յովհաննէս առաքեալըն) գալմասընը իսթէրսէմ , սէնին նէ՞ վազիֆէն , սէն արտըմսըրա կէլ » տէմէսինտէն իքի մուհիմմ շէյ անլաթմադ իսթէտիյինի քէշֆ էտէպլիւրիւդ . (1) « Պէն կէլինճէյէտէք » սէօղիւնտէն՝ էֆէնտիմիլըն Երուսաղէմի խարապ վէ Եէհուտիլէրի հէլադ էթմէյէ կէլէճէյի զէմանէտէք Յովհաննէսին սաղ գալարադ՝ Քրիստոսըն խապէր վէրտիյի շէյլէրին նօղթասը նօղթասընա իճրա օլունաճաղընը կէօրէճէյինի անլարըդ : (2) « Սէն արտըմ սըրա կէլ » խիթապընտան սէն պէնիմ իլէճէյիմ քեասէտէն իլէճէքսին . պանա իմթիսալէն խալընը օմուզլայըպ կէլէճէքսին , եանի խաշ էօլիւմիլլէ էօլէճէքսին ամմա օ՝ եանի Յովհաննէս խաշ էօլիւմիլլէ էօլմէյիպ եախօտ էօլտիւրիւմէյիպ ուզուն պիր միւտտէթ պէնիմ իշխն շէհատէթ էթտիքտէն սօնրա թապիլի

էօլիւմ իլէ էօլէճէք տիր . անըն հագղընտա պէն պէօյլէ մէրամ էթմիլիմ , ֆիքրի տէ անլաշլըր : Ֆիլհագըգա պաշգալարընըն էօլտիւրիւմէսի վէ . պուրնտա միւտտէթ ի մէտիտէ եաշահարադ շէհատէթ էթմէսի մուճիպ ի պէրէքէթ օլմուշ տըր : Յովհաննէս առաքեալ՝ Քրիստոսըն գըլտմընտան սօնրա 60 սէնէլէր գատար ուզուն պիր վազթ տահա եաշատըղը հալտէ Յիսուս Քրիստոսըն պիւթիւնէօմր վէ իշինի արիւղ ու ամիդ մէշգ ու միւթէլաա վէ թէտգըգա տահա զիյատէ ֆուրսաթեապ օլմուշ տըր : Էյէր Քրիստոս հագիգաթէն Իպն Ուլլահ վէ պիւզլաթ Ալլահ տէյիլ խի իսէ , եատա անըն թալիմաթը հագիգաթտան պէրի օլմուշ օլսա խի՝ պու ինթիյար սօն շահիտ պա թէճրիպէ հէր շէյի ճէրն վէ բէտտ էտէ պիլիւր խի . պիւ աքս հիքմէթլէ կէօրիւրիւդ քի , օ՝ փէյտէրփէյ տահա միւէսիւր տահա մուգնիւր վէ հագիգի շէհատէթ վէ սէօղլէր սէրտ ու պէյան էյլէմիշ տիր : « Վէ պիւ կէօրտիւք , վէ շէհատէթ էտէրիւք քի , Փէտէր Օղլու տիւնեանըն իշլասքեարը օլմադ իւզրէ կէօնտէրտի : Հէր քիմ Յիսուսըն Իպն Ուլլահ խիյինի իգրար էտէրսէ , Ալլահ անտէ Օ՝ տաիլի Ալլահտա գալըր . նէ՞ քէսկին շէհատէթ : Ինճիլի թահրի պուլուրան Առաքեալարըն ճիւմէսի տէ Իպն Ուլլահ վէ Իպն իւլ Խոսան օլան իշլասքեարըն տիրի վէ ճիտտի շահիտլէրի օլուպ՝ Պօղոս եազտըգլարը պիր չօգ մէքթուպլարըյա քեաֆֆէսինէ միւրաճճահ իսէ տէ , Յովհաննէս Յիսուսըրէյ իւլ այն կէօրիւպ եազտըղը զայէթ տէրին քէլամլարըյա շահիտլիք մազամընտա ճիւմէսինտէն միւրէճճահ իթիպար օլունմուշ տըր . անըն Ինճիլի տիկէր իւշ Ինճիլլէր կիպի նագլի տէյիլ , իլա տահա զիյատէ բուհի վէ իլահի պիր Ինճիլ տիր . հագիգաթէն « Յիսուսըն սէվկիւլիւ շայիրտինին » բուհը անտէ փարլամագտա վէ հիւքմֆէրմա պուլունմագտա տըր :

Պու հագիգի շահիտներն գարշըսընտա՝ Բրիստոսըն
Իպն Ուլլահ վէ Իպն Իւլ Իսսան վէ Սլլահ խտիյնէ իզ-
հարը շիւպէնէ էյլէյնէյնէն հէր սընըֆը լալ օլմալը տըր-
լար : Տիւնհանըն իպթիտասընտան պէրու վատ պուշ-
րուլմուշ օլան Խէլասքեար հագգընտաքի շէհատաթ
պու սօն իքի շահիտէր մարիֆէթիյլէ րէսիտէի էնճամ
օլարագ՝ արթըգ Խրիսթիյան ալէմինին պիլ ֆիլի իճրա
էտէճէյի շէյ՝ Ինճիլի նէշը վէ իլան վէ անըն անքեամը
ատլէյնէնէ թէվֆիգան հարէքէթ էթմէք տիր : Արթըգ
Բրիստոս իշիւն շէհատէք իշի լաղըմ տէյիլ , օ խըտմէթ՝
պուշտան 1900 սէնէ էվլէլ իթմամ օլմուշ պիթմիշ տիր,
շիմաի վէ պուշտան սօնրա օլ շէհատաթը հագիգիյնէյն
ան սամիմ իւլ գալպ իքաաք , ինգընտա իշիւն իքմալը
լապիլտա տիր :

ԳԵԹՍԷՄԱՆԻ ՎԷ ԳՈՂԳՈԹԱ

ԲՐԻՍՏՈՍԸՆ ՍԻՅԱՍԷԹԻԵԱՆ

Առ

Պաս. Կարապէտ Հ. Գրիգորեան (*)

Ի ԼՈՆԴՈՆ

Բրիստոսըն վախիմ էզիյյէթ վէ էօլիւմիւնիւ անտը-
րան , Անըն սօն սիյասէթ սաաթլարընը պիզէ խապէր
վէրէն իքի պէլի մահալ վար , Գեքսեմանի վէ Գողգո-
թա : Բրիստոսըն չէքտիյի իզթիւրապը ազիմին մահալը

(*) Այս յօդուածը կը նուիրեմ վերոյիշեալ անգլիագէտ հմուտ քա-
րոզչին , ի նշան իմ իրախտագիտական զգացմանս :

օլուպ Գիթսէմանի տէնիլէն օլ մէշուր պաղէյնէ Էֆէն-
տիմիզ շայիրալէրիյլէ պիւրիքտէ նիչէ տէֆալար կէլմիշ
խտի իսէ տէ , էօլիւմիւնի փէք եագըն պուլուշտըղը պիւր
զէմանտա շայիրալէրիյլէ օրայա կէճէ վագթը իլթիճա
էյլէյիպ դան թէրլէրինէ պաթմասը սօն մանատար վէ
զիքրէ շահան պիւր զիյարէթ խտի : Մուգատտէմա շա-
յիրալէրիյլէ պէրապէր օրատա թէճէմմիւ էյլէյիպ անլէրէ
նասիհաթ վէ վաղ էթմէքտէ իքէն , պու սօն տէֆա
օրայա՝ սալթ քէնտի պաղընա տուա վէ շիւքր էթմէք
վէ միւզթարիպ գալպինին գափուսընը աշարագ՝ տօղ-
րուտան Փէտէրինէ արզը հալ իշիւն կիրտի : Օրատա
տուասընտա՝ իչէճէյի փէք աղըր վէ աճը քեասէտէն պահս
էթմէքտէ օլուպ՝ ճանընըն էօլիւմ տէրէճէսինտէ էզիյ-
յէթտէ պուլուշտանտան տօլալը՝ արա սըրա պիւր թաշ
աթըմը ուգագտա պըրագտըղը իւշ շայիրա վէ շահիտ-
լէրի նէզտինէ վարըպ , անլէրին կէօղլէրինին ույգուտան
վէ քէտէրտէն աղըրլաշմըշ օլտուղընը մաէթթէհասիլֆ
կէօրէքէք « Պէնիմ իլէ պիւր սաաթ ուեանըգ տուրաճա-
տընըղ մը » տէյու անլէրի միւլաիմանէ վէ խալիսանէ
սուրէթտէ թէքտիր էյլէտի : Էֆէնտիմիզին « Իզվայա
տիւշմէմէք իշիւն ուեանըգ տուրուպ տուա էյլէյինիզ »
սէօղլուտէն սուրէթ ի աշիքեարանէտէ անլաշըտըղընա
կէօրէ , շու սըրատա շէյթան շայիրալէրէ տէ եագլաշըպ
անլէրին կէօղլուիւ տէրին ույգու իլէ աղըրլաշտըրմա-
ղա շալըշմագտա խտի , շէօյլէ քի շու նագիք նօթթատա
Էֆէնտիլէրինէ պիւր կէօնէ շէֆգաթ վէ մուալէնէթ իպ-
րաղընտա պուլուշտանտար տէյու : Քէզալիք պու իսէ-
թապըլլա շայիրալէրէ « Պէն շէյթան իլէ ճէնկլէշիպ իզ-
վայա տիւշմէմէք իշիւն տուա էալիօրուլ , սիզ տէ հէ-
ման պահա իմթիսալ էյլէյինիզ քի , հէր գէման շէյթա-
նա զալիպ կէլէսինիզ » տէմէք իսթէյօր խտի , լաքին
անլէրին կէօղլէրի ույգուտան օլ տէրէճէ աղըրլաշմըշ

խոր քի, նէ՛ Խելասքեարըն պու ըղգաթէնկիզ խիթա-
պը՝ նէ՛ տէ շու հիւզնէնկիզ իզթիրապը անլէրի պիր
սաաթ պիլէ ուշանըզ սազլամայա գատիր էտէմէտի .
Յիսուս նագլը նագապիլ ազապ ու իզթիրապը իչինտէ
տախի, սագընտըրմագ իչիւն շայիրալէրինի տիւշիւնիւ-
յօրտա, անլէր էֆէնտիլէրինի շու հալը փիւրմէլալընտա
տիւշիւնմէյօրլար խոր. պու նէ ազիւմ զատաֆիյէթ « բուհ
հազըր ամմա թէն զաիֆ տիր » :

Գեթսէմանի պաղչէսինէ կիրախիմիզտէ, օրասը պի-
ղէ էֆէնտիլիզին պաշգա թարգտա օլան մուսմէլէ իլէ
սիյասէթինի՝ վէ Գողգոթա թէփէճիյինէ չըգաղըմըզ-
տա, օրասըտա Խելասքեարըն սաիր տիլիլը մէնդարէ
վէ էզիյէթինի պիղէ իլան վէ պէյան էյլէր : Եանի պի-
րի՝ Քրիստոսըն գան թէրիլէ օլան իզթիրապընը, տի-
կէրի՝ խաչ էօլիւմիւլէ օլան ազապընը պիղէ թէչհիր
էտէր : էֆէնտիլիզ կիւնանըն զէհրի գատէհինի Գեթ-
սէմանիտէ Լիինէ ալըպ Գողգոթատա անը պէրթարաֆ
էթտի . օլ էճէլ (Քրիստոս իչիւն էճէլ պիլիւմ իչիւն հա-
յաթ) գատէհինի պիղգաթ փէտէրի քէնտիլինէ թագ-
տիւմ էթմիշ օլտըղընտան՝ անը հէր նէ գատար փէք աճը
վէ աղըր պուլտու իսէ տէ, մա էլ մէմուշիյէ իչտի,
Գեթսէմանիտէ՝ բուհը էզիյէթտէ օլուպ, տանա զիյատէ
մանէն միւթէէզլի վէ միւթէէլիւմ պուլոււմագտա ի-
քէն՝ Գողգոթատա՝ թէնի էզիյէթտէ օլուպ բուհը տա
պիրիլքտէ միւզթարիպ խոր : Գեթսէմանիտէ՝ քէնտի
իւշ շայիրալէրի եագընընտա ամմա Ալլահըն հուզուըն-
տա խաչլանմագտա վէ գան թէրլէրի իչինէ միւլէմմա
պուլոււմագտա օլտուղը հալտէ, Գողգոթատա քէնտի-
նիւնքիլէր իլէ պէօյիւք պիր Եէհուտը իզտիհամը վէ Ալ-
լահըն հուզուընտա անըն ալ գանլարը խաչտան աչաղը
ագմագտա վէ ճիւմլէ ալէմ քէնտիլինէ պագմագտա
խոր : Գեթսէմանիտէ՝ սիյասէթ իչինտէ ալ գան թէրլէր

տէօքմէքտէ իքէն չիտտէթի էզիյէթինի թախֆիֆ էյլէ-
մէք իչիւն սէմատան պիր մէլէք անա եարտըմա չիթա-
պան օլտուղը թագտիրտէ, Գողգոթատա խաչտա իքէն
« էյ Ալլահըմ պէնի նիչիւն թէրք էթտին » տէյու աճը,
աճը նիտա էթտիլինտէ, Ալլահ թարաֆընտան պիւս-
պիւթիւն մէթրուք խոր : Գեթսէմանիտէ, Փէտէրինէ
« Պէնիւմ տէյիլ, սէնին իրատէթին օլտու » տէյու արզը
թէվազու էյլէտիլի կիպի, Գողգոթատա տախի՝ քէնտի
տիւշմէնլէրի իչիւն խայր տուա էյլէտի : Գեթսէմանիտէ,
կէճէ եարընտա զիֆիր զուլմէթ վէ տէրին սիւքիւնէթ
իչինտէ՝ էզիյէթ չէքտիլի հալտէ, Գողգոթատա, կիւն-
տիւզ վագթը էօլէտէ կիւնէչին միւհրիք վէ չէտիտ հէ-
րարէթի ալթընտա իքէն, շու տէչէթլի սաաթտա գա-
նընըն զայրը թապիլի սուրէթտէ ճէվէլանընտան գա-
րուլուպ թութուշարագ « Սուսատըմ » տէյու նիտա էյ-
լէմէյէ մէճպուրիյէթի տախի՝ անըն խարիք իւլ ատէ
աղըր վէ աճըլար իչինտէ պուլոււնտուղընը պիղէ պէյան
էյլէր : Գեթսէմանի պաղչէսի, էֆէնտիլիզին էօլիւմ
էզիյէթինէ պաշլատըղը՝ վէ Գողգոթա իթթիսալինտէքի
պաղլէ տախի՝ օլ էզիյէթ ի ազիւմէյէ խիթամ վէրաիլի
մահալ տըր : Գեթսէմանիտէ, կիւնանըն պարը կիրանը
թահթընտա ճան էզիյէթինտէ իքէն՝ փէտէրինին հու-
զուընտա կէրէ տիւշտիւ, գափանտը, Գողգոթատաքի
պաղչէտէ տէֆն օլոււնաղգտան իւշ կիւն սօնրա գըհա-
մէն կիւնանըն պարընը պէր թարաֆ էտէրէք չէճաաթը
ազիւմէ իլէ գալգտը :

« Ճանըմ էօլիւմ տէրէճէսինտէ փէք միւքէտտէր տիր »
տէմէյէ մէճպուր օլան Յիսուսըն հիսս էյլէտիլի մահ-
գոււնիյէթ վէ քէտէրին նէ՛ գատար ազիւմ օլտուղընը՝
անըն գան թէրլէրի տէօքմէսինտէն պիլիլիլիզ : էկէր սէ-
մատան պիր մէլէք մուսվէնէթէ չիթապան օլմասա
խոր, օ՝ պիլա չիւպհէ պու իզթիրապը չէտիտ վէ ազապ

ը մէտիտ իշխնոտէ Էօլիւս կիտէճէք իտի : Յիսուսըն պու-
իզթիրապը՝ պի Էմսալ պիր իզթիրապ տըր : Հիչ պիր-
չէնիտ պէօյլէսի պիր իզթիրապա տիւչար օլմատը . չիւն-
քի հիչ պիր քիմսէ հէ՞ վէճհ իլէ Էօլէճէյիւնի մուգատտէ-
մա պիլմէմիշ տիր : « Վէ Յիսուս քէնտի հազգընտա-
վուգու պուլաճադ չէյլէրին ճիւմլէսինի պիլմէքլէ » ա-
նըն խաչ Էօյիւմիւ տաիմա Ֆիքրի Էօնիւնտէ իտի . պի-
զիմ հէ՞ վադթ ու սաաթտա վէ հէ՞ վէճհլէ Էօլէճէյիմի-
զի պիլմէտիյիմիզ ազիմ պիր նիմէթ տիր : Լաքին անըն-
իշպու ազիմ իզթիրապընըն Էսպապը պուլաճաճա պաշգա
սաիր մէսաիլ վէ Էսրարը ազիմէյէ վապէսթէ տիր քի
պազըլարը պիզէ մալիւմ տիր : (1) Գիթսէմանիտէ կէ-
չիւրիւն պու իզթիրապ սաաթը՝ Յիսուսըն զալիմ չէյ-
թան իլէ օլրաշտըղը սօն տէհլէթլի թէճրիպէ սաաթը
իտի . Էֆէնտիմիզին զաիֆ վէ Էօլիւմ տէրէճէսինտէ միւ-
քէտտէր պուլուլտըղը չու հալտէքի սօն Ֆուրսաթտան՝
չէյթան պիլ իսթիֆատէ Յիսուսը մազլուպ Էտիպ տէ
տիւնեայը իւլլատտան մահրում Էթմէք հիյէթ ի ֆաաի-
տէսիյէ՝ Յիսուսըն իւզէրինէ գուվլէթլի սուրէթտէ
հիւճմ Էթմիշ օլարադ՝ անը սիւրչտիւրմէք իչիւն հէր-
կէօնէ չարէյի իսթիմալ Էթմէքտէ իտի : Յոր փէյլամ-
պէրէ տօգուլմասը իչիւն չէյթանա միւսաատէ օլուլտը-
ղը կիպի պիւա չիւպհէ Յիսուս իլէ տէ օլ « գուլմէթին-
հիւքիւմէթի » կէճէ Էսրըպը Էսիա Էսրընը ճէնքլէչ-
տիյի զէման՝ Անըն իզթիրապը զայէթ իւլ զայէ տէհ-
չէթլի իտի : Օլ պէօյլէք Բիէզզէրուզ հայաթի վէ իւա-
հի էն ազիմ իւլլաա մէսէլէսինէ գարչը տուրմազ, մանի-
օլմազ վէ անըն զահրիմանընա չէտիտ պիր համլէ
վուրմազ իչիւն օլ սաաթտա Անա թէգարրուպ Էթմիշ
իտի : Չիւնքի չուրասը տէրխաթր Էտիլմէլի քի , չէյ-
թան պու քէրրէ տահա միւլէսսիր պիր չարէյէ Էսիսու-
տահա ազիմ պիր Ֆիթիւլիյէ միւրաճաաթ Էթմիշ իտի .

Էվվէլքի կիպի խօտ պէ խօտ իսպաթը վիճուտ Էթմէտի .
Մատթ. 4. 1—11 : Միւլազաթ սուրէթիյլէ անը գաթան
ալտատամաճաճաղընը պա թէճրիպէ պիլիւր իտի : Պու-
տէֆա կիզլիւնէ կիզլի Յիսուսը թաազիպ վէ թէճրիպէ
Էթմէք տէրտինէ տիւշտիւ , Էվվէլճէ Յիսուսըն կէօզիւ
Էօնիւնտէ իքէն՝ չիմտի Ֆիքրինէ կիրմիշ օլարադ պին
պիր թէքլիֆաթ վէ իզֆալաթտա պուլուլուլոյօր իտի .
իշթէ պուլաճաճա մատա պաշգա թարիգ իլէ իզֆալ Էտէ
պիլմէնին տալա իմքեանը Էօզ իտի . իմտի չէյթան պիւ-
թիւն գուվլէթլինի , թէտպիրինի , հիքմէթլինի գուլլա-
նըպ Անը փէք տարա կէթիրտի , Էօլիւմ հէվպէթլէրինէ
պըրադտը , անտէն գան թէրլէրի ազըթտը . վէ անը
Էսրը ճանտա պըրադտը . վէ Լաքին Էնճամ հիյէթ ի
մէզմուլմէսինէ գաթիէն հաիլ օլամատըղընը վէ օլամա-
ճաճաղընը կէօրէրէք անը թէրք Էթտի . Յիսուսըն Էվ-
վէլքի թէճրիպէսինտէ օլտուղը կիպի՝ չէյթան անտէն
թէպալիւտ Էտիւնէ , կէօքտէն պիր մէլէք էնիպ անա
խըզմէթ վէ մուալէնէթ Էթտի վէ « Անը գուվլէթլէն-
տիրիւր իտի » : (2) Պաշգա չէհիտլէր մահգա քէնտիլէրի
իչիւն Էզիլէթ չէքմիշլէր օլուպ , հիչ պիրիսի տէ կիւ-
նահտան , գուսուրտան սալիմ տէյիլ իտի : Լաքին Յի-
սուս պիւսպիւթիւն պիսուչ վէ պի կիւնահ օլտու-
ղը հալտէ ճիւմլէ ալէմին կիւնահընըն ազըր Էիւքիւ-
ալթընտա մէթրուք պիր հալտէ Էզիլիպ մանէն վէ տէ-
րունէն սիյատէթ չէքտիյի չու սաաթտա , գանընըն՝ իրի
թէր տամալարը մազամընտա վիճուլտընտան Էէրէ ազ-
մասընա թէաճճիւպ Էտիլէմէզ , Քրիստոս Գիթսէմանիտէ
գան թէրլէր տէօքէրէք խաչլանտը , Գոզգոթտա ազ
գանլար ազըրտարազ խաչլանտը , հէ՞ տիր պուլաճաճա
ֆարգ : Անըն ալըճա ալըրըպ տուա Էթմէսի տաիլ
գալպինին հէ՞ տէրէճէ ալթ իւսթ օլտուղընը կէօթէրիւր .
չիւնքի գալպինի Փէտէրինէ օլտուղը կիպի սէրպէսթէ

պէյան էտէպիլմէք իշխան թէնհալանմազը միւրաճճան սայոր . պու պիր հալը թապիր տիր քի ինսան զիյա-տէսիլէ միւքէտտէր օլտուղընտա թէնհա եէր արար . ինսան եալընըզ օլտուղը զէման խուսուսիլէ գալպիւի Ալլահ տահա զիեատէ սէրպէսթ աչապիլիր . Յիսուս տա պիւայնիի Փէտէրիլէ միւլագաթ էթմէքտէ իտի : Եիւ-զիւ իւզէրէ գափանարագ , չիտտէթի հէյէճան վէ իզ-թիրապընտան Փէրեատ վէ կէօզ եաչլարըլա գըսսա գըսսա քէմալը հիւզն վէ աչգ ու մուհապէթլէ տուա էթմէքտէ իտի : Անըն տէօքտիւլիւ կէօզ եաչլարընըն վէ խուսուսա ազըթտըզ օլ գան թէրլէրինին հէր պիր տամ-լասընըն գըյմէթինին հէ՞ օլտուղընը եախօտ անլէրին սանա գաչա մալ իտիլինի հիւ պիր տէֆա տիւշիւնիւպ հիսապ էթտիլին վա՞ր մը տըր . . . :

Յիսուսըն կէճէ եարըսընտան պաչլահարագ Փէրտա-սը կիւնին խաչա կէրիլէճէյի զէմանա գատար չէքտիլի ծն իքի սաաթլըզ իշկէնճէսի՝ խաչ իւզէրինտէ չէքտիլի ալթը սաաթլըզ էզիլէթինտէն պէտթէր տէյիլ իտի տէ-յու քի՞մ թէէյիտ էտէպիլիր : Անըն Գեթմէմանիտէ գան թէրլէր տէօքմէսի , տէրտէսթ օլուհուպ պաղլանարագ եէքտիլէրինի միւթէագըպէն տուրմագսըզ Հաննանըն , Կայիափանըն , միւքէրրէրէն Պիղատոսըն վէ Հերովդէ-սին հուզուրլարընա կէօթիւրիւլիւպ՝ չիտտէթլէ չէթմ , իթթինամ , թաչգիր վէ իսթինզա էտիլմէսի , երւզիւնէ թիւքիւրիւլիւպ՝ գամըլանմասը , պաչընա տիքէնտէն թաճ կիյաթիւլիւպ՝ տէօյիւլմէսի վէ անըն շու հալը է-սէֆիլթիմալընտա պիրտէ աղըր խաչըն օմուզուհա եիւք-լէտիլիպ՝ օլ եարամազ վէ մէրհամէթսիլլէր կիրուհը ի-չինտէն Գոզգոթայա կէօթիւրիւլիւլիւ վազթտա թապ ու թագաթտան քէսիլէրէք եէրէ տիւշիւպ սէրիլմէսի , խաչտաքի չէքտիլինտէն տահա՞ աղ պիր իշկէնճէ մի տիր : Հէչ պիր միւճրիմ էօլիւմ սաաթընտան էվվէլ Յիսուս

գատար րէզալէթ ու հագարէթէ տիւշար օլմամըչ , վէ հիւ պիր քիմսէ անըն գատար իշկէնճէ ու էզիլլէթէ օղ-րամամըչ տըր : Ալլահ օլան պիր քիմսէ իշխան զիլլէթ տէրէճէսինտէ պու գատար թէնհազիլլ նէտէն իճապէթ . . . Իլահի եա Րապպի , պու նէ՞ մէզէմմէթ , պու նէ՞ մէզէլլէթ . . . Օ էն Ֆէնա վէ էտնա ատա օլուհան խաչ էօլիւմիւ կիպի պիր էօլիւմ իլէ էօլտիւ : Օ՝ եարամազ-լար իշխան՝ եարամազլար էլիլէ էօլտիւրիւլիւ . քեհտի-նի Կօլիսիքեհիլի եաչաքմագ իշխան Կօլիսի . քէնտի ճա-նընա գըյանլարըն մուհապէթի իշխան էօլտիւ : Խաչա կէրիլիպ , էլլէրի վէ աեագլարը մըլանարագ ալ գան-լարա պօյանտըզը՝ վասֆը հագապիլ աղըր վէ աճըլարա տահանտըզը շու սաաթտա , իշպու իշկէնճէյի վէրէն մէրհամէթսիլլէր իշխան պէ թէքար Ալլահըն մէրհամէթ վէ աֆիլընը իսթիրհամ պիրլէ՝ «էյ Փէտէր , անլէրի աֆիլ էլլէ , զիրա նէ եափտըզլարընը պիլմէզլէր» տէյիւ խայր տուա էլլէտի , վէ պու սօն հիքմէթամիզ տուաքլա տախի քէօթիւլիւլէ մուգապիլ էյիլիք էթմեքլիլին իլա-հի պիր հիսսիյաթ վէ Փիլիլիյաթ օլտուղընը թաստիգ էթմէքլէ պէրապէր՝ տիւշմէնէ խայր տիլմէք պաղըն-տաքի թէնպիլիլիպ՝ պիզգաթ քէնտիսի պիլ Փիլլ իսպաթ վէ իրայէ էլլէտի : Օ՝ անլէր իշխան շու չէքիլմէզ աղըր վէ սիյասէթլէր իշինտէն չիքեայէթ եէրինէ Փէտէրին-տէն մէրհամէթ վէ մուաֆիլլէթ թալէպ էլլէտի : Պէօյ-լէսի պիր Խէլասքեարա հալիլիլէթինտէն տօլալը Փէտէր Ալլահ իլ էլ էպտտ շիւքը էթմէ՞զ մի սին , վէ լաքին սէ-նին շիւքը աղիմին վէ Փիլիլի սալիմին տէր հալ անա ճանտան վէ ճրտտէն թէսիլիլէթ վէ թէպալիլէթին տիր : Կօյա պէօյիւք պիր միւճրիմէ կիպի Պիղատոս պիր եաֆթա տախի թէրթիպ էտիպ անըն պաչ իւզէրինէ թաալիգ էլլէտի : Էյ վահ քի զէվալլըլար ճիւրմսիզ պիր քիմսէյէ ճիւրմ համլ էտէրէք քէնտի թագսիրաթլարընը

Թէզեհտ էլլէմէքտէ իտիքլէրինի պիլմէյօրլար իտի : 40
սէնէ սօնրա անլէրին նէ կիպի տէնչէթլի սուրէթտէ Բօ-
մալլար վասթթասըլա էօլտիւրիւտիւքլէրինի թէվա-
րիխ պիլդէ մէվսուդէն խապէր վէրիյօր : « Անըն գանը
պիլզիմ իւզէրիմիլդէ վէ էվլատըմըզըն իւզէրինէ օլսուռն »
տէտիքլէրի կիպի տէ , հէման նօգթասըր նօգթասընա
իճրա օլուռնուպ , պիր միլիօնտան զիյատէ Ենհուտիլէրին
գանը՝ Երուսաղէմտէ այնի խաչ էօլիւմիլլէ ազըտըլտը-
չէօլլէ քէ էօլլէսի պիր դաթլը ամմ՝ նէ կէօրիւմիւլ վէ
նէ տէ կէօրիւլէճէք տիր :

Կէօյա պէօյիւք պիր գանլը , գաթիլ իմիչ կիպի Յի-
սուսը միւճրիմիլլէն վէ հարամիլէր օրթասընա վազ էլլէ-
տիլէր . վէ պու եօլ իլէ Եսայի փէյլամպէրին « Ասիլէր
իլէ ատա օլուռնու » սէօզիւ իթմամ օլուռնու : Վէ հէր
սընըֆտան օլան էհալի , բիւէսսա վէ Պիղատոստան պէտ
իլէ խաչ իւզէրինտէքի հարամիլլէ վարանա գատար , ա-
նը իսթիհզա էլլէյիպ , հաթթա անըն իլանի վէ բըզգա-
թամիլլ տուսսընա մուգապէլէթէն՝ անա քիւֆր պիլլէ
էթտիլէր : Անըն քէնտի հիւան ի բիդասըլա պու խաչ
էօլիւմիւլնէ պաչ էյտիլինին էսրար վէ էսպապընա վա-
գըֆ օլամատըզլարընտան , եարամագճասընա պիր թա-
գըմ տա հազարաթամիլլ սիւալ վէ թէքլիֆաթա ճիւրաթ
էլլէտիլէր : Յիսուս անլէրէ քէմալը սապր ու սիւքիւ-
թիւլլէ ճէվապ վէրմէքտէ իտի , տահա տօղրուսը անլէր
ճէվապը պա սէվապը թապիաթտան ալմագտա իտիլէր-
զիւրա օլ անտէ սաաթ 6 տան սաաթ 9 ա գատար պիւ-
թիւն եէր իւզէրինտէ գարանլըզ օլտու » վէ հէմ տալի
« Հէյքէլին փէրտէսի եօգարըտան աչաղըյա գատար երը-
թըլըպ իքի փարէ օլտու . վէ եէր թիթրէյիպ գայալար
չազգ օլուռնուլար » վէ մուգատտէ էօլիւլէր գըյամ
էթտիլէր . օլ անտէ Ենհուտիլէր կիւնահլարըյա էպէ-
տի զուլմէթտէ իտիլէր , անլէր զուլմէթտէ , էֆէնտի-

միլ իսէ օլ իւչ սաաթլըզ զուլմէթտէքի իւքէնճէսիյ-
լէ՝ կիւնահլըն եախօտ « զուլմէթին թէհաքիւմիւնիւ »
միւլպպէտէն մաղլուպ էտիպ քէնտինինքիլէրէ էպէ-
տի նուրը վէ սէլամէթի թէհիլլէ վէ թէհիլլէն էլլէտի :
Պիլլէրճէ Ենհուտիլէր , Յիսուսըն խաչը էթրաֆընտա
տիդիլիպ սէվինէրէք թէմաչէ էթմէքտէ իքէն , թապի-
աթ՝ պու միւհէյիպ վէ միւտհիլ մէնզարէտէն եիւզիւ-
նիւ սէթր էտիպ՝ քէնտի սիյահ եառ ու մաթէմ լիպա-
սընը լապիս պուլուռնարագ՝ խալիգիլին էզիլլէթ վէ էօ-
լիւմիւնիւ կէօրմէմէք իչիւն պէօլլէ սիյահլարա պօյանտը :
Վէ տալի պու զուլմէթ՝ Փէտէրինին քէնտի թէրք էթ-
տիլի պիրիճիլինին տէնչէթլի էօլիւմիւ հազըրնտա՝ հիսս
էլլէտիլի տէրին գատալէթ վէ քէտէրինէ տաիր , պիր
նիչանէ ի լայըզ վէ պիր էնտիչէ ի ֆայրգ իտի : Իչպու
զուլմէթ՝ էֆէնտիմիլլին չար էթրաֆընը սարմըլ օլան
հատտըզ տիւչմէյլէրի զիյատէսիլլէ հայրէթ , տէնչէթ
վէ փէրուչանիլլէթ իլգա էլլէմիլ օլտա կէրէք տիր Պի-
լա չիւպէն հէր ճիհէթտէ տէրին սիւքիւնէթ հիւքմ սիւր-
մէքտէ օլուպ՝ տիւչմէյլէրին չէթմ ու հազարէթ սէսլէրի
տէրհալ քէսիլմիլ օլարագ սիւքիւթ ի իսթիյարա մէճ-
պուր օլտուլար : Իչպու տէրին զուլմէթ նիհայէթինտէ ,
էֆէնտիմիլլին ֆէվգ էլ ամէ իզթիրատընտան նաչի « Էյ
Ալլահըմ , էյ Ալլահըմ , պէնի նիչիւն թէրք էթտին »
եօլլու եիւքսէքտէն խաչ իւզէրինտէն կէլէն աճը , աճը
նիտասը հիւքմ սիւրէն սիւքիւնէթի իսլալ էթմէքտէ ի-
տի : Մանէն վէ մատտէթէն , բուհէն վէ ճիւմէն մուազ-
գապ պուլուռնան Իպն իւլ Ինտանըն հիսս էլլէտիլի պու
իլանի ֆէրեատընտաքի էզիլլէթի տէրք վէ թարիֆ է-
տէպիլմէք հազիգաթէն նազապիլ ի իմքեան տըր : Պու
ֆէրեատ , խաչ իւզէրինտէ ալթը սաաթ գատար ալէտ-
տէվամ իչկէնճէ չէքէն իլլապքեարըն գաթէն փարէ
փարչա օլմուլ օլան եիւրէյիլին ահվալը տալիլլէյսիլին

նազչ ու թարիֆ էլլէմէքտէ իտի : Վէ էն ֆէնասը , սէ-
նին իշիւն էօլմէյէ պիլէ հազըրըզ տէյէն շայիրալէրի
տախի քէնտիսինի թէրք էտիպ գաշտըզլարը հալտէ ,
պիզգաթ սէմալի ֆէտէրի տէ շու սըրատա քէնտիսին-
տէն թէպայիւտ էլլէյիպ հիշ պիր ինսանի վէ իւահի միւ-
տախէլէնին վուգուը միւմքին եախօտ միւնասիպ կէօ-
րիւմէտիյնտէն , պու հալ էֆէնտիմիզ իշիւն զիյատէ-
սիյլէ էսէֆէնկիզ պիր շէյ օլուպ . պի հազգին իշպու
ֆէրեատը նիտա էլլէմէյէ մէճպուը օլտու : Աճապա Ալլահ
պու ֆէրեատը նա՞սըլ իշիթտի , նա՞սըլ թէլագզը էթտի
վէ անըն գարչըսընտա նա՞սըլ թէհամմիւլ էթտի , պու-
նու թարիֆ էթմէք տուրսուն , տիւշիւնմէք պիլէ աջի
խաթա տըր : Պու սըրատա Ալլահ քէնտի պի կիւնահ
օլլու իլէ պինամուսլարա վէ եարամազլարա կիպի պիլա
րըզգաթ մուամէլէ էլլէտի . պունտաքի սըրր ու հիք-
մէթի անլայապիլիբ իսէն անլա : էկէր Ալլահ՝ Օղլունու
տինլէյիպ էսիրկէսէ իտի , պէրիտէ տիւնեա կիւնահտա
մահվ օլուպ կիտէճէք իտի , վէ էկէր տիւնեայը էսիր-
կէսէ իտի , էօթէտէ պիրիճիք Օղլունտան վազ կէչմէլի
իտի : Պու սաաթտա Ալլահն հիսս էլլէտիյի աճըլ թա-
րիֆ էթմէք նէ՞ միւմքին . ինսանի աղըլը՝ ինսան , ի-
լահի աղըլը իսէ անճագ պիր Ալլահ հիսս էտէ պիլիբ :
Քէզալիք խաչըն գարչըսընտա տուրան , ուղունուպ
կէօքսիւնէ վուրան Յիսուսըն վալիտէսի Մարիամըն հիսս
էլլէտիյի տէրին գասալէթի խայալ էթմէք քիմի՞ն հատ-
տի . իշթէ պու սաաթ իշիւն տէյիլ մի իտի քի Սիմէօն
Ծերուհի վագթըլլա մէրգուլմէյէ «վէ սէնին քէնտի ճա-
նընա տախի պիր գըլըճ կէչէճէք» տէմիշ տիր : Գա-
եալար , թաչար եէրլէրինտէն օյնայըպ , քէնտի խա-
լիքլէրինին էզիյէթի գարչըսընտա փարա փարչա օլտու-
լար , լաքին « Սէվկիւլիւ Օղլում պու տըր , անտէն րա-
զի իմ » տէյէն Ալլահն գալպի շու անտէ օղլու իշիւն

շէֆգաթտան հարէքէթտէն տուր օլտու : Թապիաթ՝ շէֆ-
գաթընը նէ եօլտա կէօթէրէճէյինի պիլմէտի : Ալլահ
իսէ ճան փարէսի իշիւն հիշ պիր շէֆգաթա կէլմէտի :
Նէտէն պու մէճպուըլլէթ : Պու էսրարէնկիզ մուամալը
հալլ էտէպիլիբմիսին : « Շիմտի պէլինի մէրտանէ գու-
շաթ , պէն սանա սիւալ էտէյիմ , սէն տախի պանա ճէ-
վապ վէր » թապէն կիւնահա զըտա օլան Ալլահ , կիւ-
նահքեար ինսան իշիւն՝ կիւնահսըզ Օղլունու թէրք էթ-
մէյէ նէտէն մէճպուը օլույօր . . . նա՞սըլ օլույօրտա ,
Ալլահ , բունտան ճանա , ճանտան գանա թէպէտաիւլ
էտիպ գանընը խաչտան աչաղը ազըրըյօր . . . քիմ
մէճպուը եա էմր էտիյօր տա , Ալլահ ինսանլար օղլունա
քէնտինի էզիյէթէ սօգմագ իշիւն՝ ինսան օլույօր . . .
« Պու ինսանտա Ալլահն նէսի՞ վար վէ ինսան նէ՞ տիր-
քի անտէն վազ կէչէմէյօր . . . « Զիրա Ալլահ տիւնեայը
պու գատար սէվտի քի՝ Քեհտի Իպն ի Վանիտիբի վերտի,
քա քի անա , հէր իման հոհն հէլաք օյմայըպ անճագ է-
պէտի հայարա մալիք օլա » : Քրիստոսըն սօն սաաթլա-
րընտա ֆէտէրի հասպ էլ իճապ քէնտիսինտէն ալըլտը
իսէ տէ , Օ՝ ֆէտէրինի ասլա թէրք էթմէտի քի պուընը
«էյ ֆէտէր բունըմը սէնին էլինէ թէսլիմ էտէրիմ» սէօզ-
լէրիլէ թաստըզ էլլէտի . պէօյլէճէ ֆէտէրինին իսմինտէ
եախօտ անա տուա էտէրէք թէսլիմ ի բուն էյէտի : էյ
կիւնահ , սէն նէ՞ տէրէճէ մէքրուն սըն քի սէնին մազ-
լուպիյէթին իշիւն Ալլահ պիլէ Օղլունտան եիւզ տէօն-
տէրմէյէ մէճպուը օլտու . վէ էյ շէյթան , սէն նէ՞ գա-
տար ֆիթնէ սին քի Իպն Ուլլահ իլէ ճէնքլէչմէյէ ճէ-
սարէթ էտիպ Ալլահ իլէ անըն Իպն ի Վահիտի արասը-
նա պիլէ հիշ տէյիլ իսէ մուվագգաթէն օլտուն պիր պի-
րուտէթ վէ պիր բըզգաթսըզլըզ էսէրի պըրագմայա
մուվագֆագ օլտուն . վէ լաքին նիհայէթ՝ էյ շէյթան
վէ , անըն մէյիլէսի օլան կիւնահ՝ իշլասքեարըն քէֆա-

ընթացումը ինչպես էր մարդկային զինվորի զենքի միջոցով իր զորքի օգնությամբ :

Եփեսոսի միջոցով ալիքը ստացավ տանա էքսպրեսսով իր վազմի զարգացումը թեպետ իր փոխ էլեմենտի տեղի Գեթմանի պաշտոնատեղի պետության պետության չեքսպրեսսով էլեմենտի փոխ միջոցով օլտրալիքը կենթադրելով Յիսուսը մուհաֆազայա մեմուր օլտան երեզ պաշտոնը դրսուտ միջոցով տեղի կենթադրելով իսթիք իւլ ատե վոլգուսթտան միջոցով տեղի « Հա-գիգաթէն Իսթ Ուլլան Իսթ » տեղի իգրար վե չեհատեթէ իսթիճալ էլլեմի . « Եկեր սէն Իսթ Ուլլան Իսթ » խաչտան էն , Սանա իման էտելիմ » տեղի էրէ Յիսուսըն ճեկապ վեթեմենի փեք տոլլու իսթի , զիրա պիր ազ սոնրա՝ Սանն հագիգաթէն Իսթ Ուլլան օլտրալիքը պիգ-զաթ քենտիլէր իգրար վե իթիրաֆ էտեճեքլէր իսթի . վոլգուս պուլան ալամեթլէր անըն քիմ օլտուլընը իս-պաթ վե իրայէյէ քեաֆի վե վաֆի իսթի Եփեսոսի միջոցով խաչ իւլեթլիստէ օլտուլը զեման հիւքմ սիւրէն իւլ սա-աթլըգ զարանլըգը՝ Մըսըրտա թաիֆէտէն մեշհուր պիր զաթ կենթադրել « Եա Սլլան իչկէնճէ չեքիպ » տիւնեա անա հեմտէրտ պուլունմագտա , եա տա ճիհան իսթա-պիլլէթէ երեզ թուլթմագտա տըր » տեղի նիտա էլլեմի . փուլթիլէրէսթ պիր քիմենիլն պիլէ պեօլլէ պիր իսթա-րաթը փեյլամպերանէտէ պուլունմատը շահանը թէաճ-ճիւպ տեղի մի . զիրա միւշարիլէյն հագիգաթէն Իսթ Ուլլանըն , պիգզաթ իսթիլին էլլեթլէթէ թեպետ օլտընը իսթիլին քեշֆ էթմիլ իսթի Եփեսոսի միջոցով էօմրիստէ էն շահանը տըգզաթ վե էն մուհիմ չեյ անըն էօլիմ վե զըյամը տըր : Եէր երեզիլանտէ կեշիրտիլի հայաթ , սեօյ-լէտիլի հագիգաթ վե վազ էլլեմիլի պիլճիւմլէ հիքմէթա-միգ թալիմաթ՝ ֆիլհագըրգա աճաիպ վե միւֆիտ իսթի իսթ տէ , անըն էօլիմիւլ էօլիւ տիւնեալը ինեա էլլեմի .

Յիսուս Գրիստոսըն Գեթմանիտէ տեօքսիլիւ դան թէրլէրի վե Գոգզաթատա խաչտա ազըթտըլը ալ դան-լարը պիլիմ իչիւն ինայէթ վե հայաթ փունարլարը օլ-տուլար :

Խ Ի Թ Ա Մ

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0542176

